Valeria Florea- Dascăl

A fi și a iubi

VALERIA FLOREA-DASCĂL

A fi și a iubi

Roman psihologic

Pontos
Chişinău • 2013

Autoarea aduce sincere multumiri
doamnei Dr. Adina Edelmaier,
care are o fiica Flavia

„…Dragostea adevărată este determinată de spirit, cu toate că uneori corpul refuză să creadă în aceasta. Corpul trăieşte numai pentru sine. Numai pentru a bea, a mânca şi a aştepta noaptea. În fine, e o pasăre de noapte. Pe când spiritul e născut din soare…

Ray Bradbury, *„Vinul din păpădii”*

Partea intaia

Sanda îi dădu Flaviei o mapă neagră de piele de mărimea unei cărţi, în care unii oameni obişnuiesc să ţină *Biblia*. Însă Vlad, fratele Sandei, păstrase în ea scrisorile ei.

– Ia şi aceasta, zise Sanda, întinzându-i Flaviei un pachet de aceeaşi mărime, învelit într-un ziar îngălbenit. Sunt scrisorile pe care mi le-au trimis ai casei pe când îmi făceam doctoratul la Moscova, urmă explicaţia.

– De ce mi le daţi? nu pricepu Flavia.

– Să le citeşti, când îţi vei mai aminti de familia Drumea, zise Sanda, străduindu-se să-şi stăpânească emoţiile.

Drumea fusese numele ei de până la căsătorie, pe care îl primise de la părinţii săi Dumitru şi Valentina. Flavia îi cunoscuse pe toţi membrii acestei familii, cu excepţia doamnei Valentina Drumea, care se stinsese din viaţă mulţi ani în urmă. Însă avea impresia că a ştiut-o, graţie lui Vlad şi a Sandei. Sora lor Eleonora, sau mai pe a casei Lora, nu locuia în capitală, de aceea Flavia nu avusese posibilitatea să discute cu ea pe îndelete, nici să-i asculte amintirile. De două-trei ori s-au întâlnit în apartamentul Sandei, vorbind mai mult despre lucru şi despre odorul unic al fiecăreia – fiul. Faptul acesta le apropiase, nemaivorbind de Vlad, la care ţineau amândouă.

– Am să vi le întorc de îndată ce am să le citesc, îi promi-

se Flavia Sandei, referindu-se la scrisorile trimise de familia Drumea.

– Las' să rămână la tine, îi răspunse Sanda.

– De ce? nu înţelesese Flavia.

Sanda nu era singură, avea un fiu şi o fiică, ambii deja cu familii, care urmau să moştenească averea ei, inclusiv cea spirituală, adică scrisorile.

– Ţi le încredinţez, zise apăsat Sanda, fără să lase loc pentru discuţie şi Flavia luă scrisorile, le duse acasă, dar ajungând în apartamentul său nu deschise mapa şi nici nu desfăcu ziarul-învelitoare, ci depozită totul în lada pătucului fiului său, unde îşi păstra amintirile, cum s-a exprimat ea vara trecută, când s-a întâmplat s-o deschidă şi să scoată din ea răvaşele, pe care i le-au scris pe timpuri părinţii şi soţul. Una câte una le-a citit pe toate, cu scurte replici-comentarii pe alocuri.

Păvălaş, fiul ei, băiat deja mare, care nu mai încăpea în pătucul său de pe timpul copilăriei, naviga prin computer la masa de alături, dar nu lăsa să treacă pe alături de urechile sale spusele ei, aruncându-i câte o privire înţelegătoare. Însă când vocea Flaviei a prins să tremure, s-a oprit din lucru, a fixat-o cu ochii şi a spus cu dojană:

– De ce îţi rupi sufletul?!

Flavia i-a răspuns că scrisorile, în special cele ce ţin de trecutul omului, trezesc amintiri în mare parte nostalgice, tulburându-l pe fiecare.

– Înseamnă că eu n-o să le păstrez, a luat hotărârea băiatul.

– Nici pe ale mele? l-a întrebat ea cu jumătate de gură şi cu inima-n strângere.

– Nici pe ale tale, i-a răspuns zâmbind blând băiatul.

Ea n-a arătat supărare, zicându-şi: „Poate că are dreptate".

Însă în clipa următoare i-a venit din amintire spusa lui Vlad: „Scrisorile tale vor fi cu mine întreaga mea viaţă."

Flavia ştia că el păstrează răvaşele ei la locul său de muncă, într-un dulăpior de fier, alături de ziarele cu publicaţiile ei din ultimii ani şi cărţile semnate de dânsa.

– Maculatură, a glumit ea odată, însă el a zis cu toată seriozitatea:

– Scrierile tale înseamnă foarte mult pentru mine.

A spus fără intenţia de a o flata şi ea a simţit aceasta, bucurându-se.

Însă în momentul când Sanda i-a returnat scrisorile, ele i-au părut asemeni pietroaielor, iar ziarele cu publicaţiile şi cărţile – fără nicio valoare, de aceea a luat acasă numai mapa şi pachetul cu învelitoarea-gazetă, lăsând celelalte pe podeaua din antreul micuţ al apartamentului numit de stăpână-sa „Bojdeuca lui Ion Creangă". Sanda era de profesie medic, însă avea în tolba sa verbală nu doar recomandări şi reţete.

– A fost comoara lui Vlad, a spus ea referitor la scrisorile Flaviei, iar peste o zi sau poate peste o săptămână, când Flavia i-a comunicat că a hotărât să le ardă, şi-a repetat fraza, ca pentru înţelegerea mai justă a conţinutului ei.

Flavia, deşi îl pricepuse de prima oară, nu avu puteri, nici nu găsi cuvinte pentru ca să-i explice că scrisorile acestea sunt pentru ea o rupere a sufletului, pe care ea nu poate să o suporte, de aceea – a avut dreptate Păvălaş – trebuie să se debaraseze de ele.

– Mai zăboveşte, a spus Sanda şi Flavia i-a dat ascultare, lăsând mai pentru mâine-poimâine punerea pe foc a răvaşelor.

Însă cert era faptul că mult timp n-are să le păstreze. Numai cele adresate Sandei vor rămâne în ladă până când se va stinge din viaţă. Atunci fiul ei se va elibera de ele. Ajunsă cu gândul la finalul acesta, Flavia se simţi într-un fel vinovată şi scoase scrisorile Sandei din ladă, le eliberă de ziarul-învelitoare, o luă pe cea de deasupra, o desfăcu şi începu s-o citească. Fără

curiozitate şi interes, doar din milă faţă de Sanda.

„Dragă Sanda!” – citi în capul foii smulse din caietul unui elev din clasele primare. Flavia deduse aceasta după liniile trase pe foaie în scopul uşurării scrierii. Elevul-autorul scrisorii comunica următoarele:

„Numai ce am venit de la şcoală. Mama vrea să coacă pâine, iar tăticul se porăie prin ogradă. Vasilică al II-lea, împăratul coştereţei, are blană deasă, care scoate scântei, când tăticul o mângâie. Mâţa scânteiază şi ea, când o netezeşti prin întuneric. Lora la fel, când se piaptănă. Tustrei au electricitate. Iar afară-i frig de crapă pietrele. Termometrul arată minus 30 de grade. Bate un vânt dinspre nord-vest tare rece, însă până la sobă n-ajunge. Omăt este mult. Prin sat umblă lupii. Au fost astă noapte la unchiul Nicu Botnaru, dar au găsit toate uşile încuiate. Lora a dat sesia pe „bine”. N-a avut niciun „satisfăcător” şi niciun „foarte bine”. Eu mă duc la culcare. Noapte bună.

Vlad.”

Flavia fu cuprinsă de emoţie, căci îşi dădu seama că autorul scrisorii este omul, pe care ea l-a ştiut de o viaţă, dar nu şi de pe timpul când el i-a scris răvaşul acesta surorii sale. Odată cu textul se termina pagina. Flavia o întoarse, sperând la un Post-Scriptum, care să o ajute să-l cunoască mai bine pe Vlad-copilul. Însă văzu rânduri aşternute de o mână matură – caligrafic, frumos, cum obişnuiesc să scrie învăţătoarele. Autoarea lor, Eleonora – Lora, la acel moment era învăţătoare şi totodată studentă prin corespondenţă la facultatea de filologie. Iată mesajul ei:

„Sanda, îţi mulţumesc pentru daruri. În besacteaua de lemn am deja o mulţime de bijuterii. Numai că stau fără treabă, căci eu nu mai ies din sat, de aceea nu mai cheltui bani pe giuvaiericale. Ei, dar, cele pe care mi le-ai trimis – las’ să fie, căci

mă uit câte odată la ele şi îmi închipui că le port pe la baluri. Noutăţi n-am, deocamdată. Ţi-oi mai scrie, degrabă.

La revedere.

Lora.”

– Învăţătoarele din satele noastre poartă şi azi doar în visuri podoabe, remarcă Flavia şi îşi aminti cum pe timpul când Sanda îi trimitea surorii sale bijuterii, şi ea a vrut s-o bucure pe mama sa cu o broşă. A cumpărat-o la un for al pionierilor, ce avusese loc în Armenia. Mama s-a bucurat mult de broşă, dar a zis aproape ca Lora:

– La care haină s-o prind şi unde să mă duc cu podoaba aceasta?!

Flavia, pe atunci elevă în clasa a patra, a roşit până în vârful urechilor, căci mama sa, învăţătoare, numea „podoabă” elevul, care o supăra cu răspunsul sau comportamentul. Şi nu i-a mai cumpărat mamei bijuterii.

– Păcat, îşi zise Flavia de astăzi şi luă următoarea scrisoare, care, spre deosebire de prima, era scrisă pe o foaie de caiet în pătrăţele, dar începea tot cu *„Dragă Sanda!*”, Vlad scriind următoarele:

„Ieri, pe 31, am primit scrisoarea ta. Astăzi îţi scriu răspuns. La noi s-a încălzit puţin, dar este încă multă zăpadă. Oamenii mai umblă cu săniile. Mă dau şi eu cu săniuţa, dar vreau să-mi fac schiuri. Am geluit scândurile pentru ele, iar acum mă străduiesc să le îndoi. Să scrii mai des, căci cât timp n-ai scris mama a stat cu frica în sân ca nu cumva să te fi îmbolnăvit. La revedere.

Vlăduc.”

– A semnat cu diminutivul, însă grija pentru soră-sa şi mila faţă de maică-sa îi era matură, menţionă Flavia şi, întorcând pagina, găsi un P.S. cu următoarele sfaturi: *„Să-ţi păzeşti nasul să nu se jupoaie. Lui nenea Vasile Apostol i se jupoaie urechi-*

le. Tu să nu umbli cu fofârlica şi să ne comunici, dacă ai sau nu bursă. Scrii că nu cumperi găini, pentru că-s mortăciuni, de aceea mama ţi-a trimis un răţoi, să nu crezi că şi el e o mortăciune. Poftă bună!”

Post-Scriptum-ul de asemenea demonstra maturitatea băiatului, deşi în chestiunea cu găinile congelate el n-a priceput că motivaţia Sandei – calitatea proastă a produsului – nu este un adevăr pe de-a-ntregul. În partea lui tăinuită de Sanda se afla problema banilor, pe care ea nu voia s-o rezolve cu ajutorul familiei. Lora, de asemenea, n-a descoperit şiretlicul Sandei, scriindu-i următoarele:

„Cred că deja ai primit răţoiul. Desigur, pasărea de acasă-i mai bună, dar şi de găinile congelate nu-ţi fie frică, căci se sterilizează prin fierbere şi se fac bune.”

– Foarte bune, zise ironic Flavia şi deschise altă scrisoare.

„Dragă Sanda!

Azi timpul e mohorât. Pe dealuri mai este zăpadă. Tu degeaba mi-ai cumpărat „Constructor”-ul, căci eu puteam trăi şi fără el. Citesc romanul „Prinţ şi cerşetor”. Acum sunt în vacanţă şi pot să mă joc zilnic câte oleacă. Pârăul de lângă noi ar putea pune în mişcare o staţie electrică. La revedere.

Vlăduc.”

Pagina nefiind de el terminată, era completată cu rândurile scrise de o mână matură, dar nu de a Lorei. *„A luat în mână stiloul şi tăticul, pentru a-ţi „tipări” despre ale sale. Te sărutăm cu toţii. Mama.”*, citi Flavia.

– Mama lui Vlad e foarte bolnavă, îi comunicase pe timpuri propria-i mamă.

Flavia avusese pornirea de a-l susţine pe Vlad şi îi scrisese că îl compătimeşte, ştiindu-i durerea, dar în scrisoarea de răspuns şi în următoarele el a evitat să-i vorbească despre maică-sa, ceea ce a fost de neînţeles pentru dânsa.

Numai mulţi ani mai târziu ea a priceput cât de mult şi-a iubit el mama şi a fost profund impresionată, auzind de la dânsul:

– Tu semeni cu mama mea.

Flavia de astăzi întoarse pagina scrisă de Vlad-copilul şi de mama lui, dând de „tipăritura” tăticului lui, care semăna mai curând cu o împletitură fină, literele fiind mărunte şi rotunde. Însă adresarea era exact ca a fiului, adică: *„Dragă Sanda!”*. Ori poate fiul o preluase de la taică-său, auzind-o în sânul familiei? Flavia n-avea de unde să ştie aceasta, dar nici nu-şi puse întrebarea, remarcând doar similitudinea şi continuând să citească:

„La noi încă nu s-a cărat cu totul Baba Iarnă: e şi zăpadă, şi frig, dar şi soare câte odată. Atunci ne mişcăm şi noi ca furnicile. Până acum toţi suntem bine, deşi fiecare scârţâie. Eu îi trag câte un „châc”, mama e cu durerea sa, dar timpul trece şi nu ne dă răgaz pentru a ne gândi la noi. Manuscrisul manualului l-am terminat şi l-am trimis la minister, dar nu ştiu ce va fi mai departe. Atât doar – mi-au cerut 15 ruble pentru a-l dactilografia şi le-am dat, iar acum aşteaptă, Dumitrache, până îţi va ieşi de sub tipar cartea. Tu caută-ţi de învăţătură, dar vezi – nu rămâne în urmă cu viaţa! Te sărutăm cu toţii şi îţi dorim sănătate, noroc şi spor la toate.

Tăticul cu tot neamul lui.”

Flavia a avut ocazia să-l vadă o singură dată în viaţă.

– Mi-aţi plăcut de la prima vedere şi vă agreez în continuare, mai mult decât pe fiul Dumneavoastră, i-a declarat ea la ieşirea din apartamentul Sandei.

Bătrânul a zâmbit binevoitor, iar Vlad s-a bucurat, spulberându-şi temerea că ea şi tatăl lui nu se vor accepta dintr-odată, rămânând distanţi şi cu rezerve unul faţă de altul. Însă pentru o cunoaştere bună şi o apropiere sufletească temeinică nu era

timp, tatăl lui Vlad fiind la adânci bătrâneţe.

– Sanda l-a internat în Spitalul republican, îi comunicase Vlad Flaviei cu o lună înainte de acea întâlnire.

– Când îi facem o vizită? a fost întrebarea ei.

Vlad a zăbovit cu răspunsul, apoi a luat hotărârea:

– Mai târziu.

– Când se va face mai bine? a presupus Flavia şi el a dat afirmativ din cap, apoi a spus:

– Trebuie să-l pregătesc de vizita aceasta.

Pe Flavia a mirat-o răspunsul, căci se vedea în postura unei vizitatoare deloc osebite. O veche cunoştinţă a lui Vlad şi atâta.

– Dacă aşa vine treaba – mai bine nu trebuie să mă vadă, a pus ea punctul discuţiei şi Vlad n-a mai adus vorba despre plecarea lor împreună la taică-său.

Însă peste câteva săptămâni a sunat-o, înştiinţând-o, că părintele său se externează din spital şi el trebuie s-o ajute pe Sanda să ducă iorganul, perna şi toate celelalte lucruri, pe care bolnavul de pe timpul democraţiei în faşă era nevoit să le aducă de acasă.

– Dacă ai timp şi dorinţă, putem merge împreună, a continuat calm Vlad, însă Flavia i-a simţit emoţia şi a luat imediat hotărârea de a-l însoţi.

Ca înadins s-a făcut tot atunci necesară la lucru. Plus la aceasta, în magazinul de pe teritoriul serviciului său au fost puse în vânzare cămăşi de noapte, deficitare în acea perioadă. Cu mustrare de conştiinţă şi ca pe ace, dar a făcut şi ea coadă după o cămăşuică. Vlad a aşteptat-o mai mult de o oră, dar n-a dojenit-o, nici chiar cu privirea. S-a mustrat ea, mai tare nu se poate, când a văzut în holul spitalului un bătrân şi o femeie în etate, cu iorganul în braţe, iar Vlad, apropiindu-se de ei, a spus, plecând capul:

– A mea este vina.

Apoi deodată:

– Tată, iată fata, pe care trebuia să ţi-o prezint mulţi ani în urmă. Am întârziat şi cu aceasta.

Bătrânul şi-a ridicat sus sprâncenele, apoi a surâs şi i-a spus ca elevului:

– Mai bine mai târziu, decât niciodată.

Vlad a înşfăcat iorganul, perna şi toate celelalte, pornindu-se repejor spre ieşire, iar bătrânul i-a întins Flaviei braţul, zicând cu delicată curtoazie:

– Îmi permiteţi să vă fiu cavalerul?

Flavia de astăzi zâmbi şi desfăcu o nouă scrisoare îngălbenită de vreme, citind următoarele:

„Dragă Sanda!

E seară. Tăticul e dus la Chişinău, mama priveşte televizorul. Ne-am ghiftuit aşa de tare cu colţunaşi cu carne şi cu brânză, încât eu şi Lora nu ne putem mişca din bucătărie. Suntem în vacanţă. În anul acesta Lora a fost de câteva ori cu elevii la teatru. Au văzut baletul „Jizel", spectacolele: „Năpasta" de Caragiale, la care a fost şi tăticul, „Vicleniile lui Scapin" (a fost şi mama), „Vinovaţi fără vină", „Arvinte şi Pepelea" (Nu te spânzura, Pepeleaş, pe urmă o să-ţi pară rău!), „Piatra din casă", „Chiriţa..." (Psimi mu, unde mi-s ţibotele?).

Sanda, îţi trimit un vers de Jucovski despre Murca şi Endea-Bendea, două desene de ale mele şi un ziar cu „Paranteza moldovenească". Citeşte neapărat şi scrie-ne, cum ţi-a trecut conferinţa. Din partea tuturor membrilor familiei te sărut cu drag.

Vlăduc."

– Paranteza moldovenească... rosti gânditor Flavia, apoi conchise că n-a auzit despre una ca asta.

Nu-i era cunoscut nici versul lui Jucovski despre Murca şi

Endea-Bendea, ceea ce o miră, căci „Jizel”, „Năpasta” şi toate celelalte titluri i se memorizase din copilărie, odată ce şi părinţii ei îşi duceau elevii la teatrele din capitală.

– Am s-o întreb pe Sanda, îşi zise cu referire la „Paranteza moldovenească” şi totodată la manualul alcătuit de domnul Dumitru Drumea.

S-ar fi putut întâmpla să-i scape din vedere, căci pe timpul uceniciei sale nu atrăgea atenţia la numele autorilor de manuale. Nu era mare păcatul, deoarece rar care elev este interesat de aceasta. Flavia îşi îndreptă privirea spre aparatul de telefon, însă imediat se opri din pornirea de a-i telefona Sandei, hotărând să încheie mai întâi cititul scrisorilor, care o captivase.

O luă pe cea scrisă de Vlad cu creionul şi citi:

„Dragă Sanda!

Duminică am fost la poştă şi ţi-am trimis un colet, apoi m-am jucat cu Sănduţă. Am dat de o bucată de sticlă şi am vrut s-o arunc mai departe, dar mi-am tăiat adânc un deget de la mâna dreaptă. M-am dus la punctul medical, unde mi l-au pansat şi mi-au pus trei injecţii împotriva turbării. Scriu cu degetul învelit ca o păpuşă. Mama s-a făcut doctor şi îmi schimbă pansamentul de două ori pe zi. Tanti Vera ne-a scris că va fi la noi pe ospeţe între 15 şi 20 decembrie. Vreau să mi se tămăduiască rana până atunci. Scrie mai des.

Vlăduc.”

Scrisoarea era continuată de Lora:

„Precum vezi, Vlăduc ţi-a scris despre isprava cu degetul. L-a tăiat adâncuşor şi a avut o hemoragie atât de mare, încât a trebuit să-l duc la punctul medical. Acum e mai bine. Cred că nu-l mai doare tare, căci azi a luat creionul în mână şi ţi-a scris. Aşa-i la noi: când una, când alta – să nu şezi în pace.

Noi ţi-am trimis miercurea trecută iorganul, perna şi 30 ruble. Scrie-ne, le-ai primit sau nu?

Cu drag Lora.”

– Bietul, Vlăduc, spuse Flavia, jelind băieţelul, pentru care începuse să simtă afecţiune. Ca pentru fiul său, dragul... Slavă Domnului, lui Păvălaş nu i s-a întâmplat să se taie. Însă ea a avut tăieturi în copilărie, ba la un deget, ba la altul, drept că nu atât de adânci ca cea a lui Vlăduc. O rană mare a avut doar la frunte.

– Cineva a aruncat o pietricică în sticla uşii, a presupus mama şi Flavia, pe atunci elevă în clasa a cincia, a încuviinţat, cu toate că vinovată de spargerea sticlei şi ca urmare a frunţii sale era chiar ea în persoană.

A ieşit în fugă din casă, iar în uşa, pe care a crezut-o deschisă, era o perdea deasă de tul, pentru ca să nu intre muştele. Dacă Flavia ar fi dat-o la o parte, ar fi văzut că uşa-i închisă. Însă ea a zburat prin perdea ca racheta, dând cu capul în sticlă. Aceea s-a făcut ţăndări, iar Flavia s-a ales cu o rană adâncă în frunte, pe care i-a cusut-o chirurgul. Când rana s-a vindecat, mama a sfătuit-o să poarte breton, pentru a dosi cicatricea.

Flavia îşi duse mâna la frunte şi trecu cu degetele peste cicatricea, pe care n-o mai ascundea cu bretonul, căci deja puţin îi păsa cum arată.

– Eşti foarte frumoasă, ar fi încredinţat-o Vlad, ca de multe ori în viaţa rămasă în urmă şi i-ar fi atins vârful nasului cu degetul său arătător, care poate că era cel tăiat adânc în copilărie.

Însă nu numai pe el se făceau văzute urmele tăieturilor şi bătăturile, Flavia asemuind mâinile lui Vlad cu cele ale bunelului său, lemnar de profesie, iar odată, parcă auzind îndemnul mamei: „Sărută mâna bunelului”, ea a atins cu buzele podul mâinii lui Vlad. El şi-a retras-o jenat, privind-o întrebător.

– Semeni cu bunelul meu, i-a adus explicaţia Flavia, dorind să rămână pentru el o fetiţă cuviincioasă, ca pentru bunelul său altă dată.

Nu mai mult. Însă în scurt timp după sărutatul de mână i-a

dăruit o carte din biblioteca sa, scrisă de un jurnalist cu renume, care purta titlul „Maestru în lucrul mâinilor sale". Pe prima ei pagină ea a scris dedicaţia: „Lui Vlad – maestrul, ale cărui mâini de aur le sărut cu pietate". Vlad a zis: „Mulţumesc", intimidându-se iarăşi.

Flavia de astăzi oftă şi luă următoarea scrisoare. Era aşternută tot pe o foaie de caiet, dar cu linii mai rare, ca pentru elevii claselor medii. Vlăduc-mesagerul făcea faţă sarcinii, scrisul său începând să semene cu al lui taică-său, însă însăilase literele direct de la marginea foii, fără să lase câmp. Drept că după trei rânduri a început să se ordoneze şi pe la mijlocul paginii ţinea deja câmpul, conţinutul răvaşului fiind următorul:

„Dragă Sanda!

Azi, 11 decembrie, am primit scrisoarea ta şi sunt foarte bucuros de vestea că ai ridicat de la poştă coletul, pe care ţi l-am trimis. La noi a început să se dezgheţe, dar soarele iernii e cu dinţi. Degetul meu se vindecă încetul cu încetul. De acum pot scrie, dar încă nu bine.

Murca umblă prin pod, iar când prinde vreun şoarece, neapărat îl arată mamei. Cu vreo două zile în urmă a venit la noi un om din Cuizăuca. Avea doi cai la căruţă, dar unuia îi era foarte rău şi omul s-a dus după ajutor la nenea Volodea Purice. Însă acela i-a spus că nu-l poate ajuta, deoarece n-are instrumentele necesare. L-a trimis la nenea Ion Josanu, dar acela n-a vrut să vină. Calul a căzut de trei ori. De două ori s-a ridicat, punându-se pe picioare, însă a treia oară n-a izbutit şi a murit. Scrie mai des.

Vlăduc.

...Din poslania lui Vlad vezi că nu ducem lipsă de evenimente. Aşa-i când casa e lângă drum, unde-i un du-te-vino continuu. Cel cu calul mi-a bătut capul vreo trei zile, solicitând mărturii pentru acte, căci animalul era din colhoz, trebuia să

dea dare de seamă. Scrie-ne despre ale tale.

Cu drag Lora.”

Flavia se gândi că Vlad-copilul, asemeni anchetatorului, a trecut în registru numele oamenilor, care nu i-au acordat ajutor animalului, lăsându-l să suporte durerea, iar în cele din urmă să piară. A fost o lecţie dură.

Flavia luă ultimul plic şi scoase din el trei bucăţele de hârtie groasă, ca pentru desen, pe care erau câteva schiţe în creion negru. Prima reprezenta o pasăre înfoiată, alături fiind comentariul: *„Acesta e Ciuvic – porumbelul nostru pe care îl creştem în casă. Părinţii săi l-au lăsat în voia soartei, însă noi l-am adăpostit şi el se simte bine la noi. Îi sătul şi fudul. Îi cresc pene cafenii şi albe. Face tot timpul civic-civi, civic-civi.”*

Scrisul era al Lorei, însă desenul era, la sigur, al lui Vlăduc, elev la şcoala de arte plastice din orăşelul de alături de satul său. Moştenise talentul de la mama sa, care în tinereţe avusese şi o expoziţie personală în capitală.

„Ciuvic îşi pune „ştampila” pe unde îi place”, continua Lora povestea porumbelului. În cel de-al doilea desen el scăpa găinaţul pe un pantof de damă, iar desenul al treilea înfăţişa un profil de femeie frumoasă, care îşi atingea buzele de ciocul hulubului, ca şi cum sărutându-l. *„Aşa mănâncă Ciuvic, de pdtru ori pe zi, dar nelesându-se hrănit de oricare, numai de mama. Face o guşă cât torba ţiganului”* – comenta Lora.

Flavia surâse, înduioşându-se.

– Mai larg, o rugară ochii lui Vlad din fotografia de pe perete.

– Cu dinţii mei?! îi replică Flavia, ca de multe ori în viaţa rămasă în urmă.

– Dinţii n-au nicio importanţă, îi spuse Vlad din amintire şi Flavia zâmbi fără să-i pese de dantura, care necesita să fie schimbată, şi de odată... izbucni în plâns şi plânse mult, pe

înfundate, pentru ca să n-o audă soră-sa din odaia vecină.

Însă aceea îşi făcu apariţia în cadranul uşii şi zise rugător:

– Nu plânge, căci plâng şi eu, şi papagalii.

Erau doi – unul albastru, iar altul verde la pene, fiind cumpăraţi toamna trecută de soţul Flaviei – Pavel.

– Potoliţi-vă, guralivilor, i-a strunit el, întrerupând convorbirea telefonică ce o avea cu Flavia.

– Ce păsări ai pe alături? s-a interesat ea mirată.

– O pereche de papagali, pentru ca să-mi fie mai vesel, i-a răspuns Pavel, un pic provocator, după părerea Flaviei, dar ea nu s-a axat pe tema propusă, ci i-a pus întrebarea:

– Tasea ce face?

S-a referit la soră-sa, o fiinţă nenorocită, care după ce a făcut cu brio facultatea de jurnalism şi a început să lucreze în redacţia literară a radioului republican, s-a îmbolnăvit de schizofrenie, fiind la momentul discuţiei telefonice în grija lui Pavel.

– Ce să facă? Mănâncă, se plimbă, doarme, i-a comunicat el Flaviei cam apatic, ceea ce a nemulţumit-o pe ea, urmând întrebarea-i:

– Dar medicamente mai are?

– Nu m-a anunţat că-s pe sfârşite, a zis indiferent Pavel, însă Flavia nu s-a apucat să-i bată obrazul pentru aceasta, cum ar fi făcut-o mai ieri – alaltăieri, ci i-a spus rugător:

– Vezi să nu rămână fără pastile. Pot fi găsite în farmacia din coasta Grădinii Publice.

– Voi îndrepta-o acolo, a zis Pavel ca pentru închiderea temei, însă Flavia a continuat indignată:

– Să-şi procure ea însăşi pastilele?!

Tasei i se putea încredinţa cumpărarea unei pâini, a unui litru de lapte, a unui kilogram de zahăr sau a altui produs, dar nu a pastilelor, pe care ea le considera deloc necesare şi le arunca în coşul pentru gunoi, când i le administra Flavia. Însă Pavel,

când s-a întâmplat să rămână cu dânsa, le-a lăsat pe mâna ei, reuşind s-o convingă că îi sunt necesare.

– Bine, a aprobat faptul Flavia, dar nu şi procurarea pastilelor de către Tasea.

– Fă tu aceasta, l-a rugat pe Pavel.

– Acum eu trebuie să-mi caut de sănătatea mea, i-a răspuns el, ca şi cum explicându-i ceea ce a devenit strict necesar pentru dânsul.

Flavia ştia despre problemele lui de sănătate, care se agravase în luna iunie, când el venise în străinătate, pentru ca să sărbătorească bacalaureatul, pe care Păvălaş îl luase. Adusese o şampanie neobişnuit de mare şi cele mai bune bomboane, fiind foarte bucuros de izbânda fiului, care îi îndreptăţise aşteptările.

– O fac în numele viitorului, spunea Pavel despre proiectul studiilor în străinătate, în care îl implicase pe fiul său şi totodată pe Flavia, care trebuia să aibă grija lui Păvălaş, susţinându-l.

Un proiect riscant, căci după lansarea lui în Patria lor au venit la putere neocomuniştii, iar Pavel a refuzat să colaboreze cu dânşii. A fost un om puternic, însă lupta de lungă durată, pe baricadă, mai mult de unul singur, l-a încărunţit înainte de vreme şi i-a ruinat sănătatea. Cu toate acestea, el nu obişnuia să dezvăluie – nici chiar apropiaţilor – greutăţile şi durerile sale.

– Tu ai grija ta şi a lui Păvălaş, îi spunea Flaviei, când ea încerca să-l ajute.

Însă într-o seară a sunat telefonul şi vocea lui Pavel a spus neaşteptat de decepţionată:

– Am terminat cura de întărire, dar mă simt mai rău ca înainte şi am slăbit foarte mult.

– Aşa-i câte odată, curând are să-ţi fie mai bine, l-a asigurat Flavia, care văzuse mulţi bolnavi, cu maladii de tot felul.

Pe unii i-a filmat şi i-a arătat în emisiunile sale, solicitând

ajutorul şi compasiunea, care dădeau rezultate bune. Numai pe maică-sa, căreia i-a fost depistat cancer în stare avansată, n-a putut s-o salveze şi nici pe soră-sa n-avea cum s-o scoată din ghearele bolii. Însă maladia lui Pavel nu-i părea incurabilă. Deşi crescătura, pe care el s-a hotărât să i-o arate în iunie, a alarmat-o. Medicii au calificat-o drept hernie şi au programat operarea ei în a treia decadă a lunii octombrie, după o cură de întărire. Pavel urmase o asemenea cură şi în luna iulie, după ce îşi adusese familia din străinătate. Pare-se, crescătura se făcuse mai mică. Însă el slăbise, picioarele făcându-i-se ca fusele, iar muşchii corpului ca şi cum veştezindu-se. Cu toate acestea, la începutul lunii septembrie a fost în putere s-o ducă împreună cu fiul înapoi în străinătate şi să se reîntoarcă acasă. Numai că în drum spre Patrie a avut o intoxicaţie alimentară – aşa şi-a diagnosticat el starea. Flavia a aflat despre aceasta sunându-l ca întotdeauna pe la jumătate de cale, însă el s-a dovedit a fi la o distanţă mai mică.

– Consultă un medic şi nu porni mai departe până nu te faci bine, l-a sfătuit, auzind despre intoxicaţia alimentară.

– Trebuie să ajung mai repede acasă, a spus Pavel cu voce lividă.

Apoi şi-a continuat drumul, iar ajungând în Patrie a început pregătirea către operaţie. Însă cura nu a dat rezultate dorite.

– Dă-mi-l pe Păvălaş, a rugat-o el pe Flavia după ce ea s-a străduit să-l asigure că în curând are să-i fie mai bine.

Flavia s-a repezit cu mobilul în odaia vecină, unde Păvălaş asculta muzică.

– Nu-nu, altă dată, a mârâit băiatul, nedorind să întrerupă muzica, pentru a-şi asculta tatăl, care de cele mai multe ori îl povăţuia, promiţându-i că va face pentru el tot ce îi stă în putere.

– Bla-bla, obişnuia să-l strâmbe Păvălaş, acoperind receptorul.

Flavia dezaproba aceasta, însă nu îşi certa fiul, deoarece îndrumările şi asigurările lui Pavel, repetate de el frecvent, îi păreau şi ei plicticoase. Însă de data aceasta i-a poruncit lui Păvălaş:

– Vorbeşte cu taică-tău.

Apoi a adăugat inimoasă:

– Ascultă ce-ţi spune, căci mâine-poimâine n-are să aibă cine să te înveţe de bine.

Mesajul a venit ca şi cum de la sine ori a fost dictat de Providenţă – nu se ştie, însă Păvălaş a luat mobilul şi i-a răspuns amabil lui taică-său. Flavia a părăsit odaia, ca întotdeauna când Pavel-tatăl vorbea cu Pavel-fiul, iar când discuţia dintre ei a fost încheiată, a revenit la Păvălaş şi i-a pus ca de obicei întrebarea:

– Ce ţi-a spus taică-tău?

Însă Păvălaş nu i-a răspuns glumeţ-copilăreşte: „Nu-ţi voi spune”, cum obişnuia până atuncea, ci i-a adus la cunoştinţă:

– Tata m-a atenţionat că până acum el a avut grijă de tine, dar a venit timpul să-mi transmită misiunea aceasta.

Flavia a înlemnit de mirare, nedorind să-şi creadă urechilor, şi a avut pornirea să-l sune îndată pe Pavel, dar s-a stăpânit, zicându-şi: „Îl voi suna mâine”. Apoi s-a alinat cu gândul că Pavel va anticipa sunetul ei, punându-i ca de obicei întrebarea:

– Ce face soţioara mea dragă?

Însă în dimineaţa zilei următoare a telefonat-o prietena-i bună Maria, care i-a spus categoric:

– Trebuie să veniţi acasă, căci domnul Pavel se află în sala de terapie intensivă.

Iar peste câteva minute a zbârnâit din nou telefonul, aducându-i vestea că Pavel nu mai este în viaţă. O rudă i-a comunicat aceasta direct, fără să-i pună întrebarea: „Te ţin bine picioare-

le?”, pe care ani în urmă o auzise din gura lui Pavel înainte de vestea că Tasea a sărit de la etajul al treilea. Ca prin minune ea nu şi-a pierdut viaţa, însă Pavel s-a dus în mormânt cu zile.

– Au reuşit să mă distrugă, a fost ultima-i spusă, pe care a adus-o la cunoştinţa Flaviei vecina de palier – tanti Tasea.

Era tiză cu sora ei şi avea o fire sociabilă, receptivă, din care motive Flavia o avea la inimă. Însă femeia ţinea mai mult la Pavel, punându-i în vină Flaviei dragostea prea puţină pentru el. De aceeaşi părere era şi soţul tanti Tasei, unchiul Nelu, care în tinereţile sale a fost nărăvos şi nu fără păcate în dragoste, însă spre bătrâneţe a prins a se potoli, mulţumindu-se cu femeia de alături.

– Te plângi lor?! a întrebat-constatat Flavia, privindu-l pe Pavel ironic.

Se întâmplase în ultima vară a căsniciei lor, însă ei nu puteau să ştie aceasta. Auzindu-i vorba dezaprobatoare, bărbatul s-a fâstâcit, dar numai pentru o clipă, căci era omul, care găsea repede ieşirea din situaţie.

– Da, a spus el, continuând cu sfidare, las’ să ştie că nu mă iubeşti în deplină măsură, precum o merit.

Flavia a fost uluită, dar n-a arătat aceasta pe faţă, zicând pe ton de glumă sarcastică:

– Care să fie dragostea în deplină măsură şi meritul pentru care se acordă?

Pavel a făcut o mişcare cu mâna dreaptă, ca tăind aerul şi a părăsit câmpul de luptă, lăsând uşa de la intrarea în apartament deschisă. Flavia a închis-o, apoi s-a dus la bucătărie, unde şi-a pus un ceai, pe care obişnuia să îl bea când era obosită sau când simţea că începe să se „descleie”, adică să scadă din tăria sa, punând la îndoială adevărul principiilor sale. În cazul în care ea nu-şi lua la timp ceaiul, procesul de „descleiere” se încheia repede şi cu plâns. Însă după ciocnirea cu Pavel lacrimile

veniră mult mai devreme şi zădarnic o chema ceainicul, şuierând ca un flăcău.

Ceainicul cu fluier îi plăcea şi nu-i plăcea Flaviei, la fel ca Pavel în ultima vreme. Că a cumpărat ceainicul cu fluier, care îi dădea de ştire că a fiert apa, era foarte bine, dar că o credea distrată ori – şi mai rău – căscată, era de neacceptat pentru dânsa. Deşi s-a întâmplat să uite ceainicul pe foc, făcând să-i sară smalţul, însă aceasta a fost demult, în tinereţe. De ce dar, azi el o are de uitucă?! Flavia începu să plângă de necaz, ca în cazul cu ceainicul ars, când Pavel i-a spus mustrător:

– Era să aprinzi casa.

Însă de data aceasta se făcu auzită vocea lui Păvălaş-fiul, care îi puse întrebarea îngrijorat:

– Ce-i mam'?!

N-avea cum s-o audă plângând, căci odaia în care lucra la computer se afla departe de bucătărie. Însă o fi ajuns la urechile lui frânturi din blitz-discuţia ei cu Pavel, sau o fi auzit fluieratul ceainicului. Totodată, se poate întâmpla că a venit la bucătărie pentru că a vrut să fie cu dânsa, ca în fragedă copilărie, când trezindu-se din somnul de dimineaţă sau din cel de după amiază, se pornea să o caute prin casă. Unde mai poate fi mama, dacă nu la bucătărie?! Descoperind-o acolo, micuţul se oprea în prag şi... dădea drumul pişoiului.

– Iaca na! exclama Flavia, însă nu îl certa, căci băieţaşul era de pe somn şi putea să se sperie.

Şi-apoi, o înduioşa faptul că trezindu-se din somn el venea îndată la dânsa şi numai după ce se convingea, că ea este, că nu a plecat nicăieri fără dânsul, dădea drumul pişoiului.

Amintindu-şi aceasta, Flavia zâmbi printre lacrimi şi se strădui să-şi convingă fiul că ele au venit necauzate, ceea ce deloc nu e rău, chiar foarte bine, căci i-au răcorit sufletul. Băiatul acceptă motivaţia şi reveni la computer, iar ea se duse în baie,

unde îşi spălă faţa şi îşi scoase halatul de casă. Apoi îmbrăcă o rochie bună şi îl anunţă pe Păvălaş:

– Mă duc la piaţă.

Băiatul ar fi strigat: „Merg şi eu!”, fiind bucuros s-o însoţească, dar nu şi în cazul plecării la piaţa din centrul oraşului, care îi displăcea totalmente din cauza aglomeraţiei. Ştiind aceasta, Flavia îl minţi că pleacă la piaţă, pentru că îşi dorea să iasă din casă singură şi să meargă solitară unde vor duce-o picioarele. Nu era exclus faptul că va ajunge la uzina, în care lucra Vlad. I se mai întâmplase să vină la Vlad pe negândite, aşteptându-l la intrarea în uzină.

– Pe mine mă aşteptaţi? a întrebat-o odată un bărbat foarte bine, care trecea pe alături. Observând-o, se oprise din mers, admirând-o. Era şi cazul, căci ea îmbrăcase un costum roşu, care o prindea foarte bine.

– Nu, i-a răspuns Flavia.

– Păcat, a zis bărbatul, mâncând-o cu privirea.

Flavia zâmbi măgulită şi în momentul acesta apăru Vlad – obosit şi apăsat de griji, ca întotdeauna.

– Ce-i la voi? rosti cu voce blândă, domoală.

Dacă întrebarea aceasta i-ar fi venit Flaviei de la altcineva şi nu prima oară, ea ar fi calificat-o ca stampă. Însă Vlad punea în ea atâta suflet, încât era imposibil să râzi de ea ori s-o dai la o parte. Flavia o accepta de fiece dată şi începea să-şi spună păsul. Numai în cazul cu aşa zisa-i plecare la piaţă, văzându-se ajunsă la dânsul, îi puse mai întâi întrebarea:

– Cum înţelegi tu dragostea în deplină măsură şi pe merit?

Vlad o privi cu vădită compasiune şi o întrebă:

– Iar v-aţi certat?

– Şi da, şi nu, îi răspunse Flavia, dorind să-şi stăpânească emoţiile, însă ochii îi străluciră, iar vocea căpătă răguşeală, fiind cauzată de creşterea activităţii glandei tiroide.

– Ai fost la medic? se interesă Vlad cu îngrijorare.

Flavia ştia, că mama lui Vlad a avut mari probleme cu glanda tiroidă, de aceea se strădui să-i spulbere neliniştea, zicându-i:

– Nu-mi trebuie pastile, ci linişte. Linişte şi pace.

Doleanţa aceasta o mai adusese la cunoştinţa lui Vlad, el neuitând-o, la sigur. Însă de data aceasta reacţia lui fu ciudată, după părerea Flaviei.

– Voi vă iubiţi, dar cereţi prea multe unul de la altul, zise el pe ton de părinte, ceea ce nu-i plăcu Flaviei, de aceea ea îi replică, enervându-se:

– Iar tu te mulţumeşti cu puţinul?!

El o privi ca Păvălaş mai deunăzi, când ea îl certase pentru o nimică. Numai că nu îi spuse ca fiul: „Tu mais mugurie?!”, întrebarea fiind formulată ca şi cum în limba franceză, cu echivalentul în română: „Tu mă mugureşti?!”

De fapt, verbul „ mugurir” nu este atestat în limba franceză. „A muguri” – cu sensul de acţiune violentă dezonorabilă – e lipsă şi în română, însă s-a făcut auzit din gura unui ţigănaş – spălător de parbrize, care îl rostise în contextul ameninţării:

– Am să te muguresc!

I-a fost adresată lui Pavel, care refuzase spălarea parbrizului, deoarece el deja fusese spălat-mânjit de un alt ţigănaş, la fel de insistent şi obraznic. Cel de al doilea ţigănaş nu voia să scape şansa câştigului, recurgând la ameninţarea cu „mugureala”.

– Poate să ne facă o pacoste, a spus Pavel în cunoştinţă de cauză.

– Goneşte-l! a zis-ordonat Flavia.

Însă Pavel tărăgăna cu alungarea ţiganului, fixându-şi ochii pe harta cu drumuri. Atunci Flavia a zis brav-ironic:

– Şi de ţigani să ne temem?!

Păvălaş a zâmbit, iar Pavel, observând aceasta, a pus în mişcare maşina. Însă în cazul când Flavia i-a obiectat ceva lui Pă-

vălaş, certându-l prea tare, el a pus hazliu-mustrător întrebarea „Tu mais mugurie?”, cu accentul nu pe acţiunea dezonorabilă de violenţă, ci pe persoana, care o suportă şi căreia nu-i vine a crede că este tratată caustic.

– Opreşte-te! o rugară pe Flavia şi ochii lui Vlad, care nu semănau cu ai lui Păvălaş la culoare, dar erau la fel de curaţi şi sinceri.

Apoi bărbatul tuşi, ca pentru a-şi drege vocea, şi spuse:

– Eu îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru faptul că mi-a dat capacitatea de a iubi fără pretenţia de reciprocitate.

Apoi atinse cu degetul arătător vârful nasului Flaviei, silabisind:

– Vi-a.

Era diminutivul Flaviei, pe care el îl rostea pe silabe, ceea ce o făcea pe ea să zâmbească.

– Mai larg, o rugă Vlad ca de multe ori până atuncea şi Flavia, ca de obicei, îi răspunse:

– Cu dinţii mei?!

– Dinţii n-au nicio importanţă, spuse Vlad cu fermitate şi Flaviei nu-i mai păsă de dantura, care necesita să fie schimbată.

Cu inima împăcată se întoarse acasă, unde fu întâmpinată cu întrebarea severă:

– Unde ai fost?!

– Eu i-am spus că te-ai dus la piaţă, se auzi din camera sa Păvălaş-fiul.

Pavel zâmbi cu jumătate de gură, observând pentru Flavia:

– Ţi l-ai făcut complice.

– Prostii! zise, posomorându-se Flavia.

– Dar să vii de la piaţă cu mâna goală nu-i o prostie?! îi ripostă supărat Pavel, ceea ce o făcu să se hotărască să-i spună adevărul.

– N-am fost după legume şi fructe, începu serioasă.
– Dar după ce ai fost mătăluţă? Poate după răbdări prăjite? o întoarse Pavel în glumă, iar Flavia, preluând-o, răspunse:
– Am vrut să cumpăr un ceainic fără fluier.
El o privi cu mirare şi atunci ea îi aduse la cunoştinţă:
– Şuieratul în casă ademeneşte dracii şi moartea.
Naiv şi ridicol, însă Pavel nu râse, ci îi puse serios întrebarea:
– S-a terminat mama ceainicelor fără fluier?
– Toate erau cu fluier, de parcă toată lumea suferă de uituceală, îi comunică Flavia.
Pavel o pricepu foarte bine şi tot atunci se duse la bucătărie. Flavia îl urmă, fiind martora ruperii vârfului nasului ceainicului, care în timpul fierberii apei producea sunetul asemănător şuieratului.
– N-are să mai cheme dracii şi moartea, zise Pavel şi aruncă bucata ruptă în căldarea cu gunoi.
Apoi o cuprinse pe Flavia, şoptindu-i fierbinte:
– N-am vrut să te supăr.
Aşa a fost el – aprig la cuvinte şi fapte, trecând ca un meteor prin viaţa Flaviei şi căzând din zbor pe neaşteptate, mult înainte de vreme. Auzind despre decesul lui, Flavia a răcnit-mugit ca un om-fiară, apoi s-a întrebat: „Cum să-i comunic aceasta lui Păvălaş?”. Băiatul era la Universitate, în primul său semestru de studiu, pe care Pavel îl aşteptase cu nerăbdare.
În iulie, când se făcea înmatricularea, el ardea de dorinţă să vadă carnetul de student al fiului, iar în septembrie îl grăbea pe Păvălaş să-şi ia geanta cu inscripţia „Universitatea din Viena”. Era distribuită gratis bobocilor, care printre primii îşi primiseră carnetele de student, Păvălaş fiind în numărul lor. Însă băiatul n-a pus importanţă pe acţiunea cu geanta, zicându-i ca în glumă lui Pavel:

– Du-te şi o ia, dacă îţi trebuie.

Pavel a ieşit din apartament, supărându-se, pare-se, însă curând a revenit cu geanta de student pe umăr şi faţa strălucind de bucurie. Flavia avu impresia că el a devenit student şi nu fiul.

– Îţi stă bine cu geanta aceasta, îi spuse şi îşi trecu palma peste părul lui – de la creştet spre ceafă, ceea ce nu era nou şi neplăcut pentru dânsul, el obişnuind să-şi plece capul sub mâna ei, şoptindu-i:

– Mângâie-mă şi pe gâtune.

Gâtune în limbajul lor însemna gâtul, care mai la fiece om are gâdilici, dar nu fiecare râde ca Pavel – copilăreşte, şi totodată sfiindu-se. Flaviei îi plăcea mult să-l vadă râzând şi îl gâdila fără să ia în seamă spusa lui: „Am să mor de râs”. Însă în cazul cu geanta mângâierea pe cap iscă în corpul lui un cutremur ca în timpul electrocutării, şi el îi spuse, ferindu-se:

– M-am dezobişnuit de mângâierile tale.

Flavia avu pornirea de a-i spune că de vină-i distanţa mare care-i desparte şi faptul că se văd rar – de la Crăciun la Paşte. Însă Pavel i-o luă înainte, zicându-i:

– Nu mă mai atragi ca femeie.

– Minţi! voi să-i strige, însă orgoliul o opri şi ea-i spuse:

– Nici tu nu mai eşti personajul principal al romanului meu.

Iar în dimineaţa zilei următoare, când el a ieşit din apartament, pentru a lua calea Patriei, ea pentru prima oară nu l-a condus până la maşină, nu i-a dorit „Drum bun!”, nu i-a dat din mână în semn de „La revedere!” şi n-a urmărit cu privirea automobilul lui până la colţul de stradă, unde se făcea nevăzut. A rămas în apartament ca fiind ţintuită de scaun şi numai când a auzit o claxonare prelungă, ca în semn de adio, a sărit în picioare, sângele-i începând să pulseze în tâmple, iar din gâtlej fiind pe gata să i se rupă:

– Te iubesc! Nu te duce!

Revăzând în memorie scena aceasta, Flavia de astăzi îşi acoperi faţa cu mâinile şi îşi zise:

– Nu mai pot!

– Poţi! o contrazise Vlad din fotografie şi ea îşi şterse lacrimile, apoi îi spuse sorei sale, care venise cu rugămintea: „Nu plânge, căci plâng şi eu, şi papagalii”:

– Pune, te rog, pe plită ceainicul.

Tasea se îndreptă şchiopătând spre bucătărie, iar Flavia se apropie de aparatul de telefon şi culese numărul lui Păvălaş. Însă acela nu îi răspunse, întrerupându-i apelul, exact ca atunci, când ea, aflând despre decesul lui Pavel, l-a sunat pentru a-i spune că ei trebuie să ia calea Patriei. Iniţial se gândise să plece singură, fără a-i comunica lui Păvălaş despre decesul părintelui.

– Poate să aibă un şoc sau să dea o reacţie bolnăvicioasă, i-a împărtăşit preotului bisericii ortodoxe române, care i-a fost prieten lui Pavel, iar lui Păvălaş profesor de religie.

– Vă înţeleg foarte bine, însă Păvălaş trebuie să-şi ia rămas bun de la taică-său, ceea ce-i creştineşte şi în legile vieţii, i-a răspuns preotul şi Flavia i-a dat ascultare, apucându-se să culeagă numărul mobilului lui Păvălaş.

După al treilea apel telefonic el i-a răspuns, motivându-se:

– Eram la ore. Dar văzând că insişti, am ieşit din auditoriu. Ce s-a întâmplat?

Totuşi, Flavia nu i-a comunicat că Pavel nu mai este în viaţă, hotărând pentru sine: „Mai târziu, nu acuma.” La momentul cu pricina i-a spus că el e în sala de terapie intensivă, cum o înştiinţase prietena-i bună Maria. Mai târziu Flavia avea să afle că Maria a minţit-o, deoarece n-a avut puteri să-i comunice despre nenorocire.

– Vin îndată, a spus Păvălaş, fără a pune la îndoială infor-

maţia, odată ce Flavia până atunci nu-l minţise, cu excepţia cazului când i-a spus că pleacă la piaţă, dar s-a dus la Vlad, la uzină. Ajungând cu gândul la Vlad, Flavia îl sună şi pe dânsul. Însă el nu-i răspunse, ea scoţând un „E-e-eh!” ca un geamăt. Apoi se duse la bancă şi scoase bani de pe cont – pentru drum şi pentru înmormântare, iar, întorcându-se acasă, începu să facă bagajele.

Tresări auzind telefonul, căci avu impresia că o sună Pavel.

– Nu mor caii, când vor câinii, ar fi spus el, repetând vorba sa preferată, apoi ar fi întrebat-o îngrijorat, dacă n-a făcut gălăgie, speriind fiul, când a auzit ştirea despre decesul lui. Doar ţi-am scris: „Rezist eu!” – i-ar fi amintit, mustrând-o.

Flavia ar fi fost fericită să audă aceasta. Însă la celălalt capăt al firului telefonic nu era Pavel, ci Vlad, care îi puse ca de obicei întrebarea:

– Ce-i la voi?

– La noi e foarte şi foarte rău, căci a murit Pavel, i-a răspuns Flavia, răguşind pe dată.

Vlad a trecut cu vederea problema ei de sănătate, zicând gemut:

– Vi-a-a...

– Suntem pe punct de plecare, însă nu pot să-i spun lui Păvălaş adevărul, îi relată Flavia şi atunci el îi zise:

– Eu i-l voi aduce la cunoştinţă.

– Numai nu tu, hotărî Flavia.

– De ce? nu pricepu Vlad şi ea îi răspunse:

– Nu ştiu, dar nu vreau să faci aceasta.

– Fie pe a ta, consimţi el în surdină, apoi o rugă să îl sune când va ajunge în Patrie.

– Bine, zise Flavia şi puse receptorul.

Pe urmă fu zborul cu avionul, pe care Flavia l-a suportat greu, ca niciodată, Păvălaş întrebând-o:

– Ce-i cu tine, mam'? Ce se întâmplă?

– Are să-mi treacă, îi răspundea, străduindu-se să-şi aducă la normal respiraţia, care era cu inspiraţii adânci şi expiraţii repezi, ea având impresia că aerul se adună, presându-se, în plămânii ei pe cale să crape, asemeni baloanelor umflate prea tare.

– Calmează-te, mam', o sfătuia fiul, iar ea se mira de faptul că el nu pricepe cauza suferinţelor ei, odată ce-i deştept şi sensibil.

Dar poate Păvălaş, fără să-şi dea seama, nu voia a fi parte din tragedia ce se produse, amăgindu-se cu speranţa că tatăl său este în viaţă?

Flavia îşi aminti, cum el, fiind deja elev, se încăpăţina să creadă că Moş Crăciun există şi îi scria un răvaş, rugând-o să-l ducă la poştă, apoi se punea pe aşteptat, dorind să-l prindă cu văzul, când el va veni cu desaga. Însă în seara cu pricina mama Flavia nu-i permitea să se abată de la regimul zilei şi la timpul cuvenit îl trimitea la culcare.

– Las' că voi sta eu de pândă, l-a asigurat tata Pavel odată şi de atunci an de an Păvălaş îi încredinţa misiunea de a aştepta Moşul.

– L-ai văzut? îl întreba dimineaţa, după ce îşi lua cadoul de sub pomul cu jucării.

– Doar l-am simţit ca pe un vânt rece, deoarece lui nu-i place să fie descoperit, îi răspundea tata Pavel, jucându-şi rolul, care îi plăcea şi îl amuza totodată.

– Oare chiar Păvălaş nu pricepe că Moş Crăciun e un personaj de poveste?! a pus el întrebarea, Flavia răspunzându-i:

– Copilul nostru are inimă bună şi vrea ca povestea să nu se termine.

Flavia puse capăt amintirilor sale, deoarece zborul se sfârşi, avionul aterizând în capitala Patriei-mame. În locul lui Pavel,

care-i întâlnea totdeauna, în întâmpinarea lor veni omul, care îi comunicase telefonic vestea năprasnică. Flavia îi făcu semn să tacă, însă el nu-l observă, pare-se, căci întinzându-i lui Păvălaş mâna, spuse cazon:

– Condoleanţele mele.

Păvălaş se făcu sur la faţă şi-i zise mustrător Flaviei:

– De ce omul acesta străin mie şi nu tu, mama mea, mi-ai adus la cunoştinţă vestea că a murit tata?!

– A fost peste puterile mele, a şoptit Flavia, iar în drumul spre casă a ajuns la înţelegerea faptului că trebuia să-i permită lui Vlad s-o înlocuiască.

Vlad o sunase deîndată ce ea, ieşind din avion, activase mobilul.

– I-ai comunicat lui Păvălaş? a fost prima lui întrebare.

– Încă nu, i-a răspuns Flavia.

– Eu ştiu cum să-i vorbesc, s-a străduit Vlad s-o convingă.

– Deocamdată nu trebuie, a hotărât Flavia.

– Eu am să vă găsesc, a încredinţat-o el.

– Mulţumesc, i-a şoptit Flavia şi a tras în piept aerul rece de toamnă.

Până în ziua când Sanda îi va da în primire scrisorile urmau a se perinda o mulţime de zile şi nopţi foarte grele.

Partea a doua

Flavia o sună pe Sanda şi îi mulţumi pentru scrisorile, care îi amintise despre casa părintească şi perioada de viaţă, când era parte dintr-o familie mare şi bună. Atmosfera de dragoste, ataşament şi grijă reciprocă din familia Sandei domnise şi în a ei.

– Ale cui sunt? se interesase Tasea, văzând-o captivată de scrisori.

Observase ori poate pricepuse că nu sunt parte din cele, pe care Flavia le păstra în lada pătucului. Acolo era şi o scrisorică, în care Tasea-elevă o mustra pe Flavia-studentă cu fraza matură: „Ai obraz – scrie-ne cel puţin câteva rânduri, căci mama îşi face griji şi are dureri de inimă."

– Tasea e un om cu sufletul mare, a remarcat Vlad deja în perioada de viaţă, când sora Flaviei nu mai era o copiliţă deşteaptă, ci o femeie trecută de tinereţe şi chinuită de maladia, despre care se spune că macină sufletul.

Însă Vlad era de părerea că Tasea poate fi ruptă din ghearele bolii, ceea ce-i repeta Flaviei cu încăpăţinare, deşi ea îi aducea la cunoştinţă de fiece dată că schizofrenia e incurabilă.

– A fost prietenul meu, a spus Tasea, când Flavia i-a comunicat că scrisorile au fost scrise de Vlad.

Sună telefonul, rupând încordarea din casă. Spre mirarea

Flaviei pe fir era Sanda, care câteva minute în urmă se arătase a fi bucuroasă de faptul că scrisorile, de care se despărţise, au fost citite şi apreciate.

– Îmi cer scuze pentru deranj, zise ea cu voce tremurândă şi promt o rugă pe Flavia, vino la mine. Am a-ţi mai da ceva.

– Ce anume? fu pe cale a întreba Flavia, însă îşi opri pornirea, spunându-i Sandei:

– Vin îndată.

Invitaţia Sandei venise la vreme, Flavia dorind să evadeze din apartamentul, unde o sfâşiau amintirile, iar Tasea era o umbră a trecutului. Plus la aceasta, papagalii piuiau-ţipau strident, solicitând nu se ştie ce, căci mâncare şi apă Tasea le dase.

– Unde te duci? se interesă ea, văzând că Flavia se găteşte să plece.

– La cimitir, îi răspunse Flavia din obişnuinţă.

De obicei Tasea se mulţumea cu răspunsul acesta. Însă la moment ea voi precizarea:

– La cel central ori la cel de pe Doina?

Doina era denumirea străzii, din capătul căreia începea cel mai mare cimitir al oraşului. Ambianţă stupidă şi totodată imuabilă, ca într-o ţară a cinicilor ori a sadomazohiştilor.

– Mă duc la Pavel, spuse Flavia şi ieşi din apartament.

Îşi minţise sora pe motivul că nu avea chef să-i explice cine-i Sanda. Şi apoi, auzind: „E sora lui Vlad”, Tasea ar fi repetat: „A fost prietenul meu”, ceea ce Flavia nu voia să accepte. Dar nici s-o contrazică nu era în stare.

– Staţia „Cinematograful Gaudeamus”, anunţă vocea imprimată pe banda magnetică.

Pe timpul studenţiei Flaviei şi a lui Pavel misiunea aceasta o avea omul de la volanul troleibuzului, iar cinematograful purta denumirea „40 de ani ai comsomolului”, fiind supranumit de studenţi „40 de sfinţi”. Ingenios, comic, dar şi un pic cinic,

odată ce în spatele cinematografului se afla cimitirul central al oraşului.

– Poate că studenţii de astăzi nu-i mai zis astfel, se gândi Flavia şi ţâşni din troleibuzul, care avea să o ducă până aproape de blocul Sandei.

Ea, pare-se, uitase că se pornise la Sanda ori îşi schimbase planul în conformitate cu răspunsul la întrebarea Tasei, pentru că nu era obişnuită să mintă. Deşi se întâmplase să tăinuiască adevărul de Păvălaş, dar fusese impusă de situaţie să facă aceasta. Acum, însă, n-are de ce să păcătuiască. Traversă strada şi cumpără două crizanteme de la o florăreasă, care îşi apăra florile de frig cu o lumânare aprinsă în ţarcul din polietilenă. Ferind florile de vânt, Flavia se îndreptă spre poarta cimitirului. A fost instalată de curând în spatele cimitirului, pe lângă ea ţinând calea studenţii, care locuiesc în căminele dislocate ceva mai la vale. În unul din ele, pe timpul studenţiei sale, au vieţuit Flavia şi Pavel. Printre vergelele de fier ale gardului cimitirului Pavel ar fi putut să vadă studenţii şi ar fi putut să-i audă vorbind ori râzând, chiar să-i strige: „Băieţi!”, cum obişnuia nu doar în tinereţe, dar şi la vârsta pletelor albe. Multe ar fi putut face, dacă n-ar fi zăcut fără viaţă sub moviliţa de pământ lutos cu o cruce neagră la cap. Locul somnului său de veci a fost găsit de Flavia, directorul cimitirului propunându-i altul, lângă o buturugă mare, pe care promitea să o scoată azi-mâine. Însă Flavia n-a fost tentată să-l creadă, deoarece ploua neîncetat cu găleata şi buturuga se umfla ca butoiul, care a fost umplut cu apă întru înlăturarea fisurilor. Flavia avea temeri că şi în groapa, în care va fi pus sicriul cu Pavel, se va acumula apă, iar Pavel, înecându-se în ea, va zise ca pe timpul vieţii:

– Sunt numai apă.

Flavia era de părerea că medicii i-au recomandat greşit să bea cât mai multă apă, iar când au observat – prin intermediul

ultrasonografiei – că organele lui interne se află în apă, i-au administrat diuretice, care l-au slăbit totalmente. Poate cu adevărat au îndeplinit ordinul de a-l distruge. În „Ţara Minunilor”, cum numea Pavel Patria-mumă, răfuiala cu cei care nu împărtăşeau viziunile neocomuniştilor, era bine organizată, nesupusului găsindu-i-se punctul slab ori locul vulnerabil, asemeni călcâiului lui Ahile. La Pavel acesta a fost ficatul, insuficienţa hepatică fiindu-i transmisă genetic de la taică-său, care a decedat de pe urma cirozei, neajungând la anii de pensie.

– Nu vreau să fie răsturnat şi de o buturugă mică, a zis Flavia pentru directorul cimitirului, care a priceput – n-a priceput parabola ei, dar i-a replicat cu întrebarea:

– Unde în altă parte să-l punem?

Şi tot el a fost cu răspunsul:

– Tot teritoriul e ocupat.

– Din iunie 1940?! a observat Flavia şi a aruncat o privire în jur, prin ploaia care deplângea morţii şi viii.

Aproape de gardul cimitirului era o bucată de pământ, destul de mare, cu doar câteva morminte.

– Restul locurilor sunt bronate, a adus la cunoştinţa ei directorul cimitirului.

– Şi-au luat de pe acum, căci mâine-poimâine vor fi înlăturaţi de la putere şi nu vor mai beneficia de dreptul de a fi înmormântaţi în cimitirul proeminenţilor, a spus-conchis Flavia şi în momentul acesta a dat glas Păvălaş, care până la momentul acela a însoţit-o în tăcere.

– Am să-i scot cu buldozerul, a anunţat el cu tărie, Flavia apucându-l de mână, ca pentru a-l reţine, căci până a porni lupta trebuiau să-l petreacă în ultimul drum pe omul, care a avut inimă de leu în pieptul de cremene.

– Un loc-două vă pot croi lângă Vodă, i-a înştiinţat directorul cimitirului, mergând la concesii.

– Care Vodă?! n-a priceput Flavia.

– Care scria poezii, a concretizat directorul cimitirului şi i-a arătat cu mâna unul din cele câteva morminte de pe bucata de pământ alăturată gardului cimitirului.

– De acord, a spus Flavia, argumentându-şi decizia cu faptul că Pavel a fost prieten cu scriitorii, fiind solidar cu dânşii în lupta pentru revenirea la grafia latină şi schimbarea denumirii limbii – din moldovenească în română.

– Să-ţi rezervez un loc şi matale? s-a interesat directorul cimitirului după ce a măsurat cu pasul locul, unde urma să fie săpată groapa pentru înhumarea lui Pavel.

– Nu trebuie, a şoptit Păvălaş la urechea Flaviei.

– Când ai să-ţi dai seama că locul îţi este necesar, el deja va fi prins de altcineva, a avertizat-o pe Flavia directorul cimitirului.

– Fie, i-a răspuns ea fără părere de rău, însă după înmormântarea lui Pavel a venit în biroul lui şi l-a rugat să-i rezerveze locul de lângă mormântul soţului său.

Păvălaş se reîntorsese la studii în străinătate şi nu putea să o mustre, şoptindu-i fierbinte: „Nu eşti muribundă”.

Când el va reveni acasă, în vacanţa de vară, ea se va justifica astfel: „Am luat un loc lângă taică-tău pentru ca să am unde pune o bancă, pe care să şed în reculegere”.

Flavia de astăzi ajunse în faţa mormântului lui Pavel şi spuse:

– Bun găsit, dragul meu!

Îşi puse geanta pe umărul drept al lui Pavel, pe care îl suplinea unul din braţele crucii, şi culcă florile pe moviliţă. Aerul rece al lui februarie curând avea să le îngheţe, însă Flavia nu le putea proteja, căci mormântul nu avea îngrăditură şi acoperire, de asupra lui fiind numai cerul, iar ea nu luase de acasă o lumânare. Simţindu-se vinovată, îi spuse lui Pavel:

– Altă dată am să-ţi aduc imortele.

– Îmi plac şi mie, îi adusese el la cunoştinţă în una din zilele vieţii rămase în urmă, când ea venise acasă cu un bucheţel de imortele.

Le cumpărase de la o băbuţă din stradă, însă Pavel bănuise că i-au fost dăruite de Vlad, căruia îi plăceau foarte mult floricelele acestea. Le îndrăgise din anii copilăriei, căci în casa lui părintească ele erau prezente din toamnă până în primăvară, când florile vii le luau locul. Acelaşi lucru se întâmpla şi în casa părintească a Flaviei. Iniţial ea era tentată să creadă că faptul acesta e o coincidenţă, însă cu trecerea timpului şi-a dat seama că are mult în comun cu Vlad, iar scrisorile, pe care i le-a dat spre citire Sanda, au demonstrat aceasta o dată în plus.

Ca de sub pământ se auzi sunând telefonul şi Flavia îşi aminti o informaţie din unul din ziarele „Ţării Minunilor", care aducea la cunoştinţa cititorilor că unui mafiot decedat i-au fost puse în sicriu toate telefoanele mobile, pe care le avusese în posesie, numărul lor ajungând la zece. Însă Flavia n-avea niciunul. Pe cel din străinătate nu-l putea folosi în Patrie, iar mobilul lui Pavel avusese prea scump pachetul şi ea întrerupse contractul cu compania de telefonie mobilă.

– Cine să mă sune?!

Şi-a pus atunci întrebarea, care, de fapt, însemna – „n-are cine".

Însă Vlad a contrazis-o, zicând cu francheţe:

– Eu.

La drept vorbind, Flavia îl scăpase din vedere, poate pe motivul că după decesul lui Pavel nu mai punea importanţă pe conversaţiile lor telefonice. Dacă Vlad o suna, ea îi răspundea sec, legând două-trei fraze. Dacă n-o apela, nu aştepta să-l audă. Însă în momentul, când Vlad a spus: „Eu", ea s-a simţit culpabilă pentru faptul că l-a trecut cu vederea, totodată făcân-

du-i-se milă de dânsul. În memoria ei mai trăia exclamaţia lui bucuroasă: „Ce inovaţie bună-i mobilul!”, după care a urmat explicaţia: „Graţie lui pot să te sun de oriunde”.

– Mă poţi contacta la telefonul staţionar de acasă, a găsit ea ieşirea din situaţie, iar peste câteva zile l-a rugat s-o însoţească la compania de telefonie mobilă pentru a întrerupe contractul.

Spre mirarea ei şi bucuria lui Vlad mobilul a fost lăsat în reţea până la momentul epuizării minutelor plătite în prealabil de Pavel, care s-au dovedit a fi multişoare.

– Îţi vor ajunge până la plecarea în străinătate, a spus Vlad vădit mulţumit de oportunitate.

Flavia îşi pusese în gând să plece la Păvălaş după ce îi va face lui Pavel parastasul de 40 de zile şi masa de pomenire. Aştepta cu nerăbdare ziua plecării, deoarece îşi făcea griji pentru fiul său, care intrase în sesiune. Prima lui sesiune. Auzise vorbindu-se, că unii studenţi-boboci, deloc puţini la număr, o dau peste cap, deoarece e o piatră de încercare dintre cele mai grele.

– Doamne fereşte! exclama Flavia, fiind de părerea că proiectul iniţiat de Pavel şi susţinut de el timp de zece ani, trebuie continuat neapărat şi încheiat cu succes în pofida greutăţilor.

Iar ele se arătau a fi multe. Flavia se ducea zi de zi la mormântul lui Pavel pentru a-i comunica despre ele, dar mai mult pentru a-l deplânge. Săturându-se de plâns, îi zicea: „Mă rog de mă iartă” şi se pornea spre casă, rătăcind printre cruci şi monumente.

În una din zile din receptorul mobilului i-a venit întrebarea: „Unde eşti?”, care îi displăcea totalmente, deoarece Pavel i-o punea cu mustrare, bănuind că ea este în compania amantului, ceea ce o supăra şi o jignea, căci suspiciunile lui erau neîntemeiate. Pe motivul acesta ea îi răspundea ca înţepată şi încheia repede vorba. Vlad i-a pus aceeaşi întrebare, dar cu totul altfel,

îngrijorându-se, ceea ce a făcut-o să-i răspundă cu voce domoală:

– Sunt în cimitir.

– Ieşi din cimitir, a rugat-o el prompt, punând în cuvinte atâta drag şi durere, încât ea n-a putut să nu-i dea ascultare, pornindu-se repejor spre poarta centrală a cimitirului, iar ajungând la ea, s-a oprit şi s-a uitat în urmă, unde rămânea mormântul lui Pavel, apoi şi-a amintit, cum el o striga din poarta cimitirului din satul ei: „Via! Via!”.

S-a întâmplat în ultima lui vară de viaţă, când el a venit cu propunerea de a merge în satul ei, la morminte. Tasea a refuzat călătoria, iar Păvălaş s-a bucurat de ea, căci pornise să construiască arborele genealogic al neamului. Ajuns în cimitir, el a început să-şi noteze datele de pe crucile şi monumentele de la mormintele predecesorilor, iar Flavia s-a apucat să le aducă în ordine pe cele ale buneilor şi părinţilor săi, smulgând iarba cu mâinile. De la oamenii, care locuiau în preajma cimitirului, împrumutase o sapă, pe care ar fi trebuit s-o pună în funcţiune, rânduindu-se, Pavel şi Păvălaş, însă băiatul era ocupat cu scrierea letopiseţului neamului, iar bărbatul se dăduse resemnat la o parte. Curând Păvălaş a pus mâna pe unealtă, începând să cioplească iarba din jurul mormintelor, ceea ce nu era uşor, căci pământul se făcuse tare ca piatra, vara fiind fără ploaie. În schimb sudoarea de pe frunţile Flaviei şi a lui Păvălaş curgea şiroaie.

– Ia daţi-vă la o parte, le-a poruncit Pavel, luând din mâna lui Păvălaş sapa, pe care a pus-o în funcţiune energic, isprăvind repede lucrul.

– De ce a zăbovit să facă aceasta? s-a întrebat Flavia obosită şi, parcă auzind întrebarea-i, Pavel a spus:

– Medicii mi-au interzis efortul fizic.

Apoi, parcă ruşinându-se de cele spuse, a pornit spre poarta

cimitirului, zicându-i Flaviei şi lui Păvălaş:

– Veniţi şi voi repejor la maşină.

Însă Flavia şi Păvălaş nu s-au grăbit să părăsească mormintele neamului, Flavia amintindu-şi de o rudă şi alta, iar Păvălaş ascultând-o cu atenţie. Când de odată, din direcţia porţii cimitirului s-a auzit chemarea lui Pavel:

– Via! Via!

Striga tare şi cu supărare, de parcă Flavia hotărâse să rămână în cimitir pentru totdeauna, oprindu-l pe Păvălaş lângă sine.

Amintirea aceasta i-a pricinuit durere de inimă şi ea a urmat sfatul lui Vlad de a părăsi cât mai curând cimitirul cu mormântul lui Pavel, nemairătăcind printre cruci şi monumente.

– Rămâi cu bine, îi spuse lui Pavel şi în ziua, când se pornise la Sanda, dar ajunsese în cimitir, la mormântul lui.

– S-o fi săturat să mă aştepte, îşi zise, având-o în vedere pe Sanda, însă după ce ieşi din cimitir nu se duse la staţia de troleibuze, ci o luă pe stradă la vale, în direcţia din care venise, oprindu-se în cele din urmă în faţa unei clădiri proaspăt reparate cu firma „Oficiul poştal nr. 9”.

Aici ea primise indemnizaţia pentru înmormântarea lui Pavel şi lună de lună ridica pensia pentru pierderea întreţinătorului, de care beneficia Păvălaş. În Austria o asemenea pensie au şi văduvele. Până la următoarea căsătorie, dacă se întâmplă să fie. Dacă nu – sunt protejate de stat până la moarte.

– Dumnezeu mă are în pază, şi-a spus Flavia, când a devenit văduvă, însă a dat ascultare îndemnului unei lucrătoare de la secţia de asigurări sociale de a se adresa după ajutor material la ministerul, de care a ţinut activitatea lui Pavel.

– Trebuie să ne consultăm cu juristul, i s-a răspuns diplomatic.

Flavia a aşteptat o săptămână, două, trei, pentru ca într-un sfârşit să audă:

– Juristul nostru nu-i împotrivă, dar mai este unul, cuvântul

căruia este hotărâtor în ţara noastră, şi el a scris „Nu!” pe petiţia Dumneavoastră.

Flavia, dându-şi seama cine-i „juristul” acela, a spus fără frică:

– Ajutorul bănesc, care mi-a fost refuzat, să-l acordaţi familiei sale după decesul, pe care i-l doresc cât mai repede.

A spus şi s-a răcorit, dar n-a uitat cazul. Şi lui Păvălaş i-a poruncit să nu-l uite, cu toate că povaţa biblică spune: „Iartă şi vei fi iertat”. Însă mama – profesoară, a povăţuit-o pe timpuri:

– Iartă, dacă ai pe cine.

– N-avem pe cine, a hotărât Flavia pentru sine şi pentru Păvălaş, iar lună de lună, venind la poştă pentru a ridica pensia, îi mulţumea pentru ajutor lui Pavel şi nimănui altui, căci din salariile lui s-a făcut calculul. Însă în ziua, când ieşind din cimitir a luat drumul poştei şi s-a oprit în faţa ei, nu la bani i-a fost gândul. Aici, după decesul lui Pavel, ea s-a întâlnit cu Vlad prima oară.

Mai întâi a fost tentată să ia hotărârea de a nu se vedea cu el o vreme ori poate toată viaţa sa de mai departe, deoarece moartea lui Pavel a schimbat multe, dacă nu totul, ea trebuind altfel să trăiască. Însă un simţ lăuntric – neclar, dar puternic – nu i-a permis să-l respingă pe Vlad totalmente, făcându-l să sufere.

– Eu nu mă simt vinovat cu nimica, i-a mărturisit el, sunând-o după înmormântarea lui Pavel.

– Cu ce să fii vinovat? l-a întrebat – s-a întrebat Flavia şi tot ea a venit cu răspunsul, zicând hotărât: „Nu eşti vinovat cu nimic!”

– Mulţumesc, a spus Vlad din tot sufletul, iar Flavia s-a grăbit să încheie discuţia.

Se părea că el ca întotdeauna o înţelege, însă în după amiaza unei zile reci de noiembrie, când ea era gata să plece la poştă pentru a ridica indemnizaţia pentru înmormântare, el a sunat-o

şi i-a spus ca pe timpuri:

– Vreau să te văd după lucru.

– Nu! Ar fi vrut ea să-i strige, însă simţul lăuntric i-a dictat întrebarea: „Ştii unde se află poşta nr. 9?”

– Nu ştiu, dar am să aflu, i-a răspuns Vlad, crezând că ea necesită adresa poştei.

Însă ea îi aduse la cunoştinţă:

– Voi fi acolo peste vreo jumătate de oră.

– Am să te aştept, i-a răspuns el ca întotdeauna.

De la uzina lui până la poştă era cale mai lungă decât cea, pe care urma s-o parcurgă ea, însă el a ajuns primul.

– N-ai rătăcit drumul? s-a interesat îngrijorat, sunând-o.

– Am coborât din troleibuz înainte de vreme, i-a răspuns Flavia, grăbind paşii.

Părăsise troleibuzul, deja din obişnuinţă, la răscrucea, de unde începea cimitirul, iar când şi-a dat seama că intenţionează să ajungă nu la mormântul lui Pavel, el deja îşi închisese uşile, iar altul ea n-a voit să aştepte, continuându-şi drumul pe jos, de-a lungul gardului cimitirului. Neajungând la capătul lui, a dat de clădirea poştei, în faţa căreia stătea Vlad, aşteptând-o. El n-a făcut niciun pas în întâmpinarea ei, cum obişnuia în viaţa rămasă în urmă, nici nu i-a zâmbit, plecându-şi apoi privirea şi capul, ci a continuat să stea ca de piatră, cu faţa palidă-sură. I s-a părut distanţat şi resemnat totodată, fapt care a uimit-o şi speriat-o, căci nu-l ştiuse astfel. Neştiind cum să se comporte cu dânsul şi ce să-i zică, a schiţat un zâmbet silit, cu o jumătate de gură. Vlad nu l-a luat în seamă, rămânând serios, sobru. Atunci Flavia s-a pornit pe alături de dânsul spre uşa poştei. El, ca şi cum trezindu-se din amorţeală, s-a grăbit să i-o deschidă în faţă. Ea a intrat în clădire şi s-a apropiat de ghişeul, de unde urma să ridice banii. Vlad a rămas în spatele ei, la doi paşi distanţă, însă când ea, numărând banii, i-a scăpat, împrăştiindu-i

pe podeaua murdară, el i-a venit în ajutor, zicându-i:

– Eu îi voi strânge.

Ea a surâs, pare-se aiurea, iar el i-a şoptit:

– Acuş plecăm de aici.

Când s-a văzut ieşită din clădirea poştei, ea a înghiţit lacom aerul umed-mucegăit al lui noiembrie şi s-a oprit cu privirea pe gardul-peretele cimitirului, care era în faţa lor, pe partea opusă a străzii.

– După el e Pavel, şopti-suspină ca pentru sine, însă Vlad o auzi şi o întrebă cu mirare:

– Chiar aici?

– Da, gemu Flavia şi se porni spre gardul-peretele cimitirului, fiind gata să-l spargă, pentru ca el să n-o mai despartă de mormântul lui Pavel.

Vlad o urmă în tăcere, mergând alături de ea de-a lungul gardului-perete, care, făcând o cotitură la stânga, se preschimba în unul cu vergi metalice. Printre ele se zăreau mormintele.

– Al lui Pavel e acela, arătă Flavia spre un morman de flori.

– Hai la dânsul, propuse Vlad sufleteşte, însă Flavia îi răspunsei categoric „Nu!”.

– De ce? îi ceru el lămurirea, însă auzi rugămintea-porunca:

– Să meştereşti şi să instalezi o bancă lângă mormântul lui Pavel.

– Voi încerca, obişnuia el să-i răspundă, când ea îl ruga să facă ceva pentru dânsa.

– Nu eşti încredinţat în forţele proprii?! l-a apostrofat ea odată, fiind nemulţumită de faptul că el nu-i promite ca Pavel: „Voi face”.

– Ba da, i-a răspuns Vlad, însă nu-mi place să fac promisiuni pripite.

În fine, avusese dreptate, Flavia fiind de aceeaşi părere cu

dânsul. Cu toate acestea ar fi dorit să-l audă, spunându-i: „Voi face”.

Şi el zise aceasta, în cazul băncii, pe care ea şi-o dorise lângă mormântul lui Pavel.

– Loc este? s-a interesat Vlad pământeşte, ceea ce a făcut-o să-i răspundă:

– Pentru mine ajunge.

El a reacţionat cu mirare:

– Ţi-ai bronat un loc alături de Pavel?!

Flavia a pornit să-i explice, că a luat un loc lângă mormântul lui Pavel pentru a avea unde pune o bancă şi sădi un nuc – copacul preferat al lui Pavel. Vlad o asculta în tăcere şi era de acord cu ea, pare-se. Numai că umerii i se lăsase în jos, ca sub o povară.

Pe lângă poştă trecu în goană troleibuzul, amintindu-i Flaviei că trebuie să se ducă la Sanda, care o fi obosit s-o aştepte.

Sora lui Vlad se mutase în cartierul de mai sus de cimitirul central al oraşului câţiva ani în urmă, când fiică-sa, care locuia cu ea împreună, se căsătorise. Era în al doilea mariaj, primul fiind întrerupt mulţi ani în urmă de către soţ, care a plecat, lăsând-o împreună cu fiica lor mică în voia soartei şi în grija Sandei. Multă vreme tustrele n-au ştiut nimic despre dânsul, nepoţica Sandei crescând fără tată, când de odată, în timpul unor funeralii, femeia abandonată a descoperit cu privirea numele fostului soţ pe lespedea unui mormânt. A fost un şoc pentru dânsa, iar Sanda a avut mari temeri pentru inima ei, care suportase o intervenţie chirurgicală. Dar timpul a vindecat rănile şi a deschis noi orizonturi. A doua căsătorie a fiicei Sandei s-a arătat a fi reuşită, ea mutându-se cu traiul la alesul inimii sale, fapt care a împins-o pe Sanda să facă schimb de locuinţă cu fiul său, ea trecând din apartamentul cu trei odăi în garsoniera lui. Onorabilă faptă, salutată de rude, prieteni, inclusiv de Flavia,

căci garsoniera devenise strâmtă pentru familia fiului Sandei. Însă Vlad a scăpat fraza:

– Mi-e milă de Sanda.

Flavia nu i-a cerut deschiderea parantezelor, dar a păstrat în memorie fraza şi felul cum a rostit-o Vlad – compătimitor şi acuzator totodată. Iar când ea a vizitat-o prima oară pe Sanda în locuinţa ei nouă, şi-a amintit spusa scriitorului Ernest Hemingway: „Omul nu trebuie să rămână singur la bătrâneţe”. Cu toate că Sanda era telefonată şi vizitată de copii, nepoţi, alte rude, prieteni, ea rămânea a fi singură, ceea ce – după părerea Flaviei – scădea din vitalitatea ei, grăbind îmbătrânirea-i. Flavia nu se putea împăca nici cu faptul că soneria de la uşa Sandei era de mult timp defectată.

– Vlad ar fi reparat-o, a remarcat ea de faţă cu Sanda şi aceea a şoptit:

– La sigur.

Însă altă dată, auzind întrebarea indignată a Flaviei: „Chiar n-are cine aduce la condiţie soneria?!”, ea a găsit justificarea:

– Soneria rămâne nefuncţionabilă, pentru ca să nu mă sune boschetarii şi huliganii, iar persoanele care îmi sunt apropiate ştiu că trebuie să bată la uşă.

Argumentul fusese găsit bine şi Flavia îl acceptase, însă nu definitiv.

– Am să găsesc un meşter, care să vă repare soneria, îi zise Sandei, când ajunse la dânsa cu întârziere, după vizita cimitirului şi a poştei.

– Iaca nu trebuie, îi răspunse în semiglumă Sanda.

Flaviei i se muiară picioarele, căci Sanda rostise fraza care îi era proprie lui Vlad. Cu ea el o făcea să zâmbească, oprindu-i excesul de zel sau indignarea prea mare. Sanda o preluase de la dânsul, ori poate el o împrumutase de la ea – Flavia nu îndrăzni să întrebe.

La prima vedere Sanda avea puţin în comun cu fratele său –

atât la înfăţişare, cât şi la caracter, iar diferenţa mare de vârstă – el venind pe lume cu şaisprezece ani mai târziu decât dânsa – părea a fi în defavoarea apropierii lor sufleteşti. Însă ei au fost foarte ataşaţi unul de altul.

– Au fost şi au rămas, remarcă în sine Flavia şi îi întinse Sandei un buchet de flori, semănând cu cele ale cepuşoarei, dar mai mari şi liliachii la culoare.

Îi atrăsese privirea la ieşirea din troleibuz, în staţia Sandei, neapărate de frig, în mâna unei băbuţe.

– Le-am crescut pe pervazul ferestrei, îi zise aceea, întinzându-i florile, iar Sanda, văzându-le, exclamă:

– Minunăţie!

Flavia se bucură şi menţionă în surdină:

– Vlad mi le-ar fi cumpărat.

– La sigur, consimţi Sanda şi se porni să aranjeze florile în vază, dar nu înainte de a pune la picioarele Flaviei o pereche de ciupici.

– Întru evitarea răcelii, obişnuia să spună, insistând ca oaspeţii săi să încalţe ciupicii, deşi podeaua din coridor şi din odaie nu era goală.

Făcând pe voia ei, Flavia îşi puse ciupicii şi intră în odaie, unde imediat îşi îndreptă privirea spre fotografia lui Vlad, care îşi avea locul pe raftul cel mai de sus al dulapului. Alături de ea se afla fotografia-portret a părinţilor Sandei.

– Bună ziua, îi salută în gând Flavia.

– Include televizorul şi delectează-te până aştern masa, îi spuse Sanda, intrând în odaie cu florile puse într-o vază de cristal, care le înnobilase, ele devenind şi mai frumoase.

– Lui Vlad i-ar fi plăcut, zise Flavia şi Sanda încuviinţă:

– La sigur.

Apoi se grăbi la bucătărie.

– Nu vă faceţi griji, căci sunt sătulă, încercă s-o reţină

Flavia, cu toate că ştia – Sanda nu-i de oprit din pornirea de a-şi ospăta oaspeţii.

– De fiece dată când vin la Sanda, ea mă bucşeşte cu mâncare, s-a indignat Vlad odată de faţă cu Flavia.

– Bine face, căci tu uiţi să iai masa, i-a răspuns Flavia.

– Vi-a, a şoptit Vlad, atingând cu degetul arătător vârful nasului ei.

Amintindu-şi momentul acesta, Flavia, rămasă singură, în odaia Sandei, mângâie cu privirea fotografia lui Vlad şi îi zise, plângându-i-se:

– Mi s-a lungit nasul şi mi-au căzut fălcile.

Râs cu plâns, cum se zice, însă cert era faptul că după decesul lui Pavel ea pierduse în greutate mai mult de zece kilograme, Păvălaş spunându-i:

– Nu mai semeni cu ursuleţul.

Pe timpul vieţii lor fericite Flavia cumpărase un urs-jucărie pluşată, care ţinea în lăbuţele din faţă o inimă din catifea roşie.

– Nu m-a lăsat indiferentă, a motivat vinovată, căci Pavel nu saluta cheltuitul banilor pe nimicuri, cum ar fi jucăria pluşată, de care Păvălaş n-avea nevoie, deoarece ieşise din vârsta copilăriei.

– Îl voi dărui unui copil, a spus ea cu privire la pluşatul cu inima-n labe.

– Las' să rămână, căci seamănă cu tine, a hotărât Păvălaş, ursuleţul fiind pus de el pe computer.

Flavia din odaia Sandei îşi opri lacrima şi, ridicându-se de pe divan, se duse la bucătărie, unde îi spuse amfitrioanei:

– Mai bine ar fi să vorbim ...

– Îndată! îi promise Sanda, însă fu disponibilă să o asculte numai după ce puse pe masă bucatele şi o îndemna să mănânce.

Curând Flavia se pomeni răspunzând la întrebările ei, ceea

ce îi părea pe de-a-ndoaselea, căci era jurnalist de profesie şi se obişnuise să intervieveze. Însă acceptase rolul de intervievat, deoarece simţea necesitatea de a-şi descărca sufletul. Numai lui Vlad i-ar fi mărturisit toate problemele şi durerile sale, el ascultând-o cu mare atenţie.

– Vi-a, a şoptit el la finele celor spuse de dânsa înainte de plecarea ei în străinătate, unde o aştepta Păvălaş-orfanul de tată.

Apoi şi-a îngropat faţa în palme, uitând să atingă cu degetul arătător vârful nasului ei. Ori poate considerase că gestul său e naiv şi ridicol în situaţia, când Flavia a devenit cap de familie, preluând obligaţiunile proprii bărbatului.

– Mai serveşte din bucate, se făcu auzit îndemnul Sandei, însă Flavia nu se atinse de mâncare, ci se uită ţintă în ochii ei.

Slavă Domnului nu erau împânziţi cu vinişoare roşii, ca ai lui Vlad, când el îşi ridicase faţa din palme.

– Trebuie să mănânci bine, continuă Sanda pe ton de medic, apoi îi relată: Vlad s-a dat cu părerea că tu, slăbind foarte tare, începi să semeni cu un bărbat.

Flavia căută cu privirea oglinda şi, negăsind-o, zise dezolată:

– Dacă Vlad a spus, înseamnă că aşa este.

Sanda oftă şi se ridică de pe scaun, apoi deschise o uşiţă a dulapului şi scoase de acolo un carnet de notiţe de mărimea unui manual.

– Am avut intenţia de a scrie istoria neamului nostru, zise întinzând scrierea Flaviei.

– De ce mi-o daţi? nu pricepu ea.

– Las’ să fie la tine, zise Sanda, aproape ca în cazul scrisorilor, pe care Vlad-copilul i le scrisese, fiind completat de Lora şi de părinţi.

Flavia îi mulţumi pentru toate şi, luându-şi rămas bun, luă

calea casei sale, unde o aştepta Tasea.

– Ce-ai adus? obişnuia ea să întrebe, văzând-o pe Flavia în uşă, şi parcă ştiind despre aceasta, Sanda îi pusese într-o pungă bucatele rămase şi câteva borcănaşe cu dulceţuri şi compoturi.

– Vai! exclamă cu bucurie Tasea, iar Flavia îşi aminti cum Vlad îi dădea pentru dânsa ba o ciocolată, ba o chiflă şi ţigări câte odată.

– Iaca nu trebuie, zicea ea, repetând – nu fără ironie – fraza lui.

– Iaca trebuie, îi răspundea el nu fără încăpăţinare şi pe ton de glumă uşoară, zicându-i odată, deja cu toată seriozitatea: Tu nu ştii ce înseamnă pentru un fumător o ţigară.

– Nici nu vreau să ştiu! i-a declarat Flavia, spunând apoi ca de pe scenă: Un regat pentru o ţigară!

Vlad a zâmbit şi a zis sincer:

– Îmi placi.

Flavia ştia că el o place încă de pe timpul adolescenţei, când le-a fost dat să se întâlnească.

S-a întâmplat într-o vară, când comitetul sindical al învăţătorilor din raionul lor a organizat pentru copiii membrilor săi o excursie în capitala de atunci a ţării sovietice. Flavia şi Vlad au nimerit în numărul excursioniştilor, iar unei mătuşe de-a Flaviei i s-a încredinţat însoţirea copiilor. De fapt, ieşise din vârsta copilăriei, Flavia şi Vlad urmând să meargă în clasa a noua.

– Îmi place mult Bradbury, i-a relatat el în timpul discuţiei axate pe cărţile citite.

– „Vinul din păpădii”?! l-a întrebat – a precizat Flavia, având în vedere romanul, pe care recent îl citise.

Îi plăcuse, însă dracul a împins-o să spună, ca provocându-l:

– Nu-s încântată.

– De ce? i-a cerut Vlad explicaţia, iar văzând că ea tărăgă-

nează cu răspunsul, a zis spre a o convinge: Bradbury are idei captivante, ca de exemplu Maşina Fericirii.

Apoi i-a descoperit, că fiind impresionat de această maşină, nutreşte ideea creării unui mecanism, care să transmită gândurile la distanţă.

– În cazul acesta persoana poate fi manipulată, a observat Flavia, continuând înfocată: Nu-mi doresc una ca asta.

– Maşina mea va fi folosită numai în scopuri paşnice, a asigurat-o Vlad şi i-a propus o „luptă pe mare".

Era un joc bazat pe logică, pe care Flavia nu-l ştia, însă Vlad a iniţiat-o şi curând ea a început să iasă învingătoare în „lupta pe mare", bucurându-se de anunţurile lui: „Rănit" şi „Ucis". El graseia uşor, amuzând-o în cazul „Rănit"-ului, însă nu şi displăcându-i. În compania lui ea se simţea foarte bine, deşi a ţinut să-l avertizeze, că nu se va lăsa influenţată de gândurile, care îi vor fi transmise de el de la distanţă.

– Nu este nevoie, i-a răspuns el, zâmbind moale.

– E un băiat foarte interesant, a menţionat mătuşa Flaviei, care la rândul său era o persoană foarte deşteaptă şi cultă, de aceea fata a luat în seamă părerea ei.

Cu toate acestea, îi făcea plăcere să râdă de Vlad şi să-l joace.

– Na-ţi o floare, i-a spus într-o seară.

Şcoala, în care fusese cazaţi pentru perioada aflării în capitală, avea o curte mare, acoperită cu asfalt şi cu buruiene. Una din ele făcuse nişte floricele albe, mărunte, ca mărgeluşele.

– Coada şoarecelui se numeşte, a informat-o Vlad pe Flavia, luând din mâinile ei buruiana în floare, iar în seara zilei următoare i-a oferit un mănunchi de buruiene înflorite. A făcut-o cu atâta sinceritate şi bunăvoinţă, încât Flavia n-a putut să nu ia „buchetul", pe care nici să-l pui într-un borcan cu apă, căci te vor râde şi mâţele, nici să-l arunci, deoarece amărăşti „cavalerul".

– Cum, totuşi, ai procedat? a vrut să ştie Păvălaş, auzind de la dânsa povestea „buchetului”.

– L-am pus sub pernă, i-a răspuns Flavia, căreia numai atunci, în fragedă tinereţe, i s-a întâmplat să doarmă cu capul pe ierburi, mirosul lor îmbătând-o.

Ani mai târziu şi-a cumpărat o perniţă umplută cu levănţică, pe care a agăţat-o la capul patului său, însă nu pentru a resimţi frământarea de altă dată. Se spune că levănţica facilitează somnul şi alungă molia.

– Gata pe azi! le spuse Flavia amintirilor şi se întinse pe patul, pe care după moartea lui Pavel îl considera coşciug pentru sine.

Însă nu se zvârcoli mult ca în mai toate nopţile precedente, ci adormi îndată, ca fiind scoasă din circuit ori îmbătată de mirosul de levănţică. Şi, pare-se îndată, veni la ea Pavel, se aplecă spre faţa ei şi spuse compasibil:

– Ţi-e greu? Ştiu.

Flavia se trezi imediat, ca fiind din nou conectată la reţelele vieţii. Însă Pavel nu mai era alături, rămase în vis. Ea îşi îndreptă privirea spre goblenul ce reprezenta două mâini împreunate în semn de rugă, alături de care brodase literele A şi D.

– Sunt tentată să cred că înseamnă „Apără-ne, Doamne!”, îi spusese ea preotului, care la invitaţia lui Pavel venise să sfinţească apartamentul închiriat de ei în străinătate.

– Cred că Albrecht Durer, autorul imaginii din goblenul Dumneavoastră, ar fi salutat o asemenea interpretare a monogramei sale, i-a răspuns preotul, stropind cu apă sfinţită lucrarea.

Aproape zece ani Flavia a ţinut-o pe unul din pereţii apartamentului din străinătate, iar după decesul lui Pavel, când a trebuit să se întoarcă în Patrie, a luat-o cu sine, agăţând-o în faţa patului său.

– Apără-ne, Doamne, şoptea adesea, însă în noaptea cu spusa lui Pavel: „Ţi-e greu? Ştiu.”, ea nu doar îşi repetă ruga, ci se ridică din pat, se apropie de goblen şi îl coborî de pe perete.

Apoi scoase foaia de carton din spatele lui. Se făcu văzut un plic alb, lipit de jur împrejur cu scotch. Pe locul pentru timbre era scrisă litera V. Putea însemna prenumele ei, dacă ea ar continua să se prezinte Via. Însă nu mai era fetiţa, care prefera să fie numită astfel, deoarece prenumele Flavia era dificil în rostire, iar diminutivul Flăviuţa o făcea să plângă, odată ce copiii o zădărau, zicându-i Flăviuţa-vrăbiuţa.

– Sunt Via, i-a anunţat ea pe toţi, părinţii săi începând să-i zică Via, Viuţa.

Dar ţine de trecut Via-Viuţa, de aceea litera V putea să însemne numai Vlad. Flavia scoase plicul din ascunzişul, în care fusese pus, apoi luă din sertarul noptierei o forfecuţă şi tăie scotchiul. După aceasta descleie cu atenţie plicul şi scoase din el câteva plicuri mai mici, vădit îngălbenite. Pe fiecare din ele era scris prenumele şi numele ei de pe timpul când încă nu se căsătorise cu Pavel, ceea ce dovedea faptul că răvaşele i-au fost trimise până la evenimentul acela. Aşa şi era, cu excepţia unuia, care, de altfel, nici nu era scrisoare, ci o felicitare cu trei trandafiri galbeni în imagine. Flavia o dădu la o parte şi luă primul plic, din care scoase o foaie de caiet, cu linii paralele, având textul:

„Via!

Am primit scrisoarea Măriei Tale războinice. Ai dreptate, a trecut un an de când nu ţi-am scris, deoarece din cel vechi am păşit în unul nou. A zburat şi vacanţa de iarnă. În perioada aceasta am citit destul de mult, inclusiv câteva tomuri din „Biblioteca fantasticii contemporane”. Acum citesc „Contele Monte Cristo”. Mă învăţ să fotografiez. Am reuşit să obţin sarea lui Berthollet şi fosforul, din care ies nişte „mine” de

prima calitate. Am fost ales în comitetul comsomolist al şcolii. Precum vezi, am început anul bine şi, totuşi, îmi pare rău de cel vechi, deoarece el nu se va repeta niciodată.

Pentru fiecare om vine o vreme, când nuanţele roze ale vieţii se transformă într-o pâclă cenuşie, prin care răzbesc doar câteva raze. Via, eu aş vrea ca tu să devii pentru mine o rază de lumină. Aş vrea să fim prieteni, prieteni adevăraţi. Şi, dacă unuia dintre noi îi va fi greu, celălalt să-l ajute. Vreai, Viuţă? Gândeşte-te. Aştept răspuns.

Vlad"

Flavia ţinea minte că i-a răspuns îndată, acceptând propunerea lui, deşi nu înţelese de ce pentru el a venit timpul, când nuanţele roze ale vieţii se transformă într-o pâclă cenuşie. Nici în următoarele scrisori Vlad nu i-a adus explicaţii. Flavia împături scrisoarea şi o puse înapoi în plic. Apoi îl deschise pe următorul, scoase din el răvaşul şi îl desfăcu, observând că spre deosebire de primul, mesajul era aşternut pe o foaie în pătrăţele, alta fiind şi cerneala. Se schimbase şi adresarea din capul foii, Vlad scriind *„Dragă Via!"*, iar mai jos de ea următoarele:

„De când ne-am întâlnit ultima dată, nu ţi-am scris nimic şi parcă îmi era greu pe suflet. Ştiam că ai să fii duminică în centrul raional, dar n-am putut veni. Îmi pare foarte rău că nu învăţăm într-o clasă, să ne putem vedea în fiecare zi. Mâine la noi va fi o serată. Cred că va fi cea mai interesantă din anul acesta. Mi-ai promis că ai să-mi trimiţi fotografia ta. Dacă nu ţi-ai schimbat hotărârea, trimite-mi-o."

Flavia se opri din citit şi îşi aminti că i-a trimis lui Vlad o poză de a sa, dar nu una actuală, ci din anii copilăriei sale fragede, scriind pe verso-ul ei: „Eu – cea de astăzi, îţi sunt cunoscută, cum voi fi – va arăta timpul, iar cum am fost poţi vedea în fotografia de faţă. Sper să-ţi placă." Vlad a înghiţit găluşca, însă mulţi ani mai târziu s-a întâmplat să-i spună Flaviei:

– Vreau să-ţi arăt o fotografie de a mea în stil nud.

Flavia nu se aşteptase să audă una ca asta de la dânsul şi a zis rece-categoric:

– Abţine-te.

Totuşi, Vlad n-a cedat şi a pus în câmpul ei de vedere o fotografie, în care, cu adevărat, era cu pielea goală, făcând baie într-un lighean cu apă, însă la vârsta de un an, poate doi anişori.

A râs cu gust, gluma lui Vlad plăcându-i, însă doar în timpul recitirii scrisorilor lui şi-a dat seama, că el a ţinut să-i răspundă la glumă. Dar poate a fost o coincidenţă, căci Vlad nu ţinea minte obidele şi le ierta repede.

Flavia întoarse foaia îngălbenită pe partea cealaltă şi rămase plăcut surprinsă, exact ca în anii adolescenţei, când prima oară citise:

„Via, eu te iubesc. Te iubesc mai mult decât prieteneşte. Am înţeles mai demult, dar tot nu mă hotăram să-ţi scriu despre aceasta. Aş vrea să ştiu, împărtăşeşti sau nu sentimentul meu, dar să nu-mi răspunzi fără să te gândeşti bine, căci nu este un joc de-a dragostea.

Vlad.”

După ce reciti declaraţia de dragoste, care i-a fost făcută mulţi ani în urmă, Flavia avu mustrări de conştiinţă, căci nu uitase că în răspunsul său de pe timpuri o făcuse pe moralista, scriindu-i lui Vlad că e prea devreme să se gândească la dragoste. Trebuia să-i descopere că îl are de prieten, dar de iubit... În fine, altfel îl vede pe alesul inimii sale. Însă aflând aceasta, Vlad s-ar fi amărât şi poate că ar fi încetat să-i mai scrie, ceea ce nu-şi dorea Via-Viuţa. De ce? Nu ştia şi nici nu căuta să-şi explice. Poate pe motivul că era la vârsta când laşi mai pe mâine întrebările, la care nu poţi găsi îndată răspunsul. Flavia de astăzi puse scrisoarea în plicul din care o scosese şi se alină cu o amintire frumoasă.

– Ţi l-am adus! i-a comunicat mama într-o după amiază de mai, venind de la şcoală mai târziu decât dânsa.

Se reţinuse ca de obicei, străduindu-se să-l facă eminent pe vreun repetent, iar când a luat calea casei, a dat de un băiat necunoscut, sprijinind poarta şcolii.

– Pe cine aştepţi? l-a cercetat cu întrebarea.

– Pe Via... adică pe Flavia, i-a răspuns băiatul şi mama nu i-a cerut să concretizeze, care anume Flavie, îi trebuie căci în şcoală era o singură Flavie – fiica ei, şi nu l-a numit ironic: „Cavalerule!”, arătându-i direcţia staţiei de autobuze, ci l-a adus acasă.

Vlad, de asemenea, s-a arătat a fi altfel decât cum îl ştia Flavia: n-a intrat în pământ de ruşine, nici n-a renunţat la intenţia de a se întâlni cu dânsa. Intrând în casă, a dat mâna cu tata şi a salutat-o prieteneşte pe Tasea. Apoi tata i-a propus să meargă să-i vadă grădina. Flavia a fost şi de aceasta mirată, căci tata obişnuia să-i arate oaspetelui gospodăria numai în cazul când acela era onorabil. Ea ar fi vrut să audă frazele, pe care le schimbau tata şi Vlad, însă mama a rugat-o să o ajute la bucătărie, intenţionând să pună oaspetele la masă.

Când de odată s-a făcut auzită porunca lui tata:

– Aduceţi din frigider gheaţă!

– Ce s-a întâmplat? s-a alarmat mama, iar Flavia a ţâşnit din bucătăria de vară.

Din fundul grădinii veneau în grabă tata şi Vlad, băiatul ţinându-se de o falcă, de parcă apucase să-l doară un dinte ori prinse să-i iasă măseaua de minte. Flavia zâmbi, însă tata îi zise:

– Nu-i de râs, căci l-a înţepat o albină.

Tata se temea cumplit de zburătoarele făcătoare de miere, dar îşi dorise să aibă câteva ştiubeie în grădină. Desigur, i le arătase lui Vlad, băiatul fiind fără frica albinelor, pentru care

fapt a fost pedepsit de una din zburătoare. N-a scos niciun sunet, suportând bărbăteşte durerea. Doar ani mai târziu i-a recunoscut Flaviei:

– Mă temeam să nu am asfixie, căci sufăr de alergie.

De ce, dar, a ţinut să aibă şi el, în grădina casei sale de vară, câţiva stupi cu albine? Alogic procedează câte odată bărbaţii. Dar să revenim la întâmplarea cu înţepatul. Cu toate că acul albinei a fost scos de mama, obrazul înţepat a prins să se umfle, faţa lui Vlad devenind caraghioasă. Flavia cu greu şi-a stăpânit râsul, apoi a zbughit-o în casă, pentru a râde pe săturate. Aşa sunt femeile – râd şi plâng prea mult uneori.

– Nu râde de băiat, a probozit-o mama, luând din frigider gheaţă pentru compresele, pe care le aplica pe obrazul lui Vlad.

Bietul băiat, nici să poată gusta din bucatele pregătite de dânsa, pielea feţii lui devenind foarte palidă, iar buzele vinete.

– Poate te întinzi pe divan? l-a întrebat mama, fiind gata să-i aştearnă în Casa Mare.

– Mulţumesc, e timpul să plec acasă, i-a răspuns Vlad.

Atunci mama i-a poruncit Flaviei să-l conducă până la staţia de autobuze. Însă pe Flavia din nou a umflat-o râsul, căci a trecut-o gândul că Vlad-sluţit de albină seamănă cu Quasimodo, despre care citise recent. A fugit iarăşi în casă, pentru a râde de Vlad – Quasimodo, iar când a ieşit, băiatul nu mai era în curte.

– Tasea s-a oferit să-l conducă, i-a relatat mama, vădit nemulţumită de dânsa.

– Salut solidaritatea pătimiţilor de pe urma albinelor! a exclamat Flavia, făcând aluzie la faptul, că Tasea, asemeni lui Vlad, a fost înţepată rău de o albină.

S-a întâmplat în ziua, când se pornise cu întreaga familie în ospeţie la o soră de-a tatei, care locuia în cel mai mare oraş

de pe Nistru. Tasea era foarte bucuroasă de călătorie, însă în preajma gării din Chişinău a fost înţepată de o albină la rădăcina nasului. Durere mare şi umflătură imediată, care i-a preschimbat faţa, sluţind-o. Între timp, până a lua trenul, părinţii au hotărât să mesească în cafeneaua din preajma gării. Chelneriţa s-a uitat lung la Tasea, apoi a măsurat-o cu privirea pe Flavia şi le-a spus părinţilor:

– Cea mai mare e ruptă din soare, iar mezina-i o slută. Mai bine le făceaţi pe ambele nici prea-prea, nici foarte-foarte.

Flavia a prins a râde, iar Tasea a plânge...

– Ştiu că nu dormi, spuse a scuză Tasea de astăzi, venită şchiopătând până la uşa dormitorului, în care Flavia îşi răscolea amintirile.

– Dacă nu dorm, nu înseamnă că trebuie să-mi ţii companie, îi replică Flavia, voind să o trimită la culcare.

Însă Tasea îi puse întrebarea:

– De ce ai scos de pe perete goblenul?

– Pentru ca să şterg de pe el praful, o minciuni Flavia, deoarece nu voi să-i descopere că în spatele goblenului au stat ascunse scrisorile lui Vlad.

– De la cine sunt? se interesă Tasea, văzându-le pe noptieră.

– De la un băiat, pe care l-a înţepat o albină, îi răspunse Flavia.

Tasea zâmbi, poate că amintindu-şi cum Vlad a fost înţepat de albină, apoi îi dori Flaviei „Noapte bună!” şi plecă în odaia sa din celălalt capăt al apartamentului. Flavia agăţă goblenul pe perete, lăsând pe noptieră scrisorile, căci nu mai avea de cine le ascunde, Pavel venind doar în visuri.

– Şa-şa, i-a spus el dimineaţă, când ea a prins să se vârcolească pe patul prea larg pentru dânsa.

Aşa îl linişteau ei pe Păvălaş-micul, când el avea somnul zbuciumat. Flavia se trezi, lăsându-l pe Pavel în vis, şi dădu cu privirea de scrisorile de pe noptieră, iar memoria îi oferi

tabloul cu ea în rochie roşie şi cu funde de aceeaşi culoare în cosiţe, aşteptându-l pe Vlad pe palierul etajului şcolii, în care el îşi făcea studiile. Hotărâse prompt să-i facă o vizită, căci până la plecarea autobuzului, care urma să o ducă în satul natal, avea timp berechet. În orăşelul, în care învăţa Vlad, fusese cu treburi, fără să aibă în plan să se vadă cu dânsul. Însă dacă veni ocazia, de ce să nu-i facă o surpriză?! Găsi şcoala şi sala, în care el avea ora de studiu, şi se puse pe aşteptat, sprijinindu-se de corlatele scării. În sfârşit, sună clopoţelul, uşa sălii deschizându-se brusc, ca fiind luată cu asalt de băieţii şi fetele, care ieşeau îmbulzindu-se. Însă dând de Flavia, se cuminţeau îndată, întrebând-o cu privirile:

– La cine-ai venit, frumuşico?

Flavia se făcea tot mai roşie, faţa ei devenind de-o culoare cu rochia şi fundiţele. În cele din urmă, adică printre ultimii, apăru Vlad. Flavia îi zâmbi, străduindu-se să pară dezinvoltă, el răspunzându-i cu un surâs sfios şi cu „Bună ziua”, apoi o rugă:

– Aşteaptă o clipă.

Flavia rămase în privirile colegilor lui de clasă, însă el reveni curând, zicându-i:

– Mi-au permis să-mi însoţesc verişoara.

– Ha-ha! râse Flavia, calificându-i minciuna ca stampă. Apoi îi zise: „Suntem chit”, având în vedere vizitele neplanificate.

Însă Flavia de astăzi şi-ar fi dorit o asemenea vizită. Şi o dimineaţa cu soare, în schimbul celei, care îi lumina slab ferestrele.

Partea a treia

Scrisorile lui Vlad de pe noptieră erau ca nişte frunze de toamnă pălite de brumă şi Flavia se uita nostalgic la ele, dar nu le ridica, pentru a le încălzi cu suflarea şi mâinile. Se simţise ca şi cum obligată să citească dis-de-dimineaţă „letopiseţul" Sandei, pe care-l deschise, văzând scris pe primul rând al primei lui pagini: *„Alexandru Procopie Mediacovski (1873 – 1936)". Era numele şi anii de viaţă ai bunelului Sandei, Lorei şi al lui Vlad. Flavia continuă să citească: „În tinereţile sale bunelul a fost lup de mare, care a brăzdat mări şi oceane. Ultima sa navă a fost fregata „Diana", de pe care a debarcat pentru a urmări pe ţărm japonezii. Când a strigat „Ura!", fiind în atac printre primii, un glonte duşman i-a străpuns obrazul, ieşind prin celălalt, dar fără a atinge limba sau dinţii. Pe faţă i-au rămas două cicatrice, pe care el se străduia să le ascundă sub mustăţile mari şi stufoase. Însă despre fregata „Diana" îşi amintea cu pietate."*

Flavia se opri din citit şi îşi zise descoperitoare:

– Pe motivul acesta nepoata Sandei a fost numită Diana.

Apoi continuă să citească: *„Pentru vitejia de care a dat dovadă în războiul cu japonezii, bunelului i-au fost date în folosinţă 6 hectare de pământ în zona de cernoziom a Imperiului Rus şi anume în satul Stepeni din Basarabia. Înainte de a veni*

în localitatea aceasta, el şi-a luat-o de nevastă pe Epistimia Martâniuc (1889-1953), numită de apropiaţi Nina – o fată plăpândă, cu o cosiţă groasă, bălaie, care îi cobora până pe aproape de călcâie. Deosebiţi erau şi ochii ei – mari, emanând o lumină cerească, despre care bunelul spunea: „Eu văd în ei marea.”

Flavia surâse, căci şi ochii ei erau albaştri, iar Vlad îi spusese nu o singură dată:

– Sunt de culoarea mării.

Flavia îşi muşcă buza de jos şi reveni la scrierea Sandei, citind următoarele: *„Când bunica începea să cânte, bunelul îi şoptea: „Eşti o sirenă.”*

Bunica a avut o voce puternică de soprano, care în zilele de Crăciun şi de Paşti putea fi auzită în catedrala din capitală, unde era invitată să cânte, fiind dusă de acasă într-o trăsură cu arcuri. Cu această ocazie ea scotea din cufărul său cu capac boltit, ferecat cu cercuri de fier, o rochie lungă din mătase chinezească de un verde-închis, care era brodată cu mărgele mărunte de aceeaşi culoare, iar pe cap îşi punea basmaua „însorită”, pe câmpul azuriu al căreia soarele îşi împrăştia darnic razele. Mai avea o eşarfă persană de lână foarte subţire, semănând cu o pânză de păianjen, de culoare bej-cafenie, şi un palton uşor din brocart, care o prindea foarte bine. Toate aceste podoabe au luat calea pieţei în anii de foamete, când ea găsea o bucăţică de pâine nu doar pentru noi, ci şi pentru copiii mahalei. Deja pe vremuri bune, fiind într-o staţie auto, am fost întrebată de o femeie arătând foarte bine, dacă sunt nepoata Ninei Mediacovski. Auzind răspunsul meu afirmativ, ea mi-a adus la cunoştinţă că a făcut parte dintr-o familie numeroasă, care a fost răpusă de foamete, supravieţuind numai dânsa, graţie faptului că bunică-mea îi dădea în fiecare zi o bucată de turtă şi câteva gâturi de lapte. Din sat deja dispă-

ruse câinii şi pisicile, nu mai zăreai vrăbiuţe, toate animalele şi zburătoarele fiind mâncate. Însă bunica mai avea vacă, hrănind-o nu se ştie cu ce, odată ce nici iarbă nu era.”

Ca un clopot sună telefonul, întrerupând cititul „letopiseţului” Sandei. De fapt, erau nişte memorii, care o captivase pe Flavia, însă auzind telefonul, ea le dădu imediat la o parte şi zbură ca săgeata spre aparatul din odaia vecină, iar când ridică receptorul, spuse cu disponibilitate:

– Ascult.

De partea cealaltă a firului se auzi un fosăit ca de copil, apoi o voce moale îi spuse de parcă scuzându-se:

– Eu sunt.

Inima Flaviei se umplu de bucurie, căci la receptor se dovedi a fi Păvălaş-fiul, însă faţa i se acoperi de roşeaţă, deoarece el ştia, bunul, că „Ascult”-ul ei a fost numai pentru Vlad. Auzind acest cuvânt – parolă, el o saluta răspicat şi cu bunăvoinţă:

– Bună ziua!

– În sfârşit! exclamă ea în cazul cu Păvălaş, continuând mustrătoare: „Te-am telefonat deunăzi, dar tu n-ai binevoit a-mi răspunde, deconectându-ţi mobilul”.

– Aveam un test electronic, motivă băiatul, însă Flavia nu se mulţumi cu răspunsul acesta, certând fiul cu întrebarea:

– De ce nu m-ai sunat după el, îndată?!

– Am aşteptat rezultatul, răspunse Păvălaş paşnic.

– Şi care-i? îl grăbi Flavia.

– Bun, îi aduse la cunoştinţă băiatul.

Nu era lăudăros, semănând în privinţa aceasta cu taică-său, însă după părerea Flaviei Pavel avusese mai multă ambiţie, ceea ce unui bărbat nu îi strică.

– Lasă, spunea Păvălaş, când Flavia încerca să-i vorbească despre aceasta şi ea se oprea din povăţuit, deşi nu pricepea foarte bine sensul lui „lasă”. Însă simţea că fiul ei se află pe

calea cea dreaptă. Ce îi mai trebuie unei mame?

– Cum te simţi? îi puse el prompt întrebarea după ce ea îl rugă să deschidă un pic parantezele „Bun”-ului.

După decesul lui taică-său Păvălaş îi punea întrebarea aceasta cu regularitate. La început Flavia nu-i dădea importanţă, însă curând ea începu s-o irite, căci era un om sănătos, în principiu. De ce, dar, fiul este în permanenţă în gardă?!

– Vezi-ţi de învăţătură! îl apostrofă ea în grabă.

El oftă în receptor, apoi îi recunoscu pe şoptite:

– Eu mă tem că şi tu... ca tata...

O, Doamne! exclamă în sine Flavia, dându-şi seama că fiul se nelinişteşte de starea sănătăţii ei pentru ca să nu se întâmple s-o piardă subit şi pe neaşteptate, ca pe taică-său.

– Eu am să trăiesc foarte mult, ca baba Xiuşa, îi răspunse, străduindu-se să pară voioasă şi net-convingătoare, odată ce adusese exemplul străbunicii sale Xenia, supranumită de ea şi de Păvălaş baba Xiuşa, care a trăit 93 de ani, fiind de ajutor familiei sale până în ultima clipă şi totodată la curent cu politica.

Păvălaş râse pe înfundate, ca taică-său, însă Pavel a fost omul cu o copilărie în lacrimi, care i-a curmat râsul pentru întreaga sa viaţă. Pe când Păvălaş a avut parte de foarte mult bine, de ce nu şi-ar arăta voia bună în plenitudinea ei, râzând din tot sufletul?! Acum îl inhibă moartea lui taică-său, însă nici până la tragedia aceasta n-a fost foarte vesel. Poate că omul trebuie învăţat să râdă?!

– Când ai următorul test? se interesă Flavia, gătindu-se să-şi noteze data lui, pentru a se ruga şi a ţine pumnii pentru fiul său.

Însă Păvălaş îi răspunse:

– Nu ţi-oi spune.

Ea fu uluită, deşi răspunsul nu era nou pentru dânsa.

– Nu-ţi face griji, îl voi da bine, îi spuse Păvălaş, apoi se grăbi să-şi ia rămas bun, zicând că o va suna ca de obicei, peste o săptămână.

Flavia rămase să-i ducă dorul şi îşi aminti, cum Vlad l-a întrebat pe Păvălaş:

– Ai mângâiat-o astăzi pe mama?

A fost pe timpul, când băieţelul era de o şchioapă şi, auzind chemarea telefonului, alerga să ridice receptorul. Răspunzând la întrebarea lui Vlad, el a clătinat din cap a negaţie, iar Vlad, de parcă văzându-l, l-a povăţuit cu blândeţe:

– Du-te şi o mângâie. Mama trebuie mângâiată.

Copilul şi-a întins mânuţa spre capul Flaviei, iar după ce ea şi l-a plecat, a mângâiat-o apăsat, bărbăteşte. Ciudat, dar mânuţa lui i-a părut ei puternică şi ea l-a strâns în braţe, şoptindu-i:

– O iubeşti pe mama?

– Îhî, a şoptit băieţelul.

– Iar mama pe tine? i-a pus ea glumeţ întrebarea.

– Nu ştiu, i-a răspuns copilul, punând-o pe gânduri.

Poate că ea trebuia să-i demonstreze dragostea sa, cum îşi dorea Pavel? Însă Flavia era de părere că dragostea şi ataşamentul sufletesc nu trebuiesc de o mie de ori dovedite, căci sunt simţite. Ea, cea de astăzi, mai zăbovi lângă aparatul de telefon, de parcă Păvălaş din clipă în clipă ar fi trebuit să revină cu un sunet, apoi se ridică de pe divan şi se întoarse la masa de scris, unde o aşteptau memoriile Sandei. Găsi locul, unde se oprise, intenţionând să meargă pe brazdele drepte ale rândurilor mai departe, pentru a cunoaşte mai mult şi mai bine viaţa unei familii, despre care a ştiut puţin şi doar în tangenţă cu Vlad. Ajungând iarăşi cu gândul la dânsul, ea prinse să caute numele lui printre paginile „letopiseţului”, abătându-se de la rânduiala făcută de Sanda, şi găsi pe fila cu numărul 44 următoarele rânduri:

„Vlad a fost un copil neplanificat, dar aşteptat mult de doi oameni-pereche, cu vârsta de 40 ani fiecare, care aveau deja două fiice, una de paisprezece, iar alta de şaisprezece ani. Pe timpul acela nici să se audă despre aparatul, care să vadă fătul în burtă, însă mama ne-a anunţat sigur:

– Veţi avea un frate.

În noaptea de înainte de naşterea lui Vlad ea a văzut în vis o păsărică frumoasă, care cu voce de om a spus: „Ava". Luni mai târziu, când Vlad a început să vorbească şi era întrebat: „Cum te cheamă?", el răspundea: „Ava". Prin urmare, păsărica din visul mamei fusese el ori poate sufletul lui. Însă Lora, văzându-l prima oară la maternitate, a fost de părerea că Vlad seamănă cu un drac roşu. Peste ani, când ne-am amintit despre aceasta, Vlad i-a pus întrebarea:

– Unde ai văzut drac roşu?!

A fost un copil foarte ager la minte, care meşterea ceva în permanenţă. Îmi amintesc, tata a adus o ladă cu ţinte mari, pe atunci deficitare, şi a depozitat-o în magazie. Când s-a întâmplat să aibă nevoie de ele, a găsit lada aproape goală. Tata a fost tentat să creadă că ţintele au făcut picioare. Însă Vlad i-a comunicat:

– Ele n-au fost furate.

Apoi l-a luat de mână şi l-a condus în grădină, arătându-i locul unde a bătut ţintele deficitare. Încă mulţi ani după această întâmplare, săpând pământul, găseam ţintele, pe care le numeam „ale lui Vlăduc".

De mic Vlad a fost foarte harnic, străduindu-se să-i fie de ajutor nu doar tatei, ci şi mamei prin casă. Crescând mai mare, în timpul vacanţei de vară, lucra la uzina de conserve din orăşelul din preajmă, iar pe banii câştigaţi îşi cumpăra diferite piese, detalii. Nu ne-a fost de mirare când el, după absolvirea şcolii medii, a hotărât să-şi continue studiile la Institutul poli-

tehnic. Auzind că Vlad a fost înmatriculat, tata nostru a început să-l numească cu mândrie „Domnul inginer”. Era de aşteptat să-i zică „tovarăşul inginer”, cum cereau timpurile, însă tata punea o valoare mai mare pe „Domnul inginer”.

– Borşul e gata! o anunţă pe Flavia Tasea.

Flavia îşi întoarse capul în direcţia de unde se auzi vocea ei şi spuse:

– Mai târziu, încă nu-mi este foame.

Tasea se retrase ca o umbră, iar Flavia începu să dea înapoi paginile memoriilor Sandei, pentru ca să termine de citit bucata ce ţinea de viaţa lui Alexandru şi a Epistimiei Mediacovski. Era iubitoare de ordine şi nu-şi permitea abateri, iar Vlad, ştiind despre aceasta, şi-ar fi asumat vina pentru „saltul” ei spre pagina cu numărul 44, de unde începeau amintirile Sandei despre dânsul.

– Mulţumesc, îi zise Flavia, aruncând o privire spre fotografia lui, apoi citi următoarele:

„Bunelul meu a fost un om dintr-o bucată. A construit o casă de piatră, iar pe lângă ea o magazie încăpătoare şi un beci mare, în care în anii războiului se ascundeau şi vecinii. Ţinea în permanenţă o pereche de cai, o vacă, doi porci şi o mulţime de păsări, iar în livadă un rând de stupi cu albine. Într-un cuvânt, era un gospodar bun, care avea şi o bucăţică mai bună, nu doar strict necesarul. Însă când s-a auzit că în Rusia a avut loc revoluţia proletară, el a chemat toată lumea la miting. Printre sătenii veniţi să-i asculte cuvântul era şi vecina sa, o femeie mai întotdeauna neordonată. Cred că din întâmplare purta la moment o fustă roşie. Bunelul a smuls-o de pe dânsa, apoi a legat-o de o prăjină, pe care a ridicat-o cât a putut de sus, strigând în gura mare: „Trăiască revoluţia golănimii!” Şi peste mulţi ani după întâmplarea aceasta lumea povestea cum Alexandru Mediacovski a „făcut” în sat revoluţia.

A fost un om înţelept, însă moartea i s-a tras dintr-o greşeală banală. După ce a cosit toată ziua, a intrat înfierbântat în apa răcoroasă a heleşteului. La scurt timp după aceasta a fost auzit strigând: „Nina! Nina!”, iar de găsit l-au găsit la fundul unei bulboane, cu dinţii înfipţi în bicepsul mâinii drepte, pentru a înlătura cârceii provocaţi de contrastul dintre temperatura corpului său şi cea a apei. Consider întâmplarea aceasta o ironie a soartei sale, căci heleşteul fusese săpat la îndemnul lui şi tot el îl populase cu peşte.

– Sunt marinar şi nu pot trăi fără apă! îi plăcea să repete.

După decesul lui tragic bunica şi-a retezat cosiţa-podoabă şi a pus-o în cufăr.”

Flavia îşi trase peste ochi pleoapele-obloane, pentru ca să nu vadă chipul lui Păvălaş, venit din memorie – slab, palid şi tuns pe cap până la piele. Aşa l-a găsit, când la trecerea a 40 de zile de după moartea lui Pavel s-a întors în oraşul din străinătate, pentru a-l susţine la prima lui sesiune.

– Cine te-a sluţit?! a exclamat ea, gata să se ia la bătaie cu răuvoitorii fiului, căci părul lui, des şi ondulându-se, de culoarea spicului – comparaţia aparţinând lui Pavel – era o adevărată podoabă, de care ea nu l-a lipsit nici în perioada copilăriei, când băieţeii şi fetiţele sunt tunşi chilug în scopul îndesirii părului.

– E un mit! a spus, indignându-se Flavia, când Pavel şi-a anunţat intenţia de a da jos pletele fiului.

Anume aşa s-a exprimat, enervându-o pe Flavia şi speriindu-l pe Păvălaş-micul, care a spus:

– Nu vreau să fiu tunsul-felegunsul, câinii după dânsul…

Pavel, zâmbind pe sub mustăţi, a pus întrebarea:

– Ce înseamnă aceasta?!

Flavia a venit în ajutorul fiului, căci el de la ea auzise strigarea: „Tunsul-felegunsul, câinii după dânsul!”. Aşa, pe timpul copilăriei ei era zădărât insul tuns până la piele. Flavia a trecut

şi ea prin aceasta, fiind deposedată de părul de pe cap, care, împletit în cosiţe, îi ajungea până la marginea poalei rochiţei. Frizatul a fost efectuat de o soră a mamei sale, căci buna-i măicuţă nu se încumeta s-o lipsească de cosiţe, care semănau cu ale ei, numai că nu erau negre, ci blonde.

Hâşchi! Şi una din cosiţe a căzut pe podea. Flavia, pe atunci Via-Viuţa, când a văzut-o, şi-a pierdut cunoştinţa, iar când şi-a revenit, a spus rugătoare:

– Lăsaţi-mi măcar o cosiţă.

Însă „frizeriţa" s-a străduit s-o convingă că trebuie retezată şi cealaltă cosiţă, căci numai cu una va arăta nostim, copiii râzând de dânsa. Via-Viuţa a închis ochii, iar când i-a deschis, a văzut în oglindă un băieţel cu percică, iar în spatele lui pe măicuţa sa dragă, plângându-i de jale.

– Nu permit! a strigat peste ani Flavia, luând apărarea podoabei capilare a fiului său, şi Pavel a cedat, zicând împăciuitor:

– Chica lui Păvălaş e şi aşa deasă. Dacă ar fi fost fetiţă, ar fi avut o cosiţă ca a ta de frumoasă.

– Nu una, ci două! l-a corectat Flavia, bucurându-se de laudă.

Însă rămase a fi de părerea, că părul lui Păvălaş seamănă cu al lui Pavel, căci al ei, chiar şi după ce era pus pe moaţe, nu se aranja-n valuri, ci se întindea ca sârma, după expresia mamei sale. Cu părere de rău, Pavel nu lăsa să se vadă frumuseţea sa capilară, frizându-se scurt, ca militarii.

– Trebuie scurtat, a spus el, când şi-a văzut fiul cu părul până aproape de umeri.

Păvălaş nu mai era copilul de altă dată, se afla la finele studiilor liceale, prin urmare n-avea de ce să se teamă că va fi tuns cu de-a sila, însă a căutat susţinerea mamei sale.

– Aşa-i moda aicea, l-a motivat Flavia şi Pavel s-a confor-

mat, deşi a clătinat din cap a dezaprobare.

Iar peste o jumătate de an, când Pavel nu mai putea să-şi vadă fiul, el a apărut în faţa ochilor Flaviei tuns chilug, asemeni recrutului.

– Eu mi-am dat jos pletele, i-a comunicat, repetând în principiu expresia lui taică-său.

– Cu ce ai făcut-o? l-a întrebat ea, nedorind să îl creadă, căci în casă era doar un foarfece de cancelarie.

– Cu el, i-a comunicat fiul.

– Dar cum te-ai frizat la ceafă? Te-a ajutat cineva? l-a cercetat Flavia.

– Am făcut totul singur, a fost răspunsul.

– La ce bun?! a exclamat Flavia.

– Aşa mi-a venit, a spus Păvălaş pe şoptite, apoi a început să plângă – fără să se audă, însă cutremurându-se, ca niciodată până atuncea.

Flavia a fost cuprinsă de milă, însă odată ce Pavel nu mai era în viaţă, Păvălaş trebuia să fie stâlpul casei, nu salcia de lângă poartă, de aceea ea a prins a-l bate peste obraji, mâini, spate, cum nu l-a bătut niciodată.

– Bărbaţii nu plâng! îi striga, repetându-i spusa, pe care o auzise de la tatăl său – putrenicul, învingătorul.

– Lacrimile sunt necesare, i-a spus mai târziu un psiholog cu experienţă, care a văzut în fapta lui Păvălaş – de a-şi tunde părul până la piele – un protest împotriva morţii.

Însă Epistimia-Nina Mediacovski şi-a retezat cosiţa, pentru că n-a vrut să se conformeze cu statutul de văduvă.

„În anul 1940 bunica s-a recăsătorit cu un bărbat pe nume Ciobanu din satul Buşăuca, însă în scurt timp el a fost represat, fiind trimis în Siberia, şi ea a rămas iarăşi singură” – a scris Sanda în memoriile sale.

Citind aceasta, Flavia se ridică de la masa de scris şi se apro-

pie de oglindă, văzându-se în ea slabă, palidă, cu părul albit înainte de vreme. Numai cosiţa rămăsese de culoarea spicului.

– Am s-o tai, luă hotărârea, apoi îşi acoperi ochii cu mâinile, pentru a nu se mai vedea în oglindă, şi auzi vocea Tasei, care o anunţă:

– Deja-i ora trei după masă.

– Toarnă borşul în farfurii, pentru ca să se mai răcească, îi spuse Flavia, dorind s-o gonească de lângă sine.

– El deja s-a răcit, ar trebui încălzit, răspunse Tasea.

– Fă, dar, aceasta! îi porunci Flavia, întorcându-se cu spatele la oglindă.

Ar fi şi mai bine, dacă ar putea să nu-şi vadă prezentul, odată ce-i slut şi trist, asemeni zilelor lui februarie, pe care le deapănă calendarul.

Flavia se duse la bucătărie şi se aşeză pe locul lui Pavel, ocolind-o cu privirea pe Tasea, care mânca încet şi greu, deoarece avea doar un dinte şi o mulţime de rădăcini putrede.

– Nu vreau potcoave în gură, spunea cu încăpăţinare, când Flavia îi vorbea despre protezare, apoi se dădea cu părerea, că dinţii au să-i crească.

Flavia o lăsa-n pace, menţionând a câta oară în sine:

– Iar Pavel a murit cu toţi dinţii în gură.

Cu adevărat, a avut o dantură frumoasă şi n-a ştiut ce înseamnă durerea de dinte. Flaviei îi plăcea să se uite cum el mănâncă – fără grabă şi cu plăcere, savurând bucatele din farfurie, pentru a o lăsa goală în cele din urmă. Bărbatul îi simţea privirea şi îşi lingea demonstrativ buzele, asemeni copilului, când mâncarea îi place, ori exclama: „E foarte gustos!”, lăudând capacităţile ei culinare. Iar când Păvălaş a adus de la grădiniţă sloganul: „Mulţumesc pentru masă, c-a fost bună şi gustoasă!”, el l-a preluat imediat, spunându-l cu intonaţie şi din tot sufletul.

– A fost bun? se auzi întrebarea Tasei, la care Flavia reacţionă cu supărare, căci fusese sustrasă din amintirile, care îi erau plăcute.

– Cine?! rosti nedumerită.

– Borşul, o dumeri Tasea, aşteptând aprecierea mâncării.

Era mai iscusită ca Flavia în ale preparării bucatelor ce ţin de felul întâi, însă Pavel niciodată n-a lăudat-o, poate pe motivul că nu era amator de borş, zeamă sau supă. Numai în seara de înainte de moartea sa a rugat-o:

– Fă-mi un borş.

– E vreme târzie, i-a răspuns Tasea, însă el a insistat să-i fie preparat borşul.

Când a fost gata, l-a mâncat, dar nu farfuria întreagă, zicând pentru Tasea:

– Am să-l termin mâine.

Însă în zorii zilei a prins să vomite sânge...

– Spală blidele, îi porunci Flavia Tasei şi se grăbi să iasă din bucătărie, iar după aceasta şi din apartament, pentru ca Tasea să nu aibă timp pentru a-i pune întrebările: „Unde te duci?" şi „Când ai să vii?".

Intenţia îi reuşi, Tasea rămânând după uşa apartamentului, însă la ieşirea din bloc îi veni întrebarea: „Încotro s-o iau?", pe care ea însăşi şi-o puse. O după amiază surie de februarie nu-i zâmbea-n faţă. Ieşi în stradă şi merse de-a lungul ei până ajunse în staţia de troleibuze, în care se opri şi se aşeză pe o bancă făcută lătuţă, pentru ca să se poată şedea de ambele-i părţi, spate la spate. Lumea venea şi pleca din staţie, însă Flavia rămânea locului, deoarece nu se putea hotărî încotro s-o apuce şi, pare-se, neavând puteri să se ridice de pe bancă. De odată simţi o împinsătură din spate. Se uită peste umăr şi văzu o faţă de bărbat – nerasă, hâdă, care sfredelind-o cu privirea, exclamă zeflemitor:

– Capră slabă!

În anii tinereţii ei Pavel îi scrisese pe câmpul unei pagini de carte: ,,Capro!”, gest care n-a frapat-o, nici supărat-o, deoarece inscripţia ţinea de glumele făcute de dânsa pe seama vecinilor din sat, care îşi procurase o capră. Animalul era nărăvos şi le făcea probleme. Poate că şi Flavia era astfel? Atunci ea a smuls pagina cu pricina din carte şi a depozitat-o în ,,arhiva” dragostei sale, iar când s-a întâmplat să-şi viziteze părinţii, i-a descoperit mamei obiecţia făcută de Pavel, considerând-o spirituală. Însă mama a spus că e de prost gust şi ofensatoare.

Flavia de astăzi, la adresa căreia a răsunat ,,Capră slabă!”, sări de pe banca din staţie şi se repezi spre uşa troleibuzului, care tocmai se deschise.

– În care direcţie mergem? îl întrebă pe taxator, care era cam de o vârstă cu dânsa, robust, greoi, puţin potrivit pentru slujba sa.

– Unde vă trebuie?! fuse răspunsul lui, deloc amabil şi dojenitor totodată.

Pe bună dreptate, o femeie deja în etate şi serioasă, cum se arăta a fi Flavia, nu sare în troleibuz în ultima clipă, fără să ia în seamă numărul rutei. Însă faptul s-a produs şi ea n-avea chef să-i explice că a zbughit-o din staţie, urcând în troleibuz la nimereală, deoarece n-a avut cine s-o apere de bădărănie. Pavel i-ar fi spus mitocanului:

– Cere-ţi scuze de la soţie-mea, de nu – vorbim altfel.

O singură dată s-a ajuns la alternativă, ofensatorul Flaviei fiind pumnit de Pavel.

– Ajunge! striga Flavia, bătaia înfiorând-o.

Însă Pavel a ţinut să-i aducă la cunoştinţă:

– Aşa va păţi tot măgarul, care te va murdări cu privirea ori vorba.

– Nu trebuie, i-a hotărât Flavia.

Desigur, el nu i-a dat ascultare, ceea ce o revolta pe ea, până mai ieri-alaltăieri. Însă în după amiaza zilei, care făcea parte din prezentul vieţii sale, ea îi descoperi taxatorului:

– Aş vrea să mă întorc în trecut.

Taxatorul o privi mai cu atenţie şi spuse ca amintindu-şi:

– Sunteţi de la televiziune.

– Am fost, îl corectă Flavia şi îi întinse doi lei – plata pentru călătorie.

– Ar trebui să vi se permită să călătoriţi gratis, spuse respectuos taxatorul, neîncumentându-se să ia leii.

– În trecut oricum nu mă pot întoarce, zise Flavia şi băgă cele două bancnote în buzunarul hainei taxatorului, iar el cu o mişcare mecanică rupse un bilet din ruloul, ce îl avea prins de cureaua pantalonilor, şi i-l întinse.

Flavia îl luă, apoi împărţi în două părţi egale cifrele ce formau numărul biletului şi le sumă a câte trei, căci erau şase. Rezultatele se dovediră a fi diferite.

– Nu-i cu noroc, conchise în voce, iar taxatorul, auzind-o, surâse, apoi zise:

– Acuş vi-l găsesc pe cel cu noroc.

Şi prinse să caute biletul aducător de noroc în ruloul său mare. Fâşia de hârtie cădea în spirală pe podeaua troleibuzului, asemuindu-se cu un şarpe. Conform horoscopului chinezesc, Flavia a fost născută în anul şarpelui, însă ziua, în care taxatorul intenţionase să-i ofere „norocul", făcea parte din anul şobolanului. Prin urmare, binecuvântarea stelelor şi mana cerească nu erau pentru dânsa.

– Trebuie să cobor, îl anunţă pe taxator, întrerupând căutarea „norocului", şi ieşi din troleibuzul, care tocmai îşi deschisese uşile.

Se pomeni în staţia, care avea clădirea Universităţii în faţă şi un parc mare în spate. Universitatea i-a fost Alma Mater, iar

parcul martorul dragostei sale. Ar fi vrut să-l revadă, dar cine se duce în parc într-o după amiază a lui februarie, când frigul te face captivă şi vine curând înserarea?! Flavia stătu o clipă-două la cumpănă, apoi se porni spre scările, pe care, coborându-le, avea să ajungă pe malul unei ape, denumite pe timpuri „Lacul comsomolist", odată ce tineretul comsomolist săpase bazinul. Însă în perioada democraţiei s-a luat hotărârea de a i se spune „Lacul din Valea Morilor". Deloc partinic şi chiar poetic, dacă ne amintim de Don Quijote şi lupta lui cu morile. Cu părere de rău, cei care au luat parcul sub oblăduire, s-au dovedit a fi neiubitori de poezia naturii, în faţa Flaviei deschizându-se o privelişte tristă cu o junglă pe locul lacului, împânzită cu stuf pe la margini. Vântul şuiera nebunatic, făcându-şi cale prin împărăţia sălbatecă. Flavia ajunse la capătul scării, care altă dată era asemănată cu renumita „Potiomkin" din Odesa. Însă acum ea avea majoritatea treptelor rupte şi acoperite cu gheaţă, devenind periculoasă. O singură luminiţă îmbietoare se zărea pe aproape. Flavia se porni în direcţia ei şi dădu de o bodegă, pe firma căreia era scris „Robinson".

– Adecvat locului, remarcă ea, amintindu-şi că Pavel şi Păvălaş, când au fost ultima dată la mare – ea rămânând acasă cu Tasea – s-au cazat într-o pensiune cu aceeaşi denumire, adică „Robinson".

La reîntoarcerea acasă Pavel i-a citit din „robinsonada" lor, pe care împreună cu Păvălaş a scris-o. Conţinea mult umor, stârnind râsul.

Flavia surâse amintirilor sale şi în momentul acesta uşa „Robinson"-ului se deschise, făcându-se văzut un bărbat tânăr, bine dispus, care, observându-o, făcu în faţa ei o reverenţă şi zise cu voce tare, pentru ca să audă şi vieţuitoarele lacului-junglă:

– Distinsă robinzoană, vă invit să vă încălziţi la rugul nostru!

În cuvântul „rugul” el pusese subtextul, pe care l-ar fi priceput oricare femeie, iar pe Flavia ar fi jignit-o şi ea i-ar fi întors spatele berbantului. Mai ieri-mai alaltăieri. În viaţa rămasă în urmă. Însă în cea prezentă, când începea să se simtă cu adevărat „capră slabă”, spusa bărbatului tânăr o amuză, trezind în ea dracii, care o împinse să-i zică:

– Mulţumesc pentru invitaţie, dar înainte de a profita de ea, am să fac o plimbare cu brigantina.

Bărbatul aprecie replica ei cu o bătaie uşoară din palme, punându-i apoi întrebarea:

– Matelotul, care să vă cânte la proră, nu-i lipsă?

Gluma ţinea de un cântec vechi, care îi plăcea mult lui Pavel şi pe care el îl intona deseori, Flavia asociindu-l cu marinarul neînfricat şi totodată romantic.

– Matelotul meu deja mă aşteaptă, spuse ea zâmbitoare şi luă direcţia debarcaderului de cândva.

O barcă fără vâsle, cu fundul spart, staţiona în stuful de lângă mal.

– Urcă! o îndemnă din trecut vocea lui Vlad şi ea îi răspunse şăgalnic, exact ca mulţi ani în urmă:

– Nu ne vom duce la fund împreună?

– Te salvez, fii pe pace! o asigură Vlad, întinzându-i mâna.

El era deja în barcă, intenţionând să o plimbe pe lacul, care strălucea în razele soarelui verii.

– Ştii să vâsleşti?! se miră Flavia, pe atunci Via-Viuţa.

– Ar fi o ruşine să nu ştiu, odată ce bunelul meu a fost marinar, aduse la cunoştinţa ei Vlad.

– Iată de ce ai hotărât să devii inginer naval, concluzionă Via-Viuţa.

– Păcat că pentru studiul acesta trebuie să plec la Odesa, spuse Vlad, punând mâna pe vâsle.

– De ce păcat? se făcu a nu înţelege Via-Viuţa.

– Pentru că mă voi despărţi de...

Vlad făcu o pauză, intimidându-se, poate, ori pentru a pune mai multă expresie în cuvântul „tine”, pe care Via-Viuţa îl intuise. Însă nu se ştie de ce ea se feri să-l audă. Se plecă peste bordul bărcii şi, luând apă în mână, o plesni în faţa băiatului. El tresări, oprindu-se din vâslit, iar ea prinse a râde – tare şi bezmetic, cum este râsul prefăcut ori silit. Cu toate acestea, Vlad îi şopti printre scârţâitul de vâsle:

– Îmi placi.

Flavia de astăzi îşi dezlipi privirea de pe barca spartă şi porni mai departe, de-a lungul lacului. A făcut înconjurul lui de foarte multe ori împreună cu Pavel, care îi vorbea, îi recita poezii şi îi cânta despre dragoste. Poeziile şi cântecele lui îi erau cunoscute Flaviei, cu excepţia celui despre un plop şi o sălcioară, pe care l-a auzit de la el prima oară. Era trist, spre deosebire de celelalte, însă ei i-a plăcut mult şi ea îl ruga pe Pavel să i-l mai cânte. El o învăluia cu o privire nostalgică şi începea să cânte:

„Întinde-mi mânuţa, căci fără dragoste şi mângâiere mă usuc înainte de vreme” o ruga plopul pe sălcioară, însă ea iubea vântul, care se juca, răvăşindu-i pletele multe.

Într-o zi, în zbânţuiala sa peste măsură de mare, el i-a rupt o crenguţă, dar ea l-a iertat, cicatrizându-şi rana. Însă plopul a avertizat vântul:

– Am s-o apăr de azi înainte.

– Ha-ha! a râs vântul şi a lovit plopul cu rafale puternice.

Tare a fost plopul, însă vântul a reuşit să-l doboare.

– Întinde-mi mânuţa, s-o sărut înainte de moarte, o rugă plopul pe sălcioară şi ei i se făcu milă de dânsul, ceea ce supără vântul.

El încâlci cu furie pletele salciei, apoi o aplecă până la pământ, ca pe o femeie bătrână.

– Te iubesc, şopti plopul, dându-şi suflarea.

Pe timpul dragostei Flaviei şi a lui Pavel pe malul lacului creşteau multe sălcii şi toate tinere. Însă la momentul când Flavia se plimba singurică, ele erau îmbătrânite, cărunte, iar băncile de sub crengile lor rupte, stricate. Numai una îşi păstrase o scândură, pe care şedea un bărbat tânăr, cu faţa spre lac, fără să-l poată vedea Flavia. Cu toate acestea ei i se păru că e Vlad, cel de altă dată, pe care l-a zărit cu coada ochiului, când a trecut pe alături de el la braţ cu Pavel. Bărbatul de pe bancă simţi privirea Flaviei şi îşi întoarse capul spre dânsa. Nu era Vlad şi nici nu putea fi. Conştientizând aceasta, Flavia o luă înapoi, dar nu spre luminiţa îmbietoare a „Robinson"-ului, ci spre scările, pe care urcându-le, avea să ajungă la ieşirea din parc şi din amintirile sale.

Iată şi staţia de troleibuze. O singură călătoare stătea în bătaia vântului, cu un rucsac mare în spate.

– A ajuns şi aici moda melcului, remarcă Flavia, obişnuită să vadă în străinătate maturi şi minori purtând rucsacuri în spate, de parcă erau puşi în marş ori purtau cu sine averea, asemeni melcului.

– Spuneţi-mi, vă rog, care troleibuz merge până la gara auto? o întrebă femeia cu rucsacul, care nu era tânără şi vădit de la ţară.

– Aţi avut treabă în capitală? se interesă Flavia, după ce îi aduse la cunoştinţă numărul troleibuzului, care îşi avea ruta până la gara auto.

– I-am adus fiului cartofi, căci în capitală îs tare scumpi, îi răspunse femeia, amintindu-i tăbâltocul, care îi era trimis lui Pavel de-acasă pe timpul studenţiei sale.

Nu era mare, însă cartofii din el îi ajungeau lui Pavel din toamnă până în primăvară.

– Iar din capitală ce duceţi? continuă interviul său Flavia, femeia răspunzându-i:

– Cărţile şi caietele, care nu-i mai trebuiesc fiului.

– E student? presupuse Flavia.

– Da, la Universitate, îi comunică femeia, arătându-i cu o mişcare a capului clădirea respectivă.

– Foarte bine, spuse Flavia, devenind asociata femeii, căci şi Păvălaş al ei era student la Universitate.

Dar de ce fiul femeii, împovărându-şi mama cu manualele şi conspectele, care nu-i mai erau trebuincioase, n-a condus-o până la gară ori n-a aşezat-o în troleibuzul, care s-o ducă până acolo? Să-i fi comunicat măcar numărul rutei!

– Fiul meu e foarte ocupat, răspunse femeia întrebărilor nerostite de Flavia şi în momentul acesta în staţie veni, scârţâind la stopare, troleibuzul, de care avea nevoie femeia.

Flavia o ajută să urce, simţindu-se pusă în marş, de rând cu femeia, care îi strigă din troleibuz:

– La revedere!

Probabil, spera s-o mai întâlnească în preajma Universităţii, odată ce fiii ambelor erau studenţi. Însă Păvălaş al Flaviei era studentul Universităţii de foarte departe de casă, de aceea ea nu putea să-i ducă tăbâltocul cu cartofi ori cu alte produse, care erau mai ieftine în Patrie.

– Păvălaş... rosti duios Flavia şi porni pe jos pe strada, care altădată se mândrea cu edificiul Universităţii.

Acum, însă, el nu mai era obiectul mândriei sale, deoarece frumuseţea-i pălise şi necesita mai mult decât o operaţie cosmetică.

Ajungând la cel de-al treilea colţ de stradă, Flavia coti la stânga, mergând pe strada, care pe timpurile sovietice se numea „Strada Comsomolului”.

Cu toate că se află în centrul oraşului, strada Comsomolului, azi Eminescu, n-a fost şi nu era aglomerată. Maşinile rare lunecă fără zgomot la vale, circulaţia fiind doar într-o direcţie,

iar pietonii preferă străzile şi stradelele alăturate, pe care se află diferite organizaţii, firme şi instituţii. Flavia, însă, caută cu privirea casa cu numărul 19, în una din odăile căreia a şezut cu chirie în primul an de studii la Universitate, gazdă fiindu-i o profesoară la pensie.

– Niciun băiat pe ospeţe şi uşa de la intrare încuiată la orele douăzeci şi două, şi-a pus ea condiţia şi Flavia, pe atunci Via-Viuţa, n-a avut decât s-o accepte, căci casa, cu odaia bătrânei profesoare, avea un plus foarte mare – se afla în apropierea Universităţii.

În una din sâmbete, după ce şi-a terminat de citit orele, la Via-Viuţa a venit mămica.

– Ştiu că nu te poţi rupe din sesie, iar noi am tăiat porcul şi am preparat salam, şuncă, tobă. Cum să nu-ţi aduc aceste bunătăţuri?! i-a spus mama, deschizând geanta mare şi grea, pe care a tăbârcit-o de la gara auto până la casa cu numărul 19 de pe strada Comsomolului.

Pe atunci nu erau în trafic maxitaxi-urile, supranumite rutiere, iar troleibuzele şi autobuzele nu-şi aveau ruta până pe aproape de casa unde locuia Via-Viuţa. Biata mamă a făcut şi calea întoarsă încărcată, odată ce fiica i-a umplut geanta cu manualele şi caietele, de care nu mai avea nevoie, susţinând examenele respective. Via-Viuţa n-a condus-o pe mama până la gară, pentru că era în criză de timp, ca tot studentul în sesie. Pe motivul acesta atât mama Flaviei, cât şi femeia cu rucsacul – mama unuia din studenţii de astăzi, nu s-au arătat a fi supărate.

– Iartă-mă, dragă mămică, spuse Flavia cu întârziere de o viaţă, în faţa unor ferestre oblonite, care părea că nu vor să o vadă.

Dar de ce?! Doar nu venise după ora 22 şi nici însoţită de Vlad, ca mulţi ani în urmă...

– Învaţă la Institutul naval din Odesa, a zis ea, prezentându-l gazdei sale, care se postase la intrarea în apartament ca un străjer aspru.

– Lăudabil, a spus aceea, cântărindu-l pe Vlad cu privirea.

El arăta deloc foarte bine – cu mâinile prea lungi şi pieptul de pasăre, iar spatele gârbov. Plus la acestea, îi tremura de emoţie bărbia.

– Sărut mâna! a şoptit el, plecându-şi respectuos capul în faţa bătrânei.

Sărutatul de mână nu ţinea de Codul Moral al constructorului comunismului, fiind demodat – după părerea multora. Dar nu şi a profesoarei bătrâne.

– Cine sunt părinţii Dumneavoastră? i-a pus ea lui Vlad întrebarea.

– Profesori, a urmat răspunsul.

– S-au îngrijit de educaţia Dumneavoastră, a concluzionat bătrâna şi i-a permis lui Vlad să treacă pragul apartamentului, apoi l-a invitat să ia loc la masă şi a pus pe ea ceştile pentru ceai.

Însă după ce a fost băut ceaiul, iar Via-Viuţa s-a săturat să vorbească despre viaţa sa studenţească şi să râdă de Vlad, care o asculta, neîndrăznind să ridice ochii la dânsa, bătrâna a venit cu anunţul:

– Timpul vizitei domnişorului a expirat.

Vlad s-a ridicat de la masă şi i-a spus amabil:

– Mulţumesc pentru ospitalitate.

– Transmiteţi-le părinţilor Dumneavoastră doleanţa mea de sănătate, a zis bătrâna, conducându-l spre ieşirea din apartament.

Via-Viuţa a rămas să strângă masa şi să spele vesela, iar în dimineaţa zilei următoare, când, ca de obicei, şi-a îndreptat paşii spre Universitate, s-a pomenit cu Vlad în faţă.

– N-ai plecat acasă? l-a întrebat mirată.

– Am rămas să număr pe strada ta plopii, a spus Vlad, uimind-o.

Însă ea n-a arătat aceasta pe faţă, ci i-a pus întrebarea:

– Sunt cu soţ ori fără?

Avea în vedere plopii, pe care nu şi-i dorea fără soţ, ca în romanţa lui Eminescu.

– Pe partea ta sunt cu soţ, i-a comunicat Vlad.

– Iar pe a ta? a întors-o ea în glumă.

– Pe partea de vizavi de ferestrele tale plopii sunt fără soţ, i-a răspuns Vlad cu corectitudine.

Ciudat, dar Flavia de astăzi avu pornirea de a număra plopii, care străjuiesc strada. Însă imaginea geamurilor oblonite, ca nedorind să o recunoască, o opri şi ea ciocăni în unul din ele, aşteptând să audă întrebarea „Cine-i?", pe care obişnuia să o pună gazda ei de mulţi ani în urmă. Însă de după obloane nu se auzi niciun sunet. Flavia bătu mai tare, stârnind câinii din curţile de alături. O voce de bărbat îl opri din hămăit pe unul din ei, întrebând-o mustrător pe Flavia:

– De ce faci gălăgie?!

Flavia nu-l văzu, dar îi răspunse:

– Vreau să vorbesc cu doamna Varvara.

Bătrâna i se prezentase pe timpuri Varvara Gheorghievna, dar i-ar fi plăcut să fie numită doamna Varvara.

– La Doina-i bătrâna, o anunţă pe Flavia bărbatul nevăzut, cu voce inexpresivă, chiar şi în anunţul decesului unei doamne adevărate, cum a fost cea, care a purtat prenumele Varvara.

– Dumnezeu s-o odihnească, zise Flavia în faţa obloanelor, care, dacă ar fi fost însufleţite şi ar fi putut să vorbească, ar fi dojenit-o pentru faptul că în anii mulţi de după plecarea ei de la bătrână, n-a venit niciodată pe adresa „Strada Comsomolului, 19".

Odată, întâmplător, s-a întâlnit cu fosta sa gazdă. Mergea în grabă, fără să dea atenţie trecătorilor. Când de odată s-a auzit chemată:

– Via!

Era fosta ei gazdă, vădit îmbătrânită, slăbită.

– Ce face mămica? a pus întrebarea bătrâna după ce Flavia i-a sărutat mâna.

– Mama a decedat de pe urma cancerului, a adus la cunoştinţa ei Flavia.

– Vai! a exclamat bătrâna şi s-a apucat de inimă.

Flavia s-a străduit s-o calmeze, însă bătrâna clătina din cap a neînţelegere, spunând ca pentru o lume:

– Ce femeie frumoasă şi bună!

Flavia de astăzi puse punct amintirilor sale şi, despărţindu-se pentru totdeauna de casa cu numărul 19, se porni pe stradă la vale, asemeni vehiculelor, iar ajungând la bulevardul Ştefan cel Mare şi Sfânt, coti la dreapta, luând direcţia gării auto. Puteai crede că intenţionează să se convingă de faptul că femeia cu rucsacul a luat un autobuz ori un maxitaxi, deplasându-se în satul de baştină. Însă ajunsă pe peronul gării, Flavia stătea amintindu-şi, cum la o altă venire a lui Vlad din Odesa, l-a însoţit până la autobuzul, care urma să-l ducă în satul natal, şi i-a spus la despărţire:

– Acum eu te petrec la drum, însă în viitor tu ai să ai misiunea aceasta.

Se referea nu doar la faptul, că urma să devină jurnalistă. Însă el n-a zis nici „Da”, nici „Ba”, fixându-şi privirea pe pantofii săi. Emoţia i-o trăda doar bărbia, care îi tremura mai tare decât atunci când gazda-profesoară îl examinase.

Un maxitaxi stopă lângă Flavia de astăzi, de parcă invitând-o să urce, şi ea se ticsi în el, bucurându-se de căldura care o învălui, moleşind-o. Însă curând trebui să coboare, căci maşina

ajunse în dreptul casei ei. Străbătând curtea întunecoasă, ea îşi ridică ochii la geamurile apartamentului său, cărora nicicând nu le va pune obloane, nici perdeluţe, după cum fusese dorinţa lui Pavel, căci n-ai de ce să-ţi acoperi ferestrele, când eşti la etajul al cincilea. De jos poţi vedea numai florile în ghiveciuri. Însă la moment Flavia o zări în geamul de la bucătărie pe Tasea, care stătea în nemişcare, privind în afară.

– Eu vin! îi strigă Flavia, dându-i din mână.

Tasea îi răspunse tot cu o mişcare de mână. Flavia îşi iuţi paşii şi curând ajunse la uşa apartamentului său, iar deschizând-o, dădu de Tasea, care stătea în faţa ei ca temnicerul, dar mai curând ca întemniţatul.

– Am crezut că n-ai să te mai întorci niciodată, mărturisi „întemniţata".

– Cum să nu mă întorc acasă?! îi spuse Flavia cu bunăvoinţă, ca unei copiliţe neştiutoare de viaţă, şi atunci Tasea puse întrebarea:

– Unde ai fost?

Era întrebarea de nesuferit pentru Flavia, deoarece Pavel i-o punea sever şi biciuitor totodată, de parcă ea ar fi fost o femeie care umblă aiurea. Ea obişnuia a nu-i răspunde, iar Tasei, care după moartea lui Pavel pare-se preluase întrebarea-i stupidă, îi comunica rece:

– N-am a-ţi da raportul.

Însă după ce o văzuse la geam, aşteptând-o, îi răspunse pe ton liniştit:

– Am fost pe strada Eminescu.

– Şi ce-ai făcut acolo? continuă interviul său Tasea, iar Flavia nu îi răspunse iritat, ca de multe ori în ultima vreme: „M-am plimbat", ci în comunică paşnic:

– Am vrut s-o văd pe fosta mea gazdă.

În toamna când Flavia a devenit studentă şi a trebuit să

stea în chirie, deoarece numărul locurilor în cămin era limitat, Tasea avea zece ani şi o memorie foarte bună.

– Gazda ta se numea Varvara Gheorghievna, îşi aminti astăzi.

– Nu mai este în viaţă, o anunţă Flavia.

– Păcat, zise Tasea, a fost o femeie foarte cumsecade.

– De unde ştii? o întrebă Flavia.

– De la mama, răspunse Tasea.

– Mama aprecia omul la justa valoare, zise Flavia şi luă calea dormitorului, care devenise locul ei de refugiu.

De parcă urmând exemplul lui Pavel, obişnuia să închidă din urma sa uşa, delimitându-se de Tasea şi de lumea întreagă. Numai apelul telefonic al lui Păvălaş putea să o scoată din „scorbură”. Dar iată că Tasea spuse în spatele ei:

– Nu închide uşa.

Flavia îşi întoarse capul spre dânsa, privind-o întrebător.

– Vreau să fiu aproape de tine, auzi argumentul şi zise asemeni gazdei sale de altădată:

– Lăudabil.

Apoi intră în dormitor, lăsând uşa deschisă, iar ajungând lângă pat, dădu cu privirea de scrisorile de pe noptieră. Câteva plicuri erau cu adresa „Chişinău, strada Comsomolului, 19”. Aşa se obişnuia a scrie pe atuncea, cu fundul în sus, cum s-ar zice. Nu doar aceasta se făcea pe de-a-ndoaselea, nu doar o idee fiind profanată.

„Comsomolul a devenit o formalitate, de aceea am hotărât să părăsesc rândurile lui.” – i-a comunicat Vlad Viei-Viuţei în primul său an de studenţie.

„Ai să-ţi strici ancheta şi odată cu ea viitorul”, i-a răspuns fata, care la rândul său adusese la cunoştinţa părinţilor, că zilnic are în orar „Istoria Partidului Comunist”, ceea ce îi creează impresia că studiază la facultatea de istorie şi nu la cea de jurnalistică. Aceasta-i displăcea tot mai mult şi mai tare.

– Taci şi mergi înainte, au sfătuit-o părinţii, iar Vlad i-a relatat în scrisoarea următoare: „Am început să polemizez cu proful, care ne predă „Istoria comunismului”, şi am fost ameninţat cu nota doi la examen.”

Nota doi însemna „insuficient” pe atuncea, de aceea Via-Viuţa s-a dat cu părerea: „N-are rost să te pui în poară cu proful, căci, cu adevărat, îţi poate face probleme.”

Peste un timp scurt Vlad i-a scris cu tuş negru: „Poate vei spune că fac o prostie, dar trebuie să ştii – am hotărât să las Institutul. Mă voi strădui să mă angajez undeva la lucru, iar la anul voi încerca să intru la facultatea de semiconductori din Chişinău. ”

Via-Viuţa s-a alarmat şi a cerut sfatul părinţilor săi.

– Scrie-i să-şi ia un concediu academic. Între timp se vor linişti apele, i-a răspuns mama, fiind cu dreptate, căci concediul academic era un colac de salvare pentru studenţii intraţi în probleme.

Însă Vlad nu l-a acceptat, preferând largul mării, care putea să-l înece.

Flavia luă următorul plic şi scoase din el scrisoarea cu rândurile: „*Trăiesc fără evenimente interesante. La locul de lucru trebuie să fac faţă sarcinilor, de care până mai ieri n-am avut idee. Am primit primul avans – 40 de ruble. E cam puţin, deoarece nu mi-au dat cămin şi trebuie să plătesc pentru chirie. Aş vrea să vin la tine, dar n-am posibilitate, căci lucrăm şi sâmbetele, pentru ca să dăm gata planul. De ai şti cât de mult am vrut să te sărut atunci, pe peronul gării auto. Scuză-mă, poate nu trebuia să-ţi scriu despre aceasta. Ochii tăi sunt mult mai albaştri ca marea, Via. Şi trişti. De ce-s trişti?”*

Cu întrebarea aceasta se termina scrisoarea. Flavia o puse pe noptieră şi o luă pe cea, în care Vlad îi scrisese: *„Dragă Via! Mi-e dor de tine, de aceea am luat în mână stiloul. Am făcut calculul câte ore am fost împreună şi a ieşit că aproape 40.*

Atât de puţin pentru lume şi atât de mult pentru mine. Poate dacă am fi mai mult timp împreună, te-aş plictisi şi m-ai respinge, căci nu pot spune cuvinte frumoase, care sunt pe placul fetelor. Mi se pare că mă uiţi, deoarece îmi scrii tot mai rar. Doar poţi găsi cinci minute pentru a-mi scrie. Mi-ar fi foarte greu, dacă te-aş pierde acum. Când ştii că undeva este un om, care te are în gânduri, e mai uşor de trăit. Ieri a prins să plouă puternic şi anume atunci ne-au adus betonul. Până ne-am lămurit cu el, am fost ud leoarcă, iar la sfârşitul zilei de muncă nu ştiam cum să ajung mai repede acasă. Am dormit ca mort şi nici n-am auzit cum dimineaţa mi-au cântat imnul.”

Flavia surâse, expresia cu imnul plăcându-i, însă tineretul de azi putea să n-o înţeleagă, deoarece numai pe vremuri, la ora 6 dimineaţa, cu regularitate, era difuzat imnul ţării, cu el începând programul radio.

„Scuză-mă pentru scrisoare „tărcată”, scrisese Vlad spre finele foii, iar alături desenase un cap de câine.

„Unul ca acesta ieri a vrut să-mi ceară vamă”, notase în Post-Scriptum, iar pe foaia alăturată scrisese cu litere de o şchioapă: *„Te iubesc, Via!”*. Cu un rând mai jos – litera V, micuţă şi singuratică.

Flavia de astăzi simţi că durerea-i de inimă s-a extins peste toată partea stângă a pieptului. Puse sub limbă o pastilă de validol şi se întinse pe patul rece, învelindu-se până peste nas cu iorganul. Iar când se încălzi şi adormi, veni la ea Pavel şi, culcându-se lângă dânsa, începu să-i recite o poezie, care semăna cu un cântec.

– E scrisă de tine? îl întrebă Flavia.

Pavel nu îi răspunse şi dispăru în albul dimineţii, iar ea, trezindu-se, nu-şi putu aminti poezia semănând cu un cântec.

Nici un rând, nici o slovă nu-i rămăsese în memorie, deşi îşi spusese, ascultându-l pe Pavel:

– Voi memoriza poezia şi nu voi uita-o până la moarte.

Partea a patra

„A fost, oare, ea fericită?” citi Flavia întrebarea, deschizând din nou „letopiseţul” Sandei la capitolul despre Epistimia-Nina Mediacovski. *„Nu ştiu,”* îşi răspundea Sanda, continuând cu mărturisirea: *„Am fost foarte ataşată de bunica, având tot timpul dorinţa de a mă lipi de ea, căci emana căldură. Acea căldură, care te apără nu doar de îngheţuri…*

Dar iată că într-o dimineaţă am fost treziţi de chemarea ei: „Veniţi la mine şi luaţi de pe pieptul meu mâna aceasta străină.” Era mâna ei proprie, care fusese paralizată.

Am dus-o pe bunica la un spital din capitală, nutrind speranţa că va fi vindecată, dar s-a întors de acolo cu paralizie generală. Nu putea nici gura deschide, însă era conştientă de toate şi înţelegea totul.

În perioada aceea eu susţineam examenele de absolvire a şcolii de opt ani şi ea mă aştepta să vin să-i relatez cum a fost fiecare şi ce notă am luat.

– Foarte bine, i-am comunicat după ultimul.

Ea m-a privit cu blândeţe, iar din ochi i s-a cotilit pe obraz o lacrimă. Eu am şezut un pic lângă dânsa, apoi am ieşit afară, unde m-am apucat să stropesc florile din grădiniţă. Peste un timp scurt am auzit-o pe mama, comunicându-ne:

– Bunica nu mai este în viaţă.

Timp de un an bunica a stat la pat şi eu îmi dădeam seama că ea se stinge cu încetul, însă, auzind despre moartea ei, am făcut o isterică. Plângeam zi şi noapte, neputând să-mi opresc lacrimile.

Bunica a fost cea mai însemnată pierdere din viaţa mea. Odată cu ea a dispărut căldura, pe care apoi am căutat-o şi n-am mai găsit-o...”

– Sărmana Sanda, zise Flavia, oprindu-se din cititul „letopiseţului”.

Apoi culese numărul de telefon al Sandei, intenţionând să-i spună ceva de bine. Ce anume – nu se gândise, deoarece cuvântul necesar urma să izvorască din suflet. Aşa a fost totdeauna, la serviciu şi acasă.

Cu părere de rău, Sanda nu-i răspunse.

– Am să revin mai târziu, hotărî Flavia şi rămase pe gânduri, amintindu-şi de propria bunică – Ileana.

Asemeni Epistimiei Mediacovski a fost şi ea caldul casei, cu sânul mirosind a pâine şi lapte. A crescut şase copii şi o mulţime de nepoţi, prima nepoată fiind Flavia-Via. A iubit-o foarte mult buna, Via-Viuţa răspunzându-i cu aceeaşi dragoste. Însă în toamna celui de al doilea an de studii la facultate Flavia a rămas fără dânsa, un ictus cerebral cauzându-i moartea.

– Bine că n-a stat la pat paralizată, zicea lumea, având, parese, dreptate.

Totuşi Flavia nu voia să se împace cu plecarea ei fulgerătoare din viaţă.

– Fie şi paralizată, dar să trăiască, a zis peste ani la căpătâiul mamei sale, care era bolnavă de cancer.

– Aceasta nu-i viaţă, conchise astăzi şi culese din nou numărul Sandei, dar fără rezultat şi de data aceasta.

Flavia aruncă o privire prin odaie, oprindu-şi privirea pe portretul lui Pavel.

Le-a fost dat să se întâlnească la finele toamnei, care a acoperit cu aur mormântul bunicii. Flavia era tristă-melancolică, iar Pavel vesel-romantic. Alergau amândoi prin ninsoare, venind între timp iarna, şi prindeau fulgii cu gura, deoarece dragostea le-a pus pe foc inimile.

– N-am iubit atât de tare pe nimeni, îi mărturisi Flavia lui Pavel, apoi îi aduse la cunoştinţă că până a-l întâlni a corespondat cu un băiat, preocupat de construirea unei maşini, care poate transmite gândurile la distanţă.

– E o naivitate, zise Pavel cu siguranţă, exprimându-şi apoi doleanţa ca scrisorile „fantastului" să fie arse, de faţă cu dânsul.

– Sunt acasă, îi relată Flavia.

– Ai să le arzi, când vom pleca împreună la părinţii tăi, hotărî Pavel.

Ea căzu de acord, dar o sună pe mama şi o rugă să dosească o parte din scrisorile lui Vlad. Nu putea să se lipsească de toate şi în special de cele, în care era scris măşcat: „Te iubesc, Via!". Mama promise că îi va îndeplini rugămintea. Însă când ea a venit acasă cu Pavel şi a dat să scoată la iveală scrisorile lui Vlad, ele n-au fost de găsit în „arhiva" ei.

– Mi-am asumat misiunea de a le păstra, i-a comunicat mama, continuând fermă: „N-ai de ce să le arzi în prezenţa lui Pavel, căci aceasta te umileşte".

Flavia i-a dat dreptate, însă lui Pavel i-a spus:

– Mama a ars scrisorile.

Pavel, pare-se, a crezut-o şi n-a mai adus vorba despre scrisorile lui Vlad până când s-a întâmplat să dea de ele în dulapul din apartamentul propriu.

– Nu vreau să-mi amintesc despre aceasta, îşi spuse Flavia şi în clipa următoare auzi soneria.

Se grăbi spre uşa de la intrarea în apartament, „letopise-

ţul” rămânând deschis. Spre mirarea ei, prin vizetă o zări pe Sanda.

– Ce surpriză! exclamă, deschizându-i.

Sanda zise, trăgându-şi sufletul: „Bună ziua”, apoi: „Îmi cer scuze pentru deranj”, Flavia răspunzându-i:

– Niciun deranj. Treceţi în casă.

Sanda îşi coborî privirea la cizmele sale, apoi spuse, surâzând vinovată:

– Dacă le scot, nu mai încap în ele.

Flavia ştia că Sanda are probleme cu picioarele, Vlad nu o dată scăpând fraza:

– Biata Sanda, de abia s-a târât până la mine.

La moment ea cu picioarele sale bolnave urcase cinci etaje.

– Vin de la Lora, porni să explice.

– Aţi fost în sat? se miră Flavia.

– A trebuit să mă duc, răspunse Sanda.

Flaviei îi era cunoscut faptul, că un an în urmă Lora a suportat un ictus cerebral. Vlad îi comunicase despre aceasta, sunând-o în străinătate.

– Vărul tău a consultat-o, a continuat el cu speranţă şi Flavia i-a preluat vorba, asigurându-l:

– Am să-l rog să facă pentru Lora tot ce îi stă în putere.

– Mulţumesc, a zis Vlad din tot sufletul, iar peste o clipă a pus întrebarea: Ce-i cu surorile noastre?

Vlad înştiinţase, că Tasea a nimerit în spital în urma fracturării unui picior, lunecând pe stradă. Cu părere de rău, s-a întâmplat să fie piciorul, care a fost mai puţin vătămat după săritura de la etaj.

– Medicii nu promit punerea ei pe picioare, îi comunicase Flaviei Pavel.

– Te rog să faci tot posibilul, îi zise ea.

După săritura fatală, când Tasea şi-a rupt ambele picioare,

medicii i-au prognozat căruciorul. Pe viaţă, fără nicio şansă de a merge. Însă Pavel a făcut imposibilul, Tasea recăpătându-şi capacitatea de a se deplasa. Cu părere de rău, nenorocul a ajuns-o din urmă.

– Am să mă strădui şi de data aceasta, a încredinţat-o Pavel pe Flavia, continuând aspru, am s-o fac doar pentru tine.

– De ce nu pentru Tasea, întâi şi întâi de toate? l-a apostrofat Flavia.

– Nu înţelegi nimica, i-a reproşat Pavel.

– Nu pot pricepe, a zis Flavia, dar nu atât pentru Pavel, cât pentru Vlad, ca răspuns la întrebarea lui tristă: „Ce-i cu surorile noastre?”.

Apoi şi-a sunat vărul, care-i o persoană notorie în domeniul neurologiei, şi l-a rugat să o ia sub aripă pe doamna cutare, care-i sora unui…

– Om apropiat mie, a spus fără rezerve, pentru ca vărul să se pătrundă de importanţa rugăminţii ei.

Însă el, deloc impresionat, îi răspunse:

– Eu am o atitudine egal de corectă faţă de toţi pacienţii, iar despre pacienta în cauză pot să-ţi comunic, că am adus-o din spitalul republican, unde am găsit-o pe un pat din coridor, în stare deplorabilă. Acum se simte mai bine, dar nu promit punerea-i pe picioare.

Sfârşitul de frază a călcat-o pe nervi pe Flavia, însă ea nu şi-a descoperit supărarea, mulţumindu-i anticipat vărului.

Peste o săptămână Vlad iar a sunat-o şi i-a spus:

– Vărul tău nu crede în vindecarea Lorei, însă eu sunt sigur că ea se va ridica din pat şi va merge.

Flavia nu l-a contrazis, dar el a simţit, probabil, că ea nu-i împărtăşeşte convingerea şi i-a adus argumentul:

– Mama şi-a revenit după ictusul cerebral, cu toate că medicii n-au crezut în aceasta. Tata a pus-o pe picioare.

Foarte bun argument, însă Flaviei îi era cunoscut faptul – tot din spusele lui Vlad, că soţul Lorei e mai altfel decât tatăl său, deloc mai bine.

– Ce să fac cu ea? a pus el sfidător întrebarea, când Lora a fost externată din spital.

Rămăsese ţintuită patului, cu paralizie aproape generală.

– O iau la mine, a hotărât Sanda şi a adus-o în apartamentul său de-o singură odaie, unde a pus încă un pat, cu rotile, care a ocupat a treia parte din suprafaţă.

– Sandei îi vine foarte greu, i-a dezvăluit Flaviei Vlad.

Compătimind-o pe Sanda, el se mustra pentru faptul, că n-o poate ajuta în deplină măsură. Însă veni şi ziua, când i-a comunicat Flaviei:

– Lora merge!

Femeia îşi recăpătase capacitatea de a merge, fie cu mare greu, sprijinindu-se într-o teleguţă, dar nu mai stătea ţintuită patului.

– Vreau acasă! a spus de îndată ce s-a văzut pe picioare.

Însă soţul său nu s-a arătat gata să o ia acasă, iar luând-o în cele din urmă, nu i-a acordat ajutorul cuvenit şi susţinerea, nemaivorbind de dragoste. Probabil, făcea parte din oamenii, dragostea cărora e condiţionată şi dispare îndată ce încep greutăţile. Biata Lora o suna deseori pe Sanda, cerându-i sfatul şi, pe ascuns de soţul său, plângându-i-se. Sanda încerca să ajungă la conştiinţa şi inima lui, însă discuţiile telefonice nu se soldau cu rezultate dorite. Aflând despre aceasta, ea se pornea la drum, neglijând durerea din picioarele proprii.

– Am ameliorat situaţia, dar nu pentru mult timp, îi relată ea Flaviei, continuând să stea lângă uşa de la intrarea în apartament.

– Treceţi în odaie, fără să vă scoateţi cizmele, fu îndemnată.

Însă ea nu-şi dădu acceptul, aducând la cunoştinţa Flaviei:

– Vreau doar să vă dau o parte din usturoiul, pe care mi l-a băgat în geantă cumnatul. E prea mult pentru mine, iar ai mei nu-i agreează mirosul.

Zicând aceasta, îi întinse Flaviei un „buchet” din căciulii de usturoi cu tulpiniţe lunguţe.

– Pot fi folosite ca remediu împotriva guturaiului, o înştiinţă sigur. Aprinzi o steblă la capăt şi tragi în tine mirosul.

Flavia luă usturoiul, iar Tasea zise:

– Vă mulţumim foarte mult.

Îi plăcea să mănânce usturoi, însă Flavia se arăta nemulţumită de aceasta, zicându-i:

– Pute a usturoi toată casa.

– Usturoiul nu pute, ci miroase, o corectă Tasea.

Pavel fusese de aceeaşi părere, îndemnând-o pe Flavia:

– Mănâncă şi tu usturoi, atunci n-are să-ţi pută.

Flavia dădea din cap a negaţie şi îl respingea aprig atunci când el, uitând că a mâncat usturoi, voia s-o sărute.

– Numai un căţel de usturoi am pus în gură, se dezvinovăţea ca micuţul, iar pe urmă se supăra, zicându-i: „Sărută-te cu cine nu-ţi pute!”

Iar odată i-a adus la cunoştinţă: „Şi scumpului tău Vlad îi place usturoiul. Mi-a comunicat soţie-sa”.

Flavia a fost uimită şi totodată amuzată de cele auzite, spunând ironic:

– Eu nu mă pup cu dânsul, iar soţie-sa nu-i tare deşteaptă, dacă ţi-a pus la dispoziţie o asemenea informaţie.

Apoi i-a comunicat lui Vlad despre cum l-a vândut pe piaţă soţie-sa, însă el n-a reacţionat cu mânie, ci a spus vesel:

– Bine că n-am plăceri mai deocheate.

Flavia de astăzi aduse la cunoştinţa Sandei aceasta, făcând-o să zâmbească.

– Treceţi, totuşi, în casă, zise Flavia, dorind să mai stea de

vorbă cu dânsa, însă Sanda zise:

– Trebuie să plec acasă.

Flavia se oferi s-o conducă până la staţia de troleibuze şi Sanda acceptă, mergând niţel gârbovită şi semănând cu o pasăre mare, care îşi târăşte aripile, atingând cu ele pământul.

– Să mă sunaţi, când veţi ajunge acasă, o rugă Flavia, ajutând-o să urce în troleibuz.

Apoi se reîntoarse în apartamentul său, unde Tasea nu întârziase să se înfrunpte din usturoiul adus de Sanda.

– Am mâncat numai un căţel de usturoi, spuse ea aproape ca Pavel, din care cauză inima Flaviei se muie şi ea zise:

– Poţi să mănânci tot usturoiul. Numai să nu arunci steblele, căci n-o să scăpăm de guturai până la vară.

De fapt, niciuna din ele nu avea des guturai, însă sfatul Sandei nu trebuia neglijat. Flavia se apropie de masa de scris, luă în mâni „letopiseţul" şi căută paginile despre Lora, dar dând de diminutivul Vlăduc, se opri şi începu să citească.

„Cu toate că Vlăduc era cu paisprezece ani mai mic decât Lora, ei se înţelegeau foarte bine, legând o relaţie de amicie, scrisese Sanda. Numai uneori Lora îşi arăta nemulţumirea, strigându-i lui Vlăduc:

– Eşti o piramidă egipteană!"

Comparaţia ţinea de faptul, că băiatul stătea neclintit pe poziţia sa, nedorind să şi-o schimbe la cererea ei.

– Iar tu eşti un piramidon!" îi răspundea el ca într-un joc de cuvinte, piramidon fiind denumirea unei pastile.

– Bravo, Vlăduc! spuse Flavia citind aceasta şi căută un alt fragment cu el şi Lora.

Iată-l la pagina 89, Sanda scriind următoarele: *„Când Lora a căzut în comă, medicii mi-au spus să anunţ rudele apropiate să vină să-şi ia rămas bun de la dânsa. Primul a venit Vlad şi a strigat din uşă: „Coamă – iapă! Iapă – coamă!", repetând*

aceasta de câteva ori. Medicii s-au aruncat asupra mea, învinuindu-mă de faptul că am adus în salonul spitalului un om beat. Însă Vlad nu era băut, ci intenţionase s-o trezească la viaţă pe Lora cu o amintire din copilăria lor. Vorba e că odată Vlăduc-micuţul, văzând un cal, a exclamat:

– Coamă!

Lora l-a corectat:

– E o iapă.

Vlăduc, însă, a repetat:

– Coamă.

– Iapă! a insistat Lora.

Şi tot aşa: „Coamă – iapă!" până când i-a despărţit mama.

Când Vlad i-a amintit Lorei întâmplarea aceasta în salonul spitalului, ea n-a reacţionat, însă el s-a dat cu părerea că a fost auzit.

– Dă, Doamne! am spus, dorind să cred în minune.

Şi ea s-a produs peste câteva zile, Lora deschizând ochii, apoi gura şi spunând:

– Iapă… Coamă… Vlăduc.

Flavia îşi rupse privirea de la „letopiseţul" Sandei şi spuse:

– Bravo, Vlad!

El îi zâmbi stingher din fotografie şi ea îşi aminti, cum el a venit din Odesa s-o vadă, cu trei lalele în mână.

Era ca acum, luna lui februarie, însă primăvara deja venise, trezind la viaţă natura şi aprinzând inima omului. A Flaviei deja ardea pentru Pavel, însă ea nu i-a descoperit aceasta lui Vlad.

– Mai târziu, îşi zise, fugind de privirea lui caldă, iar el rosti cu emoţie:

– Permite-mi să-ţi fac portretul.

– De parcă aş fi Gioconda, glumi Flavia şi refuză să-i pozeze

pentru fotografie, propunându-i s-o prindă în imagine din mers, ca reporterii.

Vlad căzu de acord, însă după al treilea clănţănit al aparatului, ea îi zise:

– E destul pentru o amintire.

Vlad nu-i ceru explicaţie şi plecă la Odesa, iar pe la mijlocul verii ei se întâlniră din întâmplare în gara auto din centrul lor raional.

– Am revenit pentru totdeauna, îi comunică el cu bucurie.

– Iar eu mă mărit, spuse ea dintr-o răsuflare.

După părerea ei, el demult ar fi trebuit să priceapă că ceva s-a schimbat în atitudinea ei faţă de dânsul, odată ce ea nu-i mai răspundea la scrisori. Însă el n-a vrut să creadă nici chiar urechilor sale.

– Am să-ţi scriu despre toate, îi spuse ea, negăsind la moment cuvintele potrivite ori poate fugind de dânsul.

– Am să aştept, zise el cu speranţă şi atunci ea îi puse provocator întrebarea:

– Dacă ar fi să mă dezic de măritişul cu altul, m-ai lua de soţie? Aşa cum sunt – într-o simplă rochiţă?

De ce îl întrebase aceasta – nu ştia, dar mai bine nu l-ar fi întrebat, căci el îi răspunse îndată:

– Te-aş lua.

Doamne, câtă lumină era în privirea-i!

– Poate nu-i târziu să-ţi schimbi planul? o ispiti mama după ce ea îi relată despre întâlnirea cu Vlad şi discuţia cu dânsul.

Mama nu încetase să-l simpatizeze pe Vlad, iar pe Pavel începuse să-l dezagreeze, deoarece el se arăta a fi impulsiv şi autoritar.

– Eu îl iubesc pe Pavel, îi răspunse Flavia.

– Familia nu se ţine numai pe dragoste, o atenţionă mama.

Flavia nu continuă tema familiei, despre care avea o închi-

puire vagă, şi se apucă să-i scrie lui Vlad scrisoarea de adio.

El a păstrat-o mulţi ani de-a rândul, reîntorcându-i-o prin Sanda, în mapa din piele neagră, împreună cu toate celelalte scrisori ale ei. Acum ea ar fi putut să le recitească, nemijlocit scrisoarea de adio, dar nu făcu aceasta, căci nu obişnuia să revină la scrierile sale de altădată, având poate teama, că au să-i displacă.

– Mai ai de lucrat, ar fi remarcat Pavel.

El avusese simţul acut al cuvântului, iar scrisorile, pe care i le scrisese, erau pline de epitete, metafore. În comparaţie cu ele, ale lui Vlad păreau a fi îmbrăcate în simple rochiţe, de felul celei, care era pe Flavia în gara auto, când le-a fost dat să se întâlnească pentru ultima oară înainte de căsătoria ei cu Pavel. Numai atunci când a înţeles că o pierde, Vlad s-a întrecut pe sine, scriindu-i pe patru foi duble de caiet.

Flavia dădu la o parte memoriile Sandei, se duse în dormitor şi luă de pe noptieră ultima scrisoare, recitind-o cu atenţie, cu toate că nu o uitase.

„Dragă Via!” scrisese Vlad ca de obicei în capul foii. Mai jos de adresarea obişnuită îi comunica următoarele: *„Azi am primit scrisoarea ta. Mi-ai scris atâtea, încât nu le pot înţelege, nici crede pe toate. Îmi pare că-i o greşeală ori un vis urât, care se vrea realitate. Dar nu eşti vinovată de aceasta, eu trebuind să fiu altul, atunci poate că toate ar fi fost altfel. Mi-e foarte greu acum, dar vreau să-ţi explic de ce nu s-a împlinit visul meu cel mai frumos. De fapt, cele mai frumoase visuri nu se împlinesc.*

La Odesa te aveam pe tine şi pe Lionea. El era în anul trei şi avea cunoştinţe foarte bune în domeniul matematicii şi fizicii. Totodată avea acces la aparatele electronice ale Institutului nostru. Am început să construim împreună maşina, care ar putea să transmită şi să citească gândurile de la distanţă.

Lucrul mergea bine, ţi-am scris despre aceasta. Însă curând pe Lionea l-au omorât. Mi-a fost foarte greu, iar tu erai departe de mine. Atunci mi-am pus în gând să termin cele începute cu Lionea şi am izbutit să fac multe. Însă la un moment dat mi-am dat seama că nu am dreptul să pun aparatul în funcţie şi nimeni nu trebuie să-i afle construcţia, deoarece omenirea nu-i gata să aibă un creier unic, format din miliarde de unităţi a tot ce e viu, cu aceleaşi idealuri, scopuri, având nemurirea în faţă. Mai mult decât atât, aparatul meu putea să devină o armă în mâinile răuvoitorilor. Tu ai avut dreptate – creierul omenesc ar putea fi manipulat, ceea ce ar duce la destrămarea personalităţii. În cazul acesta tu n-ai mai fi Via, pe care o ştiu şi care îmi place, ci o fiinţă, fie ideală, dar creată de o maşină. Scuză-mă că îţi scriu toate acestea, dar vreau să înţelegi prin ce frământări am trecut atunci.

Ceva mai târziu ne-am întâlnit. Era o zi posomorâtă. Tu te grăbeai undeva. Ţi-am propus să ne vedem peste câteva zile, dar tu ai refuzat, motivând că eşti prinsă cu treburi. Am avut impresia că nu-ţi trebuiesc, sunt de prisos în viaţa ta. În scurt timp te-am văzut cu altul la braţ. Poate n-ar fi fost târziu să te întorc, dar nu m-am hotărât, crezând că am să pot să te uit. A trecut multă vreme, dar n-a fost zi să nu mă gândesc la tine, n-a fost noapte să nu te visez. Dar eram sigur că ţi-am devenit străin, că n-am dreptul nici chiar să-ţi scriu. Acum ne-am întâlnit. Autobuzul meu întârzia ori poate soarta voise să ne întâlnească. Foarte multe am înţeles atunci şi – principalul – că mă iubeşti. Nu mă înşel. Tu mă iubeşti pe mine, cu toate că te căsătoreşti cu altul. Nu-l cunosc, dar trebuie să fie un băiat foarte bun. Aş vrea să-l ştiu. Dacă el n-are să te facă fericită, am să-l detest. Poţi să-i spui aceasta, dacă el are să te înţeleagă. Mi-ai scris că vă înregistraţi căsătoria pe 22 septembrie, la ora 10. Am să vin să-mi iau rămas bun de la tine. Până atunci

mai sunt 46 zile. Se pot schimba multe. Tare aş vrea să fii soţia mea, cu toate că nu pot să-ţi promit fericirea. Dar ţi-ar aparţine viaţa mea toată, până la ultima picătură. Îndrăznesc a spune că eşti prima şi ultima mea dragoste. Pe altcineva n-am să pot iubi. Tu eşti pentru mine totul şi n-am să pot să te uit.

Aş vrea să înnebunesc. Să mă alătur celor, care şed în vreun ungher şi râd de cine ştie ce gând al lor. Dacă vei da întâmplător de o lespede de mormânt, pe care să fie scris: „Aici odihneşte Vlad Drumea", să ştii că mi-am găsit fericirea.

La nunta ta îţi voi dărui o stea. Alege-o pe cea mai frumoasă. Fii fericită, Via, şi iartă-mă pentru toate. Sunt vinovat. Adio. V."

Odată cu textul se termina foaia. Însă Flavia ştia, că întorcând-o, va găsi un Post-Scriptum, ca mai în toate scrisorile lui Vlad. Ei îi plăceau Post-Scriptum-urile lui, deoarece conţineau o surpriză. O surpriză plăcută, care o făcea să zâmbească. Scrisoarea de adio nu era o excepţie, Vlad scriind în P.S.: *„Scrisoarea aceasta ţi-am scris-o ieri. Iar azi am citit-o şi mi-a părut prea egoistă, prea tristă. Prea-prea în general. Cu toate acestea, ţi-o trimit aşa cum este, căci ţi-am scris tot ce am gândit. Mi-a fost foarte greu, însă pe urmă am avut o noapte feerică, luminată de miliarde de stele. Intenţionam să-ţi dăruiesc o singură stea cu ocazia nunţii, dar mi-am dat seama că dau dovadă de zgârcenie. Ţi le dăruiesc pe toate, numai să nu te superi, dacă le voi împrumuta câte odată.*

Dragostea ta mi-a dat foarte multe. Când mi-a fost mai greu, tu ai fost cu mine. Îţi mulţumesc pentru aceasta şi pentru toate. Vreau să-ţi aminteşti de mine ca despre un prieten bun, care oricând poate să-ţi vină în ajutor. Te binecuvântez. Vlad."

El a venit, cu bună seamă, la Oficiul Stării Civile şi a felicitat-o cu înregistrarea căsătoriei, înmânându-i un buchet de trandafiri roşii. Ei nu i-a plăcut aceasta, căci mireselor li se

oferă flori albe, iar Pavel a întrebat-o nemulţumit:

– Cine-i?

– Un cunoscut, i-a răspuns ea cu indiferenţă jucată, însă el n-a simţit-o sau n-a vrut să-i arate aceasta, căci îşi dorea fericire.

Iar la un an de la nuntă, când au sărbătorit prima aniversare a căsătoriei lor, pe numele ei de fată a venit în sat o scrisoare fără numele expeditorului. A primit-o mama şi cu prima ocazie i-a dat-o. Cu toate că scrisul de pe plic era ca de tipar, ea a priceput îndată că răvaşul e de la Vlad, iar deschizând plicul, s-a convins de aceasta. Dar nu era o scrisoare, ci o ilustrată, cu trei trandafiri galbeni, mai precis – trei şi o petală din al treilea. Flavia fu de părerea că imaginea-i nereuşită, iar culoarea galbenă nepotrivită pentru o urare de fericire. Însă în plic mai era o floare uscată, cu petalele liliachii, numindu-se imortelă. Era floarea preferată a mamei şi Flavia nu întârzie să i-o arate.

– Simbolic, a zis mama, apoi a pus întrebarea: Ce ţi-a scris, bietul?

Flavia înghiţi cuvântul „bietul”, pe care îl interpretă ca dojană, şi citi cu voce tare textul felicitării. N-avea de ce să-l ascundă de mama şi nici nu punea pe el mare valoare, dar observă îndată că Vlad nu i se adresase ca de obicei „Dragă Via!”, ci numai *„Via!”*, scriind mai jos următoarele: *„Te felicit cu prima aniversare a căsătoriei tale. Cele mai însorite frunze să cadă la picioarele tale! Multă bucurie şi voie bună în această zi şi în multe altele. V.”*

Iar mai jos, la marginea-mărgioara cărţii poştale, cu litere foarte mărunte, în loc de Post-Scriptum, Vlad îi scrisese: *„Mă iartă că nu te-am invitat la nunta mea, m-am făcut uituc.”*

– Nu mult mi-a dus dorul, a conchis zâmbind Flavia, însă mama a remarcat, pare-se iar cu dojană:

– Băieţii buni nu rămân singuri.

– Îi doresc fericire, spuse fără a făţări Flavia.

Şi viaţa a mers mai departe, cu griji, probleme şi bucurii câte odată. Flavia a absolvit facultatea şi a început să activeze în televiziune. Lucru greu şi mult, care o ţinea în prinsoare, răpindu-i şi timpul liber. Pavel nu se supăra pe aceasta, asumându-şi misiunea de a pune aspiratorul şi maşina de spălat. Nu-i cerea să-i gătească bucate, mulţumindu-se cu o tigăiţă de cartofi prăjiţi, pe care îi prepara cu iscusinţă din anii de studenţie. Aşa treceau zilele, lunile, anii. Când de odată:

– Bună ziua, ce faci, Via?

Era Vlad, care îi pusese întrebarea calm, paşnic, de parcă se văzuse mai ieri, şi ea îi răspunse cu aceeaşi tonalitate:

– Îmi dactilografiez scenariul.

– Aş fi bucuros să te văd, zise el în continuare, fără preambul ori cu subînţelesuri.

– Chiar acum? îi puse ea şovăitor întrebarea, în loc să-i spună: N-am timp şi nu văd necesitatea întâlnirii cu tine.

– Chiar acum, căci sunt lângă televiziune, i-a răspuns el fără să lase loc pentru rezerve.

Aceasta a făcut-o să conchidă ca-n glumă:

– Chiar acum şi chiar aici.

Pe parcursul vieţii de mai departe el avea să repete nu o singură dată zisa-i aceasta, care îi amintea, poate, fapta ei curajoasă de a ieşi înainte de sfârşitul zilei de muncă din televiziune, ca zburând din colivie.

– Arăţi foarte bine, a zis atunci şi i-a înmânat un buchet de flori albe.

– Nu mai sunt mireasă, i-a pus în vedere Flavia, cu toate că dalbul florilor îi veni bine la inimă.

– Ţi se potrivesc, a spus Vlad în surdină şi ei i-a plăcut spusa, dar n-a dat pe faţă aceasta, ci a zis pe ton de complice:

– Trebuie s-o ştergem de aici cât mai repede, căci mă vede toată televiziunea.

– Vei spune, că te-a solicitat un fan al emisiunilor tale.

– Sunt pentru copii, a observat Flavia.

– Le privesc şi tăticii, a adus el argumentul.

– Ai vizionat vreuna? l-a întrebat ea, trecând cu vederea „tăticii”.

El i-a răspuns fără a scotoci în memorie:

– Chiar deunăzi am văzut una cu un ansamblu vocal-instrumental, în care erai şi moderatoare.

Fusese o emisiune, cu adevărat, bună, dar cu ghinion, căci în ajunul apariţiei pe ecrane a fost din greşală demagnetizată. A trebuit iarăşi să o imprime, aducând copiii şi instrumentele tocmai din oraşul Drochia, care-i la nordul Basarabiei. Relatându-i despre aceasta, ea îi puse prompt întrebarea:

– Unde eşti?

El mergea din urma ei, pe când ea se obişnuise să-l vadă pe Pavel în faţă, depăşind-o în permanenţă. Aceasta nu era pe placul ei şi ea îi făcea observaţii, el ţinând cont de ele, dar numai două-trei minute.

– Sunt aici, i-a răspuns Vlad, exact ca peste ani Păvălaş-fiul, când ea s-a alarmat, pierzându-l din vedere.

– De ce nu mergi alături de mine? l-a certat ea pe Vlad, la fel ca pe Pavel.

Răspunsul lui Pavel n-o mulţumea niciodată, deoarece din el reieşea că tot ea-i vinovată, odată ce nu se grăbeşte, pe când Vlad i-a adus la cunoştinţă:

– De la distanţă te văd mai bine.

– Îmi vezi numai spatele, i-a obiectat ea, totuşi.

– Nu numai, a spus el, am în vizor şi cosiţa, şi…

S-a oprit din enumerat, fâstâcindu-se, iar Flavia a prins a râde.

– Îmi place când tu râzi, i-a destăinuit bărbatul, iar peste ani Păvălaş-fiul i-a repetat spusa.

Dar n-o auzise de la Vlad, nici Flavia n-o amintise. A fost o

coincidenţă a dorinţelor de a o vedea veselă, fericită.

– Am o datorie faţă de tine, a zis Vlad tot atunci, surprinzând-o.

– Nu-mi eşti dator cu nimica, l-a contrazis Flavia, însă el a scos din buzunar trei rame micuţe cu peliculă în culori, numite diapozitive.

A avut ea o emisiune cu asemenea imagini, pe ele fiind irişi în floare. Ca vii au arătat la ecrane, însă folosirea diapozitivelor într-o emisiune în direct a fost dificilă.

– Tu eşti pe ele, a zis Vlad, dându-i diapozitivele.

Flavia l-a privit cu nedumerire şi atunci el i-a amintit cu sfială:

– Mi-ai permis să te fotografiez din mers, ca reporterii…

– Da, a consimţit Flavia, întrerupându-l, şi a început să privească imaginile, constatând în cele din urmă, că sunt reuşite.

– Dacă îţi plac, ia-le, a zis Vlad, bucurându-se.

Flavia le-a băgat în gentuţă, iar el a scos din buzunar o fotografie în alb-negru şi a spus, arătându-i-o:

– Sunt ai mei – soţia şi fiul.

Flavia văzu o femeie cu un copil în braţe. Femeia era plăcută la înfăţişare şi zâmbitoare, iar copilul semăna cu dânsa.

– Cum îl cheamă? s-a interesat Flavia.

– Mitică, i-a răspuns Vlad.

Era un diminutiv de la Dumitru, însă Flavia nu şi-a dat seama, că Vlad şi-a numit fiul în cinstea tatălui său, iar el nu i-a comunicat aceasta.

– Poza tot eu am făcut-o. Poţi s-o iai şi pe ea ca amintire, a zis Vlad cu bonomie şi Flavia n-a îndrăznit să-i spună că nu-i face plăcere să aibă în posesie poza cu soţia lui şi copilul.

A luat fotografia, observând în glumă:

– Anturajul se aseamănă cu decorul unei piese de teatru despre viaţa de la ţară.

A făcut aluzie la faptul că femeia şi copilul din imagine stăteau după un gard cu nuiele, cu un ulcior înfipt în una din ele. Vlad a zâmbit fără să ia în nume de rău aluzia. Apoi au mai vorbit despre una şi alta, Vlad comunicându-i că lucrează şlefuitor la o uzină, iar după schimb e dădacă, deoarece soţie-sa învaţă seral la un colegiu.

– Iar tu n-ai făcut facultatea de semiconductori? l-a întrebat Flavia.

– Căsătorindu-mă, a trebuit să am grija familiei, i-a răspuns Vlad fără părere de rău ori supărare.

Însă Flavia a fost pe cale să-i spună:

– Nu trebuia să te căsătoreşti.

A oprit-o temerea că el ar putea interpreta spusa-i ca fiind expresia geloziei, ceea ce nu corespundea adevărului. Ei nu-i era propriu sentimentul acesta, Pavel observând cu mirare:

– N-am cunoscut o altă femeie, care să nu fie geloasă.

În schimb el se făcea tot mai gelos, de aceea ea nu i-a comunicat despre întâlnirea cu Vlad. În fine, era în drept să schimbe două-trei vorbe cu un vechi cunoscut. Facă şi el aceasta, ea nu-i interzice. Însă Pavel îi declara ferm şi tare:

– Mie în afară de tine nu-mi trebuie nimeni.

Ei îi plăcea şi nu-i plăcea aceasta, iar mama s-a dat cu părerea că el e un egoist fără margini.

Din nou prinse să piuie strident papagalii şi Flavia de astăzi o întrebă pe Tasea:

– Le-ai dat de mâncare?

– Le-am dat, răspunse Tasea.

– Iar apă?

– Şi apă.

– Atunci de ce ţipă?

– Nu ţipă, ci piuie, o corectă Tasea, apoi îi aduse la cunoştinţă, că pe timpul când Pavel era în viaţă, ei ciripeau vesel.

– Taci! ţipă Flavia, dar mai curând piui jalnic, Tasea şoptind:

– Scuză-mă.

Apoi luă colivia cu papagali şi se porni şchiopătând…

– Încotro? strigă în urma ei Flavia, având impresia că papagalii vor fi daţi de Tasea afară, asemeni oaspeţilor, care au început a-şi face de cap, supărând amfitrionul.

Însă ei sunt cu permis de şedere permanentă în apartamentul acesta, deoarece au fost aduşi de Pavel.

– Îi duc în odaia mea, răspunse Tasea, ca pricepându-i gândul, şi Flavia spuse, calmându-se:

– Bine.

Apoi avu pornirea să o sune pe Sanda şi… Stop! Se opri, întrebându-se: „Ce vreau de la dânsa?"

Sanda s-a întors de la ţară, unde soră-sa se luptă cu boala şi suferă din cauza indiferenţei soţului său. Sanda face pentru ea tot ce îi stă în putere, dar nu poate schimba situaţia. Faptul acesta îi produce mare durere. Flavia oftă şi îşi puse mustrător întrebarea: „S-o deranjez şi eu cu „piuitul"?"

Apoi reveni la „letopiseţul" Sandei şi căută capitolul despre sora ei Eleonora, tot ea Lora, Loruţa, Lorocica.

„*Despre Lora aş putea scrie la nesfârşit,* menţiona Sanda, propunând cititorului fragmente din viaţa surorii sale.

– Cine a stricat geamul?

Lora-fetiţa nu vrea să-şi recunoască vina. Vede sub geamul stricat un lighean şi spune:

– El a vrut să iasă pe fereastră, deoarece a găsit uşa încuiată.

Altă dată:

– Lora, ce ai visat astă noapte?

– Un taur, care juca fotbal cu luna.

De mică Lora a avut o fantezie bogată şi a moştenit de la

mama darul de a picta, însă a decis să devină profesoară de istorie. Învăţa foarte bine, dar cât pe ce să „zboare” din Universitate. Asta din cauza, că a coborât de pe unul din pereţii facultăţii portretul lui Lenin şi l-a agăţat pe al lui Eminescu, pictat de dânsa. La rugămintea lui tata, un scriitor cu renume i-a luat apărarea şi ea s-a ales doar cu o mustrare aspră şi transferul la secţia fără frecvenţă.

A avut o cumpănă mare şi în dragoste. Alesul inimii sale, viitorul jurnalist Grigore Scutelnic, intenţionând să ajungă la dânsa, a lunecat de pe scăriţa unui vagon de tren şi a căzut, fiind agăţat de roata deja în pornire. O moarte oribilă, care a spulberat visul Lorei la fericire.

Nimeni dintre noi n-a fost cu noroc în dragoste.”, a concluzionat Sanda. Flavia se opri din citit şi zise, ca polemizând cu ea: „Vlad mi-a spus nu o dată: „Sunt fericit că exişti!”.

Însă spusa ei rămase în suspans, Sanda neputând s-o audă, iar Tasea fiind în odaia de peste perete. Nici papagalii nu piuiau, în casă instalându-se o linişte apăsătoare. Flaviei i se făcu foarte trist şi ea dădu la o parte „letopiseţul”, hotărând să-şi facă un ceai. Trecând pe lângă odaia Tasei, aruncă o privire înăuntru şi o văzu pe soră-sa întinsă pe divan, iar pe măsuţa de alături colivia. Papagalii şedeau cuminţi pe vărguţă, însă zărind-o, tresăriră şi începură să piuie.

– Ho, sperioşilor! le zise Flavia şi îşi continuă calea spre bucătărie.

Ajungând, turnă apă în ceainic. Fără vârful nasului el arăta urât şi infirm totodată.

Aşteptând să fiarbă apa, Flavia îşi aminti de Cheşa – o papagaliţă, pe care Pavel a adus-o în casă pentru ca Păvălaş să se familiarizeze cu vietăţile.

Pasărea a fost pusă în colivie, dar în curând i s-a permis zborul prin apartament, ca prin junglă, adică fără oprelişti. Benefi-

ciind de aceasta, papagaliţa dădea apring din aripi, nelăsându-se prinsă. Numai când în apartament intra Pavel, ea zbura fără frică spre dânsul şi se aşeza pe umărul lui sau pe cap.

– Vino să ne pupăm, îi zicea Pavel şi îi întindea degetul arătător de la mâna dreaptă, pe care ea se aşeza, întinzându-şi ciocul spre dânsul.

El îşi ţuguia buzele, atingând cu ele vârful ciocului papagaliţei. Era un sărut, la sigur, care provoca bucuria lui Pavel.

– Iată cine mă iubeşte cel mai tare în casa aceasta! exclama el, uitându-se dojenitor la Flavia.

Păvălaş era prea mic pentru a înţelege pretenţiile lui taică-său.

Dar iată că într-o seară pasărea n-a zburat ca de obicei în întâmpinarea lui Pavel, ci a rămas înfoiată în ungherul, unde îşi făcuse un cuibuşor din bucăţele de hârtie ciupite din tapete.

– Pare-se s-a îmbolnăvit, l-a înştiinţat Flavia.

Pavel şi-a întins mâna spre pasăre şi a ridicat-o din cuib. Sub coada ei s-a făcut văzut sângele.

– S-a rănit, a presupus Flavia.

– Nu se poate oua, a constatat Pavel şi a început să maseze uşor burtica păsării, împingând oul afară.

– Ai s-o omori! s-a revoltat Flavia.

– Eu o ajut ca moaşă, i-a explicat Pavel, iar pasărea a ţipat şi a aruncat oul afară.

Era primul ei ou, Pavel zicându-i ca femeii-lăuze:

– Următoarele naşteri vor fi mai uşoare.

Apoi a întrebat-o pe Flavia:

– Să-mi schimb profesia?

Zicând aceasta, şi-a ridicat în sus mâinile, dând din degete în faţa ochilor Flaviei. Avea mâinile mici, ca de femeie, dar puternice şi îndemânatice.

– A secat apa din ceainic, răzbi vocea Tasei prin amintirile Flaviei.

Intrase la vreme în bucătărie, căci peste o clipă-două ceainicul ar fi început să ardă, apa din el evaporându-se toată.

– Când şuiera, nu era în pericol, zise Tasea, iar Flavia luă prompt hotărârea:

– Am să cumpăr altul cu fluier.

Apoi îi spuse în gând lui Pavel:

– Nu am fost dreaptă. Iartă-mă.

Papagalii din odaia Tasei începură să cânte. Însă curând cântecul lor a fost întrerupt de sunetul telefonului. Flavia se îndreptă repede spre odaia cu telefonul.

– Ascult! strigă iarăşi ca răspunzând la apelul lui Vlad şi din nou se dovedi a fi Păvălaş.

– Eu sunt, confirmă el serios, bărbăteşte.

– Ce s-a întâmplat? întrebă ea, roşind toată.

Bine că fiul nu putea să o vadă, căci ar fi întrebat-o:

– Ţi s-a mărit iar tensiunea?

O fi şi aceasta, însă nu doar ea a cauzat înroşirea obrajilor Flaviei. Pentru a doua oară îşi scosese în vileag dorinţa de a conversa cu Vlad şi Păvălaş pricepuse aceasta, dar nu i-o puse în vină, ci se grăbi s-o calmeze, comunicându-i:

– Nu mi s-a întâmplat niciun rău.

– Slavă Domnului! exclamă ea şi îi aduse la cunoştinţă că a hotărât… să-şi taie cosiţa.

– Nu face aceasta, îi răspunse el cu voce înăsprită.

– De ce? voi ea să ştie.

În loc de răspuns el ţocăi în receptor în semn că o pupă, apoi spuse răspicat, fără grabă:

– Te iubesc.

– Şi eu pe tine, îi răspunse ea, luminându-se, iar după ce încheie convorbirea, spuse în faţa icoanei: „Mulţumesc, Doamne, că mi-ai dat copilul acesta. Ce aş fi făcut acum fără dânsul?"

L-a născut pe Păvălaş în al paisprezecelea an de căsătorie

cu Pavel, când se părea că nu vor avea copii toată viaţa. Televiziunea o prinsese bine în mrejele sale, ea realizând emisiuni pentru copiii altora, iar în mapa cu scenarii păstrând o fotografie cu o femeie şi un copil după un gard din nuiele. Numai că într-o zi mai mahmură a luat foarfecă şi a înlăturat femeia, lăsând în imagine numai copilul.

– Ar fi putut să fie al meu, zise, privindu-l a câta oară, apoi râse, căci nici să se închipuie în locul femeii de după gardul din nuiele.

Nu-l văzuse pe Vlad o bună bucată de vreme, dar iată că el a sunat-o din nou şi i-a solicitat o întâlnire.

– Sunt prinsă cu lucrul, plus la aceasta am o chemare la Comisariatul Militar, i-a răspuns ea ca soldatul.

– Ce vrea Comisariatul Militar de la tine? s-a interesat el cu mirare.

– Nu ştiu, poate să mă trimită în zona, unde s-a produs explozia nucleară, i-a răspuns ea pe ton de glumă.

În timpul studiilor universitare urmase un curs obligator de Apărare Civilă, căpătând calificaţia de asistentă medicală, iar odată cu ea gradul de ostaş. Pavel făcea glume pe seama aceasta, numind-o „prietenă de arme”. El avea gradul de locotenent, pe care-l primise după ce „făcuse armata” la catedra militară a Universităţii. Aşa se obişnuia pe atuncea. Însă ea avea repulsie faţă de medicină, iar cursul de Apărare Civilă îl considera inutil. Nu numai ea era de părerea aceasta. În mediul studenţesc puteai auzi anecdota, care începea cu întrebarea:

– Cum trebuie să acţionaţi, când veţi auzi semnalul de alarmă al Apărării Civile?

Răspuns:

– Ne vom culca pe podea cu picioarele în direcţia uşii, acoperindu-ne cu un cearşaf.

Un pic macabru, dar bine. Flavia a adus la cunoştinţa lui

Vlad anecdota după ce a ieşit din Comisariatul Militar. A fost chemată pentru o avansare în grade, ceea ce i-a părut nostim, chiar ridicol. Însă el a spus cu seriozitate:

– Scuză-mă, că am venit fără flori, dar nu le-am găsit pe aproape.

Era cel de altă dată, cu toate că anii îi furaseră tinereţea.

– Arăţi foarte bine, i-a făcut el complimentul, de care ea s-a bucurat, ca mai toate femeile trecute de floarea vârstei.

– Să şedem pe o bancă, i-a propus el, arătându-i cu privirea scuarul de alături de Comisariatul Militar.

Ea nu-l observase, venind la comisariat în fugă. Însă el, aşteptând-o, reuşise, probabil, să-i măsoare cu paşii aleele.

– Ce ai nou? l-a întrebat ea, după ce a luat loc.

La drept vorbind, acceptase propunerea lui de a se aşeza pe o bancă, deoarece obosise şi nu trebuia să se grăbească acasă, Pavel preîntâmpinând-o că se reţine la serviciu.

– Lucrez tot acolo, i-a comunicat Vlad, evitând să se uite în direcţia ei, de parcă avea frica să nu fie băgat în boale de dânsa.

Ha-ha! a râs în sine Flavia, apoi i-a pus întrebarea:

– Nimic nou în familie?

– Ba da, am încă un fiu, i-a răspuns el şi şi-a aruncat privirea în adâncul aleii, pe care se afla banca.

Flavia s-a uitat şi ea într-acolo, observând un băieţel de vreo patru-cinci ani, pedalând bicicleta.

– Deja e cam de o vârstă cu dânsul, a spus Vlad, urmărindu-l cu ochii.

Flavia l-a fixat şi ea cu privirea. Copilul, simţindu-se în centrul atenţiei, a prins să se plimbe în faţa lor, încolo şi încoace. Flavia i-a zâmbit şi l-a întrebat cum îl cheamă. Micuţul nu i-a răspuns, atunci Vlad a scos din buzunarul său o bomboană şi i-a întins-o. Faptul acesta a înduioşat-o pe Flavia, căci i-a

amintit de taică-său, care întotdeauna purta în buzunare bomboane.

– Pentru vreun copil întâlnit în cale, motiva bunul, întinzându-i şi ei o bomboană.

Flavia o refuza, căci nu era pe placul ei, fiind de regulă o caramelă. Însă ea prefera pralinele, Pavel alintând-o cu cele mai bune. Ajungând cu gândul la Pavel, ea s-a grăbit acasă, spunându-i lui Vlad:

– Sunt aşteptată.

El, pare-se, pierduse interesul pentru dânsa, concentrându-şi atenţia pe copilul cu bicicletă. Însă, văzând că ea e pe cale să plece, a rugat-o:

– Mai stai olecuţă.

Flavia şi-a coborât privirea, pentru ca să nu vadă ochii lui şi să nu citească în ei ceea ce el nu-şi permise să-i spună. În câmpul ei de vedere au nimerit mâinile lui – mari, cu pielea asprită şi venele negrii, umflate. În momentul acesta pe alături de ei trecu iarăşi băieţelul cu bicicleta. Ea şi-a rupt privirea de pe mâini şi l-a urmărit îndelung. Apoi a revenit la mâinile bărbatului. El, simţindu-i privirea fixată pe ele, şi le-a retras lent, ca temându-se să nu o sperie, şi i-a pus întrebarea:

– Ce-i?

– Nimic, i-a răspuns ea, deoarece gândul, care i-a venit în cap, nu putea fi scos la iveală, fiind după părerea ei neruşinat şi ridicol.

– Eu am observat legătura, pe care tu ai făcut-o între mâinile mele şi copilul cu bicicleta, dar nu i-am priceput sensul, i-a mărturisit Vlad ani mai târziu, când ei s-au întâlnit iarăşi.

Flavia deja îl avea pe Păvălaş, de aceea a făcut haz pe seama gândului de ani în urmă.

– Eu m-am gândit că odată ce mâinile tale pot face totul,

de ce nu ar face şi un copil pentru mine?! i-a dezvăluit zâmbitoare.

Era de aşteptat ca şi el să zâmbească. Însă Vlad a rămas serios şi a spus, ca uitându-i-se în suflet:

– Eu nu ţi-am priceput gândul, dar întorcându-mă acasă, m-am rugat, prima dată în viaţă, să-ţi dea Dumnezeu un copil, pentru ca fericirea să-ţi fie deplină.

Partea a cincea

Flavia visa că îşi piaptănă părul, iar el, electrizându-se, pocneşte uşor şi se împrăştie, fiecare firicel devenind o strună întinsă.

– Vai! exclama fascinat Pavel şi se apuca să-i adune părul cu mâinile.

Însă era electrocutat şi se retrăgea instinctiv, întrebând-o bosumflat, ca micuţul:

– De ce mă respinge?

Flavia râdea, apoi se ducea în baie şi îşi băga palmele sub şuviţa de apă, netezind părul cu ele. El se lipea de cap, pierzând din luciu şi volum, ceea ce ei nu-i plăcea…

Se trezi transpirată şi aruncă de pe sine iorganul. Era îmbrăcată într-o cămaşă a lui Pavel, poalele căreia îi ajungeau până pe sub genunchi, iar mânecile până la degete. Îi fusese mare şi lui Pavel, dar pentru ca ea să nu-l certe – nu-ţi ştii măsura? – el găsise motivaţia, că-i pentru tăietorii de pădure – să nu iasă din pantaloni când lucrează. Credibil, căci cumpărase cămaşa în Austria, unde păduri sunt multe, iar îmbrăcămintea de lucru e foarte diversă, pentru mai toate profesiile. Însă Pavel nu era tăietor de pădure şi cămaşa nu i se potrivea. Cu toate acestea, el încerca să o poarte, de altfel Flavia ar fi bombănit nu o dată:

– Ai dat o grămadă de bani degeaba.

Într-o seară de iarnă – Flavia şi Păvălaş fiind în vacanţă în Patrie – Pavel şi-a pus cămaşa pentru tăietorii de pădure, făcând anunţul:

– E foarte bună pentru odihna de noapte.

Flavia a pufnit în râs, iar Păvălaş a spus:

– Nu te prosti, tată.

Pavel a dat din cap în semn că "nu-mi pasă" şi s-a culcat în cămaşă, însă în seara următoare n-a mai îmbrăcat-o şi nicicând altă dată. După decesul lui Flavia a dat de pomană toate hainele, pe care el le avuse, cu excepţia unul costum de culoare albăstrie şi a cămăşii pentru tăietorii de pădure. Costumul îi plăcuse mult pe timpul vieţii lui Pavel, ea îndemnându-l adesea să-l îmbrace. Cum să-l vadă acum pe altcineva?! Iar cămaşa pentru tăietorii de pădure n-avea cui să o dea de pomană, căci nu prea sunt tăietori de pădure prin părţile noastre, odată ce s-au rărit pădurile. A lăsat-o pe raftul, care a fost al lui Pavel – aproape gol, dar pe care nu se încumeta să-şi pună lucrurile.

Într-o noapte, zvârcolindu-se, a simţit că pijama o strâmtorează. A schimbat-o cu o cămaşă de noapte, însă aceea o sufoca. A scos-o, rămânând cu pielea, însă curând i s-a făcut frig. S-a ridicat din pat şi a prins să caute prin dulap ceva potrivit... „Pentru odihna de noapte", i-a venit din amintire spusa lui Pavel şi a luat de pe raftul lui cămaşa pentru tăietorii de pădure, a lipit-o de pieptul său şi a simţit-o moale, plăcută. Spre deosebire de patul, care albea ca ninsoarea din geamuri, ea era de un cafeniu-gălbui ca frunza de toamnă. A legat mânecile ei la spatele său, ca împreunând braţele dragului... Dar nu! Cămaşa cămaşă rămâne şi trebuie pusă pe corp cum se cuvine. A tras-o peste cap şi i-a răsuflecat mânecile, căci erau din cale afară de lungi pentru braţele ei. Apoi s-a băgat sub iorgan şi a adormit împăcată, ca simţindu-se împreună cu Pavel. Însă el îi venea doar în vis.

Păsările din odaia vecină prinse iarăşi să piuie – chemător şi tânguios totodată.

– Dă-le mâncare şi apă! îi porunci Tasei.

– Deja le-am dat, răspunse aceea, apoi şopti ca vântul de-afară: Ele îi duc dorul lui Pavel.

– Taci! îi strigă Flavia şi se ridică din pat, apoi îşi scoase cămaşa lui Pavel, o puse pe poliţa goală şi se gândi ce să mai pună pe sine pentru ca să se simtă mai bine ca ieri, ca alaltăieri… în fine, să se dezbaiere de durerea sufletească.

Se spune că yoghistul, voind să se apere de un rău sau de o neplăcere, se înfăşoară imaginar cu o bandă, de la tălpi până la vârful capului. Ea s-a învelit într-o zi într-un stor, lăsând afară doar capul.

– Parc-ai fi într-un cocon, a zis Păvălaş, văzând-o, şi a fotografiat-o.

Frumoasă imagine, dar foarte tristă. Flavia o adusese din străinătate acasă şi o pusese pe un raft cu cărţi, la o margine, mai aproape de sprijin. Se simţea iarăşi copilă micuţă, necesitând ajutor, ocrotire, însă tatăl ei nu mai putea răspunde la chemarea ei. Odihnea în cimitirul din sat, alături de mama. Fusese dintr-un an cu tatăl lui Vlad – Dumitru Drumea, care de asemenea, nu mai era în viaţă, stingându-se într-o lună a cireşelor.

– Cu tata nu-i bine, i-a comunicat Vlad, telefonându-i.

Ea nu putea să-l vadă, însă a priceput că el are nevoie de susţinere.

– Hai să ne întâlnim înainte de plecarea ta la tata, i-a propus fără a sta pe gânduri.

El a acceptat, poate pe motivul că propunerea de a se întâlni venise de la ea prima dată, iar în timpul întâlnirii, ea, pare-se, a reuşit să-l calmeze, asigurându-l ca pe telespectatorii săi, că totul va fi bine.

– Sanda are să-l scoată din criză, i-a spus cu încredere, apoi i-a comunicat, că în ziua următoare va fi în emisie schiţa ei cu titlul „Orfană, inima mea”. Protagonistă era o tânără fată, care rămăsese fără părinţi, însă nu se lăsa copleşită de vicisitudini.

– Am să mă strădui s-o vizionez, a spus Vlad.

Însă n-a fost să fie, căci în seara aceleiaşi zile tatăl lui şi-a încetat existenţa. Flavia a aflat despre aceasta peste câteva zile, când Vlad a revenit cu un sunet. Cutremurată, ea iarăşi i-a propus întâlnire. El a venit sur-galben la faţă şi ea n-a putut găsi cuvintele necesare, ca pentru telespectatorii săi într-o asemenea situaţie. Văzând-o blocată, Vlad a întrebat-o:

– Cum a fost primită emisiunea recentă?

– Foarte bine, i-a răspuns Flavia şi a început să aducă la cunoştinţa lui părerile colegilor şi ale telespectatorilor, el ascultând-o ca de obicei cu mare atenţie. Ea s-a pasionat şi i-a vorbit în continuare despre emisiunea la care lucra şi despre problemele apărute. Vlad intervenea cu un sfat, o aprobare, ocolind, deasemenea, tema decesului lui taică-său. La despărţire Flavia i-a spus semnificativ:

– Ţine-te.

– Mă ţin, i-a răspuns el în surdină.

Sincer vorbind, ea evita înmormântările şi luarea de rămas bun cu defuncţii. De ce – nu-şi punea întrebarea, nedorind să se gândească la moarte. Îl ferea şi pe Păvălaş de funeralii. Însă în cazul cu decesul lui Pavel n-a avut încotro, i-a dat ascultare preotului şi l-a luat în misiunea grea de a-l petrece pe omul lor cel mai apropiat până la locul odihnei de veci şi al lacrimei veşnice. Dar când sicriul cu corpul neînsufleţit al lui Pavel a fost adus de la morgă acasă, Păvălaş a refuzat să se apropie de el, refugiindu-se în odaia Tasei. Până atunci, în verile de vacanţă, el păşea pragul ei doar pentru a-şi alege o carte din dulapul cu literatură. Doar mai târziu a priceput Flavia de ce fiul s-a retras

în odaia Tasei – din ea puteai ieşi direct în coridor, fără să treci prin salonul, în care a fost pus sicriul cu Pavel.

– Eu nu pot să-l văd pe tata mort, i-a mărturisit el pe şoptite şi ea l-a lăsat să şadă în odaia Tasei, mai departe de ochii lumii, care, curioasă cum este, nu întârzia să pună întrebarea:

– Păvălaş unde-i?

– Este, răspundea ea, dar nu descoperea locul, unde stătea dosit fiul.

Rămânea cu privirea pe Pavel, care nu semăna cu un defunct, fiind la faţă alb ca peretele şi cu mâinile pe piept ca în timpul somnului. Atât doar – el obişnuia să doarmă cu degetele strânse în pumn.

– Te lupţi şi noaptea, constata, zâmbind Flavia, iar el îi răspundea cu tărie:

– Oricând sunt gata de luptă.

– Lupta e o durere, a spus la sicriul lui Flavia, repetând sfârşitul frazei celebre a lui Arthur Schopenhauer: „Viaţa-i o luptă, iar lupta e o durere.”

Tatăl ei prefera prima parte a spusei, având-o ca deviză. Însă Flavia ajunse să înţeleagă că-i din cale afară de greu să lupţi viaţa întreagă. Se vedea în oglindă palidă, slabă şi îmbătrânită.

– N-ai cu cine te lupta, i-ar fi spus mama şi, amintindu-şi zisa ei, ea nu mai căută în dulap o haină mai însorită, ci îşi îmbrăcă halatul, care devenise prea larg pentru dânsa, şi îi strigă Tasei:

– Pune ceainicul!

Apoi se duse în odaia lui Păvălaş, unde sperie cu apariţia sa papagalii.

– Ho, sălbaticilor! îi struni, trecând pe alături de ei spre masa cu „letopiseţul” Sandei.

Se oprise din citit la fragmentul, în care Sanda descrisese moartea tragică a iubitului Lorei, trăgând concluzia: *„Niciunul*

din noi n-a fost cu noroc în dragoste”.

– E destul, îşi zise Flavia referitor la tema nefericirii şi dădu înapoi paginile „letopiseţului”, oprindu-se la cea cu inscripţia *„Dumitru Anton Drumea”*. Erau amintirile Sandei despre tatăl său.

„În familia Anei şi a lui Anton Drumea au fost trei copii şi toţi băieţi: Profir, Grigore şi Dumitru, care era dezmierdat Mitică, scrisese ea, mărturisind în continuare, *tatăl meu nu l-a păstrat în memorie pe părintele său, deoarece era de o vârstă fragedă, când el a fost înrolat în armata rusească şi dus pe câmpul de luptă al Primului război mondial. S-a auzit, că a căzut chiar în prima luptă, însă moartea lui a fost considerată prezumtivă, odată ce corpul nu i-a fost găsit. Faptul acesta a alimentat speranţele soţiei sale, că el a supravieţuit şi se va întoarce acasă, ea aşteptându-l întreaga sa viaţă şi crescând singurică feciorii. I-a familiarizat cu toate activităţile ce ţin de gospodărie, inclusiv împletitul. Îmi amintesc, ori de câte ori veneam la ea pe ospeţe, ea punea pe faţa de masă scrobită o gărăcioară îmbrăcată într-o husă împletită, împodobită cu ajur.*

– E lucrul mâinilor lui Mitică, menţiona de fiece dată...

Flavia îşi rupse privirea de la scrierea Sandei şi o îndreptă spre o broderie înrămată, care avea în imagine o corabie cu patru catarge. Era lucrul mâinilor fiului ei, care văzând-o brodând, s-a arătat dornic de a învăţa de la ea îndeletnicirea. I-a fost un elev ascultător şi capabil, care şi-a brodat mai întâi monograma, apoi o lupă – accesoriul detectivului, iar văzând în magazin goblenul cu nava în imagine, a rugat-o să i-l cumpere. Visa să devină detectiv şi călător totodată.

– Ceaiul e gata! s-a făcut auzit anunţul Tasei şi Flavia s-a ridicat de la masa de scris, pornindu-se la bucătărie.

– Pune şi mâncare în gură, a îndemnat-o Tasea, însă ea nu

s-a atins de bucatele de pe masă.

– Mai târziu, i-a spus Tasei, care îşi asumase rolul bucătarului casei.

Flavia nu avea chef să gătească şi nici să mănânce. Numai de la ceai nu se dădea în lături, punându-şi în ceaşcă trei linguriţe cu zahăr.

– Nu-i bine pentru sănătate, ar fi atenţionat-o Păvălaş. Însă la moment el nu putea să o vadă, fiind la distanţă mare de dânsa.

Când ea, după ce i-a făcut de patruzeci de zile lui Pavel, s-a reîntors în străinătate, a găsit bucătăria plină cu veselă murdară.

– Dacă se mai întâmplă să văd una ca asta, le stric pe toate, i-a spus fiului şi s-a apucat de spălat.

El a zis:

– Nu mi-a fost de blide.

Ea l-a înţeles foarte bine, dar nu i-a arătat aceasta, pentru ca el să ştie – curăţenia nu poate fi amânată. În caz contrar, te mănâncă viermii înainte de vreme, cum spunea bunica Ileana. Dar să nu fi fost Tasea, bucătăria ei de acasă n-ar fi fost lună.

– Mulţumesc, i-a zis, lăsând pe masă ceaşca din care băuse ceaiul.

Tasea urma să o spele, iar ea să se reîntoarcă la masa de scris, unde „letopiseţul" Sandei avea s-o aline cu povestea dragostei lui Dumitru Drumea şi a Valentinei Mediacovski.

„*Când şi-a văzut prima oară viitorul ginere, Alexandru Mediacovski şi-a întrebat fiica:*

– Unde ai găsit ţiganul acesta?

Cu adevărat, tânărul Dumitru Drumea avea părul de culoarea penelor corbului, iar pielea smeadă. Însă ochii îi erau de un albastru-suriu, neîntâlnit la romi şi excepţional la români, care îi dădeau farmec."

Citind aceasta, Flavia menţionă pentru sine, că Vlad moştenise ochii lui taică-său, farmecul lor fiind seninul. Nu se întâmplase să-i vadă scăpărând de mânie şi nici înnegrindu-se de răutate.

„Tatăl meu nu începea niciun lucru fără a se sfătui în prealabil cu mama”, îşi continua naraţiunea Sanda.

– Care-i părerea ta, Valy? îi punea întrebarea.

Mama i-o aducea la cunoştinţă, dar niciodată nu i-o impunea, cu toate că era mai practică şi mai pricepută ca dânsul.

– Cred că trebuie să facem aşa… începea diplomatic.

De regulă, Mitică nu era împotrivă.

Părinţii mei au ţinut foarte mult unul la altul şi nu s-au despărţit decât atunci când tata a fost la sanatoriu, iar mama în ospeţie la soră-sa, în România. Nu-mi ajung cuvinte pentru a descrie cum se aşteptau şi se întâlneau după despărţire.”

Flaviei îi erau cunoscute toate acestea, căci şi părinţii ei au trăit în dragoste şi înţelegere. Nici relaţia ei cu Pavel nu a fost proastă, dar ar fi putut să fie mai bună, dacă el ar fi obişnuit să se consulte cu dânsa, iar ea ar fi dat dovadă de mai mult tact şi diplomaţie. Cu părere de rău, greşelile nu mai puteau fi corectate şi Flavia reveni la povestea fericirii străine, care continua cu războiul.

„Tata n-a fost înrolat în armata activă, deoarece mâna dreaptă îi era limitată în mişcări. Avusese o traumă, care fusese nu tocmai bine tratată, scria Sanda. *Cu toate acestea, el a fost mobilizat la lucrările de reparaţie a drumurilor, după care i-a venit ordinul de evacuare. Pentru pregătire – 24 ore. Mama şi bunica n-au dormit toată noaptea, fiind ocupate cu prepararea pesmeţilor – coceau pâine şi o uscau deîndată. Au fiert şi ouă – toate câte au fost de găsit în cuibare – şi au sărat slănină, punând în sacul cu merinde usturoi şi ceapă. În zorii zilei eu şi Lora am fost aşezate într-o căruţă, pe paie, iar mama*

şi tata au mers pe jos, pentru ca să nu le fie greu cailor. Aşa am ajuns la Chişinău, în gara de căi ferate, unde cu toţii am urcat pe o platformă deschisă. Trenul a pornit într-o direcţie necunoscută, eu şi Lora şezând pe genunchii părinţilor. Noaptea s-a dovedit a fi friguroasă, de aceea n-am închis ochii. Dimineaţa, când trenul a făcut o oprire, tata împreună cu alţi câţiva bărbaţi s-a pornit să caute un acoperiş de asupra capului. Au dat de un vagon, care avea într-un colţ o grămadă de obiecte de cult, străjuite de un paznic. Neluând în seamă împotrivirea lui, bărbaţii şi-au adus în vagon familiile. Ne-am încălzit niţel şi ne-am liniştit, trenul urmându-şi calea, iar războiul mergând pe alături şi cu noi împreună. Ţin minte, cum am sosit într-o staţie recent bombardată. O locomotivă era răsturnată, câteva vagoane ardeau, iar pe peron zăcea o mână şi un ochi, care se uita drept la mine.

Mi-a rămas în memorie şi o câmpie presărată cu hârtii, fotografii, acte. Eu şi Lora nu înţelegeam multe, însă frica ne intrase în oase. Când începea să urle sirena – semn că suntem în pericolul bombardamentelor, tata o lua în braţe pe Lora, iar mama mă apuca de mână pe mine şi fuga! de la calea ferată. Însă avioanele ne ajungeau din urmă şi se roteau de asupra noastră ca viespile. Părea că unii aviatori aveau plăcerea de a se juca de-a prinsele cu lumea fugind, ţintind în ea cu gloanţe. Două femei au căzut răpuse chiar alături de mine. Iar planoarele fără pilot împroşcau bulgări de serpentină lucitoare şi de staniol, care se desfăceau de asupra noastră ca într-o feerie. Însă artileria antiaeriană trăgea cu înverşunare în frumuseţea aceasta, deoarece ea camufla avioanele de vânătoare. Oamenii cădeau din fugă, împiedicându-se în serpentine, iar staniolul îi acoperea ca pe nişte alimente ori produse, care trebuiau conservate.”

Flavia citise foarte multe cărţi despre război şi nu mai puţi-

ne filme văzuse, însă tabloul descris de Sanda era nou pentru dânsa, impresionând-o.

– Păcat că nu mi-au fost cunoscute amintirile ei pe timpul când realizam emisiuni cu tema războiului, remarcă ea pentru sine.

– Tematica militaro-patriotică e mai potrivită bărbaţilor, a observat pe atunci Pavel.

Ea nu l-a contrazis, dar a continuat să caute şi să aducă la ecran participanţii la cel de al Doilea Război Mondial, în special băştinaşii săi, care păreau a fi trecuţi cu vederea ori îngropaţi în mormântul comun al uitării. Pavel saluta scoaterea lor din incognito, livrându-i nume, spicuite din informaţiile şi scrisorile sosite la redacţia în care lucra. Era a unui ziar de partid, în paginile căruia el apărea cu articole de analiză a vieţii internaţionale, iar uneori cu schiţe-portret, pe care Flavia le citea cu deosebită plăcere, căci ţineau de genul ei preferat.

Odată ei au văzut împreună un nou film artistic despre război, protagonistul căruia…

– Nu-ţi pare că seamănă cu mine? a şoptit la urechea ei Pavel.

– Tu semeni cu dânsul, i-a răspuns ea, dar s-a bucurat de asemănarea lui cu eroul, voind să îl vadă luptător cu izbândă.

De fapt, el aşa şi era, oamenii ca dânsul devenind eroi în războaie. Iar ea continua să îi aibă în vizor pe vitejii de altă dată, care nu mai erau bravi şi frumoşi ca în tinereţile lor, când au săvârşit fapte eroice. Pe unul dintre ei Flavia cu greu l-a urcat pe o scăriţă din hala unei uzine, unde urma să aibă loc întâlnirea lui cu un grup de muncitori tineri. Spre mirarea ei, uzina s-a dovedit a fi cea, în care lucra Vlad. Ea şi-a dat seama de aceasta, când l-a văzut în capătul acelei scăriţe, la sfârşitul filmării.

– De ce nu te-ai apropiat mai devreme? Te-aş fi prins şi pe

tine în imagine, i-a spus, bucurându-se de întâlnire.

El i-a adus la cunoştinţă, că nu face parte din brigada, pe care ea o filmase.

– Păcat, a zis Flavia, impresionată fiind de faptul, că membrii brigăzii acelea pusese pe lista de salarizare numele unui erou căzut pe câmpul de luptă, îndeplinind norma lui, iar banii câştigaţi transferându-i în Fondul Păcii.

Vlad n-a zis nici „Da", nici „Ba" despre iniţiativa aceasta şi ea s-a grăbit să-şi ia rămas bun de la dânsul, dorindu-i succese în muncă.

– Vreai să-ţi arăt strungul la care lucrez? i-a pus el neaşteptat întrebarea. Ea a găsit de cuviinţă să nu-l refuze, odată ce mai avea câteva minute în rezervă.

– Tu ai urcat scăriţa, deoarece eu ţi-am aşternut treptele, a remarcat el ani mai târziu, exprimându-se la figurat.

Ea şi-a amintit, cum a mers cu el prin hala uzinei până la strungul lui şi l-a întrebat:

– Ce poate face?

– Fără mine – nimic, i-a răspuns el, zâmbind pe sub mustăţi.

Cam pe atunci şi Pavel încercase să-şi lase mustăţi şi ea a observat vesel:

– Parc-ai fi Bazil.

Bazil se numea motănaşul, pe care ea împreună cu Tasea îl crescuse acasă şi îl alintase până într-atâta, încât el uitase cum se prind şoarecii, şezând doar în braţe. După plecarea din casa părintească, când era deja căsătorită, ea a găsit şi a adus în apartamentul său un motănaş plin de purici, pe care împreună cu Pavel l-a spălat şi l-a dezinfectat, numindu-l Bălănel. Aşa a vrut Pavel şi ea a căzut de acord, cu toate că numele Bazil îi părea mai reuşit. Fusese găsit de tata, care era profesor de limbă franceză şi uneori îşi numea elevii în manieră franceză,

adică pe Ion – Jean, pe Sergiu – Serge şi tot aşa mai departe. Pe elevi îi umfla râsul, ei acceptând jocul de-a francezii şi însuşind mai uşor limba lor. Desigur, motănaşul n-a fost numit Bazil în scopul acesta, el putând zice doar „miau”.

– Voi puteţi să vorbiţi, dar n-aveţi dorinţă, le zise Flavia papagalilor, care iarăşi începuse să piuie, întrerupându-i amintirile.

Avu intenţia să revină la cititul „letopiseţului” Sandei, dar tot atunci o chemă răguşit telefonul.

– Să ridic receptorul? o întrebă Tasea din odaia vecină, de parcă intuind nedorinţa ei de a discuta telefonic.

– Nu, îi răspunse Flavia, căci chiar dacă s-ar fi eschivat de la convorbire, şoptindu-i Tasei: „Spune că nu sunt acasă”, cel care o solicita ar fi găsit-o odată şi odată, asemeni exploziei cu efect întârziat.

– Eu sunt, îi spuse vocea lui Păvălaş, spulberându-i temerile de rău.

Dar nu. Răul n-a ocolit-o.

– Nu ţi-am spus ieri, căci am simţit că eşti foarte tristă, dar n-am încotro – trebuie să-ţi aduc la cunoştinţă, că am rămas fără gazdă, zise Păvălaş.

– Cum aşa?! exclamă Flavia.

– Apartamentul a fost vândut, iar noul stăpân nu vrea să mă aibă de găzdaş, îi comunică fiul.

– Nu poţi aranja lucrurile, ar fi constatat Pavel, mustrând-o pe Flavia.

Dar nu era adevărul. Ea a convenit în modul cel mai serios cu proprietarii iniţiali ai apartamentului, care plecau să lucreze în altă ţară, că Păvălaş va sta la ei în gazdă până la întoarcerea lor din deplasarea de serviciu, care urma să fie de patru ani, exact cât perioada de studiu a lui Păvălaş la facultate. La apartamentul cu două odăi, în care au stat cu chirie şapte ani,

renunţase, deoarece, după moartea lui Pavel, Flavia a trebuit să se întoarcă în Patrie, iar lui Păvălaş i-ar fi fost de ajuns o odaie, economisindu-se banii. Desigur, le-a părut rău să se despartă de casa, care le devenise cuib în străinătate. Fusese găsită de Pavel după încheierea misiunii sale diplomatice, el zicând la văzul clădirii:

– Simt că în casa aceasta are să vă fie bine.

Luase hotărârea de a prelungi şederea familiei sale în străinătate, pentru ca fiul să-şi continuie studiile în spaţiul limbii germane. Păvălaş se arătase a fi foarte capabil în ale limbilor, vorbind fluent germana şi engleza, plus rusa, pe care o învăţase în Patrie de la copiii din curte şi de la eroii desenelor animate. Iar limba română îi era maternă, de aceea nu se putea să n-o ştie super, cum zic germanii.

– Vinderea a fost ocazională, a spus Păvălaş despre apartamentul, în care nu mai avea drept de şedere. Trebuie să vii, a continuat cu voce calmă, pentru ca să n-o alerteze.

Ea a exclamat disperată: „Cum să vin, dacă n-am paşaport pentru străinătate?!"

În timpul ultimei sale călătorii peste hotarele ţării unul din grăniceri îi pusese în evidenţă:

– Paşaportul ţi-i ful, mămucă!

– Am să-l schimb, tătucă! i-a răspuns ea glumeaţă, însă după plecarea lui, văzându-se întâmplător în oglindă, a conştientizat faptul că după moartea lui Pavel a îmbătrânit vizibil.

– Paşaportul nou va fi gata doar peste trei săptămâni, i-a comunicat fiului, el rămânând în tăcere.

O tăcere sperietoare, ca adâncul fântânii de peste drum de casa ei părintească, în care ea se temea să se uite.

– Roagă-l pe noul stăpân să nu te dea afară până când primesc paşaportul şi vin la tine, a spus repede, ca dând căldarea în fântână.

– Am să încerc, i-a răspuns Păvălaş şi a oftat ca bătrânul.

– Iaca nu trebuie! i-a venit ei din memorie spusa lui Vlad – nostimă şi banală, dar care o scotea din boale şi ea a repetat-o după oftatul fiului, pentru ca el să râdă – în ciuda tuturor şi a toate.

I-a reuşit, din receptor auzindu-se râsetul lui. Deşi slab, dar, totuşi, râset. Atunci ea a rostit spusa lui Pavel: „Las' că găsesc eu ieşirea din situaţie", numai că un pic schimbând-o:

– Găsim noi ieşirea din situaţie!

Păvălaş i-a răspuns tinereşte:

– Desigur!

Pe nota aceasta discuţia a fost încheiată, Flavia ştergându-şi broboanele de sudoare de pe frunte şi ducându-se în dormitor, unde se culcă de-a latul patului, ca pe eşafod, în aşteptarea acţiunii călăului.

– Numai nu plânge, o rugă Tasea ori poate vântul de după geamuri.

– N-am să plâng! îşi spuse Flavia şi se ridică de pe patul-eşafod, apoi îşi îndreptă paşii spre odaia lui Păvălaş, în care se simţea cel mai bine.

Aşezându-se la masa de scris, dădu cu privirea de „letopiseţul" Sandei, rămas deschis la pagina cu războiul.

„Ne-a fost dat să trăim timpuri grele: război, foamete, colectivizare – scria Sanda în continuare. Într-o noapte ne-au trezit bătăile în uşă, tata şi mama fiind chemaţi la sovietul sătesc. Toată noaptea n-am ştiut nimic despre dânşii, iar dimineaţa împreună cu bunica am ieşit în drum, după poartă. Stăteam în tăcere, bunica poruncindu-ne să ne ţinem gura. Am stat mult, până când într-un târziu a apărut mama. Era escortată de doi ostaşi înarmaţi, unul mergând alături de dânsa, iar altul din urma ei. Bunica ne-a lipit de corpul său, acoperindu-ne gurile. Mama a trecut pe lângă noi fără să se oprească, dar ne-a şoptit:

– Nu vă neliniştiţi.

– Unde-i Mitică? i-a strigat bunica din urmă.

Mama a întors capul, intenţionând să-i răspundă, însă ostaşul din spatele ei a îmboldit-o cu arma.

Părinţii s-au întors acasă a doua zi dimineaţa, când din sat au plecat câteva maşini pline cu oameni. Erau deportaţii în Siberia. Părinţii noştri, de rând cu alţi învăţători, au fost mobilizaţi pentru a trece în inventar averea lor. Un activist din partea locului, pe care, apropo, bunica îl salvase de la foamete, a fost tentat să includă în listele deportaţilor şi numele nostru de familie. Însă reprezentantul raional al puterii, căruia îi era cunoscut faptul că tatăl nostru e director de şcoală, i-a pus întrebarea:

– Dacă îl vom trimite în Siberia, cine are să-ţi înveţe copiii?!...”

Flavia se opri din citit şi îşi spuse:

– Cu părere de rău, nu toţi „activiştii” au conştientizat aceasta.

În numărul deportaţilor în Siberia a fost şi sora bunicii sale, învăţătoarea Ana Barbăroşie. Soţul ei, directorul de şcoală, Vasile Barbăroşie, fiind despărţit de familie în noaptea cu deportarea şi dus într-o direcţie necunoscută de ostaşii cu arme, e considerat şi astăzi dispărut fără urmă.

– A fost exterminat, conchise Flavia şi se ridică de la masă, căci în sufletul ei nu mai încăpea suferinţa.

– Facem curăţenie! o anunţă pe Tasea.

În ultima convorbire telefonică avută cu Pavel, el îi aduse-se la cunoştinţă, că a pus maşina de spălat şi aspiratorul. Însă peste o zi, când ea a venit cu Păvălaş acasă, fiind înştiinţată despre moartea lui, Maria, prietena ei cea mai bună, a chemat-o pe Jenica – regizoarea, care i-a fost pereche în televiziune, pentru ca împreună să facă schimbări în aranjamentul mobilei

din odaia mare şi să aştearnă pe jos un covor nou.

– Va veni multă lume, a şoptit Maria, iar Flavia s-a uitat îngrozită la taburetele din bucătărie puse pe locul divanului.

Pe ele urma să fie pus sicriul cu Pavel. O seară, o noapte şi o dimineaţă a stat acasă, fiind dus apoi fără întoarcere. Taburetele au fost reîntoarse în bucătărie, însă divanul nu şi-a reocupat locul, fiind înlocuit cu o masă mare, pe care Pavel o asambla doar cu ocazia oaspeţilor. După decesul lui ea a fost pusă pe picioare de nea Nelu, fiind necesară la praznicele de nouă şi de patruzeci de zile. Tot el ar fi strâns-o, însă Flavia a hotărât s-o lase aşa cum era, lipind-o de peretele, lângă care a stat sicriul. Pe suprafaţa ei lucioasă ea a început să pună, una câte una, în rândişoare, foiţe cu numerele de telefoane şi numele persoanelor, pe care trebuia să le contacteze în legătură cu o problemă sau alta. În fine, urma a rezolva multe, însă răspunsurile la apelurile ei erau de cele mai multe ori:

– Reveniţi mâine.

– … poimâine.

– … săptămâna viitoare.

Şi tot aşa mai departe, birocraţia şi indiferenţa având dimensiuni mari, ca pe timpul sovieticilor. Numai pentru obţinerea pensiei pentru pierderea întreţinătorului cât s-a zbuciumat Flavia, deoarece – incredibil! – i s-a întâmplat să audă:

– Poate că soţul Dumneavoastră a activat pe baze obşteşti în cadrul Preşidenţiei?!.

Sau:

– Istoria ţării noastre începe odată cu venirea la putere a comuniştilor, actele guvernelor precedente fiind nimicite.

Flavia a făcut sul covorul, aşternut de Maria şi Jenica, intenţionând să-l elibereze de praf afară. Însă după geamuri era o zi mohorâtă cu picuri de ploaie. Cine scutură covorul pe o vreme ca asta?

– Punem aspiratorul, ar fi hotărât Pavel şi Flavia i-ar fi dat

ascultare, fiind în postura de ajutoare, căci din startul vieţii lor împreună el îşi asumase misiunea de a face curate covoarele.

Ea nu-i turna laude, deoarece era de părerea că aşa trebuie să fie, odată ce în familia ei de până la căsătoria cu dânsul ţoalele le scutura tata. Însă Pavel a remarcat odată:

– Numai eu, de rând cu femeile, bat covoarele.

Iar altă dată i-a adus la cunoştinţă:

– Vecina noastră te crede rău bolnavă, odată ce eu scutur ţoalele.

– E o proastă, a conchis Flavia şi viaţa a mers mai departe fără schimbări în ale activităţilor casnice.

Însă după decesul lui Pavel toate misiunile i-au revenit ei, greul cel mare făcându-se simţit de ea prima oară, când şi-a schimbat gazda din străinătate.

– Deja mă alarmasem, căci nu mi-ai răspuns la două apeluri, a spus Vlad, sunând-o.

Ea auzise chemarea telefonului, însă în momentul acela împingea canapeaua, care nu încăpea în maşină.

– Iar la noi azi nu se lucrează, căci e Crăciunul, i-a comunicat Vlad nostalgic.

– Am şi uitat de aceasta, i-a recunoscut ea sleită de puteri.

În străinătate Crăciunul deja fusese sărbătorit şi anul se consumase. Anul, în care a rămas Pavel…

– Cum aţi întâlnit Anul Nou? s-a interesat Vlad.

Flavia şi Păvălaş fusese în piaţa centrală a oraşului, unde tradiţional era instalat pomul de Crăciun – un brad foarte înalt şi rămuros. O orchestră cu renume invita lumea la dans, în program predominând valsurile. Un an în urmă Pavel o invitase la un vals şi ea acceptase bucuroasă, căci demultişor nu dansase, iar el era un partener de minune. Pare-se, şi lumea remarcase aceasta, urmărindu-i cu privirea. Se uita la ei cu încântare şi Păvălaş-fiul. Observând aceasta, ea s-a eliberat din braţele lui

Pavel şi l-a luat la dans.

– Eu nu mă supăr, dar la anul să ai perechea ta, i-a zis Pavel băiatului.

Binevoitor, ca un tată.

– Cu ce să te ajut? răzbi prin amintirile Flaviei întrebarea Tasei.

– Mătură, dacă poţi, îi răspunse Flavia şi, luând în braţe covorul, se porni să-l bată afară.

Anevoios, dar coborî cele cinci etaje, odihnindu-se un pic la ieşirea din bloc, apoi continuându-şi calea până la terenul cu bara pentru bătutul covoarelor. În străinătate nu se practică aceasta, covoarele fiind eliberate de praf doar cu aspiratorul. Însă Flavia îl scutura pe al său în curticica din spatele casei, făcând să se mire vecinii.

– Te cred înapoiată, i-a spus dojenitor Pavel, care în străinătate se eschiva de la scuturat.

– Pagubă în ciuperci, a fost răspunsul Flaviei, nedescoperit rămânând faptul, că scuturatul e condiţionat, deoarece covorul, fiind din lână moale, se mototolea sub peria aspiratorului. Cu toate acestea, el era de mare valoare pentru Flavia.

– Ţi l-a trimis mama, a spus Pavel, când l-a adus de acasă.

Mama Flaviei nu mai era în viaţă, de aceea cadoul mamei-soacre a impresionat-o, determinând atitudinea ei faţă de covor.

– E-e-eh! zise Flavia în curtea propriei case şi aburcă pe bară covorul.

Nu-i reuşi de prima dată, covorul căzând peste dânsa şi acoperind-o cu praf. Picăturile de ploaie îl lipeau de hainele, faţa şi mâinile ei, făcând-o se semene cu Cenuşăreasa.

– Nu-mi pasă, îşi zise şi făcu o nouă încercare de a pune covorul pe bară.

Izbutind, luă unealta pentru bătutul covoarelor şi aplică

prima lovitură. Covorul nici să tresară. Lovi cu putere mai mare, apoi din toate puterile şi tot aşa mai departe, pe ambele părţi ale covorului. Când mâna dreaptă îi obosi, bătu cu stânga. Sângele începu să-i pulseze în tâmple, faţa devenind roşie.

– Ţi s-a mărit tensiunea, ar fi constatat Păvălaş, alarmându-se.

Însă el nu era de faţă, Flavia simţindu-se singură-singurică sub cerul ca plumbul, din care începură să cadă picuri cu gheaţă. Ea nu simţea frigul, cu toate că era îmbrăcată uşor. O înfierbântase baterea din greu a covorului, iar sudoarea-i curgea pe faţă, amestecându-se cu lacrimile ei şi ale cerului.

– Destul! îşi zise, când din covor nu mai ieşea praf, poate doar olecuţă.

Apoi îl strânse şi dădu să-l ia în braţe, ca atunci când îl scosese din casă, însă mâinile, nemaiavând putere, încetară să i se supună.

– Na-ţi-o bună! exclamă în sine Flavia şi încercă să urce, asemeni lui Pavel, covorul pe umăr, dar cât pe ce să cadă sub greutatea lui.

Atunci îl puse pe ambii umeri, ca pe o cobiliţă şi, susţinându-l de capete cu ambele mâini, porni spre intrarea în bloc, iar ajungând acolo, se lipi cu spatele de perete, pentru a se odihni un pic.

– Dacă-l dau jos de pe umeri, nu-l mai ridic înapoi, îşi dădu seama şi, luând aer în piept, porni urcuşul la etajul al cincilea. Treaptă cu treaptă, făcând opriri la paliere.

– Dreptate avea Pavel, când propunea să ne mutăm mai jos, a remarcat pentru sine, mustrându-se totodată că n-a fost de acord să-şi schimbe apartamentul, când apăruse ocazia.

Acum nu mai era şi Flavia n-avea decât să-şi continuie calea, dar iată-o ajunsă la etajul al cincilea, la apartamentul ei cu numărul paisprezece. În străinătate a locuit în unul cu numărul şapte.

– E aducător de noroc, a spus Păvălaş, bucurându-se, iar pe ea a trecut-o gândul, că şapte e jumătate din paisprezece, însă noroc înjumătăţit nu există.

– Cine-i? strigă de după uşă Tasea şi Flavia îi răspunse:

– Eu… şi covorul.

Tasea-i deschise, iar ea, intrând în apartament, începu să râdă de ceea ce spuse, apoi de sine, căci se văzu în oglinda din coridor mai decât Cenuşăreasa. Din odaia vecină o prindea cu privirea Pavel, purtând panglica neagră pe umăr. Or, portretele nu au umere, ci colţuri. Patru colţuri ca patru unghere.

– Comparaţia îţi place, Pavele? strigă fără voce Flavia şi, neaşteptând răspunsul, se aşeză pe covorul, pe care îl coborâse de pe umeri.

Lacrimile-i ţâşniră ca picurile din cerul plumburiu.

– De ce mă baţi, soartă?! exclamă în suflet şi se întinse pe podea, cuprinzând covorul.

– Ce-i cu tine, Via? o întrebă Tasea, apoi îi aduse la cunoştinţă, că a măturat toate odăile şi a spălat podeaua.

– Ai spălat podeaua?! se miră Flavia, odată ce Tasea, având picioarele traumate, nu mai putea face aceasta.

– Am preluat exemplul lui Pavel, care punea cârpa udă peste mătura cu coadă lungă, răspunse Tasea.

– Bravo, zise Flavia şi îl căută cu privirea pe Pavel.

El se uita la ea din portret ca şi înainte, fără clipire. Flavia se ridică de pe podea, apoi luă în braţe covorul şi îl duse până în faţa portretului.

Pavel îl cumpărase fără să se consulte cu dânsa, poate de aceea ea a spus că nu-i place. Pavel l-a făcut sul şi l-a pus după uşa din odaia mare, ceea ce nu era bine, însă Flavia nu i-a schimbat locul, de parcă ştiind că în curând va trebui să-l aştearnă.

Acum întinse covorul pe podea şi îl studie cu privirea.

Era curat, dar şi frumos, degeaba nu-l acceptase, amărându-l pe Pavel.

– Hai să mâncăm, spuse Tasea, văzând încheiat lucrul.

– Hai, consimţi Flavia şi se îndreptă spre bucătărie.

Însă după ce duse la gură o lingură de borş, zise:

– E fierbinte, las' să se mai răcească.

Se ridică de la masă şi se porni spre ieşirea din bucătărie. Tasea şopti:

– Nu te duce.

– Am să revin îndată ce borşul va fi bun de pus în guriţă, spuse Flavia, simţindu-se vinovată, căci mâncarea mirosea apetisant, iar străduinţa Tasei nu trebuia neglijată.

Însă nu avea puteri nici să ţină lingura în mână, voind doar odihnă. Luă direcţia dormitorului, iar ajungând acolo, se întinse pe patul, care pentru prima oară îi păru moale. Adormi îndată şi dormi fără să se întoarcă de pe o parte pe alta, până când simţi fum de ţigară.

– Iarăşi fumează în casă! zise cu indignare şi, ridicându-se din pat, se îndreptă mânioasă spre odaia Tasei.

Se mai întâmplase s-o prindă trăgând din ţigară pe timp de noapte, ascunzându-se sub iorgan ca prostuţa.

– Ai să-mi arzi casa! îi striga furioasă, apoi îi explica, iar şi iar, că nu poate suporta fumul de ţigară, el provocându-i o tuse acută până la vomă.

Tasea şoptea: „Iartă-mă”, însă peste un timp scurt fuma iarăşi.

– Dacă te-ar vedea mama, te-ar scuipa în faţă! i-a zis Flavia, dar zadarnic.

Prinsese gustul tabacului în spitalul de psihiatrie, unde la fel, ca în toate spitalele, fumatul e interzis, dar se fumează şi ziua, şi noaptea.

– Aici nu-i casă de nebuni! a strigat enervată Flavia şi Tasea i-a promis:

– Mai mult n-am să fumez în odaie.

Însă peste câteva zile Flavia a găsit un muc de ţigară după divanul ei.

– Ai să mă omori, căci deja am astmă, a minţit-o, nemaiştiind cum s-o oprească din fumat.

Tasea s-a uitat la ea îngrozită şi a rostit alarmată:

– Nu trebuie!

Apoi a apucat-o de mâini, de parcă voind s-o reţină din plecarea ei imediată şi fără întoarcere.

– Linişteşte-te, i-a spus Flavia, însă Tasea a ţinut s-o asigure:

– Am să las fumatul.

Flavia n-a crezut-o, odată ce şi Pavel, care era cu mintea trează, i-a promis nu o dată, că se lasă de fumat, dar n-a putut să se ţină de cuvânt.

– Ţi-ai supt ţigara? puse ea întrebarea, oprindu-se în uşa deschisă a odăii Tasei.

– Ţigările nu se sug, ci se trag, ar fi corectat-o, zâmbind, Pavel, iar Vlad ar fi rugat-o:

– Fii mai îngăduitoare cu Tasea.

Ea stătea culcată, cu mâinile de asupra iorganului.

– Mirosul de fum de ţigară vine de afară, spuse liniştită.

– Cine naiba fumează sub geamuri noaptea, cu frigul în spate? puse Flavia întrebarea, fără să aştepte răspunsul.

Însă el îi veni de la Tasea:

– Cavalerul meu.

Ha-ha! râse teatral Flavia, iar Tasea începu să plângă – abia auzit, ca Păvălaş în copilărie.

– Iaca na! exclamă Flavia, apoi îi porunci Tasei să termine „bocitul”.

Însă Tasea continuă să plângă. Flavia încercă s-o calmeze cu „Gata-gata”, ca pe Păvălaş-copilaşul, dar fără izbândă, ea

plângând şi mai tare. Atunci Flavia îi zise:

– Spune-mi, cum îl cheamă pe cavalerul tău, să-i strig să nu te aştepte, fumând până dimineaţă, când ieşi la plimbare, căci are să-ngheţe.

Era sigură, că Tasea nu-i va răspunde, deoarece nu va putea face legătura dintre imaginaţia sa şi realitate.

Însă auzi:

– Vlad.

Flaviei i se curmă răsuflarea, dar ea reuşi să scoată din gâtlejul său zisa:

– Eşti, cu adevărat, nebună!

Apoi părăsi odaia şi reveni în dormitor, unde îşi stropi cu parfum patul şi se culcă, silindu-se să adoarmă. Însă somnul nu venea.

– Gata, îşi zise, când obosi să se lupte cu insomnia, şi deschise sertăraşul noptierei, de unde scoase o cutiuţă cu pastile.

– Nu trebuie, i-ar fi zis Vlad, repetându-şi spusa de mai înainte. Calmantele îţi vor distruge şi bruma de voinţă, pe care o ai.

– De ce bruma de voinţa?! s-ar fi revoltat ea, considerându-se puternică.

Tata a învăţat-o să nu se teamă de câini şi de întuneric, să se urce fără frică pe taburet şi să spună poeziile cu voce tare. Plus la aceasta…

– De ce ai aprins lumina? îi întrerupse gândul Tasea.

Îşi anunţase apariţia în pragul uşii ca o vedenie, având faţa împietrită, ochii stinşi, iar corpul tremurând ca de frig ori de frică, pe care motiv Flaviei i se făcu milă de dânsa.

– Vreau să beau o pastilă, pentru că nu mă prinde somnul, îi comunică liniştită.

– Nu trebuie, spuse Tasea, exact ca Vlad, ca fiind de dânsul trimisă.

– Bine, se lăsă pe voia lor Flavia şi puse la loc pastilele, apoi o trimise pe Tasea la culcare.

Aceea îi dădu ascultare, iar Flavia, rămânând iarăşi singură, se covrigi în pat, trăgându-şi iorganul până pe de-asupra capului, ca şi cum ar fi voit să fumeze pe ascunselea. Din memorie îi veni scena cu fum mult, negru, care ieşea din clădirea de vizavi, dar nu de aici, din străinătate.

Pompierii alergau pe scări în sus şi în jos, făcând auzite scurte comenzi, exclamaţii. În scurt timp incendiul a fost stins, rămânând numai urmele lui şi mirosul de jarişte. S-a întâmplat să fie în noaptea de Revelion, ca prevestind un an rău înainte. Însă ea nu i-a descoperit aceasta lui Vlad, când el, sunând-o, a întrebat-o: „Cum aţi întâlnit Anul Nou?”

– Cu speranţa în bine, i-a răspuns, străduindu-se să zâmbească, deşi el nu putea să o vadă.

Partea a sasea

O treziră papagalii, care piuiau aprig în liniştea bolnavă a casei. Anume bolnavă, căci atunci când e sănătoasă, ea-i paşnică, blândă. Însă cea din apartamentul ei era încordată şi rece. Flavia îşi astupă urechile, ca să nu audă papagalii, dar piuitul lor răzbătea, pare-se, până în adâncul creierului ei, enervând-o.

– Am să vă sucesc gâturile, spuse la adresa papagalilor şi imediat se mustră pentru aceasta, deoarece ei ţineau de Pavel.

Odată ce el i-a adus în casă, ei trebuie să vieţuiască între pereţii ei de rând cu celelalte fiinţe, care sunt două femei nenorocite – ea şi Tasea. Păvălaş urma să vină în vacanţă la vară, iar până atunci mai erau patru luni.

– Bine ar fi să-i găsesc o gazdă numai pentru această perioadă de timp, economisind plata pentru două luni de vară, se gândi Flavia.

În cazul acesta ar pleca la Viena împreună cu Păvălaş la începutul lunii septembrie şi i-ar căuta o gazdă ieftioară, căci banii, pe care urmau să trăiască nu erau mulţi la număr.

– Doamne, cum se descurca Pavel?! îşi puse Flavia întrebarea şi aruncă iorganul de pe sine, căci îl simţea povară.

Aerul rece din casă fu benefic pentru pieptul ei înfierbântat, dar nu şi pentru picioarele, care îngheţară pe dată.

– Dă să ţi le încălzesc, ar fi spus Pavel şi ar fi început să-i maseze degetele de la picioare, unul câte unul.

– Mă gâdili! ar fi exclamat ea, retrăgându-şi picioarele.

Acum, însă, îşi trase iarăşi iorganul, lăsând în afară doar capul, pentru ca să se poată gândi la rece, înăbuşindu-şi emoţiile.

Aşa dar, mai întâi trebuie să-i găsească lui Păvălaş o gazdă temporară. Dar cine să-l ia în chirie pentru câteva luni?! Ar avea şanse doar în sezonul închirierilor, adică la începutul toamnei, iar în pragul primăverii aceasta-i aproape imposibil.

– Mai bine rămâneam în gazda veche, o trecu gândul.

Se obişnuise cu apartamentul găsit de Pavel şi nu luau în seamă faptul că ferestrele şi uşa de la balcon nu se închideau ermetic, iar şuviţele de aer, care pătrundeau printre crăpături, formau curenturi.

– Suflă, observa Pavel, când venea să-i vadă, şi le propunea să încleie ferestrele şi să izoleze termic uşa, iar într-o iarnă i-a îndemnat să ia exemplul vecinei de deasupra lor, care acoperise jumătate din geamul din odaia mare, cu o perdea din stofă groasă.

Ha-ha! a râs Flavia şi i-a spus lui Pavel să se ia de mână cu vecina, care era în iernile vieţii.

Pavel a renunţat la ideea perdelei, însă cu vecina a legat prietenie. De fapt, îl ştia şi îl agrea toată casa, cu toate că venea rareori. Spre deosebire de el, Flavia şi Păvălaş păreau a fi o anclavă, dar se simţeau foarte bine numai împreună. Păvălaş învăţa, iar Flavia scria, ocupaţiile acestea fiind principalele. Restul ţinea de viaţa cotidiană, cu bucuriile, necazurile şi problemele, care vin şi se duc, odată cu zilele, cu anii.

– Mam', vezi vreo schimbare pe faţa mea? a întrebat-o într-o zi Păvălaş, elev în clasa a opta.

Ea l-a cercetat repejor cu privirea şi, nezărind nicio zgârie-

tură ori vânătaie, a răsuflat uşor. El, însă, s-a arătat a fi nemulţumit de reacţia ei şi i-a comunicat ca în descoperire de faptă ieşită din comun pentru ambii:

– Mi-am dat jos mustaţa.

Cu adevărat, îşi răsese mustăcioara, care-i răsărise mai ieri- alaltăieri.

– Trebuie dată jos, spusese Pavel, văzând-o.

– Las' să mai crească, hotărâse ea.

Cu mustăcioară Păvălaş arăta mai bărbătiu şi mai volitiv, el pricepând, pare-se, aceasta, însă peste un timp a hotărât să se lipsească de podoaba bărbaţilor. De ce şi pentru ce – Flavia nu i-a pus întrebarea. Dar când el a început să-şi lase barbă, ea s-a pronunţat sigur:

– Nu-i pentru vârsta ta.

Păvălaş i-a răspuns: „Sunt de altă părere" şi a continuat să-şi crească bărbuţa, care semăna cu a ţăpuşorului, fiind arămie la culoare şi rară.

– Trebuie bărbierită, a ordonat Pavel.

– Las' s-o crească, dacă îi place, a luat apărarea băiatului Flavia.

– Ştiu, că îţi plac bărbaţii cu barbă, a zis Pavel cu vădită nemulţumire, însă la sosirea sa viitoare avea şi el barbă – deasă şi sură.

– Semeni cu Ursu, a remarcat ea, barba displăcându-i, căci îl îmbătrânea, iar Ursu era numele unui actor-umorist din Patria lor care, arăta caraghios, după părerea ei.

Comparaţia nu era în favoarea lui Pavel şi el a priceput aceasta, răzându-şi barba îndată.

– Acum îţi plac? a întrebat-o, întinzându-i obrazul neted.

Flavia nu l-a sărutat, căci se considera trecută de vârsta pupicilor şi nu-i plăcea demonstrarea dragostei.

– E-e-eh! zise ea astăzi cu dezaprobare de sine, însă cale

înapoi nu mai avea – nici în apartamentul găsit de Pavel, nici în braţele lui iubitoare.

Dădu la o parte iorganul, intenţionând să se ridice din pat, dar simţi o durere acută în şale.

– Demult n-ai dat de ştire, îi zise rinichiului drept, care îi cauzase durerea.

Pentru prima dată simţise că-l are mulţi ani în urmă, de vină fiind hurducăturile. Alţi jurnalişti mai alegeau drumurile, preferându-le pe cele de pe lângă capitală, însă ea ţinea să ajungă în cele mai depărtate localităţi, descoperindu-le pentru sine şi pentru telespectatori. Iar de rinichi îşi amintea doar atunci, când el o săgeta ori îi învăluia şoldul drept cu durere. Atunci ea se culca în pat, ogoindu-l. Dacă se întâmpla să fie în deplasare, se aşeza în pirostrii, durerea scăzând din putere. O sfătuise să facă aceasta un regizor mult mai în vârstă ca dânsa, care nu se dădea în lături de la deplasările în raioanele îndepărtate, dar o ruga:

– Să ne întoarcem până în noapte, căci soţie-mea se teme să doarmă singură.

Pavel nu avea frica aceasta, însă zicea:

– Nu pot să dorm fără tine.

Flavia ştia că în serile fără dânsa el stă cu ochii pe ecranul televizorului până la închiderea staţiunii, culcat pe divanul din odaia mare, fără să-l întindă, de parcă patul din dormitor e doar pentru doi, nicicând pentru unul. Iar la durerea ei de rinichi reacţiona cu fraza: „Ai să-ţi distrugi sănătatea” şi o îndemna să meargă la medic. A fost ea la unul şi el i-a spus, că rinichiul ei e lăsat, de aceea ar trebui să rărească deplasările. Flavia a dat din cap în semn de aprobare… şi a plecat în deplasare.

Ciudat, dar rinichiul a încetat s-o mai supere în perioada gravidităţii. Spre deosebire de alte gravide, ale căror dureri cronice se intensifică, iar maladiile se agravează, ea se simţea

foarte bine. Medicul i-a explicat, că în lipsa deplasărilor rinichiul a revenit la locul său şi s-a fixat acolo graţie îngrăşării şoldului. Pe ea n-a bucurat-o rotunjirea formelor, nici remarca lui Pavel:

– Te-ai făcut apetisantă.

Iar pe aproape de naşterea copilului, întâmplându-se să-l zărească pe Vlad prin geamul apartamentului, ea s-a ascuns după storuri, ca intrând în pielea Cenuşăresei, care după orele doispreze nu mai arăta ca prinţesa…

Flavia de astăzi surâse amintirilor sale, însă durerea din spate veni peste şoldul ei şi îi săgetă burta. Ea îşi duse instinctiv mâinile la ea, ca voind să oprească durerea, însă nu reuşi nici măcar s-o potolească. Burta începu să se baloneze şi în curând Flavia avu impresia că ea e pe cale să crape.

– Rău de tot, constată cu amărăciune şi hotărî să ia o pastilă.

Însă în sertăraşul noptierei avea doar somnifere. Alte feluri de pastile puteau fi în dulăpiorul din tindă, care se afla lângă uşa odăii Tasei. Flavia o chemă, însă Tasea nu-i răspunse. Posibil, n-o auzi, căci vocea îi era slabă.

– Tasea! mai strigă odată, străduindu-se să pună putere în voce, dar tot atunci începu să tuşească – sec şi tot mai tare, burta încordându-se şi umplându-se cu durere.

Flavia se covrigi, înecându-se în tuse.

– Să-ţi aduc apă? se auzi Tasea din direcţia tinzii.

– Şi pastilele din dulăpior, îi răspunse răguşit Flavia.

– Care anume? întrebă Tasea.

Flavia nu ştia ce pastile erau în farmacia casei, de aceea îi porunci:

– Adă-le pe toate.

– Nu-ţi trebuie toate, se dădu cu părerea Tasea.

– Numai peste una, glumi Flavia, însă Tasea întârzia să-i aducă pastilele.

– Aşa poţi să mori cu zilele-n mână, concluzionă Flavia pe aceeaşi notă.

Însă cu adevăratelea îi venea să urle, deoarece îşi făcuse durere cu mâna proprie, bătând covorul. Dar cine era s-o ajute?

– Poftim apa şi pastilele, zise Tasea, apropiindu-se de patul ei.

Într-o mână ţinea o ceaşcă cu apă, iar în cealaltă o pungă de polietilenă plină cu pastile.

– Doamne fereşte! exclamă Flavia, cu toate că punga îi era cunoscută, Pavel venind cu ea la Viena.

Flavia o numea torbă, de parcă ar fi fost plină cu merinde ori cu săgeţi, conform explicaţiei dicţionarului. Pavel nu lua în seamă derâderea, administrându-şi cu regularitate pastilele.

– Cine i le-a prescris? se întrebase ea după moartea lui, având pornirea de a-i duce torba cu pastile medicului cu pricina şi de a-i spune:

– Puteţi să le vindeţi următorului pacient credul. Sunt scumpe – de ce să se piardă?!

Însă Tasei, care îi adusese punga, îi porunci:

– Aruncă-o în tomberonul de-afară.

– Nu-ţi laşi niciuna? întrebă Tasea, având în vedere pastilele.

– Fă ce ţi-am spus, îi ordonă Flavia şi Tasea se duse în coridor, unde îşi puse scurta şi papucii din pâslă.

– Vino şi încuie uşa! strigă, uitând că Flavia nu se poate ridica din pat, durând-o rinichiul.

De altfel, Flavia nu-i adusese la cunoştinţă aceasta, vădită fiind numai tusea, care deja se potolise.

– Trebuie să mă scol, îşi spuse, căci era periculos să rămână cu uşa neîncuiată.

Tasei nu i se încredinţa cheia de la apartament, deoarece putea să o piardă ori să o dea unei persoane necunoscute, ceea

ce i s-a întâmplat, când a locuit singurică în garsoniera sa. Au fost şi cazuri mai primejdioase.

– Mi-a fost tăiat lacătul, i-a comunicat ea într-o după amiază Flaviei.

– Cum aşa?! nu şi-a crezut urechilor Flavia.

– Ajută-mă, căci mă tem să şed cu uşa neîncuiată, a rugat-o înspăimântată Tasea.

Flavia l-a sunat pe Pavel, însă el i-a răspuns:

– Azi nici în ruptul capului, căci sunt în şedinţe. Mâine dimineaţa am să-i schimb lacătul.

– Cum să rămână peste noapte cu uşa neîncuită?! s-a revoltat Flavia.

– Poate o ajută cineva din vecini ori vreo cunoştinţă, i-a sugerat Pavel şi atunci ea şi-a amintit de Vlad, care îi promisese că o va ajuta oricând la nevoie şi avea mâini dibace.

L-a găsit la uzină şi i-a adus la cunoştinţă problema.

– Am să încerc s-o rezolv după schimb, i-a răspuns Vlad.

– Am încredere în tine, i-a spus Flavia şi în seara aceleiaşi zile el a înştiinţat-o prin Sanda că a schimbat lacătul de la uşa Tasei.

Iar pe aproape de noapte, Pavel venind acasă, a informat-o că după şedinţe a trecut pe la Tasea, dar ea avea deja un nou lacăt.

– A spus că i-a venit în ajutor un prieten, a observat Pavel.

Clinchetul soneriei de la uşa de la intrarea în apartament întrerupse amintirile Flaviei. De altfel, subiectul cu lacătul se epuizase.

– De ce staţi cu uşa deschisă? se auzi întrebarea tanti Tasei-vecina, pe care Flavia o recunoscu după voce.

Femeia stătea în uşă, neîndrăznind să păşească pragul apartamentului.

– Veniţi încoace! o chemă Flavia, văzând că durerea nu-i permite să se ridice.

– Unde sunteţi? întrebă tanti Tasea, păşind şovăielnic.

Avea mers uşor, în pofida anilor, care o pensionase.

– Sunt în dormitor, îi comunică Flavia.

– Dar Tasea unde-i? întrebă tanti Tasea, ajungând în pragul dormitorului.

– Am trimis-o să arunce pastilele lui Pavel, răspunse Flavia.

– De ce să le arunce? Poate cuiva… se poticni tanti Tasea.

Flavia avu ca întotdeauna impresia că în vorba cu dânsa tanti Tasea se străduie să-şi îmbrace gândurile în haine lingvistice alese, dar nu reuşeşte şi se blochează. Însă în conversaţiile cu Pavel era degajată.

– Azi se pomenesc morţii, spuse ea, nemaicontinuând tema pastilelor.

Însă Flavia îşi aminti fraza lui Pavel:

– Tu nici să-ţi închipui, câţi bani am dat pentru cele, care îmi sunt strict necesare pentru cura de întărire.

– Continuă să te mulgă, ar fi vrut ea atunci să-l atenţioneze, însă vocea lui era stinsă, de aceea îi spuse: Nu jeli banii pentru medicamente, sănătatea-i mai scumpă.

– Am copt dis-de-dimineaţă, continuă tanti Tasea, iar Flavia observă doar acum că ea ţine în mâini un talger cu plăcinte.

Exact aşa plăcinte cocea mama ei pe tigaie.

– Am venit să vă dau câteva de sufletul părinţilor mei – Gheorghe şi Ana, spuse solemn tanti Tasea şi îi întinse talgerul cu plăcinte.

– Mulţumesc, zise Flavia.

– Trebuie să spui bogdaproste, o corectă blajin tanti Tasea şi apropie de ea talgerul cu plăcinte, căci Flavia nu se mişcase din loc, temându-se de o nouă săgetare a durerii.

Tanti Tasea o fi crezut că ea zăboveşte în pat, fiind cuprinsă de lene. Cu toate acestea, nu-i descoperi problema de sănătate.

– Puneţi-l pe noptieră, spuse cu referire la talgerul cu plăcinte şi tanti Tasea dădu să-i îndeplinească voinţa.

Însă nu găsi loc pentru talger, suprafaţa noptierei fiind plină cu scrisorile lui Vlad. Tanti Tasea nu putea să ştie de la cine sunt ele, dar spuse cu dojană:

– El tare te-a iubit, doamnă Via.

Desigur, „doamnă Via" sunase nostim, însă Flavia nici să zâmbească ori să o corecteze, zicând doar:

– Ştiu.

În clipa următoare se auzi iar soneria, tanti Tasea zicând:

– Cred că s-a întors Tasea.

Apoi porni în întâmpinarea ei cu tot cu talgerul cu plăcinte.

– Primeşte de sufletul părinţilor mei – Gheorghe şi Ana, se auzi, spunând Tasei, care îi răspunse:

– Bogdaproste.

– Bravo, ştii cum trebuie de spus, când iai pomana, o lăudă ca pe un copil femeia, spunându-i mulţumită: „Să-ţi fie de bine!"

– Mai intraţi pe la noi, îi zise politicos Tasea şi închise după ea uşa.

Apoi veni în dormitor cu talgerul în mână, spunând bucuroasă:

– Hai să mâncăm plăcinte! Tanti Tasea le face gustoase.

– Rupe-mi o bucăţică, iar celelalte du-le în bucătărie şi mănâncă-le acolo, îi ceru Flavia.

Tasea făcu pe voia-i, Flavia rămânând iarăşi singură, cu bucăţica de plăcintă în mână. Muşcă din ea, dar nu îi simţi gustul, iar când o înghiţi, stomacul o săgetă ca rinichiul. I se mai întâmplase aceasta la începutul gravidit判ii. Însă din toamna, în care a devenit văduvă, nu mai era fertilă. Dreptate a avut Vlad, când a spus că ea a început să semene cu un bărbat. Iar bărbaţii sunt fiinţe puternice…

Flavia dădu la o parte iorganul şi se ridică în capul

oaselor, apoi coborî picioarele din pat. Rinichiul nu se opuse, însă stomacul începu să o frigă.

– Acuş te sting, îi spuse ea îndreptându-se spre bucătărie, unde – ştia – erau nişte ierburi de leac.

I-au fost aduse lui Pavel de către soră-sa, care lecuia lumea cu ele. Pavel ezita să creadă în potenţele ei de vrăciţă, poate de aceea nu folosea ierburile recomandate de dânsa. În ultima sa călătorie la Viena îşi luase ierburi în plicuşoare, pe care le vând farmaciile.

– Zbrr! dădu glas telefonul şi Flavia se opri din mers, grăbindu-se să ridice receptorul.

– Poate e Păvălaş! îi veni gândul.

Însă la celălalt capăt al firului se dovedi a fi Sanda, care îi spuse răspicat şi vioi:

– Bună ziua!

– Exact ca Vlad, observă pentru sine Flavia, iar Sanda continuă cu scuzele pentru deranj şi întrebarea despre sănătate.

– A început să mă doară rinichiul, iar de rând cu el stomacul şi burta, îi comunică Flavia, odată ce Sanda era medic.

– Şi vocea ţi-e răguşită, constată aceea.

– Hârâi de la o vreme, cu toate că gâtul îmi este în ordine, îi relată Flavia.

– Glanda tiroidă-i de vină, puse diagnosticul Sanda, apoi începu să-i recomande pastile, unguente, remedii naturiste.

– Mulţumesc, îi spuse respectuos Flavia, continuând fără voce, … şi bogdaproste.

– De ce ironizezi pe seama ei? i-ar fi pus întrebarea Vlad, fără s-o dojenească, dar voind s-o atenţioneze, că Sanda merită toată stimă.

– Te-am sunat, pentru ca să te invit la mine, azi fiind ziua…

Sanda îşi întrerupse comunicarea, poticnindu-se, ca şi tanti Tasea.

Flavia se grăbi s-o completeze, spunând:
– Azi se pomenesc morţii.
Sanda zise sincer:
– N-am ştiut, dar am nimerit bine, gătind o masă de pomenire, azi fiind ziua când a decedat mama.
– O, Doamne! exclamă Flavia, apoi spuse cu afecţiune, o trimit pe Tasea la farmacie şi mă bucşesc cu pastile, pentru ca să pot ajunge la Dumneavoastră.
– Trebuie să stai culcată, zise indiscutabil Sanda.
Flavia se supuse, căci avea frică să nu se defecteze din nou în drum spre dânsa. Or, organismul omenesc nu-i un mecanism ori o maşină, care se defectează…
– Am să încerc să vin să te văd, spuse Sanda.
– Am să încerc să vin să te văd, repetă Flavia după ce îşi luă rămas bun de la dânsa şi puse receptorul.
Era fraza lui Vlad, care nu-i plăcea, ea preferând să audă:
– Am să vin să te văd.
Se întoarse în dormitor, uitând de intenţia de a-şi face un ceai cu ierburi. Nici pe Tasea nu o trimise la farmacie, dar o rugă să-i aducă „letopiseţul" Sandei rămas deschis pe masa din odaia lui Păvălaş. Hotărî să citească cele scrise de Sanda despre mama sa Valentina.
– Ţi-am adus numai câteva foi, pentru ca să nu te oboseşti, spuse Tasea, apropiindu-se de patul ei.
– Adă-le şi pe celelalte, îi porunci Flavia.
– După ce mă voi odihni olecuţă, răspunse Tasea şi luă calea odăii sale.
N-avea rost să insişti, căci nu-şi schimba hotărârea, iar dacă o impuneai, zicea mustrătoare:
– Numaidecât pe a ta să fie, doamnă amfitrioană!
Lui Pavel i-a plăcut postura de amfitrion, iar Flaviei niciodată, ea dorind s-o împartă cu toţi ai casei, însă Tasea-i bolnavă

şi Pavel i-a distribuit rolul de oaspe, acceptat vremelnic. N-a avut dreptate, dar Flavia nu-l mai acuză, căci el a plătit pentru toate. Prea scump pentru nu prea multe şi nici prea mari păcate. Or, păcatul e păcat şi nu are măsură.

Flavia puse punct cugetărilor sale şi se apucă să citească „letopiseţul" Sandei, începând cu pagina treizeci şi şase, care era prima în bucata adusă de Tasea. Aşadar: *„A doua zi după pensionare mama a fost lovită de un ictus cerebral. Timp de opt luni tata, de unul singur, a îngrijit de dânsa, neîncredinţându-i nimănui misiunea aceasta. Dragostea lui şi susţinerea au ajutat-o pe mama să-şi revină şi să se întoarcă la viaţa activă. A decedat ani mai târziu, la vârsta de şaizeci şi trei ani, în ajunul zilei sale de naştere.*

Lora, intrând în dormitorul părinţilor, a văzut jos iorganul. Era dimineaţă, tata deja se sculase şi trebăluia pe afară. Nici să-i treacă prin cap, că mama e pe cale de ducă, deşi de cu seară se simţea slăbită. Lora a ridicat iorganul şi a învelit-o, însă ea nu mai necesita căldură, plecând în lumea celor drepţi pe tăcute.

Eu şi Vlăduc locuiam în capitală. Seara pe adresa mea a venit o telegramă cu înştiinţarea: „Mama decedat comunicat Vlăduc". Cei de la poştă comisese o greşeală, Lora scriind: „comunicaţi lui Vlăduc", dar eu nu ştiam despre aceasta. Am alergat la Buiucani, unde Vlăduc cu familia închiria o odaie. N-am găsit acolo pe nimeni. Atunci am luat calea Stepenilor, Vlăduc primind mai târziu vestea despre decesul mamei. Peste ani el mi-a descoperit, că în momentul acela a simţit o săgetare în creier şi a orbit pentru un timp. Ca având o prăpastie neagră în faţă, s-a pornit la Stepeni pe la miez de noapte, luând un taxi, pentru care a dat de o mulţime de bani. Împrumutaţi, căci nu-i avea mulţi la număr.

Eu, cu toate că eram deja medic cu experienţă, pare-se mă

tâmpisem, căci şedeam neclintită, ca fiind încremenită. Îmi este ruşine şi astăzi de aceasta şi totodată mă simt vinovată pentru faptul că nu le-am acordat ajutor apropiaţilor. Ar fi trebuit să-l susţin pe Vlăduc, care fiind foarte ataşat de mama, primise vestea despre decesul ei fără să fie pregătit, ca pe o lovitură.”

– Vlad nu mi-a spus despre aceasta, remarcă Flavia, întrerupând cititul foilor „letopiseţului”, apoi concluzionă pentru sine, iată de ce el îşi asuma misiunea de a-i comunica lui Păvălaş despre decesul lui Pavel.

Avea temerea că Păvălaş, asemeni lui, va fi lovit de vestea teribilă, pomenindu-se cu o prăpastie în faţă. Însă ea n-a priceput aceasta şi l-a lăsat pe Păvălaş fără susţinere. Numai în biserică, la slujba de rămas bun, oficiată de un sobor de preoţi, ea şi-a ridicat privirea de pe sicriul cu Pavel şi l-a căutat cu privirea. El era lângă un geam, cu spatele la lumina ce bătea din afară, adică în contrajour, cum se spune în televiziune. Aşa sunt filmate persoanele, care vor să rămână în anonimat. Însă ea a interzis filmarea înmormântării lui Pavel.

– Deoarece ori de câte ori o să vedeţi aceste imagini, o să plângeţi, a spus mulţi ani în urmă mama ei, întru motivarea interdicţiei sale de a fi fotografiată înmormântarea-i.

– Să aveţi validol şi cordiamină la îndemână, ca să potoliţi durerea de inimă, şi-a povăţuit apropiaţii înainte de moarte.

Spre deosebire de dânsa, Pavel s-a despărţit de viaţă fără să spună un cuvânt, strângând dinţii, ca cei care vor să reziste.

– Vino la mine, i-a făcut semn cu mâna Flavia fiului şi el s-a pornit spre ea prin mulţime, lumea permiţându-i să treacă la sicriul cu taică-său şi la maică-sa încă vie, dar necesitând susţinere.

– Ce o fi făcând acum? se întrebă Flavia, apoi o strigă pe soră-sa, dar nu pentru ca ea să-i aducă celelalte pagini din scrierea Sandei, căci o durea inima, care – se spune – e de

mărimea pumnului, iar pumnul ei nu-i mare, cum să încapă în el atât de multă durere?!

Tasea nu îi răspunse.

– O fi adormit, presupuse Flavia, apoi zise: „Las' să doarmă, somnul îi este benefic".

Creierul i se odihneşte şi nu mai macină multele întrebări, la care nu poate găsi răspunsuri.

– Ei, de ce a trebuit să se îmbolnăvească? se întrebă a câta oară Flavia, apoi reveni cu gândul în anul şi luna, când maladia haină a prins-o în mrejele sale pe Tasea.

– Era martie, şopti, îngrozindu-se, căci îşi dădu seama că Tasea s-a îmbolnăvit exact în luna, când a murit mama.

Trei ani mai târziu, dar în aceeaşi lună, de parcă ar fi fost blestemată.

– Toţi poartă mască, îi descoperise ea, continuând agitată, se maschează într-atâta de bine, încât poţi crede că sunt cu adevăratelea patrioţi şi familişti foarte buni.

– Sper că nu sunt în numărul lor, spuse Flavia în glumă, fiind gata să-i strige: „Nu te face nebună!"

Tasea o cercetă cu privirea şi zise:

– Tu eşti un robot, care ştie numai de lucru.

– Poate că are dreptate, se dădu cu părerea Pavel, auzind de la Flavia despre „viziunile" Tasei.

Numai el unul n-a vrut să creadă că ea e bolnavă. A murit cu încrederea că Tasea vrea să pară bolnavă.

– Cu ce scop? nu pricepu Flavia.

– Pentru ca să-ţi fie milă de dânsa, răspunse Pavel.

– Şi dacă îmi va fi milă? continuă Flavia.

– Mila-i expresia divină a dragostei, o înştiinţă Pavel.

– Frumos, remarcă Flavia, dar nu-şi dori o iubire din milă, fie ea şi divină.

Pare-se şi Tasea n-avea nevoie de o asemenea dragoste, visând la una pământească, reală.

Eliberând-o de amintiri şi de gânduri, sună telefonul.

– Să ridic receptorul? o întrebă somnoros Tasea.

– Da, răspunse Flavia şi îi porunci să-i spună celui care o apelează că nu este acasă, să revină mai târziu cu un sunet.

Tasea ridică receptorul şi repetă cumincioară mesajul, însă interlocutorul ei nu se mulţumi, punându-i întrebări scurte. Flavia îşi dădu seama de aceasta după răspunsurile „Da” şi „Nu” rostite Taseai.

– Cu cine vorbeşti? strigă Flavia.

Tasea acoperi cu mâna receptorul şi spuse:

– Cu Alexandra Dimitrievna.

Aşa o numea ea pe Sanda – ca pe timpul sovieticilor şi după placul medicilor de la spitalul de psihiatrie.

– Spune-i că vin la telefon, strigă Flavia, însă Tasea zise:

– A pus deja receptorul.

– Are să se pornească la mine cu picioarele sale bolnave, iar asfaltul e lunecos şi se lasă înserarea, se gândi Flavia şi se ridică din pat.

Nu fără durere, ţinându-se de pat, apoi de dulap, de uşorul uşii, părăsi cât putu de repede dormitorul şi ajunse în odaia vecină, unde făcu doi paşi mari fără sprijin până la divanul, pe care se aşeză, ţinându-se cu mâna stângă de burtă, iar cu cea dreaptă de rinichi. În nemijlocita apropiere de divan era telefonul. Pavel îl instalase acolo, mutându-l din coridor, după ce fusese operat la picior. Acum Flavia îi mulţumi pentru aceasta şi culese numărul Sandei.

– Eram pe pornite la tine, spuse Sanda după ce îi auzi vocea, exact ca Vlad odată…

– Nu trebuie să vii, i-a hotărât ea.

– Mai bine nu ridicam receptorul, a zis Vlad cu părere de rău şi cu ciudă pe sine.

Însă Sanda, auzind: „Nu trebuie să veniţi”, îi puse întrebarea:

– Te simţi mai bine?
– Dacă nu poţi spune adevărul – taci, s-a întâmplat s-o povăţuiască Vlad şi ea a luat aminte zisa-i proverbială.
De fapt, nici nu obişnuia să minciunească, tatăl ei atenţionând-o în anii copilăriei:
– Când spui minciuni, ţi se înnegresc ochii.
Flavia demult nu mai credea în aceasta, dar se bucură că Sanda n-o vede, când spuse pentru dânsa:
– M-am pus pe picioare.
– Mâine dimineaţă să te duci, totuşi, la medic, zise rugător Sanda.
– Bine, răspunse Flavia, însă în dimineaţa zilei următoare se simţi secătuită de puteri.
Tasea, văzând-o fără dorinţa de a se ridica din pat, se oferi să-i aducă paginile din „letopiseţul" Sandei, rămase necitite.
– Mai târziu, spuse Flavia, apoi îi porunci să se ducă în odaia sa, lăsând-o în pace.
Tasea îi îndeplini doleanţa, iar ea închise ochii şi se văzu ieşind din bancă, în gălăgia unei străzi vieneze, scena aceasta fiind de ea reluată, asemeni emisiunilor televizate.
– Bună ziua! îi spuse vocea lui Vlad din mobilul, care o chemase mult. Cu ce erai prinsă? se interesă el, fără supărare.
Pavel, însă, i-ar fi pus întrebarea:
– Unde eşti?
Sever, ca la interogatoriu.
– Sunt în stradă, răspunse repede Flavia, de parcă el şi nu Vlad o sunase.
– Iar Păvălaş unde-i? ar fi continuat Pavel, grăbind-o acasă.
Însă Vlad îi puse întrebarea:
– E frig la voi?
– Nu, îi răspunse Flavia, e soare şi bine, dar am impresia că mor cu încetul.

– Eu mă simt la fel, îi mărturisi Vlad, speriind-o, căci el evita să-i vorbească despre problemele sale de sănătate ori indispoziţia sa, întristarea.

– Nu trebuie, spuse ea, nevoind să-l ştie slab, nemaiputând ţine piept vitregiilor.

– Ştiu că nu trebuie, dar senzaţia că mă sting nu mă lasă, îi aduse la cunoştinţă Vlad, apoi îi puse întrebarea, în care ea simţi nerăbdarea: Când te întorci?

– Dacă aş putea, nu m-aş întoarce niciodată, îi răspunse ea, ca tăind cu cuţitul.

Pentru ca să nu mai vadă mormântul lui Pavel, nici casa, în care el nu mai este. După înmormântarea lui a tăiat cu linii în cruce zi cu zi din calendarul de pe perete, aşteptând să plece mai repede în străinătate.

– De ce? o întrebă Vlad, nefiind la curent cu aceasta.

Ea îşi dădu seama că a fost crudă cu dânsul şi spuse:

– Tu caută-ţi de viaţa ta, nu-ţi rupe inima pentru mine.

El reacţionă cu fraza:

– Eu am să te aştept, cum te-am aşteptat toată viaţa.

– Am să mă întorc, îi promise ea, făcându-i-se milă de dânsul.

El se bucură şi o rugă să zâmbească… Larg… Mai larg…

– Du-te şi îmi cumpără pastile, îi zise ea Tasei peste o lună, când inima începu să o doară mai tare ca toate celelalte organe.

Farmacia se afla chiar în clădirea lor, aşa că Tasea avea să se întoarcă repede.

– Uşa rămâie descuiată, căci nu mă va fura nimeni, hotărî pentru sine.

Tasea plecă, în apartament făcându-se linişte.

– O linişte mormântală, constată Flavia. Îmi rămâne doar să închid ochii. O moarte în pace, în casa şi patul propriu – cine

nu îşi doreşte? Numai că ea nu vrea să se stingă în singurătate – Păvălaş să fie alături. Dar nu! El a spus după moartea lui taică-său:

– Dacă în locul lui ai fi fost tu, eu n-aş fi rezistat, căci eşti omul cel mai scump pentru mine.

Liniştea apartamentului fu spartă de clinchetul soneriei.

– Cine o fi? se gândi Flavia fără de frică şi fără dorinţa de a fi vizitată.

Nici chiar pe Maria – cea mai bună prietenă – nu şi-o dorea în vizită. Întâi şi întâi pe motivul că de ea, ca de mama, nu poţi ascunde nimic. Ar vrea să-i mărturisească multe, însă confidenţa necesită puteri, iar ale ei sunt pe sfârşite, rămânându-i numai voinţa.

Uşa de la intrarea în apartament se deschise şi vocea Mariei puse întrebarea:

– Unde sunteţi?

– Sunt în dormitor, răspunse cât putu de tare Flavia.

Maria îşi scoase pantofii şi păşi moale din coridor în odaia mare, apoi intră în dormitor, iar văzând-o pe Flavia culcată, întrebă pe ton de constatare:

– Vă odihniţi?

Maria i se adresa „dumneavoastră”, ceea ce îi plăcea Flaviei, căci nu era o formulă de politeţe care distanţează, răceşte relaţia, ci o exprimare neprihănită a stimei şi a preţuirii deosebite.

– Unde-i Tasea şi de ce uşa e neîncuiată? continuă să întrebe Maria.

– Am trimis-o la farmacie, răspunse Flavia cu referire la Tasea, iar uşa a fost lăsată deschisă, deoarece…

– Trebuie să vină amantu-ţi? ar fi presupus Pavel, găsind uşa ca ani în urmă neîncuiată.

Maria, auzind despre aceasta, zâmbi, apoi deveni iar serioasă şi zise:

– Domnul Pavel era foarte gelos, deoarece vă iubea foarte mult.

– Ştiu, şopti îndurerată Flavia, iar în clipa următoare se auzi iar soneria.

Maria zăvorâse uşa, de aceea îi puse întrebarea:

– Să deschid eu … amantului?

Flavia începu să râdă şi tot atunci se apucă de burtă.

– Vă doare? întrebă Maria, dându-şi seama de ce Flavia e în pat şi n-a încuiat uşa.

– O fi Tasea, zise Flavia, grăbind-o spre uşă.

Maria se îndreptă spre ea şi curând se auzi descuind-o, apoi spunând:

– Salut, Tasea! Cum o duci?

– Bine, numai că Via s-a îmbolnăvit, răspunse Tasea.

Intrară în dormitor amândouă, Tasea ţinând într-o mână o punguţă cu medicamente. Nu era cât al lui Pavel de mare, dar, totuşi, de dimensiuni considerabile.

– Cine vi le-a prescris? întrebă mirată Maria.

Flavia nu voi să-i spună că aceasta a fost Sanda, deoarece s-ar fi putut întâmpla ca Maria să constate:

– E doctoriţa, care v-a căutat, când eraţi în Viena.

Atunci Flavia s-ar fi întors cu gândul în ziua, când a sunat-o pe Sanda din Viena…

– Sora lui Vlad i-a recomandat pastilele, spuse Tasea, ca venind în ajutorul Flaviei.

– Îţi este cunoscută? întrebă surprinsă Maria.

– Fratele ei a fost prietenul meu, spuse Tasea.

– Prostii, şopti Flavia.

– Nu-s prostii, îi ripostă Tasea. El a fost la mine la spital şi mi-a adus chifle, bomboane, o pereche de ciorapi de lână… şi o ţigăruşcă.

– Fumatul este dăunător sănătăţii tale, îi puse în evidenţă Maria.

– Eu nu mai fumez, îi comunică Tasea.

Flavia surâse, însă Maria încuviinţă mulţumită:

– Foarte bine.

Apoi spuse pentru Flavia:

– Mă duc la bucătărie să vă aduc apă pentru pastile.

– Iar eu mă voi odihni olecuţă, hotărî Tasea şi se porni spre odaia sa.

Flavia rămase singură şi, aşteptând-o pe Maria, care zăbovea în bucătărie, îşi aminti, cum Pavel îi comunicase în timpul ultimei lor convorbiri telefonice:

– Încep să mă las de fumat.

Peste o zi, când ea, înştiinţată despre decesul lui, a venit acasă, pe măsuţa cu ziare era un pachet cu ţigări neînceput.

Pavel mai încercase să se lăse de fumat când ea devenise gravidă şi n-a pus ţigara în gură după naşterea lui Păvălaş. Însă pe urmă a revenit la tabac. Flavia, simţind miros de ţigară, îl îndepărta de la sine şi de la copil, cerându-i să lase fumatul. El îi promitea aceasta şi chiar renunţa la tabac, dar nu pentru mult timp.

– N-ai voinţă, a concluzionat într-o zi Flavia.

Pavel n-a fost de acord cu aceasta şi a încercat să-i dezvăluie motivele care îl fac să fumeze, însă ea n-a voit să-l asculte. Atunci el a observat, ca respingându-i atacul:

– Şi scumpul tău Vlad fumează ca turcul.

Ea l-a privit mirată, dar a spus liniştită:

– În prezenţa mea el n-a fumat niciodată.

La drept vorbind, s-a întâmplat să-l vadă cu ţigara în mână, dar aceasta a fost foarte demult, pe când ei erau în clasa a noua.

Se întâlnise în centrul raional cu ocazia unui festival, Vlad venindu-i bucuros în întâmpinarea ei cu… un ţigăroi cât dânsul de mare. Anume aşa s-a exprimat ea în relatarea făcută mamei sale.

– I-ai pus în vedere să nu mai fumeze? a întrebat-o mama – profesoara.

– Nu, i-a răspuns Flavia, pe atunci Via-Viuţa. Am râs de dânsul.

Flavia zâmbi, amintindu-şi, cum Vlad a aruncat hăt departe ţigara, însă ea n-a încetat să râdă…

– V-am făcut un ceişor, îi comunică Maria, intrând în dormitor.

Într-o mână ţinea ceaşca cu ceai, iar în cealaltă un talger cu câteva felii de brânză de oi şi una de pâine. A crescut într-o familie numeroasă, care nu în fiecare zi a avut masa plină, însă brânza de oi rareori a fost lipsă.

– Dacă se întâmpla să nu fie, ne dădeam seama că ceva nu-i în ordine, i-a dezvăluit odată Maria.

Acum ea spuse sigură:

– Brânza are să vă facă gust de mâncare.

– Mulţumesc, Mărioara, zise Flavia, amintindu-şi spusa tatălui său:

– Pe stomacul gol pastilele nu se administrează.

Mama, auzind de la dânsul aceasta, pleca la bucătărie să-i aducă ceva de mâncare, iar el între timp împărţea pastilele date de dânsa în două părţi. Una i-o dădea Viei-Viuţei cu rugămintea:

– Aruncă-le repejor în closet.

Maria nu ştia despre aceasta şi, aşezându-se pe marginea patului, aştepta, gata să-şi ia zborul, ca Flavia să mănânce şi să-şi înghită pastilele.

– Mai stai, o rugă Flavia.

Exact aşa zicea Vlad, când ea se arăta a fi grăbită. Maria, observând scrisorile lui pe noptieră, puse întrebarea:

– Recitiţi răvaşele de dragoste?

Nu ştia de la cine sunt, dar desluşise, probabil, că scrisul nu-i al lui Pavel.

– N-aş zise că sunt de dragoste, doar pe alocuri o frază-două, îi răspunse Flavia, apoi aduse explicaţia – ca pentru mama – mi le-a scris un băiat până la întâlnirea cu Pavel. Însă el mi-a făcut mizerie mare, când a dat de ele în dulapul cu arhiva mea.

– Ce-a căutat? se interesă Maria.

– Scrisorile „amantului" meu, răspunse Flavia, zâmbind amarnic.

– Iată la ce poate duce gelozia, concluzionă Maria, punând apoi întrebarea: Cum de nu le-a rupt ori pus pe foc deîndată?

– A voit ca eu să fac aceasta, trimiţându-mi-le la Viena, îi aduse la cunoştinţă Flavia.

– Şi nu i-aţi dat ascultare, conchise Maria.

– În tinereţe am fost gata să-i îndeplinesc cerinţa, însă mama nu mi-a permis, luând scrisorile acestea sub oblăduire. Au ieşit la iveală peste mulţi ani, în garsoniera Tasei, când îi strângeam lucrurile pentru a o muta cu traiul la noi. N-am putut să le arunc la gunoaie şi le-am adus în apartamentul nostru, punându-le în dulap, de rând cu scrisorile telespectatorilor, pe care le păstram ca amintire. Le-am considerat şi pe ele un suvenir frumos. Însă Pavel a insistat să mă lipsesc de el, iar când a venit la Viena, a răscolit tot apartamentul, deşi i-am spus:

– Scrisorile sunt ale mele şi fac ce vreau cu ele.

– Unde le-aţi dosit? se interesă Maria, cu toate că nu era de felul său curioasă, nu bârfea şi nu ducea poşta.

– Vreau şi eu ceai cu brânză, interveni în discuţie Tasea, apărând în uşa dormitorului.

– Îndată, zise Maria şi, ridicându-se de pe marginea patului, se porni spre bucătărie, iar Flavia îi spuse Tasei:

– Adă-ţi un scaun.

Tasea părăsi dormitorul. Atunci Flavia se trase până la noptieră, luă de pe ea scrisorile şi le puse sub pernă, ca fetele mari, care vor să-şi vadă iubitul în vis. Se simţi ca înainte

de somn moleşită, iar Maria, revenită în dormitor cu un tacâm pentru Tasea, îi aminti despre pastile şi ea le înghiţi rând pe rând pe toate, uitând de obiceiul tatălui său de a arunca jumătate. Maria, arătându-se mulţumită, zise:

– Strădui-ţi-vă să adormiţi, căci somnul e benefic pentru Dumneavoastră.

– Bine, spuse Flavia şi închise ochii, ca atunci când maică-sa îi dorea „Noapte bună!”, apoi o rugă pe Maria, exact ca pe maică-sa: Mai şezi lângă mine.

Maria se dădu mai aproape de dânsa şi îi luă mâna dreaptă în ale sale. Avea mâini moi şi calde ca ale mamei Flaviei.

– Totul are să fie bine, spuse alinător, însă de sub pleoapele Flaviei începură să curgă râuleţe de lacrimi.

– Nu trebuie să plângeţi, zise Maria, aducând argumentul, domnul Pavel are să se înece în lacrimi.

Era o naivitate, însă Flavia se pare că îl văzu pe Pavel, mergând cu maşina prin ploaie, o ploaie torenţială şi fără capăt, asemeni celei din drumul lor în străinătate…

Iar noaptea se făcea tot mai stăpână pe bucata de glob, pe unde îşi aveau ei calea, Pavel ducându-i pentru ultima oară la Viena. Flavia se asocie ploii şi nopţii, care voiau să-l oprească, şi îi zise:

– Hai să facem un popas în localitatea aceasta.

Intrase într-o localitate de tip orăşenesc, în reconstrucţie.

– Aici nu-i niciun hotel mai ca lumea, o înştiinţă Pavel, intenţionând să meargă mai departe.

Însă ea îi spuse:

– Principalul e să avem pe ce pune capul şi să nu ne plouă deasupra.

– Am obosit, dădu glas Păvălaş, susţinând-o.

– Bine, zise Pavel şi începu să se oprească la un hotel şi la altul, căci – să vezi minune – nu găsea locuri.

Probabil, alţi călători le ocupase, oprindu-se din cauza ploii şi a nopţii.

Într-un sfârşit, au dat de „Vila Flora" – aşa scria pe firma unei case de tip ţărănesc, necesitând renovare, stăpânul căreia le-a zis:

– Am o odaie, dar n-are să vă placă.

– Du-te şi o vezi, îl împinse ea pe Pavel, rămânând cu Păvălaş în maşină.

– Mergem mai departe, zise el, revenind repede.

– E oribilă? îl întrebă Flavia.

– Nu, dar e ca pe timpul lui Ceauşescu, zise Pavel, zâmbind ironic.

– Vreau să o văd! sări de pe locul său Păvălaş, care nu apucase să vadă „luxurile" socialiste şi avea interes pentru istorie.

Flavia nu avea poftă să doarmă pe o otomană jerpelită, cu arcurile ieşite şi nici să se spele în duşul cu teracota stricată şi apa mai mult rece decât caldă, însă curiozitatea lui Păvălaş trebuia satisfăcută, pentru ca el, locuind de mic într-o ţară prosperă, să-şi dea seama şi să preţuiască la justa valoare şansa, care i-a fost oferită.

Stăpânul „vilei" îi conduse într-o odaie mare cu un pat pentru doi şi o cuşetă, alături de care erau trei noptiere, iar pe sub ferestre – nişte tumbe cu aparate, pare-se.

– Ale serviciului de detectare, şopti Păvălaş la urechea Flaviei, iar stăpânul, prinzându-i privirea, zise:

– Funcţionează.

Flaviei i se făcu rece pe suflet, însă Păvălaş spuse:

– Stilul retro îmi place.

Pavel surâse şi se îndreptă spre odaia de baie.

– Aici totul e în ordine, zise, ieşind de acolo.

– Rămânem, zise rugător Păvălaş.

Flavia consimţi, ocolind cu privirea tumbele cu aparate.

Ciudat, dar după plecarea stăpânului ele începură să emane căldură.

– Sunt calorifere, se dumiri cu mirare.

– Dar tu ce-ai crezut? o întrebă zâmbind Pavel.

Ea chicoti în pernă, căci Păvălaş deja adormise. Pavel întinse mâna spre dânsa, însă ea îi şopti:

– Odihneşte-te.

Iar dimineaţa, când o trezi soarele din ferestre, el nu mai era alături de dânsa. Se auzea vorbind cu stăpânul în curte.

– Ce ţi-a spus interesant? îl întrebă Flavia, când el reveni în odaie.

– Construieşte un hotel nou, în care la anul va fi bucuros să ne primească, aduse la cunoştinţa ei Pavel, luând bagajele.

Stăpânul îi conduse până la maşină, unde le zise respectuos la revedere şi le dori drum bun, fără primejdii. Apoi îi spuse lui Păvălaş, ca povăţuindu-l:

– Să fii mândru şi demn de părinţii tăi, tinere. Eşti parte dintr-o familie foarte frumoasă.

Flavia fu plăcut surprinsă, iar Pavel se aşeză mulţumit la volanul maşinii şi îi duse ca pe aripi la cuibul lor din străinătate.

– Domnul să vă aibă în pază, spuse din altă bucată de viaţă vocea Mariei.

Flavia se trezi dimineaţa devreme, când încă nu se luminase ferestrele, simţindu-se odihnită, vioaie. Se ridică din pat cu uşurinţă şi se porni spre ieşirea din dormitor, iar ajunsă în pragul lui, dădu cu privirea de telefonul de pe perete. Hotărî să o sune pe Sanda şi să-i comunice că vine la dânsa. Voia să iasă din casă, să meargă la cineva pe ospeţe. Maria era la serviciu, însă Sanda trebuia să fie acasă, odată ce de câţiva ani se pensionase. Cu toate acestea, ea nu-i răspunse. Flavia puse receptorul, rămânând gânditoare, iar peste câteva clipe reve-

ni în ziua, când Maria îi comunicase: „Vă caută o doctoriţă… Alexandra… Dimitrie…”

– De ce m-o fi căutând? se întrebase atunci Flavia, dar nu o sunase îndată pe Sanda, deoarece peste câteva zile urma să se întoarcă în Patrie.

Însă întrebarea de ce a căutat-o Sanda se ţinea de sufletul ei, frământându-l.

– Poate are ceva să-mi comunice despre Vlad, presupuse.

El trebuia să o sune nu azi-mâine, dar la sigur – poimâine, când Păvălaş urma să susţină ultimul examen din sesiune. Vlad n-ar fi evitat să-l felicite şi să-i dorească succese noi.

– Ce s-a întâmplat? o întrebă ea pe Sanda, sunând-o, totuşi, din Viena.

– Ai vreun scaun pe-alături? se interesă aceea.

– Am, îi răspunse Flavia, dându-şi seama că ceea ce îi va comunica Sanda nu miroase a bine.

– Aşează-te, Via, îi porunci Sanda, apoi dintr-odată, fără preambul, îi aduse la cunoştinţă, că Vlad…

Flavia de astăzi se prăbuşi pe divanul de alături de telefon şi îşi zise:

– Nu mai pot.

Tasea veni, de parcă auzind-o, şi o întrebă:

– Să pun ceainicul?

– Nu, îi răspunse Flavia. Du-te la tanti Tasea şi la nea Nelu şi roagă-i să cheme „Urgenţa”.

Tasea o privi îngrozită.

– Du-te mai repede! îi porunci Flavia.

Ar fi putut chema ea însăşi „Urgenţa”, însă a vrut să repete drumul lui Pavel. Rămânea doar să aştepte, când vor veni două femei în halate albe, fără de targă, şi o vor pune-o pe o cuvertură, târând-o de la etajul al cincilea cu ajutorul lui nea Nelu şi al băiatului vecinei de peste perete. O vor lovi cu capul de un

perete şi ea îi va ruga, asemeni lui Pavel:

– Mai încet, căci mi-e tare rău, fetelor.

Însă femeile în halate albe îi vor spune:

– Taci, muribundo!

Şi o vor urca în maşina „Urgenţei” cu picioarele înainte…

– Să nu-i spui lui Păvălaş, că m-a luat „Urgenţa”, îi lăsă cuvânt Tasei. Am să-ţi sun, îi promise.

Partea a saptea

Urgenţa a adus-o în spitalul, care a avut-o de pacientă în două rânduri: când s-a aflat în pericolul pierderii sarcinii şi când a avut o hemoragie, însoţită de febră. Prima şedere a fost pentru ea fericită, cu toate că a venit speriată de verdictul medicilor – sarcina e în pericol. Era prima ei sarcină – dorită şi aşteptată, de aceea nu voia în niciun caz să o piardă. Pavel, fiind foarte bucuros de faptul că va fi tată, venea în fiecare seară s-o vadă, aducându-i delicatese, iar ea poftea doar bomboane cu fructe în ciocolată.

– Veţi avea un băieţel dulce, o înştiinţase medicul – femeie, care o luase sub oblăduire.

Se bucurase, însă Pavel spuse:

– Eu am vrut o fetiţă.

Ciudat, căci de regulă bărbaţii îşi doresc băiat, purtătorul de mai departe al numelui de familie.

– Am solicitat o fetiţă, pentru ca tu, voind să ai un băieţel, să mai naşti o dată. În felul acesta am fi avut doi copii, i-a descoperit Pavel, când ea nici să se gândească la a doua graviditate, întâi şi întâi pe motivul că naşterea a fost foarte grea, cu pericolul morţii.

– Pe cine să salvăm – mama ori fătul? a fost întrebat Pavel, când Flavia se afla la hotarul dintre viaţă şi moarte, întrebarea fiind pusă şi ei.

Pavel a răspuns:
– Mama.
Ea:
– Fătul.
Fusese atât de fericită nouă luni cu cel, pe care îl simţea ca pe un peştişor în burtică, el schimbându-şi poziţia fără să-i facă durere. Numai când ea se culca pe partea stângă, o lovea cu pumnişorul ori călcâiaşul.
– El are grija inimii tale, i-a explicat Pavel şi i-a sărutat burtica, în care se afla fiul.
Slavă Domnului, Flavia a reuşit să-l aducă pe lume.
– Simt că viaţa ta s-a schimbat, în ea venind ceva foarte mare, i-a spus Vlad, sunând-o.
El nu ştiuse despre graviditatea ei, căci nu se văzuse şi nici nu vorbise de un an ori mai mult, în fine, de când se întâlnise la Comisariatul Militar.
– Mi-ar fi fost plăcut să te văd în postura de viitoare mămică, a spus Vlad, când ea, ironizând pe seama complexelor proprii, i-a descoperit faptul, cum s-a ascuns după storuri, zărindu-l prin geam.
– Ce vânt te adusese în preajma casei mele? i-a pus ea întrebarea.
– Am vrut să văd cel puţin ferestrele tale, i-a răspuns el, amintindu-i romanţa despre geamul care strălucea şi plopii fără soţ.
Geamul ei de asemenea era străjuit de un plop – unul singur, prin urmare fără soţ.
– Aş fi bucuros să vă văd, a spus Vlad, ea remarcând îndată, că el vrea să vadă şi copilul.
– Noi suntem pe cale de a ieşi la plimbare, i-a răspuns jovială, însă după ce s-a văzut în oglindă, cât pe ce să renunţe la întâlnire, căci rămasese nemulţumită de felul cum arăta – faţa

palidă, ochii umflaţi, buzele arse şi o şuviţă căruntă.

Până atunci ea nu atrăgea atenţie înfăţişării sale, important fiind doar copilul. Însă acum se voi frumoasă, de aceea îşi vopsi genele, puse fard pe pometţii obrajilor şi dădu cu ruj buzele, cum obişnuia să facă înainte de emisie. Cu părere de rău, nu reuşi să-şi schimbe înfăţişarea spre bine. Din contra, arăta ca muruită. Atunci îşi şterse de pe faţă cosmetica, îmbrăcă un pulover larg şi îşi trase blugii.

– Cum sunt aşa sunt! îşi zise şi ieşi din casă, împingând căruciorul, în care se afla Păvălaş-puiul, mai frumos nu se poate.

– Arătaţi amândoi foarte bine, a spus Vlad, văzându-i, şi i-a întins un buchet mare de garoafe roz şi albe.

– Cine ţi le-a adus? a întrebat Pavel seara, când s-a întors de la lucru.

Ea pusese florile într-o vază de cristal, care le evidenţia splendoarea.

– Cineva de la lucru, i-a răspuns Flavia, străduindu-se să pară indiferentă, însă Pavel a remarcat:

– Acel cineva a fost „cu atitudine”.

Aveau ei o vorbă, pe care o preluase în semiserios – semiglumă de la regizoarea Flaviei – o fire artistică, foarte exigentă.

– Lucrul trebuie făcut cu atitudine, obişnuia ea să spună, ceea ce însemna că este necesar să-ţi depui toate eforturile şi să-ţi manifeşti poziţia.

Flavia a zâmbit şi n-a continuat tema buchetului.

– Cum vă simţiţi? îi veni în spital întrebarea, întrerupând amintirile sale.

În faţa ei stătea asistenta medicală, care o oră sau două în urmă îi pusese perfuzia.

– Mă învăluie somnul, îi răspunse Flavia, asemuindu-şi amintirea cu visul.

Un vis frumos, care a zburat, nu mai este.

– Dormiţi, somnul vă ajută să vă faceţi bine, spuse asistenta, schimbând substanţa medicamentoasă.

În salon erau două paturi, unul fiind liber, ca locul de alături de Pavel în cimitir, pe care Flavia şi-l bronase. Făcând paralela aceasta, ea începu să plângă, lacrimile curgând ca ploaia, o ploaie sărată, în care morţii se îneacă.

– Să vă dau un calmant? o întrebă asistenta.

– Nu trebuie, răspunse Flavia şi îşi opri lacrimile.

Se voia puternică, tare, căci avea de rezolvat multe probleme, arzătoare fiind cea cu gazda pentru Păvălaş-fiul.

– Cât o să stau aici? o întrebase pe doctoriţa, care o primise în secţie.

– Poliţa medicală acoperă zece zile, dar când este necesitatea…

– Nu va fi, o întrerupse ea sigur.

Peste cel târziu zece zile trebuia să plece în străinătate, în caz contrar Păvălaş se va pomeni în stradă.

– Ar trebui să îl sun, îşi zise, dar nu putea nimic întreprinde, odată ce era ţintuită patului, perfuziile schimbându-se ziua întreagă. În situaţia aceasta i-ar fi prins foarte bine mobilul, dar ia-l de unde nu-i…

– E o minune! exclamase Vlad după ce îi comunicase că şi-a procurat un mobil.

Flavia se afla în străinătate, iar el, intuind dorul ei de Patrie şi de casă, prinse să-i relateze:

– Mă aflu în faţa bisericii, care se construieşte lângă uzina noastră. Când va fi gata, am să-i trec pragul zilnic şi am să mă rog să vă dea Dumnezeu…

– Fericire deplină, preluă vorba lui Flavia şi el o întrebă copilăreşte:

– De unde ştii?

– Sunt clarvăzătoare, îi răspunse Flavia, iar noaptea veni în

visul ei mama şi o dojeni, amintindu-i:

– El îi însurat.

– Nu m-am aşteptat de la Dumneavoastră la una ca asta, spuse, reîntorcând-o la realitate, Maria, care intrase în salon pe neauzite.

– Tasea ţi-a spus că sunt aici? o întrebă Flavia.

– Şi ea, şi vecinii, răspunse Maria, având-u-i în vedere pe tanti Tasea şi nea Nelu.

Apoi începu să scoată din sacoşa sa merinde.

– Nu vreau nimic, spuse Flavia, însă Maria continuă să umple cu producte noptiera, zicând în cele din urmă:

– Trebuie să vă hrăniţi organismul nu doar cu soluţii din perfuzii.

– Ele îmi fac bine, zise Flavia, apoi o rugă să aibă grija Tasei.

– Şedeţi liniştită, răspunse Maria.

Cu adevărat, Flavia putea să nu se neliniştească, odată ce Maria a mai avut grija Tasei nu o zi-două, ci ani de zile.

Când Flavia a plecat cu Pavel în misiunea din străinătate, Maria a luat-o sub aripă pe Tasea, fără nicio recompensă materială, din bună inimă. Dreptate a avut Pavel, când a spus că femeile ca Maria sunt raritate. Ea şi-a asumat şi misiunea de a organiza petrecerea lui în ultimul drum, îndeplinind-o cu cinste. Flavia se simţea atunci ca picată de pe altă planetă şi nu putea face nimic, nici gândi, nici chiar plânge…

– Am să vin şi mâine după serviciu, îi comunică Maria.

– Deja ai terminat ziua de muncă? se miră Flavia, constatând cu nemulţumire, că a dormit de dimineaţă până seara.

– Bine-aţi făcut, o încredinţă Maria şi se grăbi acasă.

Flavia n-o opri, ştiind cât de multe griji are, ele venindu-i din partea mulţimii de rude, prieteni, cunoştinţe. Maria nimănui nu-i refuză şi le reuşeşte pe toate.

– Dormi? se făcu auzită o voce ca de bunică.

Flavia nu dormea, dar nu aprinsese lumina în salon, preferând să stea în semiîntuneric, aţintindu-şi privirea pe luminiţele turnului de televiziune, care era pe aproape.

– Nu dorm, răspunse ea vizitatoarei cu vocea ca de bunică şi îi propuse să aprindă lumina.

Salonul se lumină, Flavia văzând lângă sine o bătrână – reprezentantă tipică a femeilor de la ţară, care se „uzează” înainte de vreme.

– Cum te cheamă? o întrebă bătrâna, iar auzind răspunsul ei, constată serioasă, că prenumele Flavia e frumos ca o floare.

Apoi zise cu ironie:

– Iar eu sunt Ileana.

Era evident faptul, că prenumele său nu-i place, cum mamei Flaviei nu i-a fost pe plac numele său de botez Parascovia. Însă lor le-a fost drag, de rând cu prenumele Ileana, care a fost al bunicii. Flavia aduse la cunoştinţa vizitatoarei sale aceasta, străduindu-se s-o încredinţeze că prenumele său nu-i mai puţin frumos decât al ei. Bătrâna dădu afirmativ din cap, voind să o creadă, apoi îi puse întrebarea:

– Bunică-ta mai este în viaţă?

– A decedat mulţi ani în urmă, fuse răspunsul, la care bătrâna reacţionă cu un oftat şi zicerea:

– Cât va fi să stăm în spital împreună, eu îţi voi fi bunică.

Flavia fu surprinsă şi îi mulţumi pentru vorbă bună, apoi o întrebă:

– Mata de unde eşti?

– Din satul…

„Bunica” numi un sat de pe aproape de capitală, considerând necesar să-i comunice că a fost pusă în spital de fiică-sa.

– Locuieşte în capitală? se interesă Flavia, odată ce spitalul ţinea de urbe.

– Da… Nu… se încurcă bătrâna, apoi îi aduse la cunoştinţă, că fiică-sa are un apartament în capitală, dar e plecată la lucru în străinătate. Iar pe mine mă dor tot mai tare picioarele şi îmi port durerea de colo-încoace ca pe un copil de ţâţă, care nu vrea să doarmă, încheie cu tristeţe bătrâna.

– Bunica mea a fost iute de picior, însă a avut probleme cu tensiunea, îi descoperi la rândul său Flavia.

– Dar pe tine ce te doare? o întrebă compătimitor bătrâna.

– Oare ce nu mă doare?! exclamă cu amar Flavia.

– Tu nu-ţi fă inimă rea că de abia ţi-au scos *capliţa*, zise bătrâna.

Flavia zâmbi, amuzată de cuvântul „capliţa”, care e o schimonosire a cuvântului rusesc „capeliniţa”, echivalentul lui în română fiind perfuzie.

– Mata nu te supăra, dar de azi înainte în loc de „capliţă” să zici perfuzie, o povăţui Flavia pe bătrână.

– Dacă crezi că aşa e mai bine, spuse şovăielnic „bunica”-i.

– Aşa e corect, spuse Flavia şi închise ochii, simţindu-se obosită şi totodată iritată de faptul că timp de aproape douăzeci de ani de la revenirea la grafia latină populaţia ţării sale n-a făcut mari progrese în domeniul cultivării limbii materne.

Poate pe motivul că învăţătorii şi profesorii nu-şi dau interesul, plecând în bună parte în străinătate, unde pentru lucrul cu mâinile sunt plătiţi mai bine decât pentru cel cu capul în Patrie. Pare-se, nici guvernul nu este interesat în instruirea poporului, deoarece e mai uşor să-l conduci, când este la minte ca noaptea.

– Unde ţi-ai stricat sănătatea? o întrebă pe şoptite bătrâna, continuând cu îngrijorare: Ai fost la lucru în străinătate? Multă lume vine de acolo bolnavă… Mă tem că şi fiică-mea are să cadă, căci în lucru-i ca mine, fără să-şi cruţe puterile.

Zicând aceasta, scoase un oftat şi începu să-şi maseze

genunchii. Şedea pe un taburet cu picioarele subţiri ca nuielele şi suprafaţa lucioasă.

– De nu s-ar răsturna, se gândi Flavia şi îi propuse să se mute pe patul de alături.

– E prea înalt, zise bătrâna, apoi o întrebă iar pe şoptite: De ce nu-ţi aduc o vecină?

– Nu ştiu, răspunse Flavia, cu toate că femeia-medic îi adusese la cunoştinţă, că a lăsat-o de una singură în salon, pentru ca să aibă linişte.

– Ţi-ar fi mai vesel, se dădu cu părerea bătrâna.

– Nu mă poate înveseli nimeni, constată Flavia.

– De ce? voi să ştie bătrâna, tot ea bunica Ileana, şi Flavia îi descoperi:

– Mi-a murit soţul.

Mai multe nu avu puteri să-i dezvăluie.

– Şi eu îs vădană, spuse, asociindu-i-se bunica Ileana.

Cu adevărat, bunelul a decedat cu şase ani înaintea-i.

– E o cifră nenorocoasă, ar fi observat Păvălaş, pe care bunelul şi bunica Flaviei n-au ajuns să-l vadă.

Dar nu! Bunica Ileana şede acum lângă patul ei.

– Am un fiu, o înştiinţă Flavia.

– Cum îl cheamă? se interesă bunica Ileana.

– Pavel, ca pe străbunelul şi pe tatăl său, răspunse Flavia.

– Bine ai făcut că l-ai numit în cinstea lor, o lăudă bunica Ileana.

– A fost doleanţa soţului meu, îi comunică Flavia.

Atunci, după naştere, el i-a trimis un bileţel, în care o întreba ce nume să-i pună fiului. „Cum vei spune tu, aşa are să fie, căci tu te-ai chinuit, pentru a-l aduce pe lume”, scrisese, propunându-i prenumele Denis şi Flaviu. Primul ţinea de tatăl ei, al doilea de dânsa, fiind varianta masculină a prenumelui ei. „Dar poate Pavel? În cinstea bunelului tău şi … a mea”, citi în

continuare şi simţi atâta drag pentru soţul său, încât luă imediat hotărârea:

– Pavel să fie.

Într-un salon cu dânsa s-a nimerit să fie o tânără găgăuză cu prenumele Liuba, care, de asemenea, adusese pe lume un băiat.

– Conform obiceiului nostru, el va purta prenumele naşului de cununie, îi relată Liuba, deloc bucuroasă.

– De ce? se interesă Flavia.

– Pentru că prenumele naşului nu-i frumos, răspunse Liuba.

– Care-i? voi a şti Flavia.

– Vlad, rosti Liuba.

Flavia zâmbi şi spuse:

– Cunosc un bărbat cu prenumele acesta. Era dezmierdat Vlăduc în copilărie. Îmi pare dulce.

Liuba n-a continuat tema, dar peste câteva zile i-a comunicat:

– Prenumele Vlad începe să-mi placă.

Flavia de astăzi îşi trase peste ochi pleoapele, ca şi cortina la încheierea unui act din spectacol, iar bunica Ileana se ridică de pe scaun.

– Te las să te odihneşti, zise, luând direcţia uşii.

– Mai treci pe la mine, îi spuse politicos Flavia.

– Am să vin mâine, după ce îţi vor scoate …

– Perfuzia, veni în ajutorul ei Flavia.

– Fie pe a ta, zise fără supărare bătrâna şi închise uşa după sine.

Flavia mai lăsă o vreme lumina aprinsă, apoi se sculă şi o închise. Luminiţele de pe turnul de televiziune puse stăpânire deplină pe salonul cu două paturi şi numai o persoană. Flavia ocoli cu privirea patul pustiu de alături, iar adormind, auzi dinspre el vocea lui Pavel, care-i vesti cu îngrijorare:

– Lui Păvălaş nu-i este bine.

Tot aşa îi spusese, când ea nimerise în spitalul acesta cu o hemoragie.

Se simţea rău de aproape o lună, dar îşi zicea: „Las' că trece". Însă hemoragia nu se termina, vlăguind-o. Despre aceasta ştia doar Jenica-regizoarea, care a schimbat-o pe cea „cu atitudine". A decedat acea fire artistică şi foarte exigentă…

– În spitalul acesta, preciză memoria Flaviei, făcând-o să se cutremure, cu toate că în cazul cu hemoragia şi ea a fost pe aproape de moarte.

Pavel se afla deja în misiunea de peste hotarele ţării, Păvălaş era în vacanţă, iar ea continua să lucreze în televiziune. Vara, însă, se întâmplase să fie ploioasă şi rece, ca toamna…

– Cum vă simţiţi? auzi Flavia întrebarea, care îi veni dimineaţa de la femeia-medic, intrată în salon ca vântul de primăvară, adică repede, uşor şi cu mireasmă de viorele.

Arăta foarte bine şi Flavia nu întârzie să-i spună despre aceasta, deşi preponderent bărbaţii le fac femeilor complimente.

– Ah, doamnă Flavia, susură ca un izvoraş femeia-medic, luând-o de mână, pentru a-i număra bătăile inimii.

– Mai bine, spus, încheiând număratul.

Apoi îşi puse în urechi capetele tomografului şi îi măsură tensiunea. Se dovedi a fi, de asemenea, mai bună.

– Înseamnă că mergem pe cale dreaptă, conchise doctoriţa, iar Flavia, auzind aceasta, îi spuse:

– Trebuie să ne grăbim, deoarece am acută nevoie să plec la Viena.

– Să ne gândim deocamdată la ziua de mâine, zise doctoriţa, făcându-i loc asistentei, care venise cu perfuzia.

– Fie pe a voastră, îşi spuse Flavia şi întinse mâna dreaptă pentru a-i fi introdus acul în vână.

– Se ascunde, zise asistenta despre vână, apoi îi puse mirat întrebarea: Vă temeţi de o înţepătură?

– Nu vreau să mă tem, dar…

Flavia nu putea să-şi explice, de ce întreaga sa viaţă simte anxietate faţă de medici, spitale, injecţii… Numai când l-a „clocit" în spital pe Păvălaş, nu a avut frică. Poate de aceea că era foarte fericită, iar fericirea poate alunga teama.

– Unde ai fost până acuma? a întrebat-o atunci un bătrân, aşteptând ca şi dânsa coctailul cu oxigen – o spumă albă, fără gust şi miros, care – spun medicii – e benefică pentru gravide şi pentru oamenii în etate.

– Am lucrat în televiziune, i-a răspuns Flavia.

Bătrânul, neluând în seamă graviditatea-i, i-a mărturisit tinereşte:

– Te-am căutat toată viaţa.

Ea a fost plăcut surprinsă, dar a ţinut să-i comunice:

– Eu sunt căsătorită şi îmi iubesc soţul.

– Sunt fericit că te-am întâlnit, zise la rându-şi bătrânul.

Ciudat, căci repetase spusa lui Vlad…

– Faci amiaza? se auzi bătrâna Ileana.

Intrase în salon pe neaşteptate, ca bătrâneţea în vârsta omului.

– Nu dormeam, îi comunică Flavia. Ţineam ochii închişi, pentru ca să nu mă orbească soarele.

În geamul din faţa ei râdea ca un copil soarele. Primul soare puternic după o iarnă grea şi un început anemic de primăvară.

– Să-ţi trag storul, propuse bunica Ileana.

– Nu trebuie, o opri Flavia.

Totuşi, bătrâna se aşeză cu spatele la soare, ca apărând-o de dânsul. Apoi îi puse întrebarea:

– Bărbatul tău a fost bun cu tine?

Soarele îi conturase chipul cu aur, făcând-o să semene cu o sfântă.

– El m-a iubit, aduse la cunoştinţa ei Flavia.

– Şi al meu zicea că mă are la inimă, dar mă ciocănea câte odată, zise bătrâna-sfânta.

– Eu numai o dată am avut impresia că are să mă bată, îi mărturisi Flavia.

– Pentru ce? se interesă sfânta, căci bătrâna nu putea să nu ştie că femeia poate fi bătută de soţul său şi pentru o nimică.

Flavia nu apucă să răspundă, în salon intrând ca furtuna asistenta şi zicându-i bătrânei:

– Aici îmi erai! Hai la proceduri, doamnă!

– Nu mă domni, căci ţărancă m-a făcut mama şi ţărancă am să mor, îi replică bătrâna şi se ridică greoi de pe scaun.

– Să mai vii, îi şopti Flavia.

Îi plăcuse refuzul bătrânei de a fi numită doamnă, iar din memorie îi veni zisa lui Pavel:

– Cuconiţă, dumneata borş cu crupe nu-i mânca?

– Voi mânca şi cu tărâţă, numai să-mi zici cuconiţă!

Când şi de la cine el a auzit-o – ea nu l-a întrebat niciodată, acum, însă, n-avea cum să o facă. Flavia îşi îndreptă privirea spre geam, căutând soarele, însă el deja apunea, căci scurtă îi este lucirea primăvara.

– De ce plângi, Flăviuţă? se făcu auzită întrebarea, care veni de la o femeie cu părul de culoarea soarelui.

Era Jenica – regizoarea, îmbujorată ca o fată mare. Roşea deseori, dar nu pe motivul mersului repede, asemeni Flaviei, ci din cauza hiperemotivităţii sale.

– De la cine ai aflat că sunt în spital? o întrebă Flavia, fără să-i descopere de ce plânge, deoarece în prezenţa ei se străduia să fie cu stăpânire de sine.

– M-a informat grupul de recunoaştere, îi răspunse Jenica.

– Ha-ha, râse printre lacrimi Flavia, cu toate că zisa Jenicăi îi era cunoscută.

Mai avea Jenica o vorbă, care o amuza pe Flavia, şi anume: „Cade cocoşul din agud.” Jenica o rostea, când informaţia auzită era pentru ea surprinzătoare şi totodată nostimă. Însă Pavel la auzul ei şi al altor expresii de duh ale Jenicăi clătina neînţelegător din cap ori se uita mustrător la Flavia, adică: „Cum poate să-ţi placă?”. El, în general, n-o agrea pe Jenica.

– De ce? l-a întrebat nu o dată Flavia, însă el tărăgăna cu răspunsul.

Într-un sfârşit, văzând că ea insistă, a spus rece:

– Deoarece-i solitară.

Nu era o descoperire, Flavia ştiind că Jenica e divorţată. Cauza a fost infidelitatea soţului său şi Pavel era la curent cu aceasta.

– A procedat corect, a spus el cu privire la intentarea procesului de divorţ de către Jenica, însă i-a pus în vedere Flaviei, femeile solitare nu trebuie să-i fie prietene, deoarece au viziuni specifice despre relaţia cu bărbatul.

– Prostii, a zis Flavia, punând punct discuţiei, şi a continuat să lucreze cu Jenica, având-o de asociată şi de prietenă.

Iar când Pavel a decedat, Maria a chemat-o pe Jenica să facă împreună cu ea regulă în apartamentul cu pecetea morţii. Jenica şi-a adus ciupicii şi nu i-a luat la plecare.

– Las’ să rămână, a spus ca încredinţând-o pe Flavia că va fi deseori în casa ei şi nu doar ca oaspete.

Iar la spital venise cu un pachet de suc de tomate şi o chiflă, zicând cu duioşie:

– Ţi-am adus ceea ce-ţi place.

Observase că Flaviei altceva nu-i trebuie, dacă are suc de tomate şi chifle.

– Voi mânca mai târziu, căci acum sunt priponită, zise Flavia, având în vedere perfuzia.

Jenica reacţionă cu: „Of-of!”, exact ca bătrâna Ileana.

– Nu atrage atenţia şi spune-mi ce se aude în televiziune, o rugă Flavia.

– Nimic bun, răspunse Jenica şi tot atunci în salon intră asistenta.

– Pe azi – gata, spuse, scoţând acul din vâna Flaviei.

– Mulţumesc, zise Flavia, bucurându-se că mâna dreaptă i-a fost eliberată.

E greu fără ea, chiar dacă o ai liberă pe cea stângă.

– Am să scriu un scenariu despre mâna dreaptă, făcu anunţul, pe care regizoarea „cu atitudine" l-ar fi prins din zbor, venind cu propuneri.

Însă Jenica se uită întrebător la dânsa.

– Vom face o emisiune, îi spuse cu certitudine Flavia.

Jenica se entuziasmă, roşind ca soarele de afară.

– Nu mă voi conforma cu statutul de solitară, zise după plecarea ei Flavia.

Prinse cu privirea luminiţele chemătoare ale turnului de televiziune şi se lăsă pradă amintirilor.

Iat-o primind o scrisoare – multe veneau după emisiunile sale – cu o invitaţie în ospeţie. „*Veniţi să vedeţi cum trăiesc pe „Dealul Morilor", crescând de unul singur doi copii şi scriind versuri"*, îi mărturisea autorul. Ea hotărî să se deplaseze la dânsul fără întârziere.

Zbrr! O opri telefonul.

– Aş fi bucuros să te văd, îi zise ca deobicei Vlad.

– Plec în deplasare, îi răspunse.

– Mi-ar fi interesant să te văd în lucru, spuse Vlad sincer şi atunci ea îi propuse:

– Hai cu mine.

După ce zise aceasta îşi puse întrebarea:

– Vreau să se producă un cutremur?!

Făcea aluzie la faptul, că plecând odată în deplasare împreu-

nă cu Pavel – coincisese punctul de destinaţie, el fiind pe atunci corespondentul unui ziar republican – s-a întâmplat să fie un cutremur. După aceasta Pavel a spus – în semiserios-semiglumă:

– Nu mai plec cu tine în deplasare.

Însă deplasarea cu Vlad putea să provoace un cutremur întâi şi întâi în familia ei.

– Te voi însoţi cu plăcere, zise Vlad, prinzând-o cu vorba şi ea nu dădu înapoi, plecând cu dânsul în satul, unde locuia poetul, supranumit de ea Don Quijote.

Iar în autobuz, şezând alături de Vlad, avu impresia că e iarăşi în drum spre oraşul, în care au fost împreună în excursie, lipsindu-le numai joaca de-a lupta pe mare şi discuţia pe marginea romanului „Vinul din păpădii” al lui Bradbury.

– Păcat că ai renunţat la construcţia maşinii, care să transmită gândurile la distanţă, a spus, aţintindu-şi privirea pe mâinile lui odihnind.

El i-a prins privirea şi a dat să le ascundă, însă n-a avut unde, căci n-avea cum le băga în buzunare şi nici pune după spate. Ea a zâmbit şi i-a spus:

– De ce te ruşinezi de mâinile tale? Doar sunt de aur.

El şi le-a pus pe genunchi, asemeni unui elev ascultător, şi i-a descoperit ca unei învăţătoare:

– Aş vrea să meşteresc o sanie, dar n-am timp, de aceea o las pentru bătrâneţe.

– Te-a inspirat „Sania” lui Ion Druţă? l-a întrebat Flavia.

Nuvela „Sania” ei au avut-o în programul studiilor şcolare, iar profesoara Flaviei le-a cerut elevilor săi să memorizeze un fragment din ea, la alegere.

– Sania… Parcă sania e făcută numai din tălpi? a început să recite Flavia, Vlad ascultând-o cu melancolie şi zicând la sfârşitul fragmentului:

– Aş vrea să-ţi placă şi sania meşterită de mine.

– Numai în cazul, dacă va fi neobişnuită, i-a răspuns Flavia.

El nu i-a promis aceasta, dar ea a fost sigură că el va meşteri o sanie de poveste.

– Ţi-au scos…

– Capliţa! exclamă cu voie bună Flavia, venind în ajutorul bătrânei Ileana, cu toate că ea, intrând în salon, îi întrerupse amintirea unei zile frumoase de la un început de martie.

– Ca pe acum a fost să fie, remarcă pentru sine, iar pentru bătrâna Ileana spuse: Mâna mi-e liberă.

Drept confirmare scoase mâna dreaptă de sub pătură şi îşi mişcă degetele, strângându-le şi desfăcându-le.

– Iar eu nu mai pot face pumnul, se plânse bătrâna.

– Medicii ce-ţi spun? o întrebă Flavia.

– Că durerea mea-i veche şi greu se lasă scoasă din oase, răspunse bătrâna.

– Trebuia să te adresez lor mai devreme, observă Flavia.

– Trebuia, căzu de acord bătrâna, continuând mucalită, ba eu n-am vrut să las lucrul, ba el pe mine.

– Ai spus foarte bine, o lăudă Flavia.

– Cu spusul nu-mi scad durerea din oase, remarcă bătrâna.

Flavia n-avea cum s-o ajute, dar îşi aminti de o cremă…

– Foarte bună, în compoziţia căreia intră substanţe curative obţinute din nămolul de pe fundul mării Moarte, adusese la cunoştinţa ei Pavel, sfătuind-o să-şi ungă cu ea inelarul, care începuse s-o doară.

El aplica crema pe încheietura umflată a piciorului său şi, pare-se, obţinea rezultate bune. Însă ea nu i-a urmat sfatul, deşi degetul continua să o doară şi pe el nu mai încăpea verigheta.

– De ce nu o porţi?! a întrebat-o Pavel, observând lipsa ei, şi, neaşteptând răspunsul, a menţionat apăsând pe cuvinte, că n-o

scoate pe a sa niciodată, cu toate că i-a devenit strâmtă.

Totuşi, s-a întâmplat să o piardă.

– Am observat că n-o mai am pe aproape de hotarul Austriei, i-a relatat Pavel, venit să-i ia acasă.

De la sosirea lui trecuse deja câteva zile, dar ea nu observase lipsa verighetei pe degetul lui. Poate pe motivul că-i acordase puţină atenţie, eroul zilei fiind Păvălaş-fiul, care luase bacalaureatul.

– Tu doar ştii, că eu nu-mi scot verigheta, a continuat Pavel, apelând la înţelegerea ei.

Ea, însă, s-a arătat a fi supărată, fiind gata să-l certe.

– Am prevăzut reacţia ta, de aceea nu ţi-am comunicat îndată despre pierdere, a zis el cu tristeţe, apoi i-a adus la cunoştinţă că l-a sunat într-un ghici pe stăpânul pensiunii, unde a făcut un popas pentru o noapte.

– Şi? l-a grăbit Flavia.

– El m-a înştiinţat că menajera a găsit verigheta în patul, în care am dormit, i-a relatat cu bucurie.

– Înseamnă că, totuşi, ai scos-o ori … cineva ţi-a scos-o, a tras concluzia Flavia, însă el s-a grăbit s-o asigure, că a dormit singur.

Cu aceasta discuţia s-a încheiat, iar în drum spre casă ei au trecut pe la acea pensiune şi i-au mulţumit menajerei, care s-a dovedit a fi de o rară onestitate pentru zilele noastre, când şi guvernatorii fură. Femeia le-a adus la cunoştinţă că soţul său e plecat la lucru în Europa şi nu se răspunde, apoi le-a arătat poza fiicuţei, pe care o avea în telefonul mobil. Era mijlocul lunii iulie, iar în ultima săptămână a lui octombrie nea Nelu-vecinul i-a dat Flaviei verigheta lui Pavel şi lanţujelul cu cruciuliţă, pe care Pavel obişnuia să-l poarte.

– Le-a scos înainte de a fi dus în sala de reanimare, i-a comunicat Flaviei.

Ea a luat verigheta şi lanţujelul, neştiind ce va face cu ele, căci verigheta îi era mare, iar lanţujelul… Se spune, că nu e bine să porţi o cruce străină.

– Cum se numeşte crema? puse întrebarea bătrâna Ileana şi Flavia îşi rupse privirea de la mâna sa dreaptă, pe care strălucea verigheta.

De la moartea lui Pavel nu a mai scos-o. Şi inelarul n-a mai durut-o, cu toate că aşa şi nu l-a uns cu crema tămăduitoare. Tasea a întins-o pe picioarele sale, Pavel certând-o.

– E foarte scumpă, i-a fost motivaţia.

Flavia repetă aceasta pentru bătrână.

– Fiică-mea are să-mi cumpere, spuse fără dubii bătrâna, comunicându-i Flaviei că fiică-sa lucrează în Israel, unde se află marea Moartă.

– Mata ştii bine geografia, o lăudă Flavia.

– Numai ţările, unde a lucrat fiică-mea, îi relată bătrâna.

– Îs multe? se interesă Flavia.

– Destule, şopti bătrâna şi în ochi îi apăru lacrima.

– Nu plânge, căci plâng şi eu… zise Flavia, amintindu-şi rugămintea Tasei, în care erau prezenţi şi papagalii. Soţul mi-a lăsat două păsăruici, îi comunică bătrânei.

Ba nu – bunicii Ileana, care se învioră, auzind despre păsări, şi spuse:

– Am şi eu găini, curci, gâşte şi raţe, pe care le-am lăsat în grija unei vecine, dar ea le are pe ale sale şi nu-şi vede capul de treburi.

Bunica Ileana se ridică de pe scaun, de parcă grăbindu-se să dea mâncare la orătănii.

– Mai stai, o rugă Flavia.

Bunica Ileana se opri, apoi reveni lângă ea şi se aşeză pe marginea patului.

– Ai avut un bărbat bun, spuse, netezindu-i mâna cu

verighetă. Apoi îi puse întrebarea neaşteptată: Pentru ce era să te bată?

– Pentru o mărturisire de dragoste, răspunse Flavia, şi aduse la cunoştinţa bătrânei întâmplarea, care ţinea de mărturisirea aceasta.

A fost să fie într-o zi de primăvară devreme, când ea şedea pe o creangă groasă, ruptă de furtună din copacul de-alături, iar Păvălaş-micul strângea păpădii în căldăruşă. Se încălzea la soare ca o muscă după somnul letargic din timpul iernii. Dar nu se voia comparată cu o muscă.

– Bună ziua, zise Vlad, anunţându-şi apariţia lângă dânşii.

Avea într-o mână un bucheţel de lăcrimioare.

– Sunt din Stepeni, zise, întinzându-l Flaviei.

Ea ştia – din spusele lui de mulţi ani în urmă – că în curtea casei lui părinteşti cresc lăcrimioare, care au fost răsădite de tatăl lui, el aducându-le din pădure.

– Mulţumesc mult, zise, luând bucheţelul, însă în drum spre casă îi făcu vânt într-un şanţ, pentru ca Pavel să nu vadă în el „atitudine”.

În seara aceleiaşi zile, Pavel, întorcându-se de la serviciu mai devreme, l-a îmbiat pe Păvălaş să meargă la magazin, să-i cumpere bomboane, iar trecând cu el pe lângă şanţul cu pricina, a auzit de la dânsul:

– Iată floricelele, pe care nenea i le-a dat mamei.

– Care nene? l-a ispitit Pavel.

– Nenea Vad, care o iubeşte pe mama, i-a răspuns copilul.

La întoarcerea acasă Pavel i-a reprodus Flaviei dialogul, insistând ca ea să-i dezvăluie cine o iubeşte şi îi aduce buchete.

La sigur, nu uitase buchetul din garoafele albe şi roz, pe care Flavia l-a tot furat cu privirea.

– Îl cheamă Vad? a continuat Pavel, deşi îşi dăduse seama că Păvălaş a schimonosit prenumele bărbatului, căci încă nu

putea rosti toate literele.

– E Vlad, despre care ţi-am spus înainte de căsătorie, a murmurat Flavia.

– Cel cu perpetuum mobile? a întrebat Pavel ironic, pricepând cine îi este rivalul.

– Cu maşina transmiterii gândurilor la distanţă, l-a corectat serios Flavia.

Atunci Pavel i-a pus întrebarea:

– Multe gânduri a reuşit să-ţi transmită?

– El a dat de noi din întâmplare, a spus ea întru apărare.

– Şi din întâmplare avea flori în mână? a continuat Pavel, întrebând-o răstit: De ce i-ai permis să-ţi mărturisească iubirea în prezenţa copilului?

– Eu nu i-am permis, aşa a venit vorba, i-a răspuns Flavia.

– Cum să nu, dacă a venit vorba, a remarcat sarcastic Pavel şi Flavia a simţit, că din clipă în clipă se va produce un cutremur, care îi va distruge familia.

Însă Pavel a spus, observând îi ochii ei frica:

– N-am să te bat, căci nu pot să ridic mâna la tine şi pe Păvălaş nu vreau să-l sperii.

Apoi a întrebat-o ca la interogatoriu:

– Care-i numărul lui de telefon?

Flavia l-a rostit ca din puşcă.

– L-ai memorizat, ia te uită! s-a mirat Pavel, căci îi era cunoscut faptul, că ea nu păstrează în memorie niciun număr de telefon. Chiar şi pe al lui nu-l ţinea minte, scriindu-l de rând cu altele în carnetul pentru notiţe.

Pavel culese numărul lui Vlad, iar când acela ridică receptorul, spuse aspru:

– Trebuie să ne întâlnim.

Apoi ieşi din apartament, fără să se uite la Flavia.

– I-a tras o mamă de bătaie, a presupus peste ani bătrâna

Ileana, având în vedere „rivalul” lui Pavel.

– Nu, i-a răspuns zâmbind Flavia. A fost ameninţat cu bătaia.

– Cum aşa?! s-a mirat bătrâna Ileana.

După „vorba” cu Vlad, Pavel s-a întors acasă cu întrebarea:

– Te-am făcut să verşi multe lacrimi?

– Nu, i-a răspuns Flavia.

– Atunci de ce Vad-ul tău a spus că are să mă bată, dacă am să te fac să suferi? s-a interesat Pavel.

– Nu ştiu, a spus Flavia, continuând zâmbitoare, nu mi-l închipui bătându-se.

– De ce? a vrut să ştie Pavel.

– Deoarece e un om blând şi cuminte, a fost răspunsul Flaviei.

– Tu idealizezi oamenii, s-a dat cu părerea Pavel.

– Nu pe toţi, a zis împăciuitor Flavia.

Însă Pavel a spus cu înfocare:

– Pe toţi în afară de mine. Apropo, Vad-ul tău poartă mustaţă.

– Ce am cu aceasta? n-a înţeles Flavia.

– Când eu mi-am lăsat mustaţă, tu te-ai arătat nemulţumită, i-a amintit Pavel.

– Deoarece ţie nu-ţi merg mustăţile, i-a răspuns Flavia.

– Iar lui îi merg! a conchis zeflemitor Pavel.

Flavia n-a continuat vorba şi a părăsit „câmpul de luptă”, ducându-se să-l culce pe Păvălaş-micul, iar după ce i-a cântat cântecelul de leagăn, l-a întrebat în şoaptă:

– O iubeşti pe mămica?

Aceeaşi întrebare îi pusese Vlad la întâlnirea din curte.

– Îhî, a zis micul.

– S-o iubeşti pe mămica întotdeauna, l-a povăţuit Vlad ca un părinte.

Copilul s-a îngândurat. Atunci Vlad a spus, ca pentru a-l convinge:

– Toată lumea o iubeşte pe mămica.

– Şi tu? l-a întrebat Păvălaş-micul.

– Bună întrebare! a remarcat Flavia, intenţionând s-o întoarcă în glumă.

Însă Vlad i-a răspuns cu seriozitate copilului:

– Şi eu o iubesc foarte mult pe mămica ta.

Copilul a dat aprobativ din cap şi a plecat să mai strângă păpădii în căldăruşă, iar Flavia a zis pentru Vlad:

– N-a fost neapărată nevoie să-i spui taina inimii.

– Copiii nu trebuie minţiţi, a zis Vlad.

Iată şi toată povestea mărturisirii iubirii.

– N-ai fost cu vină, a conchis, auzind-o, bătrâna Ileana.

– Dar i-am pricinuit durere lui Pavel, a observat Flavia şi, având mustrări de conştiinţă, a mărturisit, acuzându-se:

– S-a întâmplat şi să-mi bat bărbatul.

Odată Pavel a venit acasă închinat tare. S-a întins pe divan, fără să aştepte ca Flavia să-i aştearnă.

– Scoateţi hainele, i-a cerut ea.

– Lasă-mă în pace, a rugat-o el, împleticind limba.

– Te-ai îmbătat ca o oaie, a remarcat Flavia supărată.

– Ca un berbec, a corectat-o el, zâmbind a pace.

Însă ea a continuat cu intonaţia mentorului:

– Ce meriţi pentru aceasta?

– Bătaie, i-a răspuns el ca elevul de treabă.

– Atunci vei primi-o! a zis Flavia şi i-a dat jos pantalonii, scoţând cureaua.

Era o curea soldăţească, care îi fusese dăruită lui Pavel de către prietenul său după demobilizarea lui din armată.

– Să-ţi trag? l-a întrebat ea, totuşi, neîndrăznind să-i aplice lovitura.

– Trage! a răspuns el şi ea l-a lovit cu cureaua.

– F-f-f, a sfârâit de durere bărbatul, dar a rămas culcat pe burtă, ca pentru continuarea pedepsei.

– Să-ţi mai trag una? a întrebat Flavia.

– Trage, i-a răspuns Pavel şi ea n-a mai stat la îndoială, aplicându-i lovitură după lovitură.

S-a oprit doar atunci, când el a suspinat:

– Mă doare.

Iar a doua zi dimineaţa a cerut de la dânsa iertare, promiţându-i că mai mult n-are să se îmbete.

– Băutura nu îmi prieşte, a spus, ducându-şi mâna la burtă, apoi s-a apucat de şale.

Avea vârci vişinii pe ele, dar le văzuse numai Flavia, el amintindu-şi vag pedeapsa.

– Iată-mă ajunsă şi la Dumneavoastră! se auzi din pragul salonului vocea Mariei şi bătrâna Ileana se ridică de pe scaun.

– Îmi găsesc eu loc, nu te deranja mătăluţă, îi zise Maria şi începu să scoată din sacoşa sa o mulţime de bunătăţuri.

– Au să se altereze, spuse Flavia.

– Le veţi mânca împreună cu bunicuţa, îi oferi soluţia Mărioara.

– Doftorii m-au pus la dietă, aduse la cunoştinţa-i bătrâna.

– Dieta-i dietă, iar mâncarea bună nu strică, se dădu cu părerea Maria şi îi întinse bătrânei o felie de pâine cu o bucată groasă de şuncă de-asupra.

– Să nu vadă doctoriţa, zise bătrâna şi, scoţând din buzunarul halatului o batistă mare, bărbătească, înveli în ea tartina.

De fapt, pentru ca să fie tartină în sensul adevărat al cuvântului, felia de pâine trebuia să aibă unt pe sub şuncă. Însă stomacul Flaviei nu-l primea şi Maria ştia despre aceasta, şi despre multe altele, dacă nu despre toate celea, cum numai mama poate să ştie. Numai despre Vlad nu ştiuse.

– De ce? s-a întrebat cu mirare, când Flavia a înştiinţat-o de ce a căutat-o Sanda, pe când ea se afla în străinătate.

– Nu l-am ascuns în dulap, i-a răspuns Flavia, având în vedere că Vlad nu i-a fost amant. Dar nici n-am afişat cunoştinţa cu dânsul, a încheiat ea, fără a-i aduce Mariei o explicaţie mai amplă.

Poate de aceea că mama a povăţuit-o să nu descopere nimănui taina inimii sale.

Anume „taina inimii" a zis mama şi Flavia, pe atunci Via-Viuţa, n-a înţeles-o, dar nici nu i-a cerut lămurirea. Doar peste foarte mulţi ani, trebuind să răspundă la întrebarea Mariei, ea a conştientizat faptul că taina inimii sale a fost Vlad. O taină, care ţine numai de tine. Oamenii de alături, fie foarte apropiaţi ţie, ar putea să n-o înţeleagă.

– Tasea m-a rugat să vă transmit că v-a telefonat iarăşi doamna Alexandra, îi comunică Maria.

– O fi înştiinţat-o că am fost spitalizată, se gândi cu părere de rău Flavia, căci n-ar fi vrut ca Sanda să ştie că a luat-o „Urgenţa".

Să-i fi lăsat cuvânt Tasei, că a plecat la ţară sau în altă parte… Dar Tasea nu poate minţi. O fi ţinând şi calitatea aceasta de boala ei incurabilă, căci un om sănătos mintal nu poate să nu mintă. E o necesitate vitală, impusă de societatea în care trăieşte.

– Cum o duce Tasea fără mine? puse întrebarea Flavia.

– Bine, răspunse Maria, apoi scoase din gentuţa sa un pachet. M-a rugat să vi-l transmit cât mai repede, spuse, dându-i-l.

– Mulţumesc, zise Flavia şi puse la o parte pachetul.

De Mărioara n-avea ce ascunde, însă de bunica Ileana ar fi vrut să tăinuiască boala Tasei, iar conţinutul pachetului, poate că ar fi putut s-o descopere.

– Păvălaş nu m-a căutat? se interesă Flavia, zicând apoi ca

pentru sine, ar trebui să îl sun, dar n-am nicio posibilitate.

– Poftim telefonul meu, propuse prompt Maria, scoţând mobilul.

– Nu vreau să te pun la cheltuială, spuse Flavia, adăugând sigură, mâine-poimâine ies din spital şi plec la Viena.

– Nu trebuie să vă grăbiţi, zise Maria, iar bunica Ileana dădu din cap a încuviinţare.

– Trebuie, le contrazise pe ambele Flavia. Dacă nu vin la Viena până la sfârşitul lunii, Păvălaş se pomeneşte în stradă.

– Of,of,of! ar fi suspinat Jenica, însă Maria spuse cu certitudine:

– O să reuşiţi la timp totul.

– Dumnezeu are să te ajute, zise la rândul său bunica Ileana şi făcu semnul crucii peste chipul Flaviei.

Apoi plecară ambele – mama şi bunica Ileana, Flavia rămânând singură. Ba nu. Cu gândurile şi amintirile sale.

– Mai mult n-am să-ţi creez situaţii nefaste, a anunţat-o Vlad telefonic după discuţia avută cu Pavel.

Şi nu a apărut în viaţa ei până în ziua când oraşul lor a fost zguduit de un puternic cutremur.

La prima zguduire – era dimineaţa devreme – Flavia a sărit din pat şi l-a luat pe Păvălaş în braţe.

– Vino încoace! i-a strigat Pavel, postându-se în rama uşii.

Însă ea, simţind ameţeală, s-a aşezat pe pat şi s-a încovoiat de-asupra copilului. El s-a lipit de dânsa şi a închis ochii.

– Nu te teme, i-a şoptit Flavia şi a început să-l legene.

Când casa s-a oprit din balansare, Pavel i-a îndemnat să iasă în curte, căci – ştiut lucru – după prima zguduire urmează a doua, care e mai puternică. Flavia a învelit copilul în plapomă, iar Pavel, luându-l, s-a pornit fuga pe scară.

Ajunşi cu toţii afară, s-au aşezat pe o bancă, Flavia preluându-l pe Păvălaş în braţele sale. Apoi şi-a aţintit privirea pe

casa lor cu nouă etaje, care părea a fi construită din cubuşoare. Cutremurul ar fi putut să le împrăştie ca în joacă. Flavia întoarse capul într-o parte, ca nedorind să vadă căderea casei, şi văzu un bărbat trecând pe nu departe. Îi păru că e Vlad… Dar el locuia în alt capăt al oraşului…

– Am trecut pe lângă blocul vostru, ca să mă încredinţez că aţi scăpat de năpastă şi te-am văzut cu Păvălaş în braţe, i-a comunicat el telefonic peste câteva zile, când spiritele se liniştise. Aş fi bucuros să te văd mai aproape, i-a zis pe neaşteptate.

Ea a rămas în tăcere, ezitând să-i spună:

– Nu trebuie.

Pricepând, poate, aceasta, Vlad i-a comunicat:

– Mi-am ras mustăţile.

– De ce? Îţi stătea bine, a zis Flavia şi atunci bărbatul i-a adus explicaţia:

– Pentru ca să nu mai fii văzută cu un tip, care poartă mustaţă.

Ha-ha! a râs Flavia şi i-a spus pe ton de glumă:

– Îţi apreciez sacrificiul.

Iar când a dat cu ochii de dânsul, el aşteptând-o lângă televiziune, i-a părut că buza lui, care a fost cu mustaţă, e din cale afară de mare şi ca paralizată.

– Mă simt ca fără indispensabili, i-a mărturisit Vlad necazul şi ea iarăşi a râs de dânsul, zicându-i:

– În zilele noastre numai moşnegii poartă izmene.

El n-a arătat supărare, constatând paşnic:

– Îmbătrânesc şi eu, dragă.

Ea a lăsat să-i treacă pe lângă urechi cuvântul „dragă" şi s-a grăbit înapoi în televiziune.

– Am să mai vin, i-a spus el la despărţire şi, anticipând „Nu trebuie" al ei, a precizat – în cazuri excepţionale.

– Mai bine nu fie, a zis ea zâmbitoare.

Însă ele au mai fost, căci viaţa nu-i numai floare.

În vara ploiasă şi rece, când ea era vlăguită de hemoragie, după o filmare au început să o scuture frigurile. Şi-a pus termometrul şi a constatat că are febră. A încercat să-şi scadă temperatura, luând o pastilă, dar n-a izbutit, febra continuând să o ardă. Curând i s-a asociat o durere cumplită de cap, care îi întuneca văzul. Temându-se să nu-şi piardă cunoştinţa, a chemat „Urgenţa", iar când medicul i-a spus că o spitalizează, a sunat-o pe mama prietenului lui Păvălaş, rugând-o să aibă grija copilului ei. Apoi i-a comunicat despre toate lui Pavel, care se afla foarte departe, dar putea aranja lucrurile şi de la distanţă. Cu adevărat, el a sunat-o imediat pe şefa secţiei spitalului, în care a fost adusă Flavia, şi a rugat-o s-o ia sub oblăduire, promiţându-i o mulţumire frumoasă. Însă cu Păvălaş nu ştia ce să facă, odată ce el nu se putea obişnui cu traiul într-o casă străină.

– Lui Păvălaş nu-i este bine, îi comunica Flaviei prin intermediul telefonului de la capătul coridorului lung, pe care ea îl străbătea de abia ţinându-se pe picioare.

El nu vedea şi nu ştia aceasta, de aceea o grăbea să părăsească spitalul. Ea nu era împotrivă, dar o ţineau perfuziile. Pic… Pic… Se rupeau cu greu picăturile, trecând încet zilele…

– Te-am găsit! auzi în una din ele.

Era Sanda – sora lui Vlad, tot ea doamna Alexandra.

– De la cine aţi aflat că am fost spitalizată? Voi să ştie Flavia.

– Am sursele mele, răspunse Sanda.

Flavia o cunoştea din spusele lui Vlad, care ţinea foarte mult la dânsa.

– Ce medicamente ţi se administrează? se interesă Sanda, cercetând cu privirea perfuzia.

– Nu ştiu, răspunse Flavia.

– Am să vorbesc cu medicul tău, hotărî Sanda şi începu să-şi descarce sacoşa.

– Sunt deja bucşită cu medicamente, îi comunică Flavia, amintindu-şi spusa lui Vlad despre aceea cum Sanda îl bucşeşte cu mâncare.

Probabil, Sandei îi era cunoscută vorba aceasta, căci ea zâmbi şi spuse:

– Mai este un om, care doreşte să te vadă.

– Las' să vină, zise Flavia, intuind că Sanda îl are în vedere pe Vlad.

– E pe aproape, aduse la cunoştinţa ei Sanda.

Flavia îşi îndreptă privirea spre uşă şi îşi trase plapuma până sub bărbie.

– A rămas la parter întru evitarea problemelor, îi comunică Sanda.

– Nicio problemă, spuse Flavia, corectându-se imediat, ba da, este.

Se referea la faptul, că în urma administrării antibioticelor îi apăruse spuzeală pe buze.

– Nu-i straşnic, zise Sanda, repetând vorba mamei Flaviei.

Însă Flavia putea ieşi din salon numai după ce îi era scoasă perfuzia şi atunci nu îndată, întru evitarea ameţelii şi a pierderii cunoştinţei.

– El are să te aştepte, o asigură Sanda şi îi numi locul, unde putea să-l găsească – în capătul coridorului de la parter.

De când fusese spitalizată, Flavia nu coborâse până la parter niciodată, deşi în ultimul timp ar fi putut să o facă, odată ce deja se ţinea binişor pe picioare. O oprea teama de a nu provoca reînceperea hemoragiei ori o nouă creştere a temperaturii, care i-ar prelungi despărţirea cu fiul, iar el are nevoie de ea, sărmănelul.

– M-au mâncat ţânţarii, i s-a plâns el în convorbirea telefonică de ultima oră.

– Mai rabdă oleacă, l-a rugat ea ca pe un mucenic.

Flavia nu obişnuia să se lase aşteptată, fiind foarte punctuală, corectă, însă spitalul îi impusese programul şi termenii săi. Îi rămânea doar să se conformeze. Iar Vlad n-a aşteptat-o mult şi bine, deoarece ea, depăşind frica, a luat ascensorul, care o coborât-o până la parter, scârţâind ca moşneagul. Ieşind din el, s-a îndreptat spre capătul coridorului, unde era semiîntuneric, fapt care a bucurat-o, căci spuza de pe buzele sale putea fi neobservată. În schimb halatul ei de atlas roz, ca la păpuşa Barby, se dorea observat, căci o prindea foarte bine. I-l adusese Maria, cu motivaţia serioasă:

– Pentru când veţi avea un vizitator important.

Pare-se, momentul acesta a venit, însă Vlad n-a luat în seamă halatul, fiind preocupat doar de starea sănătăţii Flaviei.

– Deja mă simt bine şi mâine-poimâine am să fiu cu Păvălaş, i-a relatat ea bucuroasă.

– Nu trebuie să te grăbeşti cu exernarea, s-a dat cu părerea Vlad, însă ea l-a contrazis:

– Trebuie.

– Cu ce să te ajut? i-a pus Vlad întrebarea.

Apropo, purta iarăşi mustaţă.

– Să nu o razi niciodată, i-a pus în vedere Flavia, apoi l-a rugat s-o conducă până în pragul spitalului, pentru ca să ia o gură de aer.

Ciclonul rece trecuse, lăsând căldura stăpână.

Simţindu-se înfierbântată, de parcă se afla în vara din amintirea-şi, Flavia aruncă de pe sine plapuma. Liniştea salonului fu spartă de zgomotul căderii pe podea a pachetului trimis de Tasea.

– Îl voi ridica mâine dimineaţă, hotărî ea, neavând dorinţa să coboare din pat ori să se întindă după pachet.

Însă faptul că el a rămas pe podea n-o lăsă să adoarmă. Era un om ordonat, care până şi gândurile sale le aranja pe „poli-

cioare”, de aceea ridică în cele din urmă pachetul şi îl deschise. În el erau scrisorile lui Vlad, puse de ea sub perna de acasă, şi câteva foi din „letopiseţul” Sandei. Luă scrisorile şi le puse în sertarul noptierei, alături de pieptene şi oglinjoară. Însă peste un minut le schimbă locul, băgându-le în geanta sa mare, ca pentru să-i încapă scenariul, foile de montare, o casetă-două, câteva bomboane, iar uneori şi o pâine. La moment ea era aproape goală, în una din despărţiturile sale fiind doar portmoneul şi un carnet pentru notiţe. Scrisorile ocupară locul din cealaltă despărţitură, dar peste un scurt timp fuse scoase de-acolo şi puse pe noptieră – ca în dormitorul de-acasă. Flavia îşi dori să adoarmă, însă somnul nu voi să o fure. Atunci ea părăsi patul şi aprinse iarăşi lumina, apoi luă de pe noptieră o scrisoare. Îşi dori, poate, să dea de fraza: „Te iubesc, Via!”, care să o aline şi să-i dea drag de viaţă, dar se întâmplă să fie răvaşul, în care Vlad îi aducea la cunoştinţă, că a hotărât să părăsească rândurile comsomolului. Atunci ea a reuşit să-l convingă să nu facă aceasta, dar ani mai târziu a regretat, fiindu-i ruşine de faptul că a contribuit la conformarea lui cu regimul. Vlad nu i-a pus aceasta în vină, dar i-a amintit despre greşeala comisă în interviul, pe care ea i l-a solicitat pentru o emisiune despre generaţia lor. Îi părea deosebită, deoarece şi-a început biografia în anul morţii lui Stalin.

– De ce ai vrut să părăseşti rândurile comsomolului? i-a pus ea lui Vlad întrebarea.

– Deoarece mă dezamăgise, i-a răspuns Vlad, ca întotdeauna laconic.

– Şi? l-a „împins” ea.

– L-aş fi abandonat, dacă nu m-ar fi oprit o persoană foarte importantă pentru mine, a spus el, ascunzându-şi sub mustaţă surâsul.

Însă ea nu şi-a dat seama că el o are în vedere pe dânsa şi a vrut să ştie:

– Cine a fost?

– Tu, i-a răspuns el, zâmbind ca bunelul, care îi ierta toate greşelile.

Sincer vorbind, interviul cu Vlad n-a fost o „împuşcătură”, cum îşi dorise ea şi regizoarea cu „atitudine”, de aceea nu şi-a făcut o copie ca amintire. Nici Vlad nu i-a solicitat-o, pelicula fiind demagnetizată după emisie.

– Păcat, conchise Flavia din salonul spitalului şi băgă înapoi în plic scrisoarea, care asemeni autorului său nu-i reproşa nimic, dar o făcea să nu-şi uite greşeala.

Dac-ar fi fost numai una!

Pavel se arăta mulţumit, când ea îşi recunoştea vina, însă Vlad se străduia s-o debaraseze de simţul culpabilităţii, care-i era propriu şi care adesea creştea în proporţii, devenind exagerat de mare.

– Nu eşti cu nimic vinovată, îi repeta el cu certitudine.

Flavia din salonul spitalului puse plicul cu scrisoarea lui Vlad peste celelalte şi, mângâindu-le pe toate cu privirea, zise:

– Iartă-mă.

Apoi luă în mâini foile cu memoriile Sandei, citind pe prima:

De la decanatul facultăţii lui Vlăduc ne-a venit înştiinţarea că el a fost exmatriculat pe motivul notelor proaste la „Istoria comunismului”. Imediat l-am trimis pe soţul meu la Odesa. El l-a găsit pe Vlăduc pe un şantier – flămând, îngheţat, rătăcit – şi l-a adus acasă. După ce şi-a revenit, i-am găsit de lucru la o uzină. I-am zis: „temporar”, dar s-a dovedit a fi pentru toată viaţa. Când mi-am dat de seamă, era târziu, căci praful metalic îi arsese plămânii. Însă el mi-a spus:

– Fii pe pace, lucrul la uzină îmi place, iar colegii sunt de părerea că am mâini de aur.

A lucrat fără să se cruţe şi fără să fie tratat cu înţelegere,

dacă nu şi ajutorat la nevoie.

– Drumea încă n-a dat ortul popii? s-a interesat într-o zi medicul-femeie de la uzina lui.

El s-a amărât mult, auzind despre aceasta, dar a continuat să lucreze – şi având febră, şi tensiunea mărită. Iar situaţia de la uzină devenea tensionată. Volumul de muncă se micşora, iar odată cu el şi câştigul. Vlad şi-a asumat misiunea de a fi apărătorul colegilor şi raţionamentele lui au fost luate în seamă, conducerea uzinei fiind în mare parte schimbată. Cu toate acestea, uzina a ajuns în pragul falimentului, iar muncitorii, cărora Vlad le-a luat apărarea, au început să-l acuze, văzând în el vinovatul a toate. Vlad a reacţionat cu durere de inimă…

Flavia se opri din citit şi zise, ca fiind în faţa Sandei:

– Eu n-am ştiut despre toate acestea.

La întrebările ei despre cum îi merge cu lucrul, Vlad răspundea:

– Muncesc tot acolo şi totul e bine.

Numai o dată s-a întâmplat să scape informaţia, că pe timp de iarnă în echipamentul său intră pâslele, deoarece uzina e deconectată de la reţeaua termică. De ani de zile…

Şi că a fost „îngropat" de „Istoria comunismului", el n-a înştiinţat-o, motivând abandonarea institutului cu faptul că şi-a schimbat predilecţia, voind să studieze la facultatea de semiconductori. S-o fi ruşinat să-i descopere că n-a izbutit să iasă învingător în lupta cu proful.

Flavia întoarse foaia şi citi pe pagina următoare a memoriilor Sandei: *23 ianuarie, 2008. Dimineaţa*. Închise ochii, pentru a nu vedea textul de mai departe, apoi se întrebă, ca două luni în urmă, în ziua de 23 ianuarie, 2008:

– Ce mi se întâmplă?

Se simţea ca murind, fără nicio putere, dar nu-şi răspunse ca atunci:

– În ziua aceasta, trei luni în urmă, a decedat Pavel.

Puse foile cu memoriile Sandei în sertarul noptierei, apoi le mută în geanta din dulap, închizând bine uşiţele lui. Reveni în pat şi îşi trase plapuma până peste cap, cum obişnuia să facă în copilărie, când se temea de întunericul din odaie.

Partea a opta

De ce, la o adică, ni s-a mărit tensiunea? întrebă medicul-femeie după ce îi măsură Flaviei tensiunea arterială.

Punerea în situaţia bolnavului, exprimată prin „ni”-ul micuţ din frază, fu observată şi apreciată de Flavia, ea zicând pentru medicul-femeie:

– N-am vrut să vă fac probleme.

– Ah, doamnă Flavia, spuse sufleteşte femeia-medic şi îi netezi mâna dreaptă, pe care o eliberase din strânsoarea tonometrului.

Apoi ţinu s-o convingă:

– Cu nimic nu sunteţi vinovată.

Repetase spusa lui Vlad şi Flavia observase aceasta, iar femeia-medic zări pe noptieră scrisorile, ca nişte frunze de toamnă.

– Aţi luat în spital scrisorile soţului, întrebă-conchise, uitându-se cu milă la Flavia şi ea îi recunoscu ca mamei ori Mariei:

– N-au fost scrise de soţul meu.

– De un alt bărbat? întrebă intrigată femeia-medic.

– Pe când mi-au fost scrise, bărbatului acela de abia îi mijise mustaţa, răspunse Flavia.

– Şi le-aţi păstrat până acuma? se miră femeia-medic.

– Mai mult graţie mamei şi sorei mele, recunoscu Flavia.

– Domnul Pavel n-a ştiut de ele, presupuse femeia-medic, fiindu-i cunoscut faptul că Pavel a fost foarte gelos.

– N-am stăruit să le ascund de dânsul până în clipa când el a insistat să le ard, trimiţându-mi-le la Viena, îi dezvălui Flavia.

Dându-şi seama că Pavel, venind în apartamentul lor din Viena, are să le caute prin toate ungherele şi ungheraşele, ea le-a încredinţat spre păstrare preotului, punându-le într-un pachet, dar fără să-i descopere conţinutul lui. De faţă era preoteasa – o femeie curată ca lacrima, care a susurat:

– Sper că nu ne expuneţi pericolului.

– Nu, i-a răspuns Flavia, cu toate că nu era exclus faptul ca Pavel să le facă scandal.

În scurt timp ea l-a prins răscolind prin sertarele, unde îşi păstra publicaţiile şi alte „hârtii”, pe care le considera valoroase.

– Ce cauţi? l-a întrebat, fără să-şi ascundă nemulţumirea.

– Ştii tu ce, i-a răspuns el, ferindu-şi ochii.

Desigur, cotrobăitul nu-i făcea cinste şi Flavia, simţindu-se la moment prioritară, i-a pus în vedere:

– N-ai să le găseşti niciodată.

– De ce? voi să ştie Pavel – într-un fel naiv, copilăreşte, ceea ce înmuie inima ei şi ea spuse:

– Nu mai sunt în casă, linişteşte-te.

– Le-ai ars?! a exclamat el, însufleţindu-se şi aşteptând confirmarea presupunerii sale.

Un „da”– fie şoptit – ar fi aplanat zbuciumul şi suferinţa lui cauzată de gelozie. Însă ea a spus:

– N-ai de ce să-mi dictezi ce să fac cu ele.

Pavel n-a replicat, însă Flavia a avut temerea că el va continua să caute scrisorile lui Vlad şi se poate întâmpla să ajungă la preot, iar acela, neştiind de cine trebuie să ascundă pachetul, îi va aduce la cunoştinţă că e la dânsul.

– Înapoiaţi-mi-l, i-a cerut ea preotului, continuând în semiglumă, sper că n-a făcut picioare.

Preotul i-a răspuns:

– În niciun caz, căci s-a aflat în altar, sub ochii Domnului.

Flavia a fost uimită şi s-a simţit vinovată, că nu i-a descoperit conţinutul pachetului. O fi păcat să păstrezi în altar scrisorile cu declaraţii de dragoste, fie ele nevinovate…

Dar despre toate acestea nu poţi să-i spui femeii-doctoriţe, când ea e în lipsă de timp, trebuind să consulte încă multe bolnave.

– Mai vorbim, îi promise Flavia.

Ea se ridică de pe scaun şi zise:

– Posibil, mărirea tensiunii Dumneavoastră a fost cauzată de recitirea scrisorilor de dragoste, dar ce a pus-o pe jar pe bătrâna Ileana?

– I s-a mărit şi ei tensiunea? întrebă Flavia.

– Nu tare, dar pentru vârsta ei salturile de tensiune sunt foarte periculoase, îi răspunse medicul-femeie şi se grăbi să iasă din salon, cedând locul asistentei, care venise să pună perfuzia.

Flavia îi întinse mâna stângă, zicând:

– Pune în aceasta, căci cu dreapta vreau…

– Să scrieţi o scrisoare, preluă vorba ei asistenta.

– Aş scrie-o cu plăcere, dar n-am cum să i-o trimit destinatarului, spuse Flavia.

– E departe? întrebă asistenta.

– Foarte departe, răspunse Flavia.

Asistenta dădu din cap a înţelegere, iar când isprăvi cu perfuzia, fiind gata să plece, Flavia o rugă:

– Treci pe la bătrâna Ileana şi spune-i să stea cumincioară.

– Am priponit-o cu perfuzia, o anunţă asistenta.

– „Capliţa”, spuse Flavia, repetând-o pe bătrâna Ileana.

Asistenta o privi cu mirare, bolmojind la plecare:

– Cine să vă înţeleagă…

Pe bună dreptate, e greu să pricepi omul, când gândurile lui sunt încâlcite.

– Viaţa e încâlcită, a spus Vlad odată, dar când anume şi cu ce ocazie, Flavia nu putu să-şi amintească şi adormi în cele din urmă, fiind mângâiată de razele blânde ale soarelui, care apăru în fereastră.

O trezi chemarea Jenicăi:

– Flăviuţă!

Deschizând ochii, o văzu pe Jenica roşie la faţa, zicând fâstâcită:

– Era să cred că …

– Că am închis ochii pentru totdeauna? completă fraza ei Flavia, zâmbindu-le ambilor, adică Jenicăi şi soarelui, care erau la fel de roşcaţi şi simpatici.

– Mă speriasem, recunoscu Jenica.

– Nu mor caii, când vor câinii, zise Flavia, repetându-l pe Pavel, şi Jenica aprecie vorba bărbată, apoi anunţă, entuziasmându-se:

– M-am îndrăgostit, Flăviuţă!

– Cine-i alesul inimii tale? întrebă Flavia, uitându-se la prietena sa ca la o fetiţă, care s-a îndrăgostit până peste cap… nu prima oară.

– L-am supranumit „Floricel”, deoarece numele lui de familie e Trandafir.

– Unde ai dat de dânsul? se interesă Flavia.

– Ieşeam din magazin, când el mi-a venit în întâmpinare cu întrebarea: „Sunteţi de la nord?” M-a năucit pentru o clipă, căci în asemenea cazuri alţi bărbaţi voiau să-mi afle numele. Aşa am făcut cunoştinţă. Desearǎ am cu el întâlnire, de aceea am venit la tine la ora mesei, îi comunică Jenica, punându-i apoi

întrebarea: De ce Floricel a fost de părerea că sunt de la nordul Basarabiei?

– Aşa l-a trăsnit prin minte, cât pe ce să-i răspundă Flavia, dar i se făcu milă de dânsa şi spuse cu duioşie: La nordul Basarabiei se nasc cele mai frumoase leoaice.

Jenica ţinea de zodia Leului, asemeni lui Vlad, numai că el n-avea nimic în comun cu leul. Atât doar, păşea cântărit, moale, ca o pisică, făcuse comparaţia Flavia.

– Ca un motan, o corectase el fără supărare.

Ea, însă, se mânia tare, când cineva îi zicea „Flăviuţa-vrăbiuţa".

– Dar ce-i cu scrisorile acestea? puse „leoaica" întrebarea şi „vrăbiuţa"-i răspunse:

– Mi le-a trimis Tasea, pentru ca să mă simt mai bine.

– Deoarece sunt de dragoste, se dădu cu părerea Jenica.

– Şi da, şi nu, răspunse Flavia.

– Sunt îngălbenite de vreme… Unde le-ai păstrat, Flăviuţă? se interesă Jenica.

– În altar, şopti Flavia, având în vedere nu doar o parte a bisericii, dar şi a sufletului, dacă el poate fi împărţit în compartimente.

– Vai, Flăviuţă! Îmi trec furnici pe piele, căci demn de un film este faptul, zise Jenica, iar Flavia o rugă să pună scrisorile sub perna ei, ca acasă.

Jenica îi îndeplini doleanţa şi Flavia îi fu recunoscătoare pentru faptul că n-a fost descusută cine-i autorul scrisorilor. I-ar fi fost dificil să răspundă, căci nici Jenicăi Vlad nu i-a fost cunoscut.

– Ce-i nou în televiziune? puse Flavia întrebarea, fugind de tema scrisorilor.

– Toate-s vechi, chiar arhaice, răspunse Jenica, posomorându-se.

Apoi îi comunică Flaviei:

– Mă duc, să nu cumva să depăşesc ora mesei, căci şefii atâta şi aşteaptă – să aibă un motiv pentru ca să mă concedieze.

– Nu sunt până într-atâta de… porni împăciuitor Flavia, însă Jenica o opri, zicând ferm:

– Sunt.

Şi se duse, lăsând-o pe Flavia numai cu soarele. Curând veni asistenta şi îi scoase perfuzia.

– Pe bătrâna Ileana de asemenea ai „eliberat-o”? se interesă Flavia.

– Mai are olecuţă, răspunse asistenta şi părăsi salonul.

Flavia mai stătu o vreme culcată, cum o povăţuise medicul-femeie, apoi se ridică din pat şi se apropie de fereastră. Tot atunci o vrăbiuţă ateriză pe pervaz. L-ar fi înduioşat pe Păvălaş, care vara trecută îi descoperise că vrăbiuţele sunt păsările lui preferate. A nedumerind-o, căci – după părerea ei – o pasăre mai nearătoasă şi mai nevaloroasă nu este.

– E foarte harnică şi rezistentă, a observat Păvălaş, ca voind s-o convingă că predilecţia sa pentru vrăbiuţe nu este lipsită de temei.

– Fie, şi-a zis Flavia şi n-a mai râs în prezenţa lui de pasărea cu penele de culoare brună, împestriţate cu negru, iar pântecele cenuşiu, ciocul scurt, conic şi coada trunchiată, cum o prezintă DEX-ul.

Vrăbiuţa de pe pervazul ferestrei salonului Flaviei sări într-o parte şi alta, ca neştiind încotro s-o apuce.

– Prostuţo, zise, urmărind-o, Flavia şi începu să râdă – de pasăre şi de sine, căci cât ar fugi de „Flăviuţa-vrăbiuţa”, cu porecla aceasta rămâne.

Flavia se retrase de la fereastră, se apropie de pat, ridică perna şi…

– Ce faci, doamnă? se auzi din prag vocea Mariei.

Flavia acoperi cu perna scrisorile, cu toate că de Maria ca de mama n-ar fi trebuit să aibă secrete.

– M-am pus pe picioare, căci mi se înfig oasele în pat, îi răspunse, punându-i la rândul său întrebarea: Azi te-ai eliberat mai devreme?

– Am o imprimare deseară, de aceea am dreptul la o „fereastră", o înştiinţă Maria.

– O fereastră cu păsărele ori fără? glumi Flavia, îndreptându-şi privirea spre geam.

Nu putea vedea vrăbiuţa, dar îşi dori ca ea să mai fie pe pervaz. Poate doar pe motivul, că era pasărea preferată a fiului său.

– Păvălaş nu m-a căutat? se interesă îngrijorată.

– Nu, răspunse Maria şi începu să-şi descarce sacoşa.

– M-aţi pus la îngrăşat? încercă Flavia iar să glumească, apoi îi comunică: M-a vizitat şi Jenica, nu cu mâna deşartă.

– Dar cu veşti proaste, presupuse Maria.

– Nu, răspunse Flavia, punând imediat întrebarea: Are probleme?

– Îi este greu fără Dumneavoastră, spuse Maria, fără să deschidă parantezele, cu toate că Flavia îi ceru aceasta.

– Are să vi se mărească tensiunea, fu motivaţia.

– Deja mi s-a mărit, îi relată Flavia.

– În cazul acesta nu vă spun nicio vorbă despre situaţia din televiziune. Culcaţi-vă şi gândiţi-vă numai la bine, zise Maria ca mama, dar mai curând ca doctoriţa.

– Uşor de spus, dar greu de făcut, observă în sine Flavia, dar îi dădu ascultare „doctoriţei", întinzându-se pe pat, cu faţa spre soare.

De fapt, el deja apusese, pe cer rămânând numai urma lui. Or, lumina nu poate avea urmă, ca omul care nu-i om, ci fantomă.

Br-r-r, dârdâi ca de frig Flavia, iar Maria se grăbi s-o

învelească mai bine cu plapuma.

– Să chem medicul? întrebă îngrijorată.

– Nu, răspunse Flavia, m-a scuturat paralela.

– Ce? nu pricepu Maria.

Cum să-i explici, dacă îţi este nu doar prietenă, dar şi mamă, doctoriţă…

– Am în gânduri un nou roman, zise, surâzând, Flavia.

– Despre ce? se interesă Maria, de parcă n-ar şti că femeile scriu preponderent …

– Despre dragoste, fuse răspunsul Flaviei.

Maria îl acceptă, zicând ca în aprobarea temei romanului:

– Domnul Pavel v-a iubit foarte mult.

Auzind aceasta, Flavia se simţi incomod, ţinând sub pernă scrisorile unui alt bărbat. Însă de faţă cu Maria nu le putea scoate de acolo, deoarece ar fi trebuit să dea explicaţii – ca în faţa mamei ori a icoanei, iar ea nu le avea, nici chiar pentru sine. Atât doar – îşi trase peste ochi pleoapele, pentru ca Maria-mama-icoana să nu citească în ei totul.

– Vă las să vă odihniţi, spuse la rândul său buna şi, sărutând-o pe obraz, ieşi din salon.

Flavia rămase iarăşi singură, gândul ducând-o îndată la Păvălaş-fiul.

– Ce o fi făcând fără mine? se întrebă, alertându-se, şi îşi strânse pleoapele, pentru a nu scăpa lacrimile.

Apoi îşi aminti, nu se ştie de ce şi prin care conexiune a gândurilor, cum mulţi ani în urmă mergea împingând căruţul pe „Poteca sănătăţii”, aşa fiind denumită o alee din preajma casei lor, pe care ea obişnuia să se plimbe cu Păvălaş-micul.

Când de odată – Vlad le ieşi în cale şi le spuse zâmbind: „Bună ziua!”, apoi îi întinse lui Păvălaş mâna în semn de salut. Însă micul nu era iniţiat în ale strângerii mâinii şi a rămas nemişcat. Atunci Vlad i-a luat mânuţa şi i-a strâns-o uşor, dar

bărbăteşte. Micuţul n-a arătat nemulţumire, iar la următoarea lor întâlnire a reacţionat îndată la salutul lui Vlad.

– Uite aşa, a încuviinţat bărbatul.

Flavia din salonul spitalului zâmbi amintirii frumoase şi aruncă plapuma de pe sine, apoi părăsi patul. Îşi puse halatul şi ieşi în coridorul secţiei. Ţipenie de om şi linişte mormântală, ea auzind doar bătăile inimii sale. Tuc-tuc… Tuc-tuc! Tuc-tuc!! Tot mai îngrijorate şi parcă iscodind-o:

– Unde te-ai pornit, dragă?

Flavia nu-i răspunse inimii sale, căci – la drept vorbind – nu-şi pusese în faţă un obiectiv ori o sarcină. Merse până în capătul coridorului, unde era o măsuţă cu un aparat de telefon, ca cel din redacţia ei de pe vremuri, adică vechi şi zgâriat. Stătu o clipă-două în faţa lui şi ridică receptorul.

– E intern, fu informată imediat de o voce, venind din sala de proceduri, care era alături, cu uşa deschisă.

Însă Flavia n-o observase, nici nu simţise prezenţa cuiva pe aproape.

– Dacă doriţi să telefonaţi acasă, pe palier este un telefon-automat, o informă posesoarea vocii, tot ea asistenta cu serviciul de noapte.

– Mulţumesc pentru informaţie, zise Flavia şi se porni înapoi în salon, căci n-avea cartelă telefonică.

Stop! îşi aminti că pe vremuri în holul de la parter se vindeau ziare şi cartele telefonice. O fi şi acum… Dar până în holul de la parter e cale lungă, iar pe dânsa o scaldă sudorile şi inima – tuc-tuc!!! – bate alarma. Se sprijini de o uşă. Ea, nefiind strâns închisă, se dădu la o parte, lăsând să se vadă un salon micuţ, cu două paturi, în unul din care stătea culcată bătrâna Ileana, iar alături de ea – ca un cocostârc – instalaţia pentru perfuzie.

– Încă nu ţi-au scos … „capliţa”? rosti Flavia, voind să pară veselă şi s-o îmbărbăteze pe bătrâna Ileana, care era vineţie la faţă.

– Pentru că nu fac nică aicea, zise sărmana întru explicarea crizei de tensiune.

Auzind aceasta, Flavia îşi aminti că bunelul său, în aşteptarea operaţiei, a observat că mâinile sale s-au făcut din cale-afară de albe. Ca ale boierului, a făcut el comparaţia, deloc bucurându-se…

– A sunat fiică-mea, dădu glas bătrâna, comunicându-i Flaviei, că fiică-sa o roagă să-şi amintească denumirea cremei, care-i făcută din nămolul de pe fundul mării Moarte.

– Am să mă străduiesc, îi promise Flavia, apoi se interesă, la care telefon a fost sunată bătrâna.

– La al meu, răspunse aceea şi scoase din buzunarul halatului său un telefon mobil.

Ha-ha! râse în sine Flavia, căci aparatul era mare, cu butoane de mărimea nasturilor de la halatul bătrânei. Văzuse asemenea modele de telefoane mobile la bătrânii din străinătate, dar în Patria-mamă – pentru prima dată şi încă la cine! La o bătrână de la ţară, care s-a obişnuit să ţină în mână sapa.

– Mi l-a dat fiica şi m-a învăţat să apăs pe bunghiul acesta – bătrâna îi arătă unul din butoane – când mi se face tare rău.

– Îţi răspunde „Urgenţa", presupuse Flavia.

– Nu ştiu, căci până astăzi n-am avut mare nevoie, zise bătrâna.

– Bravo, o lăudă Flavia, regretând iarăşi faptul că a scos din reţea telefonul mobil al lui Pavel. Acum i-ar suna de la el lui Păvălaş şi Tasei.

– Poţi să vorbeşti cu ei de la telefonul meu, căci eu n-o îndesesc cu sunatul, punând-o la cheltuială pe fiică-mea, zise bătrâna.

– Mulţumesc, îi răspunse Flavia şi formă numărul lui Păvălaş, însă el nu-i răspunse.

– O fi fiind prins cu ceva, ca data trecută, se gândi Flavia,

apoi îşi aminti, cum Păvălaş îi adusese la cunoştinţă că el nu răspunde la apelurile de la numerele de telefoane, care îi sunt necunoscute, pentru ca să nu mai audă condoleanţe sau întrebări despre taică-său, care îi rup inima.

Flavia culese numărul de acasă.

– Alo! îi răspunse Tasea, ca aşteptând să fie sunată.

O fi aşa, căci îi este trist şi plictisitor singură.

– Sunt eu. Mă simt mai bine, spuse Flavia repede, căci – vorba celor cu telefoane mobile – merg minutele, iar fiica bătrânei Ileana câştigă foarte greu banul.

– Sunt foarte bucuroasă să te aud, Viuţă, şi îţi doresc să te faci mai curând sănătoasă şi să te întorci acasă. Noi te aşteptăm cu nerăbdare, răspunse Tasea cu voce caldă.

– Cine noi? nu pricepu Flavia, înfierbântând-o gândul, că Păvălaş s-a întors acasă, fiind izgonit din gazdă. Unde să se ducă, sărmanul, dacă nu acasă, la mama…

– Eu şi papagalii, concretiză Tasea.

Pfu! reacţionă uşurat Flavia, însă bătrâna Ileana îi puse mustrător întrebarea:

– Pe cine stucheşti, nevastă?

– Scuze, zise Flavia pentru dânsa şi Tasea, apoi dori să ştie, dacă Păvălaş a dat de veste.

– Nu, răspunse Tasea.

– Bine, puse punctul Flavia şi îşi luă de la ea la revedere.

– Să mai suni, o rugă aceea.

Flavia îi întoarse bunicii Ileana mobilul. Era, totuşi, bunica ei, odată ce se arătase a fi atât de înţelegătoare şi bună.

– Mata n-o lungi cu bolitul, căci vine timpul de săpat în grădină, îi zise, apropiindu-se de fereastră.

Văzu un pom de nuc, iar pe crengile lui o mulţime de vrăbiuţe, care stăteau la sfat ca femeile. Ba nu – ca nevestele, cum ar fi zis bătrâna Ileana.

– Îmi sunt dragi nucii, zise de pe patul său bunica Ileana.

Flavia ştia despre aceasta de pe timpul, când se juca sub nucul rotat din ograda buneilor săi.

– Îmi plac şi vrăbiuţele, continuă bătrâna, poate prinzând cu urechea ciripitul păsărelelor sau ştiind că ele obişnuiesc să stea pe crengile nucului.

Era al doilea om, după Păvălaş, care îi mărturisea Flaviei că îi sunt dragi vrăbiile. Pe motivul acesta Flavia aduse la cunoştinţa bătrânei:

– În copilărie eram poreclită Flăviuţa-vrăbiuţa.

– Ei, nu! zise a neacceptare bătrâna, apoi spuse în cunoştinţă de cauză: Tu eşti o porumbiţă.

Ha-ha! râse în sine Flavia, iar bătrânei îi spuse:

– Soţul meu iubea porumbeii.

După fiecare luare de masă Pavel aduna fărâmiturile de pâine şi le dădea porumbeilor, strecurându-le pe după plasa de la ferestruica din bucătărie. Pe aceeaşi cale seara în casă intrau ţânţarii, supărându-l pe Păvălaş şi pe Flavia, iar porumbeii îi făceau probleme vecinei, care a conchis în prezenţa lui Pavel:

– Ei pe pervazul matale mănâncă, iar pe balconul meu se găinăţează.

Bătrâna Ileana râse, auzind despre aceasta, iar faţa ei vineţie se făcu roză.

– Uite aşa e mai bine, constată Flavia şi, dorindu-i sănătate, luă calea salonului său, păşind… „ca o porumbiţă" – aşa obişnuia să spună tatăl ei, când vedea vreo femeie mergând lin, fără grabă.

Ajungând lângă patul său, Flavia se aşeză pe scaun, ca pentru a se odihni după o muncă istovitoare.

– Jurnalista cu microfonul în mână trebuie să şadă pe scaun ca o păsărică gata să-şi ia zborul, fusese povăţuită la facultate, iar Jenica – ultima ei regizoare – îi arătase tacticos, cum trebuie să-şi ţină spatele şi să-şi aranjeze picioarele, pentru ca

să arate modest şi monden totodată, căci păsărica e păsărică, iar femeia-i femeie.

Flavia – cea din salonul spitalul – încercă să ia poziţia ca pentru filmare, dar mai nu căzu de pe scaun, căci – sincer vorbind – poziţia era incomodă, iar ea se dezobişnuise să şadă astfel. Însă nu se compătimi, nici nu se amărî, ci zise din suflet:

– Biata Jenica!

Îi era milă de regizoarea sa şi se simţea culpabilă pentru faptul, că a lăsat-o de una singură.

– O ţine doar dragostea, constată pentru sine, apoi se ridică de pe scaun, scrută cu privirea salonul, ca în căutare de ceva sau de cineva, şi se porni spre uşa, pe care, ieşind, o lăsă deschisă.

Urma să revină, ca din deplasare la locul de muncă.

În timpul lucrului în televiziune a avut foarte multe deplasări, pe unele neputând să le uite, ca, de exemplu, cea cu spaima cutremurului. Deplasare, în care a fost împreună cu Pavel. Prima şi ultima dată.

De neuitat a rămas pentru dânsa şi deplasarea la poetul, supranumit de ea Don Quijote, pe care l-a vizitat împreună cu Vlad.

– E un om foarte puternic, a spus Vlad despre dânsul, iar poetul – Don Quijote, care se dovedise a fi orb, plus la toate, a remarcat după filmare:

– Bărbatul, care v-a însoţit data trecută, n-a scos niciun cuvânt, dar am simţit fluizii buni, venind de la dânsul.

Părăsind salonul spitalului, Flavia ieşi pe neauzite din secţie şi porni pe scară la vale, deoarece liftul nu funcţiona. Un etaj, două, trei… Se opri gâfâind, ca după o fugă bună. Îi zvâcneau tâmplele şi o durea ceafa, iar în picioare avea slăbiciune.

– Mi s-a mărit iar tensiunea, constată pentru sine, dându-şi seama, că ar face foarte bine, dacă s-ar întoarce în salon şi ar

chema asistenta. Să-mi pună „capliţa”?! se întrebă cu nemulţumire de sine, apoi hotărî bărbăteşte, că trebuie s-o termine cu gogitul, căci nu-i de aceeaşi vârstă cu bătrâna Ileana şi nu-i ameninţată de moarte.

Se porni, ca prinzând la puteri, de-a lungul coridorului, care avea cabinete de o parte şi alta, oprindu-se la uşa celui, în care pe timpul gravidităţii sale primea cocteilul cu oxigen. I-ar fi fost de folos şi acum, căci simţea lipsă de aer, însă uşa de la cabinet era zăvorâtă. De fapt, Flavia nici n-o împinse, odată ce ziua de muncă se încheiase. Cu toate acestea, rămase să stea în faţa uşii, reamintindu-şi spusa bătrânului, care îşi aştepta paharul cu oxigen:

– Te-am căutat toată viaţa.

– Bine că a ştiut de cine are nevoie, concluzionă Flavia şi se porni spre salonul, pe care-l lăsase cu uşa deschisă.

Ajungând la patul său, se cuibări în el şi adormi ca după o deplasare lungă şi foarte obositoare.

În ziua următoare la dânsa veniră, ca de obicei, medicul-femeie, asistenta cu perfuzia, iar spre seară Maria. Bătrâna Ileana nu avea voie să-şi părăsească salonul şi Flavia i-a făcut o vizită, dar n-a putut să-i aducă la cunoştinţă denumirea cremei din „nămolul de pe fundul mării Moarte”, cum zicea buna. Să fi fost Pavel în viaţă, era şi adusă bătrânei. Însă Flavia putea doar să-i vestească ce vede prin geam şi câte ceva despre sine. Iar întorcându-se în salonul său, făcea o analiză a unei sau altei bucăţi din viaţa trăită, cântărind faptele sale şi scoţând în vileag greşelile.

– Nu-ţi pară rău că nu eşti în Patrie, căci televiziunea ta e sub papucul comuniştilor, i-a zis Pavel, ca răspuns la reproşul, că în străinătate ea n-are unde îşi aplica forţele şi se simte beteagă de mâna dreaptă, căci nu mai ţine microfonul, iar sufletul i-a rămas în emisiunile sale.

El s-a străduit s-o împace, aducându-i în două rânduri câte un cameraman, pe care l-a remunerat din mijloacele proprii, achitând şi costurile lucrărilor următoare, până la punerea pe post a emisiunilor – cincisprezece la număr. Multe şi bune – s-ar putea spune fără a o flata pe Flavia. Însă Vlad, pe care ea l-a anunţat când vor fi puse pe post, s-a dat cu părerea:

– Prea mare-i efortul şi prea scump te costă.

Flavia i-a dat dreptate şi a renunţat la ideea de a mai filma în străinătate, dar încurând i s-a plâns, că fără televiziune se simte murindă.

– Sanda spune că trebuie să-ţi găseşti o altă ocupaţie, i-a adus la cunoştinţă Vlad.

O sunase la timp, ea dându-i numărul telefonului său în vara cu emisiunile „vieneze". Numai Pavel îi telefona cu regularitate din Patrie, ceilalţi – rude, prieteni – doar cu anumite ocazii ori la o neapărată nevoie. Însă Vlad a dorit să o contacteze fără necesităţi ori prilejuri.

– Dar tu ce spui? l-a pus întrebat ea, auzind despre recomandaţia Sandei.

Sincer vorbind, o iritase, căci o mătuşă a ei, tot doctoriţă, deja o sfătuise să se ocupe cu lucrul manual. Ea s-a apucat să brodeze – îndeletnicire, pe care o deprinsese în copilărie de la mama sa – o brodeză iscusită. Însă cert era faptul, că brodatul nu putea să-i înlocuiască lucrul în televiziune.

– Eu sunt de părerea că tu trebuie să te întorci în televiziune, a spus Vlad cu certitudine.

Exteriorizase vrerea ei, dar faptul n-o bucurase, nici nu o calmase.

– Deocamdată nu pot să mă întorc, a zis ea sigur, apoi a adus motivaţia: N-am cu cine-l lăsa pe Păvălaş.

Vlad a încuviinţat, spunând:

– Tu îi trebuieşti lui Păvălaş.

Convorbirile lor erau scurte şi rare, deoarece îl băteau pe Vlad la buzunar. Odată Flavia i-a pus compătimitor întrebarea:

– De unde iai bani pentru ca să mă suni în străinătate?

– Din buzunar, i-a răspuns el, făcând-o să râdă.

– Îmi place să te aud râzând, a spus Vlad şi ea s-a abătut de la tema „buzunar”-ului şi a sărăciei.

– Îţi sun de la automatul de lângă uzină, i-a relatat el altă dată.

– Ai terminat deja lucrul? s-a interesat ea, îndreptându-şi privirea spre ceasul de pe perete.

Până la sfârşitul schimbului lui mai era vreme multă.

– Ne-au alungat, deoarece nu este de lucru, i-a adus el la cunoştinţă.

Ea n-a găsit îndată cuvântul, care să-l susţină, să-l încurajeze, cu toate în interviurile sale n-a avut „gropi” niciodată. Şi-apoi, nu multe poţi spune în trei-cinci minute. Deşi regizoarea cu „atitudine” era de părerea că în câteva minute se poate povesti viaţa întreagă.

– Pe lângă mine a trecut o fată cu o fustiţă scurtă–scurtuţă, a informat-o Vlad, sărind peste „groapa” tăcerii.

– Mai tragi cu ochiul la fete? l-a întrebat ea, luându-l niţel în căruţă.

El a râs, mai precis – a făcut o încercare de a râde. Ea a avut totdeauna impresia că el se jenează să râdă, permiţându-şi doar să zâmbească pe sub mustăţi.

Apropo, de mustaţă.

– Te-am visat în braţele unui bărbat, i-a comunicat Pavel odată.

– Era cu mustaţă? s-a interesat ea, voind s-o întoarcă în glumă, însă el i-a răspuns aspru:

– Am să-i rup mustaţa.

N-a rostit niciun nume, dar ea a intuit, că el îl are în vedere pe Vlad, cu toate presupusul său rival nu era pe aproape de dânsa.

În salonul spitalului, în care se afla Flavia, intrase iar înserarea, cu tihna şi eliberarea de examinări medicale, perfuzii. Curând medicii din secţie plecară acasă, iar bolnavele se adunară în faţa televizorului din sufragerie, care le putea oferi numai două programe, ca pe timpurile sovietice. Pe unul din ele trebuia să înceapă episodul al nu ştiu câtelea al telenovelei… În fine, titlul ei n-avea importanţă pentru Flavia, odată ce ea nu era amatoare de telenovele şi îşi amintea cu zâmbet exclamaţia lui Păvălaş-micul:

– M-am săturat de Izaura aceasta!

O fi auzit vorbindu-se la grădiniţă despre sclava frumoasă, pe care o îndrăgise mai toată populaţia ţărilor postsovietice.

Flavia ieşi pe coridorul secţiei şi merse până în capătul lui, oprindu-se în faţa uşii de sticlă, stătu o clipă pe gânduri şi o deschise, păşindu-i pragul. În faţa avea scara, pe care în ziua precedentă a încercat să o coboare până la capăt, dar… a necesitat un cocteil cu oxigen.

– Astăzi nu îmi va fi cu trebuinţă, hotărî pentru sine Flavia şi puse piciorul pe prima treaptă, după ea pe a doua şi tot aşa mai departe, până ajunse, cu mici opriri la parterul clădirii.

Transpirase un pic şi roşise la faţă, dar nu mai gâfâia, nici avea durere în tâmple. Picioarele se arătau a fi şi ele puternicuţe. Însă Flavia hotărî să le dea răgaz, aşezându-se pe unul din fotoliile mari, acoperite cu piele, din holul parterului. De la uşa de la intrarea în clădire, pe care cineva o lăsase deschisă, venea răcoare şi mireasmă de primăvară.

– Să ies pe o clipă, îşi dori Flavia, dar o opri faptul că era uşor îmbrăcată şi cu capul descoperit.

Venise la spital cu un pardesiu vechişor, pe care începuse

iarăşi să-l poarte, deoarece altul mai nou şi mai bun rămăsese la Viena, ca şi pălăria. O înlocuise cu un chipiu, care îi aparţinuse lui Pavel. Avea un cozoroc mare, pe care motiv Pavel fusese asemănat cu liderul de altădată al proletariatului. Comparaţia nu-l supărase, poate din cauza că postura de răzvrătit îi era la moment potrivită. Însă Flavia hotărâse să-şi pună chipiul lui pentru a se simţi cap de familie.

– Îţi stă bine, a spus Vlad, văzând-o, iar peste o clipă a adăugat: Să nu te dezici de pălărie, căci cu ea arăţi ca o doamnă europeană, care se plimbă cu faetonul. Te-aş picta astfel…

Ea fu surprinsă, căci el se lăsase de pictat, pare-se, ştiind doar de lucru la uzină, care îi înăsprea pielea mâinilor şi îi ruina sănătatea.

Amintindu-şi despre aceasta, Flavia oftă, apoi îşi îndreptă privirea spre capătul holului, unde după colţ o aşteptase Vlad. Ca fiind chemată de dânsul, se ridică din fotoliu şi se porni într-acolo. Ajungând la locul cu pricina, găsi aceleaşi câteva scaune şi se aşeză pe cel, care i-a fost oferit de Vlad ani în urmă, el luând loc alături.

– Cu ce să te ajut? îi păru că aude.

Dacă n-ar fi fost o năzărire, ea l-ar fi rugat pe Vlad, ca în bucata de viaţă rămasă în urmă, să o conducă până în pragul spitalului, pentru ca să ia o gură de aer.

– Nu poţi să mă ajuţi cu nimic, spuse ea locului gol de alături…

Iar în ziua următoare, după ce i-a fost scoasă perfuzia, o avu în vizită pe Sanda.

– În sfârşit, am ajuns la tine, zise ea în pragul salonului, arătând istovită.

– Nu trebuia să faceţi efortul, spuse, Flavia, fiindu-i milă de dânsa, căci nu uitase, că Sanda are picioarele bolnave, mai totdeauna umflate.

– Să mă scuzi, dragă, că n-am venit mai devreme la tine. A

trebuit să plec de urgenţă la Lora, spuse Sanda.

– I s-a făcut mai rău? întrebă compătimitor Flavia.

– Răul ei n-ar fi într-atâta de mare, dacă ar fi tratată cu dragoste. Însă soţul ei s-a arătat a fi iubitor numai pe timpul când ea era sănătoasă şi putea să-l slujească. Acum o are doar de povară.

– O, Doamne! exclamă Flavia.

– Aşa se întâmplă deseori, remarcă Sanda. Însă tatăl nostru a îngrijit-o pe mama, când ea a fost lovită de ictus cerebral şi a reuşit s-o readucă la viaţă.

– Aţi menţionat aceasta şi în memorii, observă Flavia, iar Sanda, sfiindu-se, zise:

– Sunt nişte amintiri, fără pretenţii de literatură.

– Le-am citit cu plăcere, numai că nu până la capăt, îi recunoscu Flavia, dar fără să-i comunice că un fragment din memorii i-a fost trimis de Tasea. L-a dosit în geanta din dulap, pentru ca să nu dea cu ochii de fraza: *23 ianuarie, 2008. Dimineaţa*. şi textul care urmează.

În fine, vroia să se mintă, căci Sanda îi relatase la telefon întâmplarea din ziua aceea.

– Trebuia să le laşi pentru mai târziu, spuse Sanda referitor la memorii.

– De ce? Ele mi-au descoperit multe, zise Flavia şi îşi trase peste ochi pleoapele, astfel obişnuind a-şi opri lacrimile.

Sanda îi puse atent întrebarea:

– Să chem medicul?

– Nu, răspunse Flavia, m-am ferit de razele soarelui.

– Să trag storul, spuse Sanda, exact ca bătrâna Ileana, şi exact ca ei Flavia-i zise:

– Nu trebuie.

Sanda se resemnă şi se apucă să-şi descarce sacoşa.

– Iarăşi intenţionaţi să mă bucşiţi cu bucate? se revoltă

Flavia, ştergându-şi pe furiş ochii.

– Organismul tău are nevoie de hrană, spuse Sanda, începând să semene cu medicul-femeie.

Chiar şi arăta mai tânără, mai frumoasă, graţie soarelui din fereastră, care o mângâia.

– Ce medicamente ţi se administrează? se interesă şi tot atunci luă hotărârea, mă duc să vorbesc cu medicul tău.

– Lecuirea-mi priieşte, o asigură, oprind-o, Flavia, apoi o rugă pe şoptite, cu toate că în salon erau numai ele două, conduceţi-mă până în pragul spitalului, să iau o gură de aer.

Sanda o privi cu mirare:

– Ţi s-a permis ieşirea afară?

– Deja totul mi se permite, îi răspunse pe ton de glumă Flavia, apoi se ridică din pat, îşi puse paltonul, îşi încălţă cizmuliţele şi îşi trase pe cap chipiul lui Pavel.

Sanda o cercetă cu privirea şi spuse ca mama:

– Să nu-ţi răceşti urechiuşele. Poate îţi pui o broboadă?

– N-am luat niciuna cu mine, zise cu părere de rău Flavia, apoi îşi aminti de bătrâna Ileana şi spuse bucuroasă, îmi va împrumuta-o bunica.

– Pe cine o ai aici de bunică? o cercetă Sanda, ştiind că bunicile ei nu mai sunt în viaţă.

– Pe o bătrână foarte bună, răspunse Flavia şi o rugă să aştepte un minut – două, până când ea se va repezi în salonul vecin după broboadă.

Curând se întoarse cu una mare, înflorată, pe care bunica Ileana o scoase dintr-o sacoşa semănând cu o desagă şi îi zise:

– Are să te prindă la faţă.

– Îţi stă bine, spuse la rândul său Sanda, exact ca Vlad, când a văzut-o purtând chipiul lui Pavel.

Apoi coborâră cu liftul la parterul spitalului şi ieşiră afară. În faţa lor, la o distanţă de vreo douăzeci de metri, era un havuz

fără apă, înconjurat de sălcii. Ele deja îşi desfăceau mugurii, care semănau cu gurguiele fetiţelor ajunse la vârsta de zece-doisprezece ani. Un vântişor slab trecea printre crenguţe, legănându-le ca pe spice.

– Cât e de bine afară! exclamă Flavia şi porni spre havuzul, care la venirea în spital îi păruse un cavou sau un buncăr.

Sub sălcii erau instalate bănci fără speteze, pe care la moment nu şedea nimeni, bolnavii preferând să se plimbe, însă Flavia, neuitând de picioarele bolnave ale Sandei, hotărî să ia loc pe una din ele. Sanda se aşeză şi ea, băgându-şi picioarele sub bancă, de parcă voind să le ascundă. Aşa obişnuia să facă şi Vlad, cu toate că nu avea picioarele bolnave.

– Ba da, spuse Sanda, când Flavia remarcă aceasta.

– Nu l-am auzit să se plângă de dureri în picioare, zise Flavia.

– El nu se plângea, în general, de nimic, menţionă Sanda.

Flavia se zgribuli, deşi vântişorul nu deveni mai puternic, nici nu se făcu rece. Observând aceasta, Sanda propuse:

– Hai să ne întoarcem în clădirea spitalului.

– Mai bine ne plimbăm olecuţă, propuse Flavia.

– Cu plăcere, zise Sanda şi se ridică de pe bancă, făcând să se vadă cizmele vechişoare.

Poate pe ele dorise să le ascundă…

– Sunt foarte comode, menţionă ea, prinzând privirea Flaviei.

– Aceasta e principalul, zise Flavia şi îşi aminti – ce conexiuni face creierul! – pantofii lui Vlad, de mulţi ani în urmă.

Erau de culoare surie, cu boturile ascuţite, cum dicta moda de atunci, şi noi-nouţi. Flavia a dat cu ochii de ei, când Vlad i-a propus:

– Să şedem olecuţă.

Se plimbaseră mult, împreună cu Păvălaş-micul, vorbind

despre una, despre alta, preponderent ea, ca întotdeauna. El o asculta cu atenţie, mergând alături fără grabă, dar când, într-un sfârşit, au luat loc pe o bancă, ea a observat pantofii lui, iar pe ciorapi, de asupra călcâielor, pete de sânge.

– Te-au ros! a spus cu mirare.

– Pentru că i-am încălţat prima oară, a motivat Vlad, ca scuzându-se.

– De ce n-ai spus că te rod, nu ne plimbam atâta, a zis compătimitor Flavia.

– Totul e bine, a încredinţat-o Vlad, ascunzându-şi picioarele sub bancă.

Mai mult ea nu l-a văzut în pantofii aceia, dar nici în alţii la modă, el obişnuind să poarte încălţăminte ieftioară, care se întâmplă să fie comodă.

Flavia nu aduse la cunoştinţa Sandei amintirea aceasta, mergând alături de ea în tăcere, pe cărăruşa care le ducea în adâncul parcului. Iarba de abia răsărise, printre firele ei subţirele răzbind nişte floricele.

– Sunt viorele, zise indubitabil Sanda, continuând cu afecţiune, îi erau dragi mamei. Când n-a mai putut să se ducă după flori în pădure, tata le-a răsădit lângă casă.

– Vlad mi-a dăruit odată un bucheţel de lăcrimioare deacasă, îi comunică Flavia.

– Mi-a adus şi mie nu o singură dată, zise afectuos Sanda.

– Câteva stible le-am păstrat până astăzi între pagini de carte, continuă tema Flavia, însă nu-i mărturisi Sandei, că mai întâi a aruncat lăcrimioarele dăruite de Vlad, pentru a nu-i da prilej de gelozie lui Pavel. Cu toate acestea, furtuna n-a ocolit-o…

Însă când apele ei s-au liniştit, ea a ieşit repejor din casă şi s-a dus de a strâns din şanţ câteva stible de lăcrimioare, pe care le-a pus apoi între pagini de carte. De ce şi pentru ce – n-a căutat să-şi explice. În tot cazul, florile nu trebuie aruncate.

Sanda se apleca şi scoase din pământ câteva viorele cu tot cu bulbi.

– Am să le plantez… Ştii tu unde… Spuse, uitându-se ca în sufletul Flaviei.

– Ştiu, şopti Flavia.

Apoi făcură cale întoarsă, Sanda respingând propunerea Flaviei de a fi condusă până la poarta spitalului. Plecă de una singură şi numai după ce se convinse că Flavia a intrat în clădirea spitalului. Însă nu ştia buna, că Flavia obişnuieşte să urmărească îndelung cu privirea omul, care îi este la inimă. Poate de aceea nu-şi întoarse capul, asemeni lui Vlad, pentru ca s-o mai vadă o dată.

– Du-te… Du-te… îi şoptea Flavia şi el îşi urma calea.

Sandei ea nu-i spuse la fel, urmărind-o prin uşa de sticlă a spitalului şi având pornirea de a o ajunge din urmă şi de a o strânge la piept ca pe Păvălaş-micul, căci îi păru că o vede fetiţă micuţă, peste care cad serpentinele, de rând cu bombele.

– Dă-i, Doamne, ani mulţi de viaţă, zise, rămânând locului, căci Sanda ar fi dojenit-o pentru fuguţă şi ar fi dus-o de mânuţă în secţie.

Rămânea a fi medic, fapt prioritar pentru dânsa.

Flavia se întoarse în salonul său, unde era aşteptată de bătrâna Ileana.

– E bine afară? o întrebă aceea, adulmecând mireasma primăverii, care asemeni parfumului se răspândea prin salonul ştiind doar de boală.

Însă Flavia nu se mai simţea bolnavă.

– Mâine te iau şi pe matale la plimbare, o anunţă pe bunica Ileana.

– Am voie? întrebă şovăielnic bătrâna.

Flavia cât pe ce să-i răspundă: „Deja ai voie totul”, dar îşi dădu seama, că gluma aceasta nu-i pentru dânsa şi zise:

– Am să întreb doctoriţa.

– Ea n-are să-mi permită, spuse cu siguranţă bătrâna şi se amărî… ca o fetiţă micuţă, căreia mama îi interzice să iasă din casă, deoarece are nasul înfundat ori tuşeşte.

Astfel i se întâmpla adesea Tasei în copilărie, iar Flavia, pe atunci Via-Viuţa, o zădăra, îndemnând-o:

– Hai afară!

Tasea îşi îmbrăca repejor paltonaşul şi îşi încălţa pâslele.

– Nu ai voie! o oprea în prag mama, iar Via-Viuţa pleca triumfătoare afară.

Copiii pot fi sadici, pe motivul că încă nu li s-au maturizat sentimentele sau n-au însuşit bine normele de conduită, dar nu-i o scuză.

– Iartă-mă, Tasea, zise Flavia în gându-şi, apoi îi şopti pe ton conspirativ bunicii Ileana:

– Vom ieşi numai până în pragul spitalului. Dacă ţi se face rău, doctorii vor fi pe aproape.

– Mergem, răspunse ca un complice bătrâna.

Zis şi făcut. În ziua următoare, după ce le-au fost scoase perfuziile, ele coborâră cu liftul până la parterul spitalului, unde Flavia o aşeză pe bunica Ileana într-un fotoliu, iar sie îşi cumpără ziare şi o revistă pentru femei, care avea copertă lucioasă şi viu colorată. Văzând-o, bătrâna spuse:

– După ce vei citi-o, să-mi dai să mă uit şi eu prin ea.

Revista era pentru femeile mondene, însă Flavia salută doleanţa ei de a o frunzări, cel puţin. Apoi deschise uşa spitalului şi o invită în împărăţia primăverii. Bătrâna se apropie de prag şi păşi peste el, ca peste un pârâu primăvăratic. Apoi trase adânc în piept aerul înmiresmat. În faţa lor era havuzul fără apă, înconjurat de sălciile cu frunzuliţe în cosiţe, iar alături de ele – un zărzărel în cămaşă de mire.

– Miroase a pământ neatins cu hârleţul, zise bătrâna.

Percepuse, desigur, şi mireasma florilor zărzărelului, şi al verdelui fraged al frunzuliţelor sălciilor, dar ţărancă fiind, conştientiză întâi şi întâi sarcina, pe care o are de făcut la început de primăvară.

În ziua următoare ea veni la Flavia cu propunerea:

– Hai şi ne-om plimba prin grădină.

– Parc se numeşte, o instrui Flavia.

– Fie pe a ta, dădu din mână bătrâna şi tropăi nerăbdătoare, asemeni copilului, care e pus să aştepte până când mama se va îmbrăca, el fiind deja încotoşmănat.

Ca şi în ziua precedentă, bătrâna îmbrăcase peste halat o jiletcă groasă, iar în picioare îşi pusese galoşii – încălţămintea de primăvară-toamnă a femeilor de la ţară, împotriva căreia se pronunţa categoric mama Flaviei, fiind de părerea că ea cauzează îmbolnăvirea de reumatism şi de alte maladii ale picioarelor.

– Nu ţi-a fi frig în cauciucuri? o întrebă Flavia pe bătrână, dezaprobând – asemeni mamei sale – galoşii, pe care îi comparase cu anvelope.

Însă bătrâna o pricepu foarte bine şi spuse paşnic:

– Alte încălţări nu-mi pot trage.

Păşea cu scârţ şi cu văleu, dar insistase să meargă împreună cu Flavia până la capătul aleii centrale a parcului, iar ajunsă acolo, o luă pe o cărare mai lăturalnică, de parcă voind să vadă, s-a făcut peste tot curăţenia de primăvară, ori numai prin faţa casei. Era ordine pretutindeni, însă bătrâna nu se oprea din inspectat, îndepărtându-se tot mai mult de clădirea spitalului.

– Îmi surâde perspectiva s-o duc înapoi în cârcă, se gândi Flavia şi îşi aminti, cum a mers cu Tasea până la sectorul de exploatare a locuinţelor pentru a scrie o cerere de prelungire a alocării compensaţiilor, acordate persoanelor cu pensia mică.

– Ea se deplasează greu, a înştiinţat-o Flavia pe funcţionara

în cauză, oferindu-se să aducă cererea scrisă de Tasea.

– Vrem s-o vedem în carne şi oase, a fost răspunsul.

Şi Flavia a mers cu Tasea până la clădirea, în demisolul căreia se afla SEL-ul, străbătând o distanţă nu mare, dar dificilă, căci drumul era cu zăpadă, gheaţă şi apă, ca la început de iarnă. Flavia o susţinea pe Tasea, temându-se că ea va cădea şi îşi va rupe iarăşi picioarele. Însă au ajuns cu bine la destinaţie.

– Arătaţi foarte bine, a spus funcţionara, văzând-o pe Tasea îmbujorată la faţă.

– Mulţumesc, a răspuns zâmbind Tasea şi a semnat cererea necesară, apoi a ieşit în coridor şi s-a aşezat pe un scaun, refuzând să facă drumul înapoi.

– Nu mai pot, a spus clar şi simplu.

– Ia-o în cârcă, a sfătuit-o pe Flavia un veteran al războiului.

– Hai, dragă Tasea, căci nu te pot duce în cârcă, odată ce sunt … o capră slabă, a spus Flavia, străduindu-se să-şi reţină lacrimile.

Tasea a privit-o cu jale şi s-a ridicat de pe scaun, apoi a făcut un pas, încă unul… de parcă mergând pe jăratic. Flavia i-a oferit braţul, care – dacă ar fi fost creangă, s-ar fi rupt în drumul spre casă, căci Tasea îl trăgea în jos cu greutatea, de abia târându-şi picioarele…

– Trebuie să ne întoarcem, îi spuse Flavia bătrânei Ileana, lăsând în urmă amintirile sale şi iarna cu drumuri grele.

– Ia te uită! o atenţionă bătrâna, neluând în seamă cerinţa-i.

Flavia îşi îndreptă privirea în direcţia arătată de ea şi văzu un hârciog sau poate alt animal din familia rozătoarelor, care stătea în faţa unei găuri în pământ, unde îi era vizuina.

– A ieşit să caute de mâncare, şopti bătrâna Ileana şi îşi băgă mâinile în buzunarele jiletcii, apoi ale halatului, dar nu găsi în ele nimica.

– Eu am o bomboană, o înştiinţă Flavia.

Bătrâna începu să râdă pe înfundate, acoperindu-şi gura cu mâna, însă animalul o auzi şi se ascunse în vizuină.

– Mâine îi vom aduce de mâncare, zise Flavia şi îi oferi bătrânei braţul.

Bătrâna se apucă de el ca de o aţă şi zise, compătimind-o pe Flavia:

– Tare mai eşti slabă, cochilă.

Flaviei demult nu i-a zis nimeni cochilă, literar – copilă, ea fiind mişcată profund de calificativul acesta. Poate pe motivul că omul se vrea copil şi la bătrâneţe… Un copil iubit…

– Hai până la dugheana din vale, veni cu propunerea bătrâna Ileana, când iarăşi fu după-amiază şi soare în ferestre.

Flavia se încreţi, căci n-avea ce căuta în magazinul, pe care bătrâna Ileana îl numise arhaic dugheană.

– Dacă doreşti ceva de mâncare, deschide noptiera mea şi ia-ţi ce îţi place, îi spuse bătrânei.

– O am şi eu plină, îi răspunse aceea.

– Atunci n-avem treabă la market, conchise Flavia, înlocuind cuvântul magazin cu cel devenit popular astăzi.

Bătrâna nu reacţionă la el, pornind să spună:

– Vreau să cumpăr…

– Mâncare pentru hârciog! o completă Flavia.

– Am pentru el un posmag şi o mână de răsărită, zise bătrâna.

– Atunci ce vreai să iai din market? nu pricepu Flavia.

– Poate să nu fie, şopti bătrâna.

– Răbdări prăjite nu sunt, la sigur, glumi Flavia.

– Răbdări de tot felul avem şi aicea, remarcă bătrâna.

Flavia zâmbi şi începu să se îmbrace, iar bătrâna scoase din buzunar o băsmăluţă înnodată, o dezlegă, făcând să se vadă leii şi bănuţii, pe care îi avea la dispoziţie. Apoi îi numără, şoptind:

– Unu, doi…

Erau nici mulţi, nici puţini, ca mai la tot omul din zilele noastre.

– Las' că îţi fac bine cu lei, dacă nu-ţi vor ajunge pentru ce vreai să cumperi, zise Flavia.

– Un colăcel, o lumânare şi o cutie de chibrituri, porni să enumere bătrâna.

– Vreai să faci o pomană, pricepu Flavia.

– Mâine-i sâmbăta morţilor, aduse la cunoştinţa-i bătrâna.

– N-am ştiut, recunoscu Flavia cu voce secată pe dată.

– Nu te amărî, zise bătrâna şi o apucă de mână, scăpând băsmăluţa.

Bănuţii, căzând pe podea, fugiră sub paturi şi noptiere ca taracanii.

B-r-r! se cutremură Flavia.

– Te iau iarăşi frigurile? o întrebă cu îngrijorare bunica Ileana.

– Nu, mi-a displăcut comparaţia, răspunse Flavia şi se aplecă să strângă bănuţii.

– Las' că aduc mătura, zise bătrâna şi se porni greoi spre uşă.

Până veni înapoi, Flavia strânse bănuţii şi se găti de plimbare.

– Putem merge după pomeni, o anunţă pe bătrână.

La market-ul, care avea mult în comun cu o dugheană, lumânări nu erau. În schimb s-au întâmplat să fie sfinţi – aşa a numit bătrâna Ileana un fel de colăceii împletiţi în formă de opt. Flaviei îi plăcură şi ea cumpără doi, iar bătrâna Ileana – doi colaci rumeni.

– Mi-au făcut cu ochiul şi sfinţii, zise bătrâna la ieşirea din market-ul-dugheană, făcând-o pe Flavia să zâmbească, dar nu puse în discuţie „făcutul cu ochiul al sfinţilor", ci îi întinse bunei o împletitură, murmurând:

– De sufletul lui Pavel.

Bătrâna luă sfântul şi îl sărută cu buzele supte, zicând pentru Flavia:

– Las' că am în salon o lumânare şi voi aprinde-o.

Flavia consemnă pentru sine:

– Lumânarea a luat-o la spital pentru cazul de moarte.

B-r-r! o trecură iarăşi fiorii, iar bătrâna, observând aceasta, zise:

– Hai mai repede înapoi!

Flavia îi dădu ascultare, mergând alături de ea cu sfântul în mână.

– Poate cuvântul sfânt trebuie luat în ghilimele? se gândi, de parcă scriindu-şi romanul.

– Pe unde v-aţi plimbat, domnişoarelor? se auzi întrebarea, fiind pusă lor, adică unei bătrâne şi unei … capre slabe.

– „Capră slabă" – în ghilimele, remarcă Flavia, însă doctoriţei, care le întâmpinase cu dojană, nu ştiu ce să-i spună, căci să dea vina pe bătrâna Ileana, ar fi fost josnicie.

Doctoriţa le privea cu mustrare, ţinându-şi mâinile în buzunare.

– Primeşti o pomană? o întrebă pe neaşteptate bătrâna Ileana şi scoase un colac din sacoşă.

Doctoriţa o privi uluită, iar bătrâna Ileana continuă cu solemnitate:

– De sufletul bărbatului meu, să-i fie iertate păcatele.

– Bogdaproste, spuse doctoriţa şi luă colacul.

– Lumină am să-ţi dau în salon, încheie bătrâna şi se porni cătinel spre …

– Purgatoriu, găsi Flavia metafora bună, urmând-o pe bătrână şi pe doctoriţă. Poalele halatelor lor le umfla vântul, intrat în coridor prin ferestruica deschisă, şi Flavia avu temerea că el va rupe-o de la podea pe bătrână şi va ridica-o în ceruri. Ba nu! Până în podul coridorului, lăsând-o să cadă de-acolo… Însă

doctoriţa va prinde-o în braţe şi va zbura împreună cu ea spre geamul-lumină…

Frumoasă imagine, dacă facem abstracţie de faptul că bătrâna e grea şi masivă.

– Luaţi lumină, spuse ea, ajungând cu bine în salonul său, unde rupse lumânarea, menită să-i lumineze ultimul drum, dacă el se întâmplă să-şi aibă începutul dintre pereţii spitalului.

Dădu câte un capăt de lumânare doctoriţei şi Flaviei, rămânând fără lumină, asemeni darnicului, care şi-a împărţit toată averea săracilor.

– Mai am lumânări acasă, spuse, de parcă citind gândul Flaviei, apoi cuprinse cu palmele sale pumnişorul, în care Flavia ţinea capătul de lumânare, ca apărându-l de vânt şi de rele.

– Îmi pare bine că v-aţi împrietenit, spuse doctoriţa, apoi o anunţă pe Flavia:

– Mâine aveţi ultima perfuzie. Duminică veţi primi doar pastile şi, dacă vă veţi simţi bine, luni veţi pleca acasă.

– Ura! cât pe ce să strige Flavia, iar bătrâna Ileana puse întrebarea:

– Mă duc şi eu?

– Matale trebuie să mai stai olecuţă, zise blând doctoriţa.

– Nu pot, căci pământul ce vrea răsturnat cu hârleţul.

– Mata să-l răstorni?! întrebă pe ton revoltător doctoriţa.

– Cine altul? Că moşneagul meu s-a călătorit, iar fiica e plecată la lucru în străinătate. Îmi trimite o mână-două de bomboane şi boarfe, dar nici nu-i cer nimic, deoarece are familia şi nevoile sale. Numai crema din nămolul de pe fundul mării Moarte am vrut-o, însă ea n-o poate găsi, căci nu-i ştiu denumirea, încheie cu amărăciune bătrâna, iar Flavia, auzind aceasta, roşi la faţă.

Nu-şi putea aminti denumirea cremei şi pace.

– Îmi este cunoscută crema aceasta, zise, surâzând doctoriţa.

– Numai nu zice că-i fără de folos pentru bătrână, o rugă cu privirea Flavia şi doctoriţa o înţelese, căci spuse:

– E foarte bună şi am să ţi-o aduc chiar mâine, aşa că nu-ţi mai împovăra fiica.

– Îţi mulţumesc, drăguliţă, zise cu bucurie bătrâna.

Doctoriţa zâmbi şi se uită ca la un complice la Flavia.

– Sunteţi o femeie deşteaptă, zise aceea.

– Ocoliţi stresul, o sfătui doctoriţa.

– L-ai ocoli, dacă ai şti, unde te pândeşte.

Reîntorcându-se în salonul său, Flavia dădu de Maria, care o aştepta liniştită.

– Pe unde v-aţi plimbat? o iscodi, repetând-o într-un fel pe doctoriţă, dar fără dojană în voce.

– Am fost până la market, o înştiinţă Flavia şi puse pe noptieră „sfântul" său şi colacul dat de bătrâna Ileana.

– Vreţi să daţi de pomană? presupuse Maria.

„Sfântul" i s-ar fi potrivit ca icoanei, însă Flavia nu voi să se despartă de el.

– Colacul mi-a fost dat de pomană, iar „sfântul" vreau să-l pun la icoană, îi spuse Mariei.

– Să vi-l duc acasă? propuse Maria.

– Mâine voi primi ultima perfuzie şi îl voi duce cu mâinile mele, răspunse Flavia.

– Vă externaţi mâine? se interesă Maria.

– Şi da, şi nu, răspunse Flavia, continuând fermă, trebuie să mă gătesc de plecarea la Viena. Cel târziu marţi o iau din gară.

– Să nu vi se facă rău iarăşi, zise cu îngrijorare Maria.

– Rezist eu, spuse Flavia, repetându-l pe Pavel.

Cu părere de rău, el n-a izbutit să ţină piept răului, însă ei îi este necesar să nu se lase răpusă, şi, în cele din urmă, să iasă învingătoare în lupta cu greutăţile.

– Tu să ai grijă de Tasea, o rugă pe Maria, de parcă pleca chiar acum.

Bătrâna Ileana o blagoslovea, făcând semnul crucii din urma-i.

Partea a noua

Microbuzul ieşi din Valea Dicescu, unde se afla spitalul, şi, făcând la stânga, merse pe stradă la vale, de-a lungul gardului cimitirului.

– Opriţi! exclamă Flavia la capătul lui.

Luase prompt hotărârea de a trece pe la Pavel, care aproape două săptămâni a stat fără dânsa. Ieşi din microbuz şi se porni spre poarta cimitirului.

– Flori nu vă trebuie? o întrebă o femeie, şezând pe o ladă, cu flori în faţă.

– Daţi-mi două garoafe, îi spuse, achitând apoi preţul.

Erau scumpe, dar şi frumoase – de un roşu aprins ca… Flavia căută comparaţia, care se voi a fi: „ca dragostea".

Ajunse cu garoafele până la mormântul lui Pavel şi se opri la picioarele lui, zicând cu răsuflarea întretăiată:

– Iată-mă iarăşi la tine.

Pavel nu-i răspunse. Ea puse pe mormânt florile şi nivelă cu mâna ţărâna. Era caldă, ca pielea omului, când nu este atinsă de ger ori de moarte.

– Natura s-a trezit la viaţă, spuse Flavia ca pentru sine ori pentru Pavel, care nu putea să vadă soarele de deasupra-şi, nici frunzuliţele de pe copacii, care creşteau după gardul cimitirului.

Crescuse înalţi şi îşi întinsese crengile spre morminte, de parcă voind să le facă umbră.

– De ce ai plecat de la noi, copilaşule? se auzi bocind o femeie.

Flavia o găsi cu privirea, căci era pe aproape, la depărtare de câteva morminte. Or, e stupid să ai drept măsură mormintele. Cel, deasupra căruia bocea aplecată femeia, avea o mulţime de flori şi coroane proaspete. A avut dreptate directorul cimitirului, când a spus că mormintele merg repede înainte. Pare-se, aşa s-a exprimat… Dar e fără de importanţă. Valoros rămâne doar faptul, că Flavia şi-a rezervat un loc lângă Pavel, cu toate că Păvălaş a fost împotrivă, iar Vlad a rămas uimit de aceasta.

– Iartă-mă, dragule! se auzi iarăşi femeia.

Era cam de aceeaşi vârstă cu Flavia, la fel de încărunţită şi slabă. Flavia se ridică de la mormântul lui Pavel şi se porni spre dânsa.

– Condoleanţele mele, spuse, ajungând în preajma-i.

Femeia îşi rupse privirea de pe flori şi coroane, privind-o cu atâta durere, încât ea avu impresia că o îmbracă în tristeţe, din cap până în picioare.

– Ce s-a întâmplat? întrebă Flavia, fixând cu privirea crucea din lemn, vopsită în cafeniu, ca o uşă ori o fereastră, pe care era scris un nume de bărbat, însă anii de viaţă ai decedatului dovedeau faptul că el n-a ajuns la maturitate. S-a stins la vârsta copilăriei fragede.

– Taică-său, venind de la serviciu, l-a luat în braţe şi a prins să-l salte. El râdea de nu se mai poate şi…

Femeia se înecă în suspine.

– Şi-a înghiţit limba, continuă fraza ei Flavia.

Una ca asta i s-a întâmplat lui Păvălaş, numai că a fost salvat de medicul, care locuia în scara vecină. Pavel a alergat într-un suflet la dânsul…

– Nu, a dat glas femeia, copilul a avut o încurcătură de maţe.

În limbajul medicilor nenorocirea aceasta poartă denumirea de ocluziune intestinală.

– Mama copilului, care îmi este fiică, a căzut la pat după înmormântare, a murmurat femeia, care era bunica micuţului dormind sub crucea vopsită ca o uşă ori o fereastră.

Însă prin ea nu mai puteai vedea pruncul. Flavia scoase din sacoşa cu lucrurile sale „sfântul”, care se pune la icoană, şi îl sprijini de crucea bărbatului, care n-a ajuns la vârsta păcatului, iar bunicii lui îi spuse:

– Nu trebuie să plângeţi, căci el se îneacă în lacrimi.

Repetase zisa Mariei, care nu putea fi pusă la îndoială, odată ce Maria e o femeie sfântă. Aşa a spus despre ea Pavel, iar el a avut cântar la cuvinte. Femeia îşi şterse lacrimile şi o întrebă pe Flavia:

– Sunteţi de asemeni bunică?

– Încă nu m-a bucurat cu nepoţei fecioraşul, răspunse Flavia.

– Să aveţi parte de mulţi, zise femeia şi se ridică în picioare, apoi privi într-o parte şi alta, ca neştiind încotro s-o apuce.

– Trebuie să vină soţul meu cu maşina, îi comunică Flaviei, propunându-i s-o ducă până acasă.

– Mulţumesc mult, zise, bucurându-se Flavia, căci se simţea obosită, de parcă săpase toată ziua în grădină.

Nu trebuia să plece din spital îndată ce i-a fost scoasă perfuzia, dar nu avea timp în rezervă. Păvălaş o aşteaptă cu sufleţelul la gură.

– N-a sunat? puse ea întrebarea, de cum deschise uşa apartamentului său.

Tasea o întâmpină bucuroasă, răspunzându-i că Păvălaş n-a solicitat-o, iar ea şi papagalii sunt bine.

– N-au terminat hrana? se îngrijoră Flavia.

– Au gătit-o, dar eu le-am dat din ce am mâncat şi ceai dimineaţa, i-a relatat Tasea.

– Sper că ceaiul n-a fost fierbinte, zise Flavia, ştiind că Tasea preferă ceaiul ca focul.

– Ei aşteptau să se răcească, aduse la cunoştinţa ei Tasea.

Papagalii nu se auzeau şi Flavia a fost tentată să creadă că ei, după ce şi-au fript limbile cu ceai fierbinte, nu mai au chef de cântec. Se duse să-i vadă în odaia lui Păvălaş, unde le era locul, şi se bucură, văzându-i sănătoşi şi veseli.

– Ce ai în sacoşă? o întrebă Tasea, sperând să i se dea o bomboană ori altceva gustoşel.

– Un colac, îi răspunse Flavia.

– Ţi l-a dat cineva de pomană? presupuse Tasea.

– Da, consimţi Flavia, dar nu-i povesti despre bătrâna Ileana, care îi dase colacul, căci despre ea nu puteai vorbi în grabă.

– Pune ceainicul, îi zise Tasei şi se apucă să formeze numărul de telefon al lui Păvălaş.

– Da, mam', îi răspunse acela.

– Poimâine dimineaţa îmi ridic paşaportul şi mă pornesc la tine, îi comunică repede.

– Bine, spuse Păvălaş, dar dându-şi seama că ea va ajunge la el nu pe 31 martie, ci în dimineaţa zilei de 1 aprilie, puse întrebarea: ,,Noul stăpân al apartamentul va fi de acord cu aceasta?"

– Explică-i situaţia, iar eu îl voi mulţumi cu o şampanie, spuse Flavia.

– El nu-şi schimbă deciziile şi nu consumă băuturi alcoolice, îi comunică fiul.

– Şi încă ce nu face?! exclamă Flavia, repetând o vorbă de duh din televiziune, pe care iniţial n-o pricepuse.

Însă Păvălaş îi ghici sensul şi râse, apoi zise vesel:

– Pare-se, nici de sex nu are nevoie. Stă toată ziua în casă ca în buncăr şi nu-şi rupe ochii de la ecranul computerului.

– Nu te teme de dânsul, îl încurajă Flavia.

Apoi îşi ziseră la revedere şi puseră receptoarele. Flavia se ţinuse bravo cu fiul, dar o frământa şi pe ea întrebarea, cum va reacţiona noul stăpân al apartamentului la întârzierea ei, fie şi condiţionată. Numai de nu l-ar da pe Păvălaş afară din casă… B-r-r! O trecură fiorii şi tot atunci zbârnâi telefonul. O fi iar Păvălaş, pentru ca să-i comunice că noul stăpân nu vrea să aştepte sosirea ei şi îl aruncă în stradă…

– Invită-l la telefon! Porunci, ridicând receptorul.

Urmă o pauză-groapă, ca cea din emisie, apoi se făcu auzită vocea Jenicăi, care îi aduse la cunoştinţă:

– Floricel nu-i cu mine. A plecat, Flăviuţă, cu toate că îmi repeta şi prin somn: „N-o să mă despart niciodată de tine.”

– Frumos, remarcă Flavia, apoi îi spuse Jenicăi: Nu te întrista, căci de bărbaţi e plină lumea.

– Şi mie mi-i plin podul, dar ca Floricel nu-i niciunul, zise Jenica, repetând-o în spusa cu „podul” pe mama Flaviei.

O auzise de la Flavia şi îi plăcuse, deoarece era o femeie frumoasă şi mândră, care nu se ţine de bărbat ca scaiul, cu toate că îi deplânge plecarea. După fraza cu „podul” Jenica râse, recăpătându-şi elanul şi zise:

– Am fost la spital, dar nu te-am găsit acolo.

– Te-ai priceput că am şters-o acasă? o întrebă Flavia.

– Mi-a şoptit o bătrână … cu o revistă mondenă în mână, o înştiinţă Jenica.

– Bunica Ileana, zise cu duioşie Flavia.

Când şi-a luat rămas bun de la dânsa, bătrâna a rugat-o:

– Lasă-mi revista, căci am o nepoată, căreia îi place viaţa bogată.

– Vorbim mai mult şi despre mai multe la întoarcerea mea din Viena, îi spuse Jenicăi Flavia.

– Când să te aştept? întrebă Jenica.
– Nu ştiu, răspunse sincer Flavia.
Trebuia nu doar să-i găsească lui Păvălaş gazdă, dar şi să-şi prelungească permisul de şedere, ceea ce nu se face într-o zi-două.
– Îţi doresc succese, Flăviuţă! zise din suflet Jenica.
După ce îşi luă rămas bun de la dânsa, Flavia se duse în bucătărie, unde o aştepta ceaiul şi ceea ce mai puse Tasea pe masă. În centrul ei trona colacul – pomana bătrânei Ileana.
– Trebuie să aprindem o lumânare, zise Flavia şi deschise sertarul, în care avea o mulţime de lumânări.
Le cumpărase Maria, când nu le găsise pe cele aduse cu o zi înainte de înmormântarea lui Pavel. Flavia nu ţinea minte unde le pusese, iar după înmormântare a dat de ele, însă Mariei nu i-a părut rău pentru cheltuiala dublă, zicându-i:
– Au să vă mai trebuiască.
– Mai bine nu mi-ar trebui, o contrazise în gând Flavia.
Acum ea îşi pironi privirea pe flăcăruia lumânării, rămânând să şadă la masa din bucătărie după ce îşi bău ceaiul. Tasea strânse tacâmurile, spălându-le pe cele murdare.
– Du-te, o rugă ea în soartă, ca temându-se să nu stingă lumânarea cu suflarea.
Tasea ieşi din bucătărie, închizând uşa. Flavia rămase singură şi în scurt timp revăzu în memorie masa de pomenire, pe care a făcut-o în a patruzecea zi de la decesul lui Pavel.
S-a nimerit să fie într-o sâmbătă, Maria şi Jenica venind s-o ajute, iar când masa a fost aşternută, colacii fiind puşi unul lângă altul, ca ostaşii, Tasea a spus ca la sărbătoarea cu ocazia Revelionului:
– Hai să aprindem lumânările!
Erau treizeci şi şapte de colaci şi respectiv lumânări.
– Doi rămân pentru Dumneavoastră şi Tasea, iar ultimul…

veţi ieşi în stradă şi îl veţi da primului întâlnit, a fost îndrumarea Mariei.

Când Flavia ieşi cu colacul în stradă, auzi piuind în buzunar mobilul.

– Sunt pe aproape de tine, îi comunică vocea lui Vlad pe ton de vină.

Pe bună dreptate, în ziua pomenirii lui Pavel el nu trebuia s-o apeleze.

– Te sun, deoarece ştiu că îţi este foarte greu, spuse el, anticipând refuzul ei de a vorbi cu dânsul.

Ea stătea în stradă, ţinând în mâna stângă colacul, iar în dreapta mobilul. Vlad răsări ca din pământ lângă dânsa şi o întrebă, având în vedere colacul:

– Pentru cine-i?

– Pentru tine, răspunse Flavia, deoarece el primul îi ieşise în cale.

– De sufletul lui Pavel, zise, dându-i colacul.

Vlad îi răspunse cu pietate: „Mulţumesc" şi puse colacul în sacoşa, pe care o avea în mână. În ea era un pachet cu lapte, pe care îl primea la uzină întru evitarea poluării plămânilor cu praf de metal.

– De ce nu-l beai la lucru? l-a întrebat ea odată.

– Nu-l beau nici acasă, i-a răspuns el pe ton vesel şi a insistat ca ea să-i ducă lui Păvălaş laptele.

Acum i-l dădu pentru Tasea. Ea refuză, motivând:

– După masa de pomenire mi-a rămas foarte multă mâncare.

Ar fi putut să-l servească şi pe dânsul… Dar nu. La masa lui Pavel Vlad nu-şi avea locul.

– Hai şi vom şedea olecuţă în „Ora de vârf", propuse el, privind-o cu rugă.

Era o cafenea mică şi ieftioară, care avusese tupeul să se deschidă lângă un restaurant de lux, cu preţuri majore.

– Îmi place, spusese Vlad despre „Ora de vârf”, când ei venise prima oară în cafeneaua aceasta.

El îi propusese să ia loc la una din măsuţele de pe terasă. Ea stătea la cumpăna, căci cafeneaua era aproape de casa ei, vecinii putând să o vadă.

– Mergeai alături de un bărbat mai tânăr ca mine, îi pusese în vină Pavel deunăzi.

Însă astăzi n-are cine s-o certe şi vecinii nu mai sunt atotvăzători, ci o consolează. Cu toate acestea, ea îi zise lui Vlad, având în vedere „Ora de vârf”: „N-am ce căuta acolo.”

– Via, rosti el, acceptându-i refuzul şi pe cale să-şi ia rămas bun de la dânsa, ea urmând să se întoarcă în casa cu miros de lumânări, dar fără lumină.

– Merg, îşi schimbă brusc hotărârea, Vlad privind-o cu mirare, fără să-i pună vreo întrebare.

Ajunseră în tăcere până la „Ora de vârf”, trecură pe lângă terasa pustie, căci era deja toamnă târzie, şi intrară în local. Vlad se apropie de bar, pentru ca să comande băuturile, iar ea urcă la etajul al doilea, de unde îl vedea mic şi gârbov. El îi simţi privirea şi îşi întoarse capul, dar n-o zări în sala de la etajul întâi, care era aproape goală. Se gândi, probabil, că ea a ieşit pe uşa din dos, căci îşi îndreptă privirea într-acolo. Încă o clipă şi el va părăsi cafeneaua, strigând-o în noapte:

– Via! Via!

Flavia se grăbi să-l anunţe:

– Sunt aici!

El îşi ridică ochii spre dânsa şi răsuflă cu uşurare, apoi îi puse întrebarea:

– Ce să-ţi iau?

– O cola, spuse ea din obişnuinţă, căci nu-i era sete.

– Cola nu este, ţi-am luat pepsi, îi comunică Vlad, aducându-i băutura.

Apoi îi recunoscu sincer:
– Am crezut că m-ai părăsit.
– La înălţime mă simt mai bine, spuse ea, fugind de tema abandonării.
– Iar eu am frica înălţimii, îi dezvălui el fără sfială.
Flavia nu reacţionă la spusa-i, ci îl dojeni cu întrebarea:
– De ce nu-ţi scoţi scurta?
– Puloverul meu nu-i pentru cafenele, îi răspunse el, jenându-se.
– Nu te complexa, îl sfătui ea şi el se ridică de pe scaun, se duse la cuierul din colţ, unde îşi scoase scurta.
Purta un pulover gros din lână aspră, nici nou, nici vechi, dar curat.
– Eşti bine, îl asigură ea, el răspunzându-i cu un zâmbet.
Nu zâmbea ca Pavel, descoperindu-şi şiragul de dinţi, unul ca unul, ci nedezlipindu-şi buzele, deoarece avea dantură imperfectă şi deja cu goluri, de care se ruşina.
– Fii liber! lansă ea îndemnul, ca pentru Păvălaş-fiul.
– Vi-a, spuse el, atingându-i mâna cu degetul.
Flavia îşi pusese mâinile pe masă şi le împreunase, ca îngrădind suprafaţa, pe care se afla paharul cu pepsi. Însă îndată ce simţi atingerea lui, şi le retrase, dosindu-le sub masă.
– Via, şopti el, privind-o cu multă compasiune.
Erau ca pe două maluri de fluviu, Vlad neputând s-o ajute, deoarece lipsea puntea. Ea scoase din sacoşa lui colacul şi îl puse pe masă, apoi înfipse în el lumânarea şi îi zise:
– Aprinde-o.
Vlad scoase din buzunar bricheta şi făcu să apară o flăcăruie, pe care o apropie de mucul lumânării. El se aprinse, iar ei rămaseră cu privirea pe luminiţă.
– Este interzis! îi anunţă, apropiindu-se o chelneriţă.
– N-o să mai facem aceasta, îi promise copilăreşte Vlad, însă

ea nu se mişcă din loc, intenţionând să-i amendeze, probabil.

Atunci el zise – hotărât, categoric:

– Mai mult n-o să venim aici.

Flavia îl privi cu mirare, iar inima i se strânse, ca presimţind răul. Vlad intui, probabil, aceasta, căci se grăbi să-şi întoarcă spusa în glumă, zicând vesel:

– N-o să mai venim în anul acesta.

Până la anul nou erau încă multe zile, însă Flavia îşi planificase să plece de curând la fiu şi Vlad ştia aceasta.

– Să mergem, hotărî ea şi stinse lumânarea, apoi puse colacul în sacoşa lui Vlad.

Când i-o dădu, observă că ochii lui se făcură tulburi, cu vinişoare roşii.

– Ţi s-a mărit tensiunea, observă pentru dânsul.

– Am simţit, zise el fără să dea importanţă faptului.

– Ai vreo pastilă cu tine? continuă ea cu îngrijorare.

– Sanda mi-a umplut buzunarele cu pastile, dar eu nu cred în ele, îi comunică el, străduindu-se să zâmbească.

Însă ea îl apostrofă cu întrebarea:

– În cine crezi dară?

– În tine, îi răspunse el fără a sta pe gânduri.

– Frumos, remarcă ea pentru sine, iar lui îi spuse: Va trebui să mă fac doctoriţă cât se poate de repede.

– Să te întorci mai degrabă, zise el rugător, ca Păvălaş când ea pleca în deplasare.

– De cum le isprăvesc pe toate, vin acasă, îi promise ca Tasei.

– Cum să rămân singură? o întrebase sărmana.

– De ce singură? Este Maria. Şi Tanti Tasea, nea Nelu…

– Cu tine-i mai bine, murmură Tasea, iar Vlad îi promise ca mulţi ani de-a rândul:

– Am să te aştept.

Apoi îi întinse pachetul cu lapte, zicând:

– Totuşi, ia-l pentru Tasea.

– Fie, dădu ea din mână. Însă îl lăsă deocamdată în sacoşă.

Ieşiră din cafenea şi se îndreptară spre blocul ei.

– Te conduc până acasă, dar prin înconjur, nu de-a dreptul, zise el şi luă direcţia străzii paralele.

Flavia căzu de acord, odată ce nu se grăbea să ajungă în casa cu miros de moarte. Mergând pe strada paralelă, trecură pe lângă câteva florărese, care păreau îngropate în crizanteme. Vlad îşi încetini paşii, dar imediat renunţă la ideea de a-i cumpăra flori, zicând pentru dânsa:

– Am să-ţi dăruiesc foarte multe flori, numai că nu acum – când te vei întoarce din Viena.

– Nu trebuie, şopti Flavia.

– Trebuie, spuse el sigur.

Iată-i ajunşi la intrarea în curtea cu blocul ei, luminând mai cu toate ferestrele.

– N-ar trebui să mă vadă, zise Vlad în surdină, iar în clipa următoare Flavia se pomeni întrebată:

– Mergeţi acasă?

Era nea Nelu-vecinul. Ca înadins, ca în telenovelele cu scene banale.

– Merg, îi răspunse ea ca soldatul şi luă pachetul cu lapte, lăsându-i lui Vlad colacul.

El îi prinse mâna şi o sărută galant, plecându-şi capul. Nea Nelu nu observase aceasta, grăbindu-se acasă. Ea, voind să-l ajungă, nici nu se uită în urmă, Vlad rămânând cu un colac în sacoşă. Era al patruzecilea, ultimul.

Lumânarea din bucătăria Flaviei arse, ajungând până la faţa colacului. Se făcu simţit mirosul de pâine prăjită, ca atunci când Flavia prepara pesmeţi pentru Păvălaş-micul. Ea suflă în flacără şi o stinse, apoi se ridică de pe scaun şi porni spre ieşirea din bucătărie. Ajungând în coridor, scoase din geanta sa

scrisorile lui Vlad şi foile cu memoriile Sandei.

– Ce să fac cu ele? o trecu gândul.

– O să le iau cu mine la Viena, luă hotărârea privitor la memorii, căci nu le citise până la capăt.

De fapt, îi rămăsese o singură pagină, cea, care începea cu inscripţia: *„23 ianuarie, 2008. Dimineaţa.”*

În acea dimineaţă – Flavia nu putea să o uite – ea s-a trezit înaintea lui Păvălaş şi i-a pregătit micul dejun, iar după ce el a plecat la facultate, s-a apucat să brodeze. Înainte de decesul lui Pavel cumpărase două goblenuri mici, cât pălmuţa-i. Unul avea în imagine o bisericuţă înzăpezită, altul o căsuţă la poalele munţilor.

– Vor completa colecţia mea de căsuţe, îi comunicase lui Vlad, care o sunase două zile în urmă.

El ştia că ea brodase deja şase goblenuri cu a câte o căsuţă, dar nu le văzuse.

– Am să le aduc pe toate acasă, îl informă, luând prompt hotărârea de a-i dărui una.

– Mulţumesc, zise el, bucurându-se.

Apoi spuse neaşteptat:

– Brodează o căsuţă pentru mine.

– Una din recentele două va fi a ta, îl asigură Flavia.

– Vreau să brodezi o căsuţă special pentru mine, spuse el, punându-i imediat întrebarea: Când te întorci?

N-o rostea în premieră, ceea ce o irită pe Flavia, căci ea nu şedea în Viena de dragul şezutului, ci pentru a rezolva problemele stringente şi pentru a-l susţine pe Păvălaş, care avea prima sa sesiune. Oare el nu înţelege aceasta?! Însă nu-şi scoase în vileag enervarea. Ceva o opri, ea răspunzându-i cu stăpânire de sine:

– Miercurea viitoare Păvălaş susţine ultimul examen, iar joi dimineaţa mă pornesc acasă.

– Bine, zise el, potolindu-se.

– Mă aşteaptă ca pe o scăpare, o trecu gândul. Parcă ar fi Păvălaş, care a rămas doar cu mine, remarcă pentru sine după ce încheie convorbirea.

Mai precis – după ce convorbirea se întrerupse.

– Mobilul meu se descarcă foarte repede, îl anunţase ea pe Vlad din capul locului.

– Al meu la fel, îi relată el fără amărăciune.

Pare-se, n-avea nicio piatră pe suflet, pe când ea – o mulţime. Dar cum să-i spui despre toate, dacă din clipă în clipă se descarcă mobilul – al ei sau al lui, rezultatul e acelaşi.

– Să vedem al cui se va stinge primul, propuse Vlad cu voie bună, dar ei nu i-a plăcut verbul „a se stinge”, de parcă mobilul ar fi fost un om pe murite.

Cu aceasta nu se glumeşte…

Flavia de astăzi lăsă necitită pagina, care începea cu inscripţia „*23 ianuarie, 2008. Dimineaţa.*” şi se duse în dormitor, luând cu sine scrisorile lui Vlad.

– Ce vreai să faci cu ele? se auzi întrebarea Tasei.

– Treaba mea, îi răspunse Flavia.

– Şi a mea, căci mama mi le-a dat spre păstrare, zise Tasea.

Uite aşa! Şi n-ai ce-i face, căci are dreptate.

– Socoate că ţi-ai îndeplinit misiunea, îi spuse şi strânse în mâini scrisorile lui Vlad, ca având temerea că Tasea i le va smulge.

Însă aceea zise rugător:

– Nu le duce la Viena.

Flavia nu se aşteptase să audă aceasta, însă rugămintea Tasei îi veni bine la inimă, de aceea spuse fără dubii:

– Le voi lăsa acasă.

Tasea şopti: „Bine” şi se îndreptă spre odaia sa. Din cauza piciorului beteag, mergea cu un umăr mai ridicat, ca ducând o

căldare cu apă. Numai copiii din sate merg astfel, începând să care apă de la o vârstă precoce.

Flavia stătu cu scrisorile lui Vlad în mâini până când îi veni hotărârea:

– Am să le pun la locul vechi.

Coborî de pe perete goblenul cu mâinile împreunate a rugă şi puse scrisorile în ascunzişul găsit de ea la Viena, în schimbul altarului, unde fusese păstrate de preot. Într-un fel, ţinea de sfinţenie şi goblenul, odată ce îl avea de icoană. Agăţându-l din nou de perete, îl privi cu pietate, apoi luă de pe pat cuvertura şi dădu la o parte iorganul, făcând să se vadă cearşaful cu trandafiri roşii, pe care Pavel îl cumpărase în ultima vară din viaţa-şi.

– Mai aveţi? o întrebase ca în glumă pe vânzătoarea, care cu exces de zel îşi lăuda marfa.

– Câte vă trebuie? reacţionă ea bucuroasă.

– Încă unul, răspunse Pavel, comentând vesel: Să doarmă şi fiul meu pe trandafirii iubirii.

Faţa lui Păvălaş se făcu mai roşie decât florile de pe cearşaf, el spunând supărat:

– Nu-mi place.

Cu toate acestea, Pavel a cumpărat două cearşafuri. Unul…

– Las să rămână acasă, a luat hotărârea.

Altul…

– Ia-l pentru Păvălaş, i-a poruncit Flaviei.

– Bine, a răspuns ea, cu toate că s-a simţit neglijată.

De altfel, cearşaful cu trandafiri nici ei nu-i plăcuse, căci era prea bătător la ochi. Ţigănesc – ar fi zis mama.

Reîntorcându-se în Viena, a băgat cearşaful în dulap, mai departe, şi a uitat de el. Însă peste o lună, când a decedat Pavel şi ea, împreună cu Păvălaş, a revenit în Patrie, cearşaful cu trandafiri roşii – cel pe care Pavel în lăsase acasă – s-a făcut văzut,

fiind aşternut pe patul din dormitor. Cu o zi înainte de plecarea sa din viaţă, el i-a comunicat, telefonând-o, că a pus maşina de spălat şi aspiratorul, făcând toate lună. Probabil, neavând un alt cearşaf la îndemână, l-a aşternut pe cel nou. Flavia era tentată să creadă în aceasta, însă gelozia, de care nu dăduse dovadă în anii de căsătorie, începu să o roadă, ea simţind repulsie faţă de cearşaful cu trandafirii iubirii, cum se exprimase Pavel. Cu toate acestea, nu l-a scos de pe pat, nutrind speranţa că el a păstrat mirosul lui Pavel. Însă cearşaful aducea doar a pânză nouă şi a gaz, vopseaua pentru desen fiind de calitate proastă. Flavia nu îl stropea cu dezodorizante, cum îi era obiceiul, deoarece spera să dea, totuşi, de parfumul corpului lui Pavel. Îl căuta, zvârcolindu-se printre trandafirii, care o înţepau cu acele sale noapte de noapte tot mai tare.

A avut ea o emisiune despre o pruncuţă, care a fost aruncată goală-goluţă în grădiniţa cu trandafiri. De fiinţa cea mai apropiată, nu de o străină…

– Dragă Maria, eu nu mai pot de durere, s-a plâns Flavia prietenei-mame.

– Ce vă doare? a întrebat-o Maria.

– Sufletul, i-a răspuns Flavia.

Apoi i-a adus la cunoştinţă povestea cearşafului cu trandafiri.

– Scoateţi-l de pe pat şi aruncaţi-l, a sfătuit-o Maria.

Repede şi bine. Ori bine şi repede. În fine, e fără de importanţă. Principalul e că rezolvarea e justă. Însă Flavia n-a urmat sfatul Mariei, deoarece nu s-a putut despărţi de cearşaf ca de propria piele, acele trandafirilor înfigându-i-se în carne. Numai plecarea la spital a pus capăt chinului, iar la revenirea acasă ea scoase de pe pat cearşaful şi îl băgă în maşina de spălat, aşternându-şi unul cu o dungă la margine, ca un drum la capătul iernii. Apoi găsi în dulap cămaşa lui Pavel, cea pentru tăietorii

de pădure, dar ea mirosea a petale de trandafiri putrezi. O puse şi pe ea în maşina de spălat, îmbrăcând o cămaşă de noapte – lungă până în podele, iar mânecile până la degete.

– Oribil, zise, văzându-se în oglinda dulapului, iar în clipa următoare o chemă soneria.

– Cine o fi la o oră atât de târzie? se gândi mirată, iar Tasea strigă înspăimântată:

– Nu deschide!

– Să văd, cel puţin, cine-i, hotărî Flavia şi se apropie de uşa de la intrarea în apartament, uitându-se prin vizetă.

– Sunt eu, doamnă Via! se auzi de după uşă.

Era tanti Tasea, cu ceva-n mână.

– O plăcintă aş mânca, zise în sine Flavia.

Însă tanti Tasea nu-i aduse plăcinte, ci … o pijama. Cu fluturaşi albaştri şi inimioare, desigur roşii. Ce au în comun fluturaşii cu inimioarele – nu se ştie, dar desenul se arăta a fi … vesel. Aşa ar fi spus tatăl Flaviei.

– Am cumpărat pijama pentru mine, dar s-a dovedit a fi mică, porni să-i explice tanti Tasea, încheiând cu sfială, poate dumitale, doamnă Via, îţi vine, căci înapoi nu voi duce-o.

– Eu am pijamă, o înştiinţă Flavia.

I-o făcuse cadou Maria, anul trecut, de ziua naşterii. Iar Maria avea ochi bun, pijama fiind exact pe Flavia. Era de un verde deschis, ca iarba de primăvară, iar pe buzunăraşul din dreptul inimii avea un ursuleţ nostim. Graţie lui, Păvălaş începuse s-o numească Ursuleţul.

– Coşcogea ursoaică, îl corectase zâmbind Flavia.

– Mai procuraţi-vă una, o îndemnă tanti Tasea, pe faţa ei fiind scrisă dorinţa de a nu rămânea în pagubă.

Poate din teama de a nu fi certată de nea Nelu…

– El, spuse tanti Tasea, întorcându-şi capul în direcţia apartamentului său şi având-l în vedere pe nea Nelu, te-a văzut,

doamnă Via, când te întorceai de la spital.

– El pe toate le vede, remarcă în sine Flavia, iar pentru tanti Tasea zise:

– Am să probez pijama.

Tanti Tasea se bucură, iar Flavia se duse în dormitor, unde îşi puse pijama şi se privi în oglindă. Ciudat, dar pijama cu fluturaşi şi inimioare, ca pentru o fetiţă naivă, stătea pe ea bine. Chiar foarte bine. Faptul acesta o făcu să zâmbească şi să iasă din dormitor, mergând ca pe podiul pentru demonstrarea modelor. Publicul în persoana tanti Tasei şi a surorii sale o privea cu încântare.

– Doamnă Via, arăţi tinerică! exclamă tanti Tasea, iar Tasea zise:

– Parcă eşti de la grădiniţă.

– Înseamnă că trebuie să-mi reîncep viaţa de acolo, observă pentru sine Flavia, iar tanti Tasei îi zise:

– Iau pijama.

După plecarea ei se culcă şi adormi îndată.

Se trezi dis-de-dimineaţă, ca pentru a-şi pune subsuoară termometrul – regula de nezdruncinat a spitalelor – dar nu mai era în spital, ci acasă, în patul său…

– Nostru, l-ar fi corectat ea pe Pavel, care obişnuia să spună: „Apartamentul meu. Maşina mea. Fiul meu.” şi aşa mai departe, despre toate valorile, pe care le aveau în posesie.

Le atribuia numai sie, poate pe motivul că îşi asumase răspunderea pentru ele? Pentru ca ea să nu umble cu un umăr lăsat asemeni Tasei şi multor altor femei împovărate…

– Te-ai trezit? se auzi Tasea din uşă.

– Dar tu de ce te-ai pus pe picioare la o oră atât de devreme? o întrebă dojenitor Flavia.

– Din obişnuinţă, răspunse Tasea.

– Iar obişnuinţa i-a implantat-o în creier spitalul, observă

pentru sine Flavia şi îi spuse Tasei:

– Pune la fiert două ouşoare.

– Pe-al tău să-l fierb ca de obicei – trei minute şi jumătate? întrebă Tasea.

– Ca de obicei, repetă Flavia, fiind surprinsă de faptul că Tasea n-a uitat preferinţa ei, care ţinea de viaţa lor în casa părintească.

În anii aceia mama fierbea ouăle diferit: timp de două minute – pentru tata şi Tasea, iar pentru sine şi Flavia – trei minute şi jumătate. Pavel n-a aderat la niciuna din aceste grupări, preferând ouăle fierte douăzeci de minute, întru evitarea contaminării cu salmonellă.

– Le fierb singur, zicea el, având teama că Flavia sau altcineva va stinge focul înainte de vreme.

Însă când a plecat ultima oară din Viena, în drumul spre casă s-a intoxicat anume cu ouă. De ce te temi, de aceea nu scapi – spune proverbul. Dar poate nu i-a priit ouăle…

– Pâine este? se interesă Flavia, întrerupându-şi cugetările triste.

– S-a terminat, răspunse Tasea.

– Te duci să o cumperi? îi propuse şovăitor Flavia.

Tasea nu fu împotrivă de a pleca la magazin după pâine, dar voi să ştie:

– Cine va fierbe ouăle?

– Eu, cine alta?! răspunse brav Flavia.

În Viena, pe un panou de agitaţie din preajma alegerilor parlamentare, citise întrebarea: „Dacă nu eu – cine altul?!” Îi plăcuse, deoarece se simţea şi ea de neînlocuit: în televiziune şi în misiunea de a-i purta de grijă fiului.

– Eu l-am crescut, a spus odată mândră de sine în prezenţa lui Pavel, aşteptând lauda lui, aprecierea.

Însă el a sărit ca fript, punându-i răstit întrebarea:

– Eşti mamă solitară?!

De marginea patului era agăţat lanţujelul cu cruce, care îi aparţinuse lui Pavel. Pare-se bine se spune, că nu trebuie să porţi o cruce străină. Însă Pavel n-a fost un străin pentru dânsa şi toate avuţiile le-au aparţinut în egală măsură, ea insistând ca el să spună: „Apartamentul nostru. Maşina noastră. Fiul nostru.” şi aşa mai departe despre tot ce aveau în posesie. De ce, dar, crucea să fie numai a lui?! Flavia luă lanţujelul şi îl prinse la gâtul său. În clipa următoare – oare numai din coincidenţă? – începură să bată clopotele bisericii din apropiere.

– Mă duc la slujbă, hotărî Flavia şi se îmbrăcă repede, încuie uşa, dar… îşi aminti că a trimis-o pe Tasea după pâine.

Greu va face ea drumul, cu toate că magazinul nu-i departe. Obosind, obişnuieşte să se aşeze pe o bancă de pe aleea din preajma casei. Clopotele bătură mai insistent, grăbind-o pe Flavia.

– S-o mai aştept ori s-o caut pe alee? îşi puse întrebarea.

Stop! Tanti Tasea şi nea Nelu au cheia de la apartamentul lor, ea fiindu-le lăsată de Pavel pentru cazul, când trebuie să pleci de urgenţă, iar Tasea e la plimbare sau în altă parte.

– Foarte bine, observă Flavia şi se porni pe scară la vale.

Ajunsă afară, umplu cu aer proaspăt plămânii şi o luă repejor spre lăcaşul, care se afla în capătul străzii, cale de un sfert de oră. Dar nu şi în cazul ei, mai ieri grav bolnavă. La sfârşit de cale îi veni să se aşeze pe treptele de la intrarea în biserică, asemeni cerşetorilor, într-atât de obosită se simţi.

– Doamnă Flavia! auzi, adresându-i-se o femeie cu mătura în mână, probabil o slujitoare a bisericii.

– Sunt Galea, nu mă recunoaşteţi? continuă la urechea-i femeia.

Avea faţa palidă şi, pare-se, umflată.

– Cel mai tare mi se umflă picioarele, îi descoperi ceva mai

târziu femeia, care – să vezi minune! – i-a fost colegă de televiziune, lucrând în calitate de regizor secund în redacţia „Ştiinţă şi educaţie”, care se afla alături de a ei. A cunoscut-o, la sigur, dar îi rămăsese în amintire cu totul altfel – tânără, frumuşică, zveltă.

– Din televiziune m-au „măturat” comuniştii, îi comunică fosta colegă, continuând cu mărturisirea – ca pentru emisiunile ei de pe timpuri – am rămas pe drumuri, cu doi copii în cârcă şi cu un credit, luat de bărbatul meu – decedatul.

– Avem mult în comun, menţionă Flavia pentru sine, fiind cuprinsă de milă faţă de femeia, care – după părerea ei – degradase.

– Să nu ajung şi eu măturând scările, o trecu gândul, iar femeia – parcă citindu-l – îi aduse la cunoştinţă:

– Numai sfânta biserică mi-a oferit un loc de muncă. Mă mai ajută şi lumea, dându-mi pomeni. Nu numai eu am găsit salvarea aici. Vedeţi fata aceea, îi arătă o tânără spălând pragul bisericii. Mama ei a fost directoare de şcoală.

– Doamne fereşte! exclamă Flavia.

– Cu adevărat, zise femeia. Fata ar fi ajuns în bordelurile Turciei, dacă biserica n-ar fi miluit-o. Mai bine să spele podelele, decât să fie târfă!

– Corect, spuse Flavia şi îşi aminti cum Păvălaş îi arătase o imagine dintr-o revistă social-politică, în care erau două persoane: o femeie în etate şi un băiat fraged.

Cerşeau, şezând sub vitrinele unui supermarket.

– Nu-ţi pare că seamănă cu noi? o întrebase fiul.

Ea observase deja asemănarea, care era foarte mare, de parc-ar fi fost, cu adevărat, ei în persoană, numai că în varianta nocivă.

– Iar supermarketul se numeşte „Christian Dior”, o atenţionase Păvălaş.

O, Doamne! Pavel îi dăruise pe vremuri o eşarfă azurie, cu fire strălucitoare, pe care era imprimată inscripţia „Christian Dior".

– E denumirea unei firme prestigioase, îi adusese la cunoştinţă, aşteptând lauda.

Însă ea nu punea accent pe valorile materiale, deşi îi plăcea să se îmbrace frumos şi la modă. Ştiind aceasta, Pavel obişnuia să-i aducă din deplasările sale de peste hotare hăinuţe deosebite de cele ale colegelor ei de televiziune. După decesul lui Providenţa a venit s-o avertizeze că se poate întâmpla să ajungă cu mâna întinsă… Dar de ce de rând cu ea să sufere fiul? Doar el n-are nicio vină şi încă nu-i în putere să ducă tot greul, asemeni lui Pavel.

– Doamne fereşte! şoptise atunci Flavia, întorcându-şi privirea de la revistă.

Şi-ar fi dorit ca Păvălaş s-o arunce, uitând imaginea din ea cât mai repede, însă el a pus-o alături de manualele sale. Cu ce scop? Doar decăderea nu poate fi învăţată…

– Aş vrea o gură de apă, îi zise Flavia fostei colege, care ajunsese să măture scările.

Fie ale bisericii, dar măturatul măturat rămâne.

– Să mergem, o luă de mână aceea şi o duse în incinta lăcaşului, unde era o cămăruţă cât colivia papagalilor, iar în ea – o măsuţă, un scaun şi o găleată cu apă, ca în celulă. Ba nu, în celulă este şi patul.

– Aşezaţi-vă, îi şopti femeia, în trecut purtând prenumele Galea, iar azi – Dumnezeu ştie.

Flavia luă loc pe scaun, iar femeia umplu o cană cu apă şi i-o întinse. Flavia bău toată apa şi-i zise femeii:

– Bogdaproste.

Femeia zâmbi mulţumită şi îi spuse:

– Să vă fie de bine.

Apoi îi vorbi despre problemele sale de sănătate, care erau mari şi greu rezolvabile.

– Am fost şi eu în spital, îi mărturisi Flavia, pentru ca femeia s-o aibă de asociată.

– Cu inima? o întrebă Galea.

– Cu toate, îi răspunse Flavia.

– De ce? se interesă femeia – şoptit şi fără insistenţă, pentru ca să n-o facă să sufere, căci mărturisindu-ţi durerea, o resimţi în mai mare măsură.

– Mi-a decedat soţul, îi comunică Flavia.

– Domnul Pavel?! exclamă femeia cu mare mirare.

– L-a cunoscut? De unde? se întrebă frapată Flavia, căci femeia nu i-a fost prietenă şi n-a făcut parte din acele colege, despre care scăpa vorba acasă, în prezenţa lui Pavel.

– Domnul Pavel venea deseori la biserică, spuse femeia, ca citindu-i gândul.

Apoi îi aduse la cunoştinţă:

– Miluia săracii, ajutându-mă şi pe mine.

– Din care mijloace? era să întrebe indignată Flavia, dar se reţinu, pentru a nu-şi scoate în vileag problemele financiare.

În fine, fosta colegă îi era o străină.

– Vreau să vă dau să citiţi câteva rânduri din Biblie, zise femeia şi deschise cartea de pe măsuţa cât palma.

Flavia îşi puse ochelarii şi citi următoarele: *„Nu vă îngrijoraţi pentru ziua de mâine, căci ea însăşi se va îngrijora pentru sine.”* Ceva mai jos era subliniată fraza: *„Nu vă lăsaţi inimile să se îngrijoreze şi să nu aveţi teamă de nimic.”*

– E spus ca pentru mine, zise cu voce Flavia, iar femeia zâmbi mulţumită.

– Duceţi-vă şi puneţi o lumânare la icoana cu Sfântul Pavel, o îndemnă cu bunătate.

– Unde-i? întrebă Flavia.

– De cum o să ieşiţi de aici, o să daţi cu ochii de ea, răspunse fosta-i colegă.

Posibil, că şi Pavel punea lumânări la icoana aceasta, în preajma ei făcând cunoştinţă cu femeia sărmană. Flavia nu voi concretizare, iar fosta-i colegă zise, ca dându-şi seama:

– Domnul Pavel era umflat în ultima vreme.

– Iar mie îmi părea că se îngraşă, îi descoperi Flavia, mustrându-se pentru faptul că ironiza pe seama lui Pavel, poruncindu-i să-şi strângă burduhanul.

– Iartă-mă, şopti ea în faţa icoanei cu Sfântul Pavel şi aprinse o lumânare.

Cumpărase două, căci mai avea un Pavel în inimă – fiul.

– De sănătatea lui Păvălaş, zise, aprinzând cea de a doua lumânare.

Clopotele vestiră începutul serviciului divin. Flavia îl ascultă cu luare aminte, iar când el se sfârşi, se grăbi acasă. Femeia, fosta-i colegă, îi spuse la despărţire:

– Mai veniţi în lăcaşul Domnului.

– Am să vin, îi promise Flavia şi scoase portmoneul din geantă.

– Acum nu-i timpul să vă îngrijoraţi pentru mine, zise femeia, oprind-o din pornirea de a-i da o bancnotă.

Flavia îi dori sănătate şi se porni spre ieşirea din biserică, dar pe aproape de uşă dădu cu privirea de un portret mare cu inscripţia: „Întocmai cu apostolii. Sfântul kneaz Vladimir”. O citi şi conchise:

– Prea de tot.

Apoi se duse şi cumpără încă o lumânare, pe care o aprinse la picioarele kneazului-sfântului, odată ce prenumele Vladimir ţine de Vlad, ori invers – Vlad e un derivat al lui Vladimir. În fine, pentru ea nu avea importanţă, lumânarea ei fiind pentru omul, pe care îl numea în sine *Blajinul*.

– Am crezut că te-ai întors la spital, murmură Tasea, văzând-o ajunsă acasă.

– Cum să mă întorc, dacă trebuie să plec la Viena, se indignă Flavia şi îi puse întrebarea: Ai ştiut-o pe Galea Cătină?

Aşa se numea femeia, pe care o cunoscuse în biserică. Anume – o cunoscuse, căci cât timp au lucrat în televiziune doar a ştiut-o.

– Mi-o amintesc foarte bine, răspunse Tasea. Era foarte bună la inimă.

– Aceasta puţin contează în televiziune, observă Flavia.

– Nu doar în televiziune, spuse, întristându-se, Tasea.

– Totuşi, un om bun ţi-a descuiat uşa, îi puse în evidenţă Flavia, continuând pe ton de mentor: Cine a fost – nea Nelu ori tanti Tasea?

– Nea Nelu, răspunse Tasea, adăugând de îndată, şi tanti Tasea e bună.

– Fără îndoială, spuse Flavia, amintindu-şi plăcintele tanti Tasei. Ai mâncat? îşi întrebă sora.

– Da, am fiert ouăle. Mănâncă şi tu, o îmbie Tasea.

– Un pic mai târziu, zise Flavia şi se apucă să-şi facă bagajele, Tasea urmărind mişcările ei ca fetiţa, care curând se va lipsi de mămica.

Însă Flavia era mama lui Păvălaş, întâi şi întâi de toate.

– N-a sunat?

– Nu, răspunse Tasea, pricepând la cine îi este gândul.

Apoi îi aduse la cunoştinţă:

– Te-a solicitat doar doamna Alexandra Dimitrievna.

– Doamna Alexandra, o corectă Flavia, apoi o certă: De ce nu mi-ai comunicat îndată?

Tasea întârzie cu răspunsul, iar Flavia luă o foaie de hârtie mare, ca pentru anunţuri, şi scrise pe ea: „Cine şi când a sunat”. O dădu Tasei, poruncindu-i să facă notiţele respective cât timp ea va lipsi de acasă.

– Vei fi secretara mea, îi spuse pe ton de glumă.

Însă Tasea nu zâmbi, continuând s-o privească asemeni fetiţei, care e pe cale să plângă.

– Nu mă deplânge, îi ordonă Flavia şi formă numărul Sandei.

– Da, doamnă! îi răspunse aceea. Nu cumva ai plecat din spital înainte de vreme?

Continua să fie medic, deşi se pensionase. Or, medicul de vocaţie rămâne medic până la moarte.

– Am terminat perfuziile, iar pastilele pot să le primesc şi acasă, îi răspunse Flavia, fulgerând-o gândul: „A fost la spital. De abia târându-şi picioarele."

Ar fi trebuit să o sune şi s-o anunţe că deja e acasă.

– Scuzaţi-mă, îi spuse Sandei, care îi spulberă sentimentul de vină cu relatarea, că n-a făcut drumul până la spital în întregime, căci o bătrână întâlnită în cale a înştiiţat-o despre plecarea-i acasă.

– Bunica Ileana, se dumiri Flavia, apoi îi puse Sandei întrebarea: Încotro o luase?

– Nu ştiu, răspunse Sanda. Am întâlnit-o pe aproape de staţia de troleibuze.

– Pare-se, mi-a urmat exemplul, spuse Flavia.

– Adică şi ea a părăsit spitalul înainte de a-şi termina tratamentul, deduse Sanda, deloc salutând fapta bătrânei.

– O aşteaptă pământul, zise Flavia întru justificare şi Sanda acceptă motivarea, făcând constatarea:

– Iar pe tine te aşteaptă fiul.

– Trebuie să rezolvăm problema cu gazda şi să ne prelungim permisele de şedere, îi comunică Flavia. Sper să mă întorc până la ziua Dumneavoastră de naştere.

Era pe 6 mai, iar pe 5 mai – pe timpul socialismului – jurnaliştii sărbătoreau „Ziua presei". S-a întâmplat că Vlad a

felicitat-o pe Flavia cu această ocazie şi i-a comunicat că în ziua următoare va fi omagiată Sanda.

– Transmite-i felicitările mele, a spus Flavia.

Peste câteva zile el iar a sunat-o şi i-a relatat că Sanda îi mulţumeşte pentru felicitare. Sincer vorbind, Flavia nici să creadă că el va transmite urarea ei, odată ce era aproape necunoscută Sandei. Aşa credea ea. Însă în anul următor istoria s-a repetat, Vlad felicitând-o cu „Ziua Presei" şi amintindu-i delicat despre ziua de naştere a Sandei.

– N-am uitat, a spus ea, dar el a continuat să-i amintească subtil, an de an, că trebuie s-o felicite pe Sanda. Mai corect fie spus, că bine ar fi s-o felicite pe Sanda.

– Numai să nu te cheltuieşti pe cadouri, îi puse în vedere Sanda de astăzi.

– Cu părere de rău, nu am resurse, îi răspunse Flavia şi îşi luă rămas bun de la dânsa, uitând iarăşi s-o întrebe despre paranteza moldovenească şi manualul alcătuit de tatăl ei.

– Am să aflu aceasta, când am să mă întorc din Viena, hotărî pentru sine şi continuă să-şi facă bagajele.

De fapt, avea de luat lucruri puţine, căci majoritatea erau în Viena, ea trebuind să le aducă de acolo, odată ce viaţa ei îşi schimbase cursul.

Se duse la magazin şi cumpără pentru Păvălaş scrumbie, şprote, chetciup – produse, pe care le considera ca fiind mai bune în Patrie, şi, desigur, bomboane „Legenda", care îi plăceau mult fiului. Luă şi pentru Tasea – de cele mai moi la muşcare, ca pentru o băbuţă. Ea se bucură de bomboane, dar zise frapând-o pe Flavia:

– Cu Pavel îmi fusese mai bine.

– De ce? îi ceru lămuriri Flavia, odată ce îi era cunoscut faptul că Pavel n-o alinta cu bomboane.

– Nu trebuie să-mi impui dragostea faţă de dânsa, îi hotărâse

el Flaviei, repetând – a câta oară! – eu te iubesc doar pe tine.

– Cu Pavel mă simţeam mai în siguranţă, aduse la cunoştinţa ei Tasea.

– Şi eu l-am avut de perete, spuse Flavia, dar numai în sine.

Tasei nu voi să-i descopere teama sa mare de a nu face faţă situaţiei, ducând la râpă tot ce a făurit Pavel.

– A dus totul la râpă, anume aşa a spus el despre persoana, care i-a preluat locul în ambasadă.

Era o femeie fără experienţă în domeniul diplomaţiei, dar avea susţinerea unuia dintre demnitarii ţării, fiind favorizată de dânsul. Însă Flavia, neavând experienţa gospodăririi, era defavorizată de soartă. Diferenţa e mare, dar nimeni n-avea s-o ia în vedere, iertându-i greşelile.

– Tu ai deschis vreodată *Biblia*? o întrebă pe Tasea.

– Pavel m-a îndemnat s-o citesc, răspunse aceea.

– Şi până unde ai ajuns? continuă Flavia.

– Nu departe, recunoscu Tasea, simţindu-se vinovată, însă Flaviei îi era cunoscut faptul că medicamentele, pe care soră-sa şi le administrează, îi scad capacitatea de concentrare. Depunând eforturi de a pricepe sensul celor citite, ea oboseşte repede.

Ştiuse despre aceasta şi Pavel, dar insistase ca Tasea să citească *Biblia*. Înseamnă că o considerase de mare folos pentru dânsa.

– Adă *Biblia*, îi zise Flavia.

Tasea o aduse şi Flavia o deschise la versetul, pe care i-l arătase fosta colegă de lucru.

– Citeşte-l, îi porunci Tasei.

„Nu vă lăsaţi inimile să se îngrijoreze şi să nu aveţi teamă de nimic”, citi Tasea.

– Ai înţeles? o întrebă Flavia.

Tasea îşi mişcă într-o parte şi alta maxilarul de jos, de parcă rumegând ceva tare. De fapt, era un tic nervos, pe care Flavia îl mai văzuse la dânsa.

– E spusa lui Pavel, zise Tasea, încetând rumegatul.

– Nu a lui Pavel, ci a lui Matei, o corectă Flavia.

– Pavel îmi spunea adesea să nu mă îngrijorez de nimic şi să nu mă tem de nimeni, zise Tasea şi Flavia pricepu, că ea l-a avut în vedere pe Pavel pământescul, realul, care a fost lângă dânsa.

– Du *Biblia* la loc, îi spuse, iar în clipa următoare îi puse întrebarea: Ce a zis el înainte să-l ia „Urgenţa"?

Tanti Tasea şi nea Nelu îi relatase, că Pavel a spus în cele din urmă: „Ei au reuşit să mă distrugă", având în vedere comuniştii. Însă ea îşi dorea un Cuvânt pentru dânsa – cât de mic şi de neînsemnat, dar special pentru dânsa.

– El mi-a poruncit să pun toate lucrurile la loc, i-a comunicat Tasea.

– La loc, repetă Flavia, apoi o întrebă pe Tasea: Aşa şi a spus: „la loc"?

– Da, răspunse Tasea şi Flavia conchise că Pavel a fost cu gândul la dânsa, deoarece ea obişnuia să spună: „la loc", el corectând-o: „La locurile lor".

Împăcată, se aşeză în faţa televizorului şi îl privi toată seara, spicuind din program ştirile şi muzica bună. Apoi se culcă, punându-şi iarăşi cămaşa lui Pavel, care după spălare mirosea a pădure primăvăratică.

Se trezi la ora, care îi era necesară, fără ajutorul deşteptătorului. De altfel, soneria lui nu funcţiona, la sigur din voia lui Pavel, căci lui nu-i plăcea să fie trezit ca soldatul, cum s-a exprimat el încă pe timpul tinereţii lor, când le-a fost dăruit un deşteptător. Pavel îl băga în dulap pentru noapte, ca să nu-i audă ticăitul. Însă Flaviei îi plăcea sunetul ritmic, care o echilibra, pare-se…

– Sunteţi Flavia…

Funcţionara de la secţia de paşapoarte îi citi numele, scrutând-o cu privirea.

– Aveţi dubii? zâmbi Flavia.

– V-aţi schimbat, răspunse funcţionara şi îi întinse paşaportul.

În fotografia din el, făcută o lună în urmă, Flavia arăta, desigur, oribil. Deloc semănând cu un bărbat, ca după decesul lui Pavel, ci cu o muribundă. Br-r-r, o trecură fiorii, iar funcţionara zise:

– Schimbarea-i spre bine.

– Mulţumesc, spuse Flavia şi, strângând paşaportul, plecă acasă.

Ajungând în apartament, o sună pe Maria şi o anunţă, că a venit din spital şi se găteşte să plece la Viena.

– Te rog să ai grija Tasei, spuse din suflet.

– Vin la dumneavoastră, răspunse Maria şi peste cinci minute fu la uşa ei.

– Când v-aţi întors? voi să ştie şi Flaviei i se făcu ruşine că nu a sunat-o de cum a venit din spital, odată ce o are de un om foarte apropiat inimii.

– V-am adus brânză de oi, făină de porumb şi un borcănaş de cărniţă prăjită, să-i faceţi lui Păvălaş mămăliguţă cu tocăniţă.

– Maria… rosti Flavia, negăsind cuvintele de mulţumire.

Însă prenumele Maria spune totul.

– Să-i transmiteţi lui Păvălaş că ţinem pumnii pentru dânsul, zise buna.

Flavia o cuprinse, lipindu-se de ea ca de mamă.

– Totul are să fie bine, o asigură Maria.

– Vreau să cred, cu toate că…

Vocea Flaviei se tăie, iar ochii se umplură cu lacrimi.

– Să nu plângeţi în prezenţa lui Păvălaş, îi puse în vedere

Maria, asemuindu-se cu mama, care o îndrumase pe timpuri:

– Să plângi numai noaptea, în pernă, să nu te vadă şi să nu te audă nimeni. Nici bărbatul tău, nici copilul.

Maria puse mâna pe valiză, intenţionând să o ducă.

– E grea, încercă s-o oprească Flavia, însă Maria ridică valiza, păşind hotărât peste pragul apartamentului.

– Curând mă întorc, îi spuse Tasei, care stătea în coridor ca o stană.

Flavia o cuprinse şi îi şopti la ureche:

– Când am să revin, vom trăi mai bine.

Apoi merse împreună cu Maria până aproape de garajul lui Pavel, unde staţiona microbuzul, care urma să plece în direcţia Vienei. Era predestinat transportării coletelor, dar avea câteva locuri pentru pasageri.

Zărind garajul, Flavia avu pornirea de a bate la uşa lui, aşteptând ca Pavel să-i deschidă, iar când el se va face văzut, să-i spună…

– Ai familie, casă, ori numai maşină şi garaj?! îl apostrofa pe timpuri, fiind de părerea că el acordă prea multă atenţie automobilului, iar în garaj…

– Urcă, doamnă Flavia! o îndemnă şoferul microbuzului.

– Unde să mă aşez? întrebă ea, deschizând uşiţa maşinii.

– Unde vreai, căci n-am alţi pasageri, eşti unica, răspunse şoferul.

Era un bărbat cam de vârsta ei, care îl cunoscuse pe Pavel, odată ce garajele le fusese alături. Însă Flaviei el nu-i plăcea, ea crezându-l complicele lui Pavel la relele ce ţin de garaje. Cel de al doilea şofer era fiul său – un bărbat tânăr, dar deja cu un început bun de chelie. Flavia îl vedea prima oară, de aceea n-avea despre el nicio părere. Tânărul se aşeză la volan, întrebându-l pe taică-său:

– Mergem?

– Ce zici, doamnă Flavia? o ispiti în glumă bărbatul, întorcându-şi capul spre dânsa.

Ea se aşezase pe bancheta din spatele lor, care semăna cu o cuşetă de tren, dar era mai scurtă.

– Într-un ceas bun! zise şi îşi făcu semnul crucii, apoi îi dădu la revedere Mariei şi aruncă o ultimă privire spre garajul lui Pavel.

Uşa lui rămânea închisă, cu toate că Flavia striga cu inima:

– Pavel! Pavel!

Prima oprire o făcură în vamă. Pavel o trecea repede, deoarece avea paşaport diplomatic. Însă şoferul-fiul ar fi stat mult în ea, dacă şoferul-tată n-ar fi pus în paşaportul său o bancnotă de o sută de lei.

– Iar acestuia cât să-i dăm, doamnă Flavia? întrebă el cu referire la vameşul de pe partea cealaltă a hotarului.

– Tot atâta, răspunse Flavia, care vedea prima oară corupţia.

Până atunci ştia despre ea doar din materialele ziarelor, emisiunile televizate şi spusele lui Pavel.

– Acesta ia în valută, zise şoferul-tată şi puse în paşaportul său o bancnotă de zece euro.

Semaforul le arătă iarăşi verde.

– Următorul e ungurul, anunţă şoferul-tată, întrebând-o pe Flavia: Cu el ce ne facem?

– Îi dăm tot zece euro, răspunse Flavia.

– N-o să meargă, zise şoferul-tată.

– Dar care îi este preţul? se interesă Flavia.

– Ai să vezi ce concert are să ne facă, spuse şoferul-tată pe ton de păzea, doamnă!

Flavia fu cuprinsă de anxietate, căci ani în urmă un grănicer-ungur o returnase de la hotarul cu Austria.

Împreună cu Păvălaş pleca de Crăciun acasă, Pavel făcându-le vizele şi cumpărându-le biletele. El se afla în Patrie, aştep-

tându-i cu nerăbdare. Până atunci obişnuia să vină de Crăciun la dânşii, însă în vara acelui an fusese operat la picior, el continuând să îl doară, umflându-se.

– Venim noi! propuse Flavia.

Îi era dor de casă, de Tasea, de Maria şi Jenica… Însă grănicerul-ungur a oprit-o din cale.

– Viza de tranzitare a Ungariei nu este valabilă, zise el rece.

– De ce? nu pricepu ea, odată ce termenul vizei sale şi a lui Păvălaş nu expirase.

– Deoarece ea permite tranzitarea Ungariei doar în două rânduri, iar Dumneavoastră intenţionaţi să faceţi aceasta a treia oară, îi explică grănicerul-ungur.

– Mi s-a spus că-i multiplă, nu se lăsă Flavia.

Pavel o informase despre aceasta, iar el nu era un diletant în ale vizelor, odată ce lucrase în ambasadă.

– Citeşte! îi porunci grănicerul, băgându-i în ochi viza cu pricina.

Era în limba maghiară, pe care Flavia n-o ştia.

– S-o înveţi! îi indică ungurul şi o coborî din tren împreună cu Păvălaş-copilul pe aproape de miezul nopţii, în plină iarnă.

Amintindu-şi scena aceasta, Flaviei i se făcu frig, exact ca pe peronul bătut de vânturi, şi ea se înveli cu plapuma şoferilor. Cel de la volan incluse radioul şi găsi muzică lină, senină, care o calmă. Însă curând se făcu auzită chemarea mobilului. Ea nu-l mai avea de la plecarea sa precedentă la Viena, cu trenul.

– Piu-u-u! auzise atunci, aparatul fiind pe măsuţa din cupeu.

– Bună seara, îi spuse vocea lui Vlad ca de alături şi atât de cald, paşnic, încât ea se voi înapoi acasă, alături de dânsul.

– Îmi pare bine că te-am găsit încă în Patrie, zise Vlad în continuare.

– Trenul e pe cale să pornească din staţie, iar telefonul meu – să-şi înceteze funcţionarea, deoarece termenul contractului din minută în minută expiră, îi comunică ea, neputând să schimbe nimic.

– Şi cartela mea e pe sfârşite, o anunţă Vlad, apoi propuse, hai să vedem al cui va muri primul.

Ei nu-i plăcu verbul „a muri”, de aceea îl corectă repede:

– Al cui va muţi primul.

– E aceeaşi, spuse Vlad cu voie bună, şoptind peste o clipă, Vi-a…

– Doamnă Flavia! fu chemată din viaţa de astăzi. Cu domnul Pavel aţi mers pe traseul acesta? o întrebă şoferul-tată.

– Nu, îi răspunse Flavia, abţinându-se să menţioneze, că Pavel alegea drumurile cele mai bune, pentru ca să nu zdruncine pasagerii, adică pe ea şi pe Păvălaş, şi totodată să nu deterioreze maşina.

Însă microbuzul circula pe căi lăturalnice, cu gropi pe alocuri şi margini neîntărite.

– Sunt mai puţin aglomerate, motivă şoferul-tată.

– Fie, zise Flavia în sine şi începu să fure cu privirea inscripţiile de pe indicatoare.

„Biserica dintr-o piatră” – citi pe unul din ele. Dacă la volan ar fi fost Pavel, ea l-ar fi rugat să meargă în direcţia lăcaşului, pentru a-l vedea şi a-l fotografia. Lua aparatul de fotografiat în toate călătoriile.

Între timp o altă inscripţie îi atrase atenţia, „Mărtanuş” numindu-se localitatea. Avea mult în comun cu Martanoşa – satul, în care s-a născut tata. Se află în Ucraina, fiind întemeiat de voluntarii moldoveni, care au luptat împotriva turcilor de partea ruşilor. Ca remunerare au primit pământul, pe care s-au aşezat cu traiul.

Iată şi un cimitir pe o coastă de munte, cu cruci din piatră şi

în piatră, fără vreo localitate alături. Ba este, la poalele muntelui. De ce, dar, cimitirul a fost căţărat pe munte? Poate pentru ca morţii să fie mai aproape de ceruri?

– În vale ar fi în pericolul inundaţiilor, îşi spuse părerea şoferul-tată, când se făcu văzut un râu harnic.

Se poate întâmpla să vină peste sat, locuitorii lui fiind nevoiţi să-i ţină piept, dându-i ripostă. Morţii nu mai pot face aceasta, de aceea mormintele au fost puse sus, în afara pericolului.

Muntele rămânând în urmă, drumul deveni mai bun, hurducarea mai mică, iar muzica adormitoare.

– Puteţi să vă întindeţi pe banchetă, îi spuse Flaviei şoferul-tată, oferindu-i o pernuţă.

Flavia o puse sub cap şi se înveli cu plapuma. Apoi adormi – dormi – se trezea şi iar adormea, simţindu-se ca în luntre. Ba nu. Luntrea se mişca fără să se clatine, Vlad vâslind cu atenţie…

– Iată şi hotarul cu ungurii, se făcu auzit anunţul şoferului-tată.

La indicaţia unui grănicer şoferul tânăr trase maşina pe o platformă cu o masă lungă de fier, fără scaune.

– Oamenii şi marfa – afară! urmă porunca.

Era puţin peste ora trei noaptea şi frig ca iarna. Flavia îşi puse pe cap o broboadă şi ridică gulerul scurtei, iar vameşii începură să rupă învelitorile coletelor, tăind scotciul cu nişte cuţite de luptă. Dând de vreo sticlă cu băutură, o destupau şi o duceau la nas, mirosind-o.

– Ţigări aveţi? o întrebă unul pe Flavia.

– Nu fumez, îi răspunse.

Şoferul-tată îi explică:

– Vorba e despre ţigările de contrabandă.

Flavia remarcă cu mirare:

– Dacă le-aş avea, i-aş aduce, oare, la cunoştinţă că le am, în număr de…

– Nu începeţi concertul, o rugă şoferul-tată.

Între timp vameşii descoperiră câteva sticle cu coniac, nepermise, probabil, odată ce le confiscară, iar şoferul-fiul se duse să achite amenda.

– Iată aşa, doamnă Flavia, conchise şoferul-tată şi-şi aprinse o ţigară.

Flavia se urcă repejor în maşină, deoarece îngheţase de-a binelea. În curând veni şoferul-fiul, vădit fără dispoziţie, dar nu comentă amenda, nici şoferul-tată nu-i puse vreo întrebare. Totul era clar, amenda fiind nu prima oară. Porniră la drum iarăşi, străbătând teritoriul Ungariei, care e în lipsă de munte, are numai şesuri, pe care au fost trase autostrăzi late, drepte, cu marginile bine întărite, iar inscripţiile de pe indicatoare ca proaspăt făcute. Numai că ele nu-i spuneau nimic Flaviei, cu rare excepţii, ca de exemplu – „Tata”.

– Cine a fost acel tată şi care i-a fost meritul? se întrebă Flavia, apoi din nou se întinse pe banchetă, învelindu-se bine cu plapuma.

Curând se încălzi, rămânându-i reci doar picioarele.

– Dă-mi, te rog, mobilul tău, îl rugă pe şoferul tânăr.

– Vreţi să-i telefonaţi fiului? Se alarmă şoferul-tată.

Desigur, sunatul costă. Însă ea nu intenţiona să telefoneze.

În prima noapte de după moartea lui Pavel, când s-a culcat pe cearşaful cu trandafiri, somnul nici să o prindă, iar picioarele nici să se încălzească. În aşteptarea dimineţii, a luat de pe noptieră mobilul voind să vadă cât e ora. A apăsat ca de multe ori până atuncea pe butonul roşu. Ecranul s-a luminat, pe el fiind inscripţia Tata. A înmărmurit, căci ea apărea doar atunci când îi suna Pavel. A săgetat-o gândul că Pavel, plecând subit din viaţă, n-a reuşit să le comunice ceva important pentru dânşii, de aceea vrea să facă aceasta acum, prin intermediul telefonului. De la ea se cerea doar să apese pe butonul verde. Însă

ea n-a făcut aceasta. A oprit-o frica, acea frică incomensurabil de mare, care îţi paralizează voinţa, făcându-te un pigmeu, o amebă. Peste un timp ea a luat iarăşi mobilul şi din nou a apăsat pe butonul roşu. Pe ecran s-a proiectat acelaşi cuvânt Tata şi, la fel ca data trecută, ea n-a avut curajul să apese pe butonul verde…

– Vreau să văd cât e ora, aduse la cunoştinţa şoferului-tată, iar el îi răspunse:

– Curând ajungem la Viena.

Pe indicatoarele în limba maghiară apăru inscripţia Becs, adică Viena.

– Se citeşte Beci? voi să ştie pe timpuri Păvălaş-copilul.

– Întreabă-i pe unguri, îi răspunsese Pavel, continuând în glumă, ei înşişi sunt beciuri.

Dar iată şi Viena – frumoasă, bogată, paşnică. Flavia coborî din maşină, intră în casa, unde se află Păvălaş, şi bătu la fereastra lui. El o zări prin geam şi alergă să-i deschidă uşa.

– Am ajuns, slavă Domnului, zise ea, cuprinzându-l.

Un an în urmă, Pavel, venind la Viena cu microbuzul, a spus pentru dânsa:

– Tu n-ai fi rezistat drumul.

– *Devo ergo potem*, îi aminti ea fiului o maximă a latinilor, care se traduce cam astfel: „Dacă-i necesar să fac – pot face.”

Partea a zecea

Aţi întârziat cu sosirea, observă noul stăpân al apartamentului, când Flavia se trezi din somnul, care putea fi asemănat cu cel letargic, odată ce dormise de dimineaţă până seara.

– Era să cred că ai căzut în comă, zise Păvălaş după ce ea se ridică de pe patul pliant şi se îndreptă spre bucătărie.

Nu-i era foame, cu toate că nu pusese fărâmă în gură de când plecase de acasă. Doar apă băuse, simţindu-se şi după somn însetată.

– Eu am gustat deja din bunătăţile aduse de tine, îi comunică băiatul, amintindu-i că Pavel numea bunătăţi produsele, pe care le aducea de acasă, scoţându-le din maşină asemeni lui Moş Crăciun din sacul său.

Ei, adică ea şi Păvălaş, nu puneau pe ele mare importanţă. Acum, însă, Păvălaş zise:

– Îţi mulţumesc foarte mult, mamă.

Apoi o cuprinse, sărutând-o pe vârful urechii, cum îl săruta ea pe Pavel. În momentul acesta îşi anunţă apariţia noul stăpân al apartamentului – un bărbat de statură mijlocie, uscăţiv, cu părul tuns foarte scurt, ochii surii, obrazul palid – într-un cuvânt, un austriac tipic. Să fi avut vreo patruzeci de ani, dar arăta mai tânăr.

– Am întârziat, deoarece s-a întâmplat să nimeresc în spital, spuse Flavia, răspunzând la dojana lui.

El nu reacţionă.

– Nu mă crede, o trecu gândul pe ea, de aceea îşi trase în sus mâneca de la bluziţă, făcând să se vadă împunsăturile de ace, ultima injecţie soldându-se cu o hemoragie sub piele, din care cauză îi apăruse o vânătaie masivă.

Văzând-o, austriacul îşi înăcri faţa, apoi o întrebă:

– Care a fost cauza spitalizării?

– Stresul, răspunse ea, ascunzându-şi vânătaia.

Austriacul nu arătă compătimire, ci spuse:

– Oamenii îşi ruinează sănătatea, deoarece complică lucrurile.

Flavia ar fi vrut să remarce, că în cazul ei „lucrurile" s-au dovedit a fi cu adevărat complicate, însă el continuă cu întrebarea:

– Are cine să vă transporte bagajele?

– Mai întâi ar trebui să se intereseze, dacă avem unde le duce, observă pentru sine Flavia, iar pentru austriac spuse: Sper să găsesc pe cineva cu maşină.

Era şi aceasta o problemă, dar în comparaţie cu cea a localului părea o nimică.

– Anja are o variantă, o anunţă Păvălaş după ce austriacul se apucă să-şi prepare o pizză, mai precis – s-o aducă la condiţie în microvelă.

Bucătăria era foarte mică – planificare neghioabă, exact ca în cazul bucătăriei lor din Chişinău, în care încăpeau cu greu trei persoane.

– Îţi oferă o odaie din apartamentul său? întrebă Flavia, ştiind că Anja, fosta colegă de clasă a lui Păvălaş, e o fată bună la inimă şi totodată cu „atitudine" pentru dânsul.

Însă odată ce Păvălaş nu i-a împărtăşit sentimentul, ea şi-a

găsit prin Internet un prieten. Aşa obişnuieşte azi tineretul. Şi nu numai el. Flavia avea rezerve faţă de relaţia de dragoste, care se leagă prin intermediul Internetului. Îi părea „iată este – iată nu-i”, asemeni textului, pe care îl dactilografia. Poţi rămânea fără el cu uşurinţă, chiar dacă l-ai băgat în memoria computerului şi l-ai trecut pe disc, dischetă etc., căci „creierul” computerului poate să „ardă”, iar discul, discheta etc. să nu se deschidă, asemeni uşilor şi ferestrelor.

– N-are unde să mă ia, căci apartamentul ei este mic, iar maică-sa-i invalidă, tu doar ştii aceasta, spuse Păvălaş, uitându-se la ea cu dojană.

– Am spus şi eu… şopti Flavia, punând pe plită ceainicul.

Era cu fluier, austriacul uitându-se la el peziş, pare-se. El bea cafea, pe care o preparase cu ajutorul unui aparat de lângă microvelă.

– Prietenul Anjei are o cunoştinţă, care poate să ne ofere temporar o garsonieră, anunţă Păvălaş, surprinzând-o pe Flavia.

– Cu cât pe lună? se interesă ea pe dată.

– Vom achita doar facturile, răspunse Păvălaş.

– Incredibil! exclamă Flavia.

– Anja a spus că facilitatea aceasta s-a făcut posibilă doar graţie faptului că ea l-a rugat pe prietenul său să mă ajute, explică Păvălaş.

– Prietenul ei ştie despre „atitudinea-i” faţă de tine? întrebă Flavia.

– Ştie, dar are încredere într-însa şi în mine. Ea ne-a prezentat unul altuia şi el a văzut că eu sunt un om serios, fără intenţia de a face sex cu dânsa, spuse Păvălaş.

– Pentru dânsul aceasta e principalul? întrebă Flavia, având în vedere relaţia intimă, pe care tineretul obişnuieşte a o numi sex.

– Pare-se, da, răspunse Păvălaş, menţionând în continuare: Dacă aş fi vrut să mă culc cu dânsa, demult aş fi făcut-o.

– Chiar aşa?! spuse ironic Flavia, solidarizându-se cu fata, care îi era aproape necunoscută.

O văzuse numai la festivitatea de luare a bac-ului, unde ea venise cu taică-său – un bărbat cam de vârsta lui Pavel, dar foarte apăsat de tristeţe.

– Anja e o fată foarte citită, a spus el pentru Flavia.

Poate ştia de la fiică-sa că Flavia scrie.

– Anja ţine foarte mult la mine, dar n-am vrut să profit de sentimentele ei. Am hotărât să rămânem prieteni de suflet, zise Păvălaş în bucătăria micuţă, unde nu era loc pentru o masă şi scaune.

Dar şi să fi fost, Flavia, Păvălaş şi austriacul, nu s-ar fi simţit confortabil şezând tustrei în jurul ei. Al treilea e de prisos mai întotdeauna.

– Stăpâna garsonierei a spus că ne-o poate arăta poimâine, spuse Păvălaş, revenind la tema gazdei, care la moment era arzătoare.

– Până atunci are să ne arunce în stradă, zise Flavia, avându-l în vedere pe cel de al „treilea”, care îşi bea cafeaua.

– N-o să vă arunc, zise el în limba ei maternă.

– Vorbiţi româna? întrebă ea frapată.

– Am lucrat câţiva ani în România, încă pe timpul lui Ceaşescu, răspunse austriacul.

– Nu vă supăraţi, zise rugător Flavia.

– Vă înţeleg foarte bine, dar şi eu sunt pus în situaţie, căci am mamă bătrână, care de ani de zile aşteaptă s-o iau cu traiul la mine. Dar a trebuit să câştig bani mulţi pentru apartamentul acesta, zise austriacul, pare-se cu părere de rău şi nemulţumire de sine.

Pe bună dreptate, pusese pe altarul bunăstării materiale

tinereţea sa şi, posibil, dragostea, rămânând doar cu mama.

– Mamei Dumneavoastră are să-i fie bine aici, căci apartamentul e luminos, mare, spuse spre a-l susţine Flavia.

El se însenină şi zâmbi, parcă jenându-se. Flavia tresări, căci zâmbetul lui îi aminti de Vlad.

– Am să vă pun la dispoziţie nişte cutii mari, îi comunică austriacul, fără să-i observe emoţia.

Se arăta a fi săritor la nevoie şi Flavia îi mulţumi pentru aceasta.

– Am să încerc să iau cu împrumut de la un cunoscut de al meu o maşină, în care să încapă bagajele Dumneavoastră, îi comunică el Flaviei.

– Vă voi fi recunoscătoare, zise ea, bucurându-se, şi se apucă să spele vesela.

– Daţi-mi şi farfuria Dumneavoastră, îi spuse austriacului.

– Nu este nevoie, răspunse bărbatul. O va spăla maşina.

Zicând aceasta, îşi puse farfuria în maşina de spălat vasele, de care Flavia nu îndrăznise să se folosească. Apoi părăsiră cu toţii bucătăria. Flavia se duse în antreu, unde îşi lăsase valiza, şi scoase din ea chipiul lui Pavel.

– Poartă-l, îi zise lui Păvălaş, înmânându-i chipiul.

– Deja-i cald afară, răspunse băiatul, nepricepând gândul ei.

Atunci ea îi aduse la cunoştinţă:

– De azi înainte tu eşti capul familiei.

– Mulţumesc, şopti Păvălaş, punându-şi chipiul.

Îi era mare şi nu ţinea de moda pentru tineri, însă Păvălaş spuse:

– Îmi place.

– Să-l porţi sănătos, îi zise Flavia şi se apropie de geam, pentru ca el să nu-i observe lacrimile.

Pe apa lină a canalului dunărean pluteau raţe, exact ca două

luni în urmă, când ea, vorbind cu Vlad la telefon, i-a comunicat că le vede.

– Perechi-perechi, a remarcat el, făcând-o să râdă, căci i-a amintit spusa unui personaj naiv dintr-o comedie: „Iar lebedele se ţin perechi, perechi…”.

După decesul lui Pavel a râs atunci prima oară, însă când Păvălaş a venit de la ore, i-a dezvăluit amărâtă:

– Mă tem că şi Vlad are să moară.

Băiatul a privit-o cu mirare şi, pare-se, chiar cu groază, deoarece îi era cunoscut faptul că ea nu dă greş în presimţirile şi previziunile sale. Însă a zis cu certitudine:

– N-are să moară, deoarece încă nu-i bătrân şi nici bolnav tare.

În timpul următoarei convorbiri telefonice cu Vlad, Flavia i-a reprodus dialogul cu fiul, descoperindu-i teama de a-l pierde. Vlad nu s-a arătat a fi surprins, zicând pe ton de glumă, dar sigur:

– Are să moară.

A avut în vedere propria persoană, dar nici să-i fie jale de sine, nici să simtă tristeţe. Flaviei nu i-a plăcut aceasta, ea spunând pentru dânsul:

– Te rog trăieşte. Cel puţin pentru mine trăieşte, căci eu am nevoie de tine, ca niciodată până acum.

El nu s-a grăbit să-i răspundă, dar în cele din urmă a spus:

– Voi încerca.

Ea a rămas nemulţumită de convorbirea cu dânsul şi nu s-a putut ogoi, nici nu şi-a găsit locul până când l-a sunat şi l-a întrebat:

– Totul are să fie bine?

În pauza de după întrebare auzi lucrând strungul lui – monoton, paşnic – şi sunetul acesta o calmă mai mult decât răspunsul lui:

– Totul are să fie bine.

Flavia de astăzi îşi rupse privirea de la apa canalului şi începu să adune zestrea lui Păvălaş – aşa numise ea lucrurile, care rămâneau cu dânsul la Viena, ale ei urmând să fie duse în Patrie.

– Şederea mea în Viena s-a terminat, constată pentru sine, simţind că-i pare rău să se despartă de oraşul, care a găzduit-o şapte ani.

Însă atunci când Pavel şi-a încheiat misiunea şi s-a reîntors în Patrie, lăsând-o cu Păvălaş în străinătate, ea avea impresia că şede în prinsoare.

– Mor fără tine şi fără lucru, îi striga peste ţări şi hotare.

El îi răspundea calm şi cam aceeaşi:

– Eu sunt cu voi, iar de lipsa lucrului nu te plânge, căci un jurnalist bun scrie şi în închisoare, pe când tu eşti în capitala culturală a Europei.

Avea dreptate, însă ea se încăpăţina a nu-i urma sfatul, poate pe motivul că nu simţea necesitatea de a scrie. Când a simţit-o, n-a mai avut nevoie de îndemnuri.

– Eşti foarte fecundă, a observat Pavel.

Pare-se fără ironie, însă ea l-a sfidat cu spusa:

– Şi am să scriu, în ciuda ta şi a tuturor invidioşilor.

El a zâmbit şi a spus:

– Dă-i bătaie!

– Ce facem cu balotul acesta? se făcu auzită întrebarea lui Păvălaş, întrerupând amintirile Flaviei.

În balotul, la care se referea, erau douăzeci de exemplare ale celei de-a patra cărţi semnate de dânsa.

– Noi am editat…, pornea Pavel să spună, însă ea îl corecta cu fermitate, zicând apăsat:

– Eu am editat.

El nu arăta supărarea pe faţă, dar se voia luat în seamă, odată

ce a lui a fost iniţiativa de a edita scrierile ei. „Soţului Pavel şi fiului Păvălaş” a scris dedicaţia pe prima ei carte, fără să se consulte cu dânsa, de parcă temându-se că ea va fi împotrivă.

– Rămâie în Viena, poate voi mai face vreo prezentare de carte, zise Flavia referitor la balotul, despre care o întrebase Păvălaş-fiul.

În cele douăzeci de exemplare de carte era şi o nuvelă cu o scenă povestită de Vlad.

– Când m-am întors din armată, m-am apropiat de strung cu emoţie, îi mărturisise Vlad, ea ciulind urechiuşele, căci el rareori vorbea despre sine. M-am străduit să-mi ascund frământul, pentru ca să nu râdă de mine colegii, a continuat el, ea privindu-l mirată, căci strungul nu-i o femeie, de care după o despărţire îndelungată nu îndrăzneşti să te apropii, având poate teama că ea te-a uitat şi nu se va lăsa mângâiată.

– Am pornit strungul, începând să-mi fac lucrul, şi atunci colegii, unul câte unul, s-au apropiat de mine, urmărindu-mi mişcările mâinilor.

– Am vrut să vedem, dacă ele n-au uitat, cum se şlefuieşte detaliul, mi-a dezvăluit unul dintre ei după ce am încheiat operaţia. Mă simţeam ca după examen, dar şi fericit tot odată, căci eram iarăşi în apele mele.

Flavia şi-a amintit povestea aceasta, când a început tot mai des să fie frământată de gândul, cum are să fie revenirea-i în televiziune. Nu va roşi ca o începătoare, când va lua în mâini microfonul? Nu se va bâlbâi, realizând interviul? Multe întrebări îi măcinau mintea, ea căutând răspunsul la ele în practica de viaţă a oamenilor, care erau asemeni ei, adică foarte sensibili.

– Mi-a prins bine, i-a spus lui Vlad, având în vedere mărturia lui.

Numai că incluzând-o în una din nuvelele sale, nu i-a indicat

numele, căci Pavel ar fi sărit în sus de mânie.

– Eu ştiu că-i despre mine, a zis Vlad, spulberându-i sentimentul de vină.

Peste un timp, în primăvara anului ce se scursese, ea iarăşi a scris despre dânsul, incluzând în nuvela sa scena întâlnirii lor în faţa Comisariatului Militar, când îşi fixase privirea pe băieţelul pedalând bicicleta, apoi pe mâinile lui Vlad, odihnind pe genunchi. Naraţiunea se încheia cu spusa lui: „Eu m-am rugat, prima dată în viaţă, să-ţi dea Dumnezeu un copil, pentru ca fericirea să-ţi fie deplină."

Într-o convorbire telefonică, avută cu dânsul, ea a adus la cunoştinţa lui faptul că a scris o nuvelă, pe care a întitulat-o „Fericire deplină". El a priceput mesajul şi a spus:

– Am să aştept să apară în carte.

Însă decesul lui Pavel a stopat editarea noii cărţi.

– Geaba am în gânduri prezentări noi de carte, conchise Flavia pentru sine şi luă balotul, pe care Păvălaş îl puse împreună cu lucrurile care urmau să rămână în Viena, mutându-l la cele care trebuiau să fie duse în Patrie.

Îi părea rău pentru planurile zădărnicite, dar cel mai mult o amăra faptul că nu i-a dat lui Vlad să citească nuvela „Fericire deplină". Pe parcursul verii trecute ar fi putut să o facă…

Sună telefonul, întrerupând părerile de rău şi mustrarea de sine.

– Ascult! strigă ea, de parcă ar fi apelat-o omul, la care ea se gândise.

– S-a transmis, zicea Vlad în asemenea cazuri, tot el propunându-i să răspundă „Ascult" în cazul când e disponibilă să schimbe câteva fraze cu dânsul. Pentru ca să nu-ţi încurc, i-a fost motivaţia.

Ea a acceptat propunerea, cu toate că o amuzase, căci cuvântul-parolă ţine de activitatea spionilor ori de adulter.

– Sunteţi, probabil, mama lui Paul, îi zise din receptor o voce de femeie.

– Paul? repetă ea cu nedumerire şi atunci femeia se corectă, zicând:

– Pavel.

Apoi se prezentă – era stăpâna garsonierei – şi îi aduse la cunoştinţă că-i disponibilă să le arăte localul în dimineaţa zilei următoare.

– Mi-a apărut o „fereastră”, le comunică, întâlnindu-i voioasă în pragul garsonierei.

– O fereastră cu păsărele ori fără? ar fi vrut s-o întrebe Flavia, repetând gluma sa din spital.

Însă glumele-s bune în limba-ţi maternă, în cea străină rişti să nu fii înţeleasă. Femeia făcu să se vadă un coridor cu două dulapuri şi o tumbă. Din el, pe uşa din dreapta intrai în baie, iar pe cea din faţă – într-o odaie mare, cu un bar-bucătărie. Din odaie puteai ieşi la balcon, unde era o măsuţă cu trei scaune şi o umbrelă mare de soare.

– Aici a locuit fiică-mea, care-i în penultimul an de liceu, le comunică stăpâna garsonierei.

– A locuit singură? întrebă Flavia, trecând cu privirea peste mobilierul scump şi prea solid, pare-se, pentru o liceistă.

Un sfert din odaie îl ocupa un pat pentru două persoane, în care puteai încăpea şi de-a latul. Flaviei i s-a întâmplat să vadă dormind pe un asemenea pat, anume de-a latul, patru femei-pământence de ale sale, care lucrau la negru în Viena. Ea le făcuse o vizită, fiind invitată de una dintre ele.

– Lipsă-i numai prăsada, zise stăpâna garsonierei.

– Are în vedere becul electric, îi şopti Păvălaş Flaviei.

– Noi avem de rezervă, spuse Flavia.

– Eu am să-i achit preţul, o asigură stăpâna garsonierei.

Era ceva mai tânără decât Flavia, cu părul vopsit, îmbrăcămintea scumpă.

– Sunt cu ochii pe dinţi de dimineaţă până în noapte, îi comunică ea Flaviei, apoi o întrebă zâmbitoare, Dumneavoastră n-aveţi probleme cu dantura?

Flavia pricepu că femeia e stomatolog şi fu gata să nu mai deschidă gura, pentru ca să nu i se vadă dantura, care necesita reparaţie.

– Mai întâi să-mi aranjez fiul, îi fusese răspunsul.

– Desigur, spuse femeia, relatându-i în continuare că pe parcursul verii ce vine intenţionează să facă reparaţie în garsonieră, pentru a o da la toamnă în chirie.

– Fiica a trecut cu traiul la Dumneavoastră?

– La prietenul său, răspunse femeia.

– Frumos, remarcă fără voce Flavia, iar femeia-medic, de parcă citindu-i gândul, menţionă fără of-uri şi vaiete că fetele de astăzi sunt emancipate, spre deosebire de mamele lor.

– Noi am fost educate altfel, zise Flavia şi atunci femeia îi făcu din ochi a complice, apoi îşi duse mâna dreaptă, îndoind-o la cot, spre centrul frunţii, exclamând cu voce sonoră:

– Fii gata!

Flavia cât pe ce să-i răspundă: „Totdeauna gata!” căci a fost şi ea pionieră.

– Eu m-am născut şi am crescut în Ungaria, o informă femeia, comunicându-i în continuare, că a corespondat cu o pionieră din Uniunea Sovietică.

– Iar eu am întreţinut corespondenţă cu o fată din Ungaria, o înştiinţă Flavia.

– Poate chiar cu mine, spuse pe ton vesel femeia.

– Prietena mea s-a numit Lora, zise Flavia, spulberându-i părerea, odată ce prenumele ei era altul.

– După emigrarea din Patrie, mi l-am schimbat mărturisi femeia.

– De ce? o întrebă Flavia.

– Mi-am schimbat nu numai nu doar prenumele..., răspunse

femeia, aducând apoi explicaţia, am vrut să fiu alta într-o altă societate.

– Iată de ce l-a numit pe Păvălaş Paul, conchise Flavia, iar femeia îi puse întrebarea:

– Cum aţi dori să vi se zică într-o viaţă nouă?

O viaţă nouă? Pare-se, ea a şi început pentru Flavia. Dar de ce să-şi schimbe prenumele? Pentru ca să nu mai fie zădărâtă Flăviuţa-vrăbiuţa?

– Aş prefera să mi se zică Via, răspunse Flavia.

– Sunteţi captivată de Bradbury? o întrebă femeia, cercetând-o cu privirea.

– Bradbury? repetă gânditor Flavia, zicând apoi zâmbitoare, l-am citit în adolescenţă, dar l-am uitat în mare măsură.

– Eu, însă, am crezut că Via ţine de întrebarea lui filosofică: „Toţi oamenii ştiu că sunt vii?”.

– Din care roman e fraza? voi a-şi aminti Flavia.

– Din „Vinul din păpădii”, pe care l-am recitit recent, răspunse femeia. Am dat de tomul lui Bradbury printre cărţile fiicei mele, când am ajutat-o să-şi strângă lucrurile de aici.

– Programul studiilor liceale include povestirea „451 grade după Fahrenheit” a lui Bradbury, dădu glas Păvălaş.

– Am recitit-o şi pe ea cu plăcere, însă „Vinul din păpădii” mi-a venit cel mai bine la inimă, odată ce păpădiile au început să-mi iasă în cale, spuse femeia.

– În timpul plimbărilor prin pădure? presupuse Flavia.

– Nu, răspunse femeia. În primăvara aceasta păpădiile au invadat microraionul nostru.

– Eu nu le-am observat, recunoscu Flavia.

– Deoarece aţi fost cu ochii pe clădiri, nu pe floricele, zise femeia şi zâmbi, arătându-şi dinţii unul ca unul.

– Vom admira frumuseţea naturii după ce ne vom aranja cu traiul în garsoniera Dumneavoastră, o asigură Flavia.

– V-a plăcut?! se bucură femeia.

– Cum să nu ne placă, remarcă Flavia pentru sine, iar pentru stăpâna garsonierei spuse: Vă mulţumim pentru bunătate.

– Şi eu am fost ajutată, când a trebuit să înfrunt greul vieţii, mărturisi femeia şi îi dădu lui Păvălaş cheile de la garsonieră.

– Corect, remarcă Flavia, odată ce îi încredinţase lui Păvălaş misiunea de a fi capul familiei.

Dar cum de femeia pricepuse aceasta?

– Bradbury mi-a descoperit multe, zise femeia ca auzind întrebarea, apoi şi-a luat la revedere de la ei, dorindu-le numai bine.

Au părăsit şi ei garsoniera, făcând cale întoarsă în apartamentul austriacului şi rugându-l să le transporte de îndată bagajele.

– Eu îmi planific activitatea din timp şi nu obişnuiesc să fac schimbări în programul zilei. Sunt disponibil să vă ajut numai mâine, răspunse bărbatul.

Ei se conformară, neavând altă soluţie. Apoi Flavia mai legă, strânse lucrurile, iar Păvălaş îşi băgă nasul într-un manual de o grosime impunătoare. Putea concura doar cu „Istoria PCUS”, pe care Flavia a studiat-o în primul an de facultate.

– Din cauza acestei „istorii” Vlad nu şi-a realizat visul, îi veni gândul.

Devenind inginer, Vlad ar fi construit nave şi, poate că o Maşină a Fericirii… Flavia nu uitase, că unul din personajele romanului „Vinul din păpădii” al lui Bradbury a meşterit-o, dar ea a luat foc…

– Unde am pus tomul lui Bradbury? puse întrebarea, Păvălaş răspunzându-i:

– Unde l-am pus – nu mai este, deoarece am hotărât să mă uit prin el după ce mi se va lehămeti de „Introducerea în jurisprudenţă”.

În primul an de studii la facultatea de jurnalism Flavia a susţinut un examen la „Introducerea în teoria literaturii”. Pare-se, sună anapoda, dar aceasta a fost denumirea obiectului, iar „profa”, care l-a predat, s-a numit Faina Ilarionovna. De ce taică-său – Ilarion, neaoş din Basarabia, a botezat-o ca pe o asiată Faina – a rămas taină, dar era cunoscut faptul că „profa” nu se da în lături de la un păhăruţ de vin ori de ţuică, care îi ridica dispoziţia, preschimbând-o într-o fiinţă sentimental-romantică, ceea ce studenţilor le părea ridicol, odată ce ea era demult trecută de tinereţe şi foarte slabă, urâtă.

La umbra nucului bătrân,
Pe banca învechită,
Tu mă rugai să mai rămân,
Să te sărut, iubite…

Acest început de romanţă îl intona deseori, uitând că-i în faţa studenţilor…

– Cine vă predă „Introducerea în jurisprudenţă”? îşi întrebă fiul Flavia.

– Un moşneguţ cam de o vârstă cu tine, fuse răspunsul.

– Înseamnă că eu deja sunt băbuţă, deduse Flavia.

– Nu cu totul, îşi dădu părerea Păvălaş, zâmbind galeş.

– Mulţumesc, îi zise Flavia, nearătând supărare, apoi îl rugă să-i dea tomul lui Bradbury. Să trag o duşcă din vinul din păpădii, motivă în glumă.

Păvălaş scoase de după spate cartea şi i-o întinse. Flavia îşi trecu palma peste coperta ei, ca ştergând-o de praf ori uitare. A fost ultima carte citită ori poate recitită de taică-său, ea găsind-o pe măsuţa de lângă patul lui, cu ochelarii deasupra. Ciudat, căci el n-a fost fanul fantaştilor, scriitorii lui preferaţi fiind Jack London şi Victor Hugo, iar cărţile de căpătâi „Martin Iden” şi „Mizerabilii”. De Bradbury era încântat Vlad.

Flavia oftă şi deschise tomul lui Bradbury, căutând în cu-

prins „Vinul din păpădii”. Era ultimul. *Finit coronat opera* – spuneau latinii.

– Nu întotdeauna, remarcă Păvălaş, continuând ca doar pentru sine, în unele cazuri mai important e începutul.

– De acord, zise Flavia, apoi îl îndemnă să dea bătaie cu „Introducerea”.

– E greu, răspunse Păvălaş, trăgând cu ochiul la tomul lui Bradbury.

De după perete se făcu auzit austriacul mutând mobila.

– Poate necesită ajutorul nostru? puse întrebarea Flavia.

– N-are să-l accepte, spuse Păvălaş în cunoştinţă de cauză.

– De ce? nu pricepu Flavia.

– Deoarece ne are de slabi, iar pe sine de puternic. Cei puternici nu apelează la ajutorul slabilor. În caz contrar – pierd din valoare, îi explică Păvălaş.

– Nu întotdeauna, menţionă Flavia, dar nu se duse să-i propună ajutorul austriacului, ci începu să citească „Vinul din păpădii” al lui Bradbury.

În curând ea exclamă:

– A spus bine!

– Ce? întrebă Păvălaş, rupându-şi ochii de la „Introducere”.

Flavia îi citi: „Unele zile pot fi degustate, altele pipăite, dar sunt şi de acelea, care îţi oferă totul de-odată.”*

– Ca ziua de azi, concretiză Păvălaş.

Ziua, pe care o avea în vedere, le oferise un acoperiş deasupra capului, aceasta însemnând foarte mult, dar nici pe departe totul, conştientiză Flavia, dar nu-i spuse aceasta lui Păvălaş, pentru ca să nu-i întunece bucuria.

---

* Aici şi în continuare citate din Bradbury R. Culegere de opere ştiinţifice – fantastice. Chişinău. „Ştiinţa”, 1985, 576 p. Traducerea din rusă ne aparţine).

În clipa următoare de după perete se făcu auzit un zgomot puternic, austriacul scăpând, probabil, o piesă de mobilă.

– Du-te şi îl ajută, îi zise ea lui Păvălaş, el dându-i ascultare îndată, însă rugând-o: Tu rămâi locului.

– Ca cea mai slabă din cireadă, remarcă ea ironic.

– Ca poeţii, spuse Păvălaş, zâmbindu-i.

– N-am înţeles, şopti Flavia, dar făcu pe voia lui, rămânând în odaie şi continuând să citească.

Iată-o ajunsă şi la întrebarea: „Toţi oamenii ştiu că sunt vii?”, pe care o amintise stăpâna garsonierei. Poate pe motivul acesta Vlad rostea diminutivul Via răspicat, pe silabe, ca evidenţiindu-l?

– Ce gânduri trec sub bolta poetei? rosti Păvălaş, revenind în odaie.

– Eu nu scriu versuri, îi ripostă Flavia.

– Însă eşti poetă în suflet, zise Păvălaş sincer, iar ea îi luă mâinile în ale sale, observând că venele în sunt umflate.

– Ţi-a fost greu? îl compătimi, netezindu-le.

– Un pic, zise el, retrăgându-şi mâinile şi încercând să le ascundă după spate, exact ca Vlad, când ea îşi fixase privirea pe ele.

– Dar să-mi spui, rogu-te, zise ea în manieră cronicărească, de ce poeţii nu trebuie să pună umărul la nevoie, rămânând locului?

– Deoarece aduc mai mult folos cu peniţa, operele lor mobilizând la muncă atlanţii. În antichitate muzicanţii şi poeţii erau luaţi la luptă, dar în cazul pericolului se făcea auzită comanda: „Muzicanţii şi poeţii – în centru!”, avându-se în vedere mijlocul trupei, unde pericolul e mai mic, iar apărarea mai mare, fuse explicaţia lui Păvălaş, căruia îi plăcea mult istoria.

– Dar s-a întâmplat nu o dată, ca oamenii de artă să se posteze în fruntea coloanei, conducând oastea, observă Flavia.

– S-a întâmplat, dar cazuri de acestea n-ar trebui să fie, pentru ca oamenii de artă să nu-şi rişte viaţa, zise Păvălaş, uitându-se drăgăstos la Flavia, apoi îi şopti la ureche: Eu vreau ca tu să trăieşti mult-mult, nu ca tata.

– Am să mă strădui, îi răspunse tot şoptit Flavia şi reveni „La vinul din păpădii”, iar el luă în mâini manualul.

După întrebarea „Toţi oamenii ştiu că sunt vii?” care îi amintise de Vlad, punând-o pe gânduri, urma descrierea invaziei păpădiilor.

„În fiecare vară ele parcă se rup din lanţ, a spus bunelul. Fie, eu nu-s împotrivă. Uite ce multe sunt, stau mândre ca leii. Dacă te uiţi mai îndelung la ele – îţi pot face o gaură în retină.”

– Mie mi-a făcut nu numai una televiziunea, remarcă Flavia, îndreptându-şi ochelarii.

Erau cu ramă galbenă-aurie, asemeni căpuceanelor păpădiilor, dar deja nu la modă.

– Iar mie îmi plac, zise ea ca polemizând cu o persoană mondenă.

– Ce-ai spus? o întrebă Păvălaş, rupându-şi privirea de la „Introducere”.

– Doar pentru mine, îi răspunse ea şi îşi deschise gentuţa, de unde scoase un carnet pentru notiţe, în care, alături de numerele de telefoane, adresele necesare şi datele utile, scria rânduri de poezie sau proză, pe care le considera pentru suflet.

În „Vinul din păpădii” îi plăcuse îndemnul: „Caută prieteni, împrăştie duşmanii!”, pe care îl transcrise, el fiind urmat de fraza: „Dacă mult timp nu guşti din ceva, uiţi, fără să vreai, cum este.”

– Ce ţi-ai notat? dădu glas Păvălaş.

– Tu caută-ţi de învăţătură, îi răspunse ea serioasă, dar peste o clipă se milui de dânsul şi îi citi îndemnul: „Caută prieteni, împrăştie duşmanii!”. Fraza cu gustatul şi uitatul o lăsă pentru

timpul când Păvălaş va susţine examenul.

– Gata pentru astăzi, zise curând băiatul, închizând manualul, apoi se aşeză lângă dânsa şi îi propuse: Hai să citim împreună.

Ei nu-i plăcea aceasta, deoarece nu se putea adapta la viteza de citire a celui de-alături, făcând nervi când era nevoită să aştepte ori să fie aşteptată, de aceea zise, întinzând cartea fiului:

– Ţi-o cedez, căci trebuie să gătesc ceva pentru cină.

Zicând aceasta, se îndreptă spre bucătărie, Păvălaş rămânând în compania lui Bradbury. Însă peste un timp scurt el veni la dânsa şi îi citi ca la şcoală: „Maturii şi copiii sunt două popoare diferite, de aceea luptă în permanenţă unul cu altul.”

– Eu am luptat vreodată cu tine? îl întrebă dojenitor Flavia.

– Da, răspunse el sigur. Când nu voiam să mănânc tot terciul.

– Ha-ha! Atâta luptă să fie!

– Iar acum, poftim şniţelul, pe care ştiu că n-ai să-l laşi în farfurie, îi spuse fiului, punând apoi întrebarea: Invităm şi austriacul?

– Are să refuze, spuse Păvălaş fără dubii.

– Am să încerc, hotărî Flavia şi bătu la uşa austriacului.

El îi deschise, ea văzând după spatele lui o mulţime de cutii pline şi goale, care puteau fi asemuite cu nişte cubuşoare.

– Eu nu mănânc după orele şase, îi aduse el la cunoştinţă, mulţumindu-i pentru invitaţie.

– Are dreptate, spuse Flavia, revenind în bucătărie, iar Păvălaş o îndemnă să mănânce, zicând ca tatăl ei:

– Dacă n-ai să mănânci bine seara, ai să visezi doar bucate.

Însă ea îşi dorea un vis de fericire…

– Să te ajut? zise Păvălaş după ce îşi termină şniţelul.

Ea îi întinse farfuria sa, în care mai era o bucată bună de şniţel.

– N-am avut în vedere mâncatul, râse băiatul.

– Cu farfuriile mă isprăvesc singură, zise Flavia, aruncând o privire pezişă la maşina pentru spălat vesela, în care n-avea încredere.

– Atunci am să-ţi citesc din „Vinul din păpădii”, zise Păvălaş, deschizând cartea.

– Ce-ai mai găsit interesant?

– Nişte întrebări, răspunse băiatul şi citi: „Poţi creşte mare fără să te faci puternic? Înseamnă că maturizarea nu este o îmbărbătare? Viaţa nu are un refugiu? Nu este o citadelă, care să reziste grozăviilor nopţii?”

– Te mai temi de întuneric? şopti ea, de parcă ferindu-se să fie auzită de austriacul de după perete.

– Nu m-ai înţeles, îi răspunse Păvălaş cu voce tare şi închise cartea.

Apoi se duse în odaie, Flavia rămânând singură în bucătărie. Ba nu. Pe masă era cartea, din care Păvălaş îi citise. Ea o deschise cam pe unde el se oprise şi citi: „Viaţa e o singurătate.”

– De bună seamă, zise Flavia şi continuă lecturarea.

Curând ea zâmbi, devenind visătoare, ca mai fiecare femeie, care ar fi citit pasajul: „Ea s-a aşezat alături de el în scrânciob, doar în cămaşă de noapte, nefiind firavă ca o fetiţă de şaptesprezece ani, care încă nu este iubită, şi nici plină, ca femeia de cincizeci de ani, care nu mai este iubită; ci bine clădită şi plină de vitalitate, cum trebuie să fie şi cum sunt femeile de toate vârstele, când sunt iubite.”

Flavia lipi de pieptul său cartea şi se duse cu ea în odaie, pentru a-şi scrie pasajul în carnetul cu notiţe. Păvălaş naviga prin Internet, şezând cu spatele la ea.

– Dacă televizorul a fost supranumit ladă pentru proşti, apoi computerul e o ladă pentru leneşi, remarcă Flavia.

El nu reacţionă, continuând navigarea. Atunci ea copie frag-

mentul despre femeia în scrânciob, după care fu cuprinsă de un dor de dragoste ştiut de mai fiecare fiinţă, care a iubit şi a fost iubită, dar a rămas singură. Ochii i se umplură cu lacrimi, ea smiorcăind la spatele fiului. El îşi întoarse faţa spre ea şi o iscodi ca pe o fetiţă:

– De ce plângem?

– Cartea-i prea bună, răspunse Flavia, intenţionând să continuie lecturarea, însă Păvălaş îi interzise aceasta, zicând ca un cap de familie:

– Trebuie să te odihneşti, căci mâine vom avea mult de lucru.

Ea îi dădu ascultare, căci el, cu adevărat, era cap de familie, cu toate că nu purta chipiul lui taică-său. Dar îl luase în primire…

– Noapte bună, îi zise ea, trăgându-şi iorganul peste cap.

– Te supără lumina? presupuse el, fiind gata să închidă computerul.

– Deloc, îi răspunse ea, străduindu-se să nu mai facă auzit smiorcăitul.

Plângea muşcând pierna, cum o învăţase maică-sa, iar el, închizând computerul, se adânci în romanul lui Bradbury, anunţând-o în dimineaţa zilei următoare:

– Aproape că l-am dat gata.

– Şi ce ţi-a plăcut cel mai mult? se interesă Flavia – iarăşi femeie bărbată.

– Desigur, Maşina Fericirii, răspunse băiatul şi se apucă să ducă bagajele în vehicolul austriacului.

Flavia i se asocie, târând şi aburcând cutiile cu lucruri. După ce toate au fost băgate în maşină, austriacul îi zise:

– Pavel va merge cu mine, iar Dumneavoastră – cu metroul, căci nu mai am locuri.

Flavia acceptă şi porni spre staţia de metrou, iar gândul o duse acasă, la Tasea.

– Ce o fi făcând, sărmana? puse în van întrebarea.

Tocmai ţinea calea pe lângă staţia de telefoane, din care obişnuia să sune în Patrie în timpul aflării sale precedente în Viena. Însă acum nici să gândească să-i treacă pragul, poate din cauza că în una din cabinele ei auzise comunicarea Sandei:

– Vlad a făcut…

– Uşile se închid, anunţă vocea metalică din trenul metroului şi ea îşi zăvorî amintirile, lăsându-se legănată de vagonul, care nu semăna cu un scrânciob, dar o ducea într-acolo, unde înfloreau păpădiile.

Iată-o ajunsă în microraionul cu pricina şi la clădirea cu garsoniera, în care austriacul şi Păvălaş duceau bagajele.

– E bine aici, zise austriacul, măsurând cu privirea odaia şi apreciind mobilierul.

– Slavă Domnului! şopti Flavia şi îi întinse o sticlă de „Buchetul Moldovei”.

– N-am nevoie, zise ca fript austriacul.

– Dacă nu consumaţi băuturi alcoolice, veţi servi-o cu vinul acesta pe mama Dumneavoastră, când veţi sărbători mutarea în casă nouă, spuse sufleteşte Flavia şi el se muie, zâmbind pe sub mustăţi.

De fapt, n-avea mustăţi, însă la zâmbet semăna cu Vlad… olecuţă. După plecarea lui ei au început să-şi desfacă bagajele, însă curând Păvălaş spuse:

– Scuză, trebuie să revin la „Introducere”.

– Mă isprăvesc singură, îl asigură Flavia, despachetând şi aranjând lucrurile până când el exclamă vesel:

– Gata! Hai la plimbare!

Chemarea veni la timp, căci ea obosise şi începuse să se sufoce, odaia părându-i mică, iar lucrurile din cale-afară de multe. Multe şi nevaloroase. Însă la ieşirea în stradă ea văzu numai aur, fiece petec de pământ fiind ocupat de floricelele

numite păpădii. Flavia le-ar supranumi soricele, căci sunt fărâme din astrul, care e la fel de rotund, pletos şi galben. Întocmai ca în romanul lui Bradbury, floricelele acestea inundaseră localitatea, „revărsându-se de pe poieniţe pe străzile pavate, bătând încetişor în geamurile străvechi ale beciurilor – fără să ştie măsura şi să aibă hodină, pentru ca în cele din urmă să umple totul cu strălucirea soarelui topit."

– Iată Sfântul Veit, o atenţionă Păvălaş, arătându-i o statuie din faţa unui gard.

Se afla pe un postament de înălţimea şi forma unui taburet, înfăţişând un bărbat îmbrăcat într-o sutană neagră, cu o cămaşă albă de-asupra şi cu o pelerină cafenie pe umeri. Cămaşa îi ajungea până sub genunchi şi avea dantelă albă la poale, cât palma de lată. Iar pelerina era de aceeaşi culoare cu gardul. Ori invers – gardul fusese vopsit cu aceeaşi culoare. Oricum, erau în armonie, Flavia fotografiind sfântul pe fonul gardului. Apoi, împreună cu Păvălaş, merse mai departe, descoperind pentru sine localitatea. Străbăteau partea ei veche, majoritatea clădirilor fiind cu un etaj, lunguieţe şi cu obloane de lemn la fereşti. În faţa unei porţi ca la ţară, pe un gazon cu păpădii, se afla un gealău foarte mare. Lui Păvălaş, care a crescut în oraş, nu-i era cunoscut instrumentul, însă Flavia îl ştia din copilărie, căci bunelul ei a fost tâmplar de meserie. Numai că un gealău într-atâta de mare nu i s-a întâmplat să vadă, el fiind confecţionat în anul 2003, deja mult după moartea bunelului. Gealăul avea 6,5 metri lungime, 2 metri lăţime şi 3,5 metri înălţime, iar greutatea – de 2,5 tone. Pentru a-l confecţiona a fost nevoie de 900 ore – muncă. După ce a fost gata, şaisprezece tâmplari l-au pus în funcţie, înscriind un record în cartea Guinness. Numele tâmplarului-recordman e Iohannes Feller – nu-l uitaţi, oameni, căci importante sunt nu doar maşinile şi rachetele, dar şi uneltele. Apropo, de maşini. Păvălaş pusese ochiul pe una parcată în preajma gealăului gigant.

– O fi a tâmplarului-recordman, se gândi Flavia şi o prinse în imagine.

Nu era fanul automobilelor, nici nu le deosebea după mărci, punând importanţă numai pe starea lor şi capacitatea de lucru, ceea ce îi fusese necesar în televiziune.

– Cal zburător! Aşa numi Păvălaş limuzina tâmplarului, iar Flavia se văzu în unul din geamurile ei. Ca mulţi ani în urmă, când se plimba cu Păvălaş-micul şi el s-a oprit din mers, fiind fascinat de o limuzină. Ea l-a lăsat s-o studieze, uitându-se la rândul său în unul din geamurile ei, ca în oglindă.

– Eşti foarte frumoasă, îi spuse de-alături o voce.

Flavia îşi întoarse capul în direcţia de unde veni fraza şi îl văzu pe Vlad, care îi zâmbea moale.

– De unde te-ai luat? întrebă ea mirată.

– De la uzină, răspunse el paşnic.

– De ce nu eşti la lucru? îl cercetă-certă Flavia, asemuindu-se cu maistrul lui, care avea un nume nostim – Cârlan.

De altfel, era un om foarte de treabă – din spusele lui Vlad, care ţinea la dânsul, iar când s-a întâmplat ca acela să facă unul după altul două microinfarcturi, el l-a compătimit mult şi sincer.

– Am donat sânge şi mi-au dat liber, a informat-o Vlad în cazul cu maşina.

Flavia nu se mai uita în geamul ei, ci în ochii lui, văzându-se foarte frumoasă, ceea ce îi făcu plăcere, însă ea nu arătă pe faţă aceasta, întrebându-l serioasă:

– Te-au pus la masă după donarea de sânge?

– Am refuzat-o, pentru ca să nu scap ora plimbării voastre, îi mărturisi Vlad, continuând să zâmbească.

Ea fu frapată, iar el îi aduse la cunoştinţă:

– Pierderea de sânge nu a fost mare.

Ea acceptă motivaţia, apoi se uită iar în geamul maşinii şi se

văzu… aşa cum arată femeile de toate vârstele, când sunt iubite – vorba lui Bradbury.

Însă Flavia nici să-şi amintească de el…

– Hai acasă, îi zise lui Păvălaş peste mulţi ani după ziua aceea, aflându-se într-o localitate străină, unde fotografiase un sfânt de mărimea omului şi un gealău gigantic.

De altfel, Pavel îl numea pe Vlad "tâmplarul", cu ironie, desigur, dar Flavia nu lua aceasta la inimă, odată ce bunelul ei a fost tâmplar, iar Vlad semăna cu dânsul.

– Poate ne mai plimbăm, zise rugător Păvălaş.

– Am obosit, îi răspunse ea, fugind de imaginea sa din geamul maşinii.

Arăta ca o femeie de cincizeci de ani, care nu este iubită de nimeni, vorba lui Bradbury.

– Arăţi foarte bine şi eşti iubită, o asigură băiatul, de parcă citindu-i gândul.

– De cine?! întrebă Flavia iritată, neputând să-l creadă.

– De mine şi de telespectatorii tăi, cititorii, îi răspunse fiul.

Ea se întinse la obrazul lui şi îl sărută pe perii, care se făceau tot mai ţepoşi, băiatul devenind bărbat în toată legea, nu azi, mâine.

– Iar eu curând voi fi babă, observă pentru sine şi voi să se întoarcă mai repede în garsonieră, unde să-şi odinhnească picioarele, ca babele.

Îi lipsea doar cuptorul.

– Mam', ia te uită, o atenţionă Păvălaş, întrerupându-i autocritica.

La intrarea într-o casă cu pretenţie de nobleţă era o tăbliţă cu inscripţia: *„Cerşetorii şi vagabonzii sunt strict interzişi"*. Tăbliţa era de demult, odată ce caracterele de litere erau învechite, însă locuitorii casei, schimbându-se cu timpul, nu o scosese, lăsând-o ca relicvă ori ca fiind actuală.

Ciudat, dar vieţuitorii localităţii nu se vedeau, străzile şi stradelele fiind preponderent pustii, ca şi terasele cafenelelor. Cu toate că mai fiecare casă avea curte şi grădină, în ele nu lucra, nici se odihnea lumea. Lipsă erau şi copiii, zădarnic aş-teptându-i terenurile pentru joacă. Părea că toţi s-au ascuns ori stau la pândă, pentru ca să sară în capul Flaviei şi al lui Păvălaş, când ei vor „călca pe alături", neluând în seamă avertizările de felul celei cu cerşetorii şi vagabonzii. Cele mai multe îl aveau ca protagonist pe prietenul omului – câinele. *Cave canem*! – avertiza una din ele, ceea ce însemna: *„Păzeşte-te de câine!"*, în traducerea din latină. Altele anunţau: *„Am un câine „pipă-rat", „Câinele nostru e conştient de misiunea sa", „Suntem păziţi de un câine, care luptă cu greutatea sa"*. Ingenios, nu?! Cel mai mult Flaviei şi lui Păvălaş i-a plăcut anunţul: *„Câinele nostru a rupt până acum: poştaşi, papuci, pisici şi hoţi – în to-tal 17. Tu vreai să fii următorul?"* Flavia nu voi, însă Păvălaş fu gata să se ia la întrecere cu un „prieten al omului", despre care inscripţia spunea: *„În cinci secunde e lângă uşă, iar tu în câte fugi de aici?"*.

– Nu mă prinde! zise la sigur Păvălaş – copil mare, Flavia rugându-l:

– Nu-ţi pune mintea cu …

Cu cine anume – nu ştia cu precizie, căci atât oamenii, cât şi câinii erau invizibili. Doar dintr-o vilă sumbră, care nu părea locuită, se făcu auzit un „Halo?!", venind să însemne: „Căutaţi ceva (pe cineva)?".

– Nu vrem nimic şi nu ne trebuie nimeni, îi veni Flaviei să răspundă.

Dar se stăpâni, şoptindu-i lui Păvălaş:

– Hai de aici mai degrabă!

Microraionul era al bogaţilor, ei, însă, nu făceau parte din tagma lor.

Ajunsă în garsoniera, care îi adăpostise temporar, Flavia se lungi pe divan şi luă în mâini cartea.

– Iarăşi Bradbury? se interesă Păvălaş.

– Cine altul?! îi răspunse ea, odată ce toate cărţile, pe care le avea la dispoziţie, erau citite de dânsa, iar să le recitească nu avea obiceiul, cu excepţia „Vinului din păpădii” al lui Bradbury.

– Tu l-ai terminat de citit? îşi întrebă fiul.

– Nu, dar nici nu vreau să-l dau gata, răspunse Păvălaş.

– De ce? se interesă Flavia.

– Dacă n-ai priceput, nici nu trebuie, răspunse băiatul şi luă în mâini „Introducerea în jurisprudenţă”.

– Am să mă strădui să te înţeleg, îi promise Flavia şi se adânci în lectură.

Peste un timp ea îşi trecu în carnet frazele: „ Oricât te-ai strădui să rămâi ca înainte vreme, totuna vei fi aşa cum eşti la moment, astăzi. Omul trăieşte în prezent, fie el tânăr ori bătrân, n-are importanţă. Un alt prezent el nu va vedea, nici şti vreodată.”

– Ce ţi-ai notat? Citeşte-mi, o rugă Păvălaş, oprindu-se din învăţat.

Flavia îi citi, dar nu ceea ce îşi transcrise în carnet, ci rândurile de mai jos, care îi părură mai binevenite pentru dânsul: „Timpul îi hipnotizează pe oameni. La vârsta de nouă ani omului îi pare că el a avut nouă ani totdeauna şi îi va avea în permanenţă. La treizeci de ani el e încredinţat că întreaga sa viaţă s-a aflat la hotarul acesta minunat al maturităţii.”

– Eu sunt între cele două vârste, zise băiatul, având douăzeci de ani şi o bucată.

Se voia mai matur şi mai în putere, pentru a ţine piept greutăţilor, care au venit peste dânşii după ce au rămas fără capul familiei. Poate că ea a făcut o greşeală, punându-i pe cap chi-

piul lui Pavel, iar odată cu el şi responsabilitatea din cale afară de mare…

– Cum era tata la vârsta mea? voi a şti fiul.

– Vesel, îi răspunse Flavia fără să se gândească mult, iar el zâmbi ca bătrânul şi zise:

– Fetelor le plac hăzoşii.

– Pentru că-s proaste, luă apărarea lui Flavia, comunicându-i în continuare că Pavel n-a fost doar vesel, ci şi foarte deştept, ceea ce ea a preţuit şi preţuieşte cel mai mult la bărbaţi.

– Pentru că şi tu eşti deşteaptă, zise băiatul şi o sărută pe frunte, asemeni tatălui ei mulţi ani în urmă, apoi îşi trecu palma peste creştetul ei, mângâind-o, cum îl învăţase pe timpuri Vlad.

Ea zise: „Mulţumesc" şi îi citi din Bradbury: „Primul lucru, pe care îl afli în viaţă, e că eşti prost, iar ultimul – că eşti acelaşi prost."

Păvălaş zâmbi şi spuse:

– Cu toate acestea, trebuie să învăţ „Introducerea în jurisprudenţă".

– Profa mea de la „Introducerea în teoria literaturii" m-a notat cu „foarte bine" doar pentru că am ştiut romanţa „La umbra nucului bătrân", menindu-mi că voi fi eminentă, îi comunică Flavia.

– A avut darul de clarvăzătoare, constată Păvălaş pe ton vesel, semănând cu taică-său, care ironiza pe seama profei, însă romanţa „La umbra nucului bătrân" o cânta şi el cu plăcere.

– A fost o femeie deşteaptă, dar nefericită, spuse Flavia despre profesoara sa de altădată şi se adânci iar în romanul lui Bradbury, Păvălaş revenind la „Introducere".

„Săpând pământul, sapă şi în sufletul tău" – desprinse ea fraza, dar nu i-o citi fiului, căci „săpatul" în suflet nu-i pentru vârsta de douăzeci de ani şi o bucată. Nici pentru douăzeci şi

doi, câţi a avut Pavel, când s-a căsătorit cu dânsa. La anii aceştia ai în gânduri doar dragostea.

– Nu te sustrage de la învăţătură, îşi îndemnă fiul.

Prin geam vedea astrul mare, care pleca la culcare, iar în carnet îşi transcrise fraza: „Ne place apusul de soare, deoarece el se întâmplă să fie o dată în zi.” Nu i-o citi lui Păvălaş, nici nu-l invită să admire apusul soarelui, la ordinea zilei fiind examenul la „Introducerea în jurisprudenţă” şi – nu în ultimul rând – prelungirea permiselor de şedere.

„Acum mărunţişurile vă par plictisitoare, dar e posibil că încă nu le ştiţi preţul şi n-aţi dat de gustul lor.” – a scris în romanul său Bradbury, având în vedere deloc examenele şi perfectarea actelor, dar bine-potrivit şi pentru ele.

În dimineaţa zilei următoare ei s-au îndreptat spre instituţia, care se ocupă cu prelungirea permiselor de şedere, ajungând înainte de ora primirii, însă în faţa clădirii era deja lume multă – bărbaţi, femei şi copii – în braţe şi de mânuţă. Exact la ora începerii lucrului, niciun minut plus-minus, uşa din faţa lor se deschise, făcând să se vadă un negru înalt şi robust, care le-a făcut tuturor semnul „Treceţi”, însoţindu-l cu voce puternică. Lumea ţâşni prin uşa deschisă şi o rupse la fugă pe scara din spatele lui, împingându-se şi călcându-se pe picioare. Unii copii începură să plângă, alţii să se zbată în braţe. Negrul, uitându-se în urma gloatei, prinse a râde. Flavia şi Păvălaş, care rămăsese în urmă, observară aceasta şi se jenară, căci erau reprezentanţii rasei, care se întâmplă să se considere superioară celei negre.

Ajungând la etajul al doilea, care în Europa este considerat primul, solicitanţii de vize şi permise de şedere se împărţiră pe la uşile cabinetelor, multe la număr. Prin urmare, zarva şi îmbulzeala fusese zadarnice. Peste vreo jumătate de oră Flavia şi Păvălaş intrară în unul din ele, pe uşa lui fiind scris numele Dubravca. Flavia se bucură, şoptindu-i fiului:

– Posibil să fie de prin fosta Uniune, de aceea nu ne va „ţese” tare.

Funcţionara cu numele Dubravca s-a dovedit a fi o femeie de vreo patruzeci de ani, drăguţă, dar foarte rece.

– Condoleanţele mele, a spus ca un robot, văzând certificatul de deces al lui Pavel, apoi le-a adus la cunoştinţă că ar putea să le elibereze permise de şedere pentru o perioadă de cinci ani – ei având dreptul acesta – dar nu o va face, deoarece după decesul capului familiei lor, statutul le-a devenit altul, şi ea trebuie să se convingă că situaţia lor nu-i şubredă.

– Fiind student la facultatea de drept, tu trebuie să cunoşti termenul, care în latină se numeşte *precarium*, zise ea, adresându-se lui Păvălaş şi luându-l peste picior, desigur, odată ce el abia îşi începuse studiul.

Păvălaş îi pricepu ironia şi roşi la faţă, dar zise:

– Ştiu ce înseamnă *precarium*, însă situaţia noastră continuă a fi bună.

Funcţionara îşi strânse buzele, apoi spuse:

– Pentru a mă convinge de aceasta, trebuie să-mi aduceţi următoarele acte.

Le întinse o foaie cu o listă lungă, punându-le în vedere:

– Termenul – trei zile.

– Imposibil, zise Păvălaş după uşa funcţionarei Dubravca.

– Vorbeşte foarte bine germana, observă la rândul său Flavia.

– Dar nu-i austriacă, de aceea e atât de …

Păvălaş căută cuvântul, care s-o caracterizeze cel mai bine pe funcţionară.

– Precaută, îl ajută Flavia.

– Precaută şi precară, spuse caustic băiatul şi Flavia râse tare, pentru ca s-o audă de după uşă funcţionara Dubravca.

Apoi părăsi câmpul de luptă, întorcându-se împreună cu fiul

în microraionul bogaţilor şi într-o casă străină. Temerile funcţionarei Dubravca erau îndreptăţite, dar este şi omenie pe lume.

– Fiind ca şi noi o străină, ea îşi iese din piele, pentru ca să-i fie observat zelul, remarcă Păvălaş cu dizgraţie.

– Aruncă-o din cap pentru astăzi, îl sfătui Flavia şi îl invită la plimbare.

– Cu plăcere, îi răspunse Păvălaş, dând la o parte manualul, pe care deja îl luase în mână.

Oricum, termenul *precarium* îl însuşise nu doar din teorie.

– Circulă şi tramvaiele pe aici? întrebă cu mirare Flavia, zărind pe o stradă şine.

– Au circulat pe timpuri, zise Păvălaş, mergând de-a lungul şinelor deja ruginite.

Ea îi ţinu companie până când ajunse la „Staţia Terminus”. Anume aşa scria pe tăbliţa de lângă un vagon staţionând de unul singur, fără locomotivă.

– Alături e azilul pentru bătrâni, o informă Păvălaş, zâmbind larg.

De ce să-şi ascundă zâmbetul, dacă a fost acceptată ideea năstruşnică de a plasa „Staţia Terminus” în imediata apropiere a azilului. Bătrânii nu se vedeau în curtea lui încăpătoare şi bine îngrijită, nici la balcoanele odăilor lor, de parcă muriseră chiar în clipa aceasta ori erau pe moarte. Dar poate aşteptau în paturi locomotiva, care să-i ducă … într-o croazieră.

– Ce zici? solicită Flavia părerea fiului.

– Croaziera se face cu vaporul, o înştiinţă el prozaic, apoi îi puse întrebarea: Ai ajuns cu cititul la ultimul tur al tramvaiului?

– Nu, răspunse Flavia.

– A fost până în afara oraşului, aduse la cunoştinţa ei Păvălaş şi se porni repede în susul străzii, unde se zărea o pădure bătrână.

Dacă ar fi fost tânără şi nu prea deasă, s-ar fi numit dumbravă.

– De ce îmi aminteşti de funcţionara…

Păvălaş căută iarăşi cuvântul, care să exprime adevărul, cum a spus poetul. Flavia veni în ajutorul lui, zicând despre funcţionară:

– Care nu l-a citit pe Bradbury. Dacă l-ar fi citit, ar fi fost altfel.

– Eşti super! exclamă Păvălaş, alungând supărarea.

Între timp tot mai multe clădiri rămâneau în urmă, iar un pârăiaş, ţâşnind de sub piatra pavajului, fugea energic spre o poartă, vopsită în cafeniu-închis, ca pelerina Sfântului Veit şi gardul din spatele statuii. Apropiindu-se de poartă, Flavia şi Păvălaş zăriră o tăbliţă cu inscripţia „Adolfstor”, adică Poarta lui Adolf.

– A cărui Adolf? întrebă suspicios Flavia.

– Desigur nu a celui cu numele Hitler, răspunse Păvălaş şi o rugă să-i facă o poză pe fonul porţii.

Îşi puse mâna dreaptă în şold, umflându-şi pieptul, iar bărbia şi-o ridică, privind pe de-asupra Flaviei. Îl imita, pare-se, pe Adolf cu numele Hitler.

– El nu purta ochelari de soare, zise vesel Păvălaş, auzind despre asemănarea observată de dânsa.

Băiatul îşi pusese ochelarii lui taică-său, pe care-i luase de-acasă după înmormântarea lui. Erau nostimi, după părerea Flaviei, căci preschimbau faţa lui Pavel, făcând-o să semene cu una de mafiot, iar Păvălaş părea a fi un şarlatan.

– Ghidi-ghidi, şarlatan! exclama câte odată bunica Flaviei, cu sens de „Ruşine să-ţi fie!”.

Ha-ha! râse Păvălaş, auzind despre aceasta, dar nu-şi scoase ochelarii.

– Las’ să-i poarte, îşi zise Flavia.

Oricum, erau o amintire despre Pavel…

Iar Poarta lui Adolf se dovedi a fi închisă. „Pe motivul că sunt puţini doritori să vadă parcul” – înştiinţa inscripţia de pe o foaie deja îngălbenită de soare şi spălată de ploaie. Fusese lipită de poartă demult, la sigur.

– Păcat! zise Păvălaş, străduindu-se să găsească o gaură în poartă, pentru a vedea parcul, care începea după ea.

– Vom mai veni încoace, în special, în zilele de sâmbătă şi duminică, în care lumea-i mai liberă şi mai dornică de plimbare. Se va deschide el poarta! îl asigură Flavia.

Păvălaş voi să o creadă şi de odată, cu totul neaşteptat, se auzi cântând cucul. Doamne! De câţi ani Flavia nu-l auzise! Pare-se de când Pavel o dusese în străinătate.

– Câţi ani mai am de trăit? strigă ea în direcţia, de unde se auzea cucul.

El îi răspunse cu un cu-cu repetat de foarte multe ori, Flavia obosind să-şi numere anii.

– S-a sătura lumea de mine, zise în cele din urmă.

– N-o asculta, cucule! Eu vreau să trăiască şi pentru tata! strigă Păvălaş.

Flavia îl cuprinse şi îl sărută pe vârful urechii.

– Are să crească prea mare şi nicio fată n-are să se uite la mine! zise prefăcut supărat fiul.

Apoi puse întrebarea:

– Să rog şi eu cucul să-mi prezică anii de viaţă?

Flavia îl privi serioasă şi zise:

– El s-a dus să-şi ia masa.

– De unde ştii? o ispiti el ca în copilărie.

– Mi-a şoptit vântul, îi răspunse ea, deşi boare de vânt nu se făcea simţită.

Însă Păvălaş îi dădu crezare, poate având şi el temerea că pasărea îi va prezice nu prea mulţi ani de viaţă. Apoi luară

calea casei, iar ajungând în garsonieră, băiatul deschise tomul lui Bradbury şi îi citi: „Va fi o dimineaţă – de toamnă, iarnă sau primăvară, când te vei trezi şi, chiar dacă nu te vei apropia de fereastră, mai rămânând în aşternutul cald şi comod, neapărat vei auzi, cum undeva departe, abia auzit, lunecă pe şine, zângănind, tramvaiul.

…Şi va reîncepe visul, vagonul plutind pe calea sa, tot mai departe, pe şinele sale secrete, demult camuflate, spre o ţintă tăinuită…

– Frumos, zise Flavia şi îi puse în faţă o farfurie cu zeamă. Pune şi tu în guşă, îl îndemnă ca pe o pasăre.

Următoarele două zile ei s-au îngrijit de actele, pe care le ceruse funcţionara Dubravca. Nu le-a fost uşor, dar le-au adunat şi i le-au prezentat la timp. Însă n-au mai venit la instituţia în cauză înainte de ora începerii lucrului, ci un pic mai târziu, mergând fără grabă pe lângă omul de culoare neagră, care le-a zis respectuos:

– Poftim, treceţi.

Funcţionara Dubravca îi aştepta, pare-se, cerându-le imediat alte câteva acte, unul dintre care era foarte dificil de obţinut, deloc în câteva zile, cum iarăşi dorise. Dar mare-i Dumnezeu şi deşteaptă e spusa lui Bradbury, pe care Flavia i-o citi lui Păvălaş la întoarcerea în garsonieră: „Puteţi primi totul de ce aveţi nevoie, dacă într-adevăr aceasta vă trebuie.”

– Guts, zise peste două zile funcţionara Dubravca, văzând actele solicitate pe masă, şi se întoarse spre geam, arătându-i Flaviei şi lui Păvălaş spatele.

– De ce a spus „gut” cu „s” la sfârşit? îşi întrebă Flavia fiul după ce se văzură „eliberaţi” de funcţionara Dubravca.

Cuvântul „gut”, adică „bine”, nu are litera „s” la sfârşit.

– E o manieră de a vorbi, pretins academic ori aristocratic, îi explică Păvălaş.

– Ca „das” ori „nus” în limba rusă, se dumiri Flavia.

De altfel, funcţionara Dubravca nu avea rădăcini slave, cum presupuse ea.

– Numele l-am preluat de la soţ, îi adusese la cunoştinţă cu vădită dizgraţie.

– Sărmanul soţ! exclamă ironic Păvălaş după uşa ei.

– Cu adevărat, zise Flavia, amintindu-şi cum mama ei spunea: „Moldoveni proşti!”, având în vedere bărbaţii – consângenii săi, care se căsătoreau cu rusoaice şi vorbeau în familie în limba lor, iar ele urau numele soţilor.

I se întâmplase să audă şi nu o singură dată, spunându-se despre un nume autohton ori altul că-i prostesc ori sună aiurea.

– Aveţi şansa să primiţi permisele de şedere peste patru-cinci săptămâni, îi informase funcţionara cu numele, pe care îl purta de nevoie.

– Tocmai peste patru-cinci săptămâni?! exclamase Flavia.

– Unde aveţi a vă grăbi? în special Dumneavoastră, îi replicase pe ton liniştit funcţionara.

N-avea rost s-o înştiinţeze că trebuie să plece cât mai repede în Patrie, căci o aşteaptă o mulţime de probleme şi nu în ultimul rând Tasea, care-i bolnavă. Hotărî să o telefoneze şi făcu aceasta, dând de o staţie de telefon ieftioară în preajma instituţiei pentru eliberarea vizelor şi a permiselor de şedere. În localitatea bogaţilor, unde ei îşi duceau temporar traiul, nu era o asemenea staţie.

– Noi te aşteptăm cu nerăbdare, îi comunică Tasea.

– Cine noi? nu pricepu ea, cu toate că o mai auzise pe soră-sa spunând aceasta şi anume, când a sunat-o din spital, de la mobilul bătrânei Ileana.

– Eu şi papagalii, i-a răspuns atunci Tasea.

Însă acum ea zise:

– Eu, papagalii, tanti Tasea, nea Nelu, Maria, Jenica, Alexandra Dimitrievna şi toată lumea.

Apoi îi puse întrebarea:

– Când te întorci?

Exact ca Vlad în urmă cu două luni şi jumătate. Amintindu-şi aceasta, Flavia nu putu să-i comunice Tasei, că revenirea-i în Patrie va fi nu degrabă…

– Aici înfloresc păpădiile, îi spuse anapoda.

– Şi la noi înfloresc, le văd prin fereastră, îi relată Tasea.

– Sărmana, o trecu gândul pe Flavia, căci Tasea, neavând dreptul la cheie, o aştepta încuiată în casă.

– Adă-mi o păpădie, o rugă biata.

– Până când voi ajunge acasă, va fi cu puf, îi răspunse Flavia, amintindu-şi cum în copilărie ele îşi puneau una alteia întrebarea:

– Moşneag ori babă?

Apoi suflau în căpşorul pufos al păpădiei. Dacă puful zbura, lăsând gol căpuceanul, înseamnă că planta era de genul masculin, adică „moşneag”. În caz contrar – babă, căci femeile – cu rare excepţii – nu îşi pierd podoaba capilară, adică pleaşcă.

– Am să-ţi aduc imaginea păpădiilor, îi promise Flavia Tasei, punându-şi în gând să fotografieze pâlcurile de floricele din localitatea, unde păreau a fi cele mai multe.

Însă ia-le de unde nu-s! Le tăiau de la rădăcină maşinile de cosit, bâzâind ca viespile. Unul din personajele lui Bradbury aştepta să audă bâzâitul acesta, care-i dădea de ştire că a început vara. Bunelul, acesta fiind personajul, se întreba: „Care prost a făcut descoperirea, că anul nou începe la 1 ianuarie?” După părerea bătrânului, ziua care simbolizează *Începutul*, trebuie să fie cea cu „simfonia majoră a maşinilor de cosit iarba”, oamenii aruncând unii în alţii nu confeti şi serpentine, ci mănunchiuri de iarbă proaspăt cosită.

Frumos, însă Flavia era gata să se pună în calea maşinilor, care, cosind păpădiile, le strângeau în burţile sale mari, unde le mărunţeau, dar nu pentru a face din ele vin, ca în romanul lui Bradbury, ci furaj.

– Cosaşii sunt lipsiţi de romantică, conchise, neputând salva florile, care, semănând mult cu soarele, auresc pământul.

Iar când aurul se preschimbă în puf, pământul pare să fie cu nouraşi, ca cerul. Vântul, jucându-se, suflă în ei, asemeni copiilor, cercând cine-i nouraşul – „moşneag” sau „babă”?

Nemaivoind să vadă şi să audă maşinile cosind păpădiile, Flavia porni în grabă spre hotarul localităţii, marcat cu şinele căii ferate. După el începea un alt microraion, care era mai mare, dar nu atât de bogat şi verde.

– Cuiva i-au fost daţi papucii, observă Păvălaş, zărind în preajma terasamentului, pe treapta de sus a unei scăriţe de piatră, care nu ducea nicăieri, o pereche de pantofi bărbăteşti.

Erau nici noi, nici vechi, mai putând fi purtaţi un sezon-două. Flavia scoase aparatul de fotografiat din gentuţă şi îi „înveşnici” în imagine, în locul păpădiilor. Apoi puse glumeţ întrebarea:

– Iar nouă Lora n-are să ne dea papucii?

– Care Lora? nu pricepu fiul.

– Stăpâna garsonierei, răspunse Flavia.

– Prenumele ei nu este Lora, zise Păvălaş, privind-o cu nedumerire.

– A fost pe timpul, când a corespondat cu mine, spuse Flavia, apoi se întrebă: Poate, în aşteptarea permisului de şedere, să mă apuc să învăţ limba maghiară?

– La ce bun? Doar nu-i de circulaţie internaţională, îi răspunse Păvălaş-poliglotul.

– Pentru ca să vorbesc cu Lora în limba ei maternă, amintindu-i despre Patria, căreia nu-i poţi da papucii, spuse Flavia.

– Eşti cu dreptate, dar cred că-i mai cu folos pentru tine să înveţi engleza. L-ai citi în original pe Bradbury, se strădui s-o convingă Păvălaş.

Îi vorbea ca tatăl ei, profesor de limbă franceză, care întreaga sa viaţă a visat să vadă Parisul, dar nu şi-a realizat visul. În perioada sovietică calea peste hotarele Uniunii Sovietice i-a fost închisă pe motivul că a stat în lagărul stalinist zece ani şi o bucată, iar când s-a instaurat democraţia, el era deja în etate şi nu i se dădea pensia cu regularitate, statul confruntându-se cu mari greutăţi şi probleme. De altfel, le are şi astăzi. O Maşină a Fericirii i-ar trebui poporului…

– La ce bun?! rosti Păvălaş, auzindu-i ideea.

Apoi spuse, repetându-l pe unul din personajele lui Bradbury:

– Oricum, va trebui să revină la spălatul veselei murdare şi la aşternutul paturilor.

– Pare-se, Maşina Fericirii îţi plăcuse, spuse Flavia, nedorind să accepte adevărul lui.

– Şi a rămas să-mi placă, o asigură fiul. Însă nu mi-o doresc.

– Pentru ca să nu revii la spălatul veselei murdare şi la aşternutul paturilor? Pot face aceasta în locul tău, spuse drăgăstos Flavia.

– Mulţumesc, dar prefer să-mi clădesc fericirea cu mâinile, capul şi inima proprie, îi răspunse băiatul.

– Lăudabil, menţionă în sine Flavia, apoi se interesă: Ai terminat de citit romanul?

– De ce mă grăbeşti? o dojeni Păvălaş şi porni spre casă, mai precis, spre garsoniera, care îl adăpostise vremelnic.

Flavia îl urmă în tăcere, iar ajungând la punctul destinaţiei, se apucă să citească în continuare romanul.

Iat-o remarcând spusa despre oamenii, care de timpuriu

încep să se întristeze. „Ei le iau pe toate prea aproape de inimă şi obosesc repede, şi lacrimile le sunt imediate, şi mult timp păstrează în memorie fiece neplăcere, de aceea încep să se amărască de la o vârstă precoce.”

– Şi eu sunt aşa, şopti Flavia.

– Ai spus ceva? îşi ridică Păvălaş privirea de la manual.

– Doar pentru mine, îi răspunse Flavia, apoi îşi dădu seama că şi el face parte din categoria de oameni, care prea de timpuriu încep să se întristeze.

– Dacă ai ajuns la momentul îmbolnăvirii lui Duglas, nu citi mai departe, spuse pe neaşteptate Păvălaş.

– Deja l-am depăşit, îi răspunse Flavia.

– Inima nu te doare? întrebă cu îngrijorare băiatul.

– N-are de ce să mă doară, căci Duglas a fost salvat de la moarte, spuse calm Flavia.

– Cu adevărat?! exclamă Păvălaş, sărind de pe divan şi aruncând cât colo manualul.

Apoi îi smulse romanul din mână, căută repede locul, unde se oprise din citit, şi îşi înfipse ochii în textul de mai departe.

– Tu ai crezut, că Duglas are să moară, se dumeri Flavia.

– Da, deoarece nu-i mergea în toate, exact ca lui tata înainte de moarte, zise băiatul.

Observase bine, căci Pavel a fost cu ghinion în ultima perioadă a vieţii sale, de parcă Providenţa hotărâse să-l facă să înţeleagă că nu mai poate avea succese în muncă şi nici parte de fericire. Iar fără ele rar cine trăieşte…

– Eu l-am văzut în Duglas cu Vlad, mărturisi Flavia.

– Nenea Vlad a fost ca dânsul la doisprezece ani? se interesă Păvălaş.

– Noi am făcut cunoştinţă în vara, când el urma să împlinească şaisprezece ani, îi comunică Flavia. Cum a fost până atunci, am aflat de abia acum, din memoriile surorii sale.

Ea se apropie de valiza, în buzunarul căreia pusese memoriile Sandei, şi le scoase de acolo.

– Le-ai luat cu tine? se miră Păvălaş.

– Da, deoarece nu le-am citit până la capăt, răspunse Flavia.

De fapt, rămăsese necitită o singură pagină, cea, care începea cu două propoziţii scurte, ca bătăile inimii: **„23 ianuarie, 2008. Dimineaţa.”** Ea nu voise să parcurgă cu ochii textul de mai departe, exact ca Păvălaş paginile de la sfârşitul romanului lui Bradbury. Ar fi avut, cu adevărat, mare durere de inimă, şi s-ar fi întristat, şi lacrimile i-ar fi fost imediate, deoarece Vlad, despre care Sanda scrisese în ultimele pagini ale memoriilor sale, n-a fost salvat de la moarte.

Partea a unsprezecea

Şi în ultima clipă a vieţii voi fi cu gândul la tine, i-a spus Vlad şi legătura telefonică dintre ei s-a întrerupt, mobilul ei descărcându-se.

A ieşit din reţea primul, exact ca atunci când ei au conversat la hotarul Patriei. Flavia a remarcat aceasta, deoarece în ambele cazuri Vlad i-a propus să observe – ca la încercarea norocului – mobilul cui se va deconecta întâiul.

În primul caz el a spus „va muri", iar în al doilea „se va stinge", ceea ce ei nu i-a plăcut şi l-a corectat, parcă presimţind răul. Însă după convorbirea, care s-a încheiat cu fraza: „Şi în ultima clipă a vieţii voi fi cu gândul la tine", inima i-a rămas liniştită, deşi gândul lui la ultima clipă îi păruse sumbru.

Iar peste o zi, când ea şi-a pus în gând să termine de brodat căsuţa, i-a venit o mahna mare pe suflet şi a început să se simtă epuizată, ca şi atunci când a făcut pentru Vlad mărturia: „Am impresia că mor cu încetul".

– Şi eu mă simt ca pe murite, fusese răspunsul bărbatului, care nu o mirase, căci el era foarte receptiv la durerea ei, fiind gata s-o ia asupra-şi, dacă aceasta ar fi fost posibil.

Ciudat, dar odată, când ei i s-a umflat un ochi – stângul, el fără să ştie aceasta i-a comunicat că îl doare ochiul drept.

– E durerea ta în oglindă, a spus el după ce a aflat despre inflamaţia ochiului ei.

Faptul acesta a mirat-o, dar şi a amuzat-o, iar după ce asemenea cazuri au mai avut loc şi nu o singură dată, ea a început să creadă că el îi împărtăşeşte durerea în mod direct, nu doar sufleteşte.

Ei nu i se întâmplase aceasta, de aceea în dimineaţa cu brodatul căsuţei, n-a zburat cu gândul la dânsul şi n-a făcut legătura dintre starea sa şi a lui, ci a găsit explicaţia:

– Ca azi, trei luni în urmă, a decedat Pavel.

Însă întrebarea: „De ce mi-e atât de greu pe suflet?" venea iarăşi, ca îmboldind-o să caute cauza. Ea nu găsea alta, decât cea care ţinea de Pavel.

– Trei luni în urmă a decedat tăticul tău, a adus la cunoştinţa fiului, care a observat că ea nu-i în apele sale şi a sfătuit-o să lase brodatul.

– Îţi încordezi văzul, din care cauză te doare capul, i-a explicat ca medicul, având perfectă dreptate, însă ea nu avea durere de cap, ci de suflet.

A continuat să brodeze, terminând pe aproape de noapte căsuţa.

– Să-i comunic lui Vlăduc despre aceasta, avuse pornirea, însă o voce lăuntrică i-a spus:

– Nu face aceasta.

– Am să aştept când el are să mă sune, a luat ea hotărârea şi s-a dus la culcare.

Dormea într-o odaie cu un ceas de perete, care anunţa fiece oră cu bătăi ca de clopot. Pe Pavel l-ar fi scos din sărite, însă ei îi plăcea prezenţa lui în odaie, deoarece nu se mai simţea ca în vid, izolată şi singură-singurică, iar bătaia de „clopot" îi părea o chemare – la muncă şi, în general, la viaţă. Ciudat, dar în noaptea de după brodarea căsuţei ea n-a auzit bătăile ceasului şi s-a trezit de câteva ori speriată, trăgând cu urechea – funcţionează sau nu orologiul.

– N-are de ce să se oprească, i-a spus dimineaţa Păvălaş.

Ea s-a lăsat convinsă de dânsul, cu toate că i se întâmplase să vadă oprindu-se ceasurile, pare-se fără cauză.

– Timpul se opreşte din fugă, pentru ca tu să mai fii cu mine, găsise explicaţia Vlad, scoţând de pe mâna sa ceasul, care încetase să meargă.

Nu l-a mai purtat, poate pe motivul că ea îl întreba adesea:

– Cât e ora?

Flavia de astăzi auzi bătăile orologiul de pe turnul bisericii, care părea să-i zică:

– E timpul.

Păvălaş aţipise cu „Introducerea" pe piept, ca monahul cu *Biblia*. Or, Cartea Cărţilor nu te adoarme, ci te trezeşte. Flavia îşi îndreptă faţa spre turnul bisericii şi îşi făcu semnul crucii, apoi deschise memoriile Sandei, găsi ultima pagină şi citi:

„23 ianuarie, 2008. Dimineaţa.

Vlad a băut o ceaşcă de cafea şi a început să se gătească de plecarea la lucru. Când de odată… a simţit că mâinile, picioarele, corpul în întregime nu-l mai ascultă. A alunecat între divan şi fotoliu.

– Liuba, ajută-mă, şi-a rugat soţia, care era gata să iasă pe uşă.

A venit „Urgenţa". Doctoriţa a spus:

– Nu vedeţi, oare, că starea lui este critică?!

Şi aşa mai departe, de faţă cu Vlad… Deontologia medicului!

În maşină Liuba a pus întrebarea:

– Unde ne duceţi – în secţia de internare ori direct în reanimare?

Vlăduc, neaşteptând răspunsul doctoriţei, a spus:

– Medicul a dat de înţeles – la morgă.

Peste o oră inima lui a încetat să bată."

Flavia n-a ştiut despre toate acestea şi a aşteptat să fie apelată de Vlad luni, adică la o săptămână după ultima lor convorbire, cum obişnuia el să telefoneze. Însă Vlad n-a dat de veste.

– Are să sune miercuri, după examenul lui Păvălaş, s-a gândit ea.

Însă Vlad nici miercuri n-a venit cu un sunet.

– O fi în lipsă de bani, a presupus Flavia şi a luat hotărârea de a-l suna, punându-l la curent că în seara zilei de vineri ia calea Patriei.

Însă mai întâi a format numărul de telefon al Mariei. Aşa a fost să fie ori poate o putere supremă a mânuit-o.

– V-a căutat o doctoriţă … Alexandra Dimitrie…, i-a comunicat Maria ca nedorind să spună totul ori displăcându-i aceasta.

– Am să o sun la sosirea acasă, a hotărât Flavia, însă nu şi-a putut găsi locul, formând în cele din urmă numărul Sandei.

– Aşează-te, i-a spus aceea şi i-a comunicat scurt, ca în telegramă, că Vlad a făcut un ictus cerebral.

– Unde este acuma – la spital ori acasă? a întrebat, îngrozindu-se, Flavia.

– Nu mai este în viaţă. L-am înmormântat vinerea trecută, i-a răspuns Sanda.

– Nu-u-u, aşa nu se poate, a strigat ori poate numai a şoptit Flavia.

Însă Sanda i-a adus la cunoştinţă numărul pătratului, rândului, locului din cimitirul de pe strada Doina, unde Vlad îşi are mormântul.

– Pavel l-a luat, a concluzionat ea.

Avea temeiul să fie de părerea aceasta, odată ce decesul lui Vlad a survenit exact peste trei luni după al lui Pavel. Zi în zi, în orele dimineţii. Oricum, coincidenţa bătea la ochi şi în inimă, Flavia cutremurându-se. De ce şi pentru ce? – se întreba

încontinuu, lacrimile-i curgând ca pâraiele, cu toate că ea se străduia din răspunteri să şi le reţină, pentru ca Păvălaş să nu afle vestea oribilă. El încă nu-şi revenise după decesul lui taică-său şi îşi consumase puterile în prima sa sesiune. Însă pâraiele se făceau râuri, care spărgeau digul voinţei, scoţând în vileag suferinţa.

– Ce-i, mam'?! i-a pus Păvălaş întrebarea, formulând-o aproape ca Vlad şi cu aceeaşi compasiune, ceea ce o făcu pe ea să izbucnească în plâns ca o fetiţă.

– Cine te-a amărât? a continuat el cu îngrijorare, gata să se ia la bătaie cu cel care a obidit-o.

În privinţa aceasta semăna cu Pavel, care ar fi pumnit lumea întreagă pentru o lacrimă a ei.

– Nimeni nu m-a amărât, a şoptit ea, forţându-se să se calmeze.

Însă lacrimile nu erau de oprit, ca şi apa din streşini, când pare că cerul se rupe.

– Nenea Vlad te-a sunat? a întrebat-o el, ca tatăl pe fiică, fiind gata să o asigure că cel, pe care ea îl aşteaptă, va fi pe fir degrabă.

Cum să-l minţi şi cum să ascunzi de el adevărul? Ea şi-a muşcat buza şi a zis:

– El n-are să mai sune.

– V-aţi certat? a întrebat-o cu mirare.

Cu adevărat, încă nu se întâmplase ca ea să se certe cu Vlad. Drept că o dată el şi-a arătat supărarea, ducându-se fără să se uite în urmă.

Şedeau pe o bancă dintr-o curte: el, ea şi Păvălaş, vorbind despre una – alta, mai mult ea, ca întotdeauna. Dar iată că Vlad şi-a deschis gura, împărtăşindu-le bucuria, care ţinea de noră-sa – o tânără cu numele Alina, foarte activă, energică, pe cale să întemeieze o firmă.

– Pe banii cui? s-a interesat Flavia.

– Pe ai ei, a spus Vlad, informând-o că tânăra a fost câţiva ani în Italia, unde s-a căsătorit cu un bărbat din partea locului.

– Apoi a divorţat de el, căpătuindu-se cu avere, a continuat Flavia.

– Crezi că e o parvenită?! a zis frapat Vlad.

– Nu doar, i-a răspuns Flavia.

– O femeie de moravuri uşoare?! a exclamat Vlad cu durere, apoi a spus răspicat pentru Flavia: Eu nu permit nimănui să-i vorbească de rău pe membrii familiei mele.

– Tu nu ştii viaţa din străinătate, a observat Flavia.

– Oricum, a spus el în surdină şi, ridicându-se de pe bancă, s-a pornit spre ieşirea din curte.

Flavia a fost surprinsă, deoarece până atunci el niciodată nu i-a arătat supărare şi nu s-a despărţit de dânsa fără să privească în urmă. Ea se uita în spatele lui, care se gârbovise ca sub povară, şi voia să-i strige:

– Ne-am certat din cauza unei c…caracude?! Nu face!

Însă nu a deschis gura, nici n-a sărit de pe scaun pentru ca să-l ajungă.

– Tu ai avut dreptate, a înştiinţat-o el peste o bucată de vreme, când ea se afla iarăşi în străinătate.

Nora lui, care – de altfel – nu binevoise să-şi legalizeze căsătoria, zicând că nu este gata de aceasta, a luat hotărârea să plece din familie. Cu fiul lui Vlad avea o fiicuţă, pe care o numise Alexandra, în cinstea Sandei, care se îngrijise de naşterea ei. Vlad îndrăgise din suflet micuţa şi o dădăcea ca un bunel exemplar, asumându-şi misiunea de a o duce şi a o aduce de la grădiniţă.

– De azi înainte o s-o vedeţi numai cu permisiunea mea, i-a pus în vedere fosta noră.

– Sănduţa are şi tată, i-a amintit Vlad.

Atunci ea a spus cu sfidare:

– Fiul Dumneavoastră nu-i este tată!

– Cum vine asta? a întrebat Vlad cu nedumerire, făcând concluzia simplă, atunci eu nu sunt bunelul Sânduţei.

– Ba da, însă fiul Dumneavoastră nu-i în stare să fie tatăl ei, i-a răspuns fosta noră.

Atunci Vlad a numit-o…

– Tu doar ştii, că eu n-am în vocabular cuvinte urâte, a zis el, apelând la înţelegerea Flaviei, după ce i-a comunicat, cum a numit-o pe fosta sa noră.

– Mi-am cerut scuze, a continuat el, căznindu-se, apoi a rostit resemnat: Tu ai avut dreptate.

– Mai bine nu aveam, i-a răspuns Flavia.

Sufletul omului e ca păpădia, cea cu puf, în care suflă copiii. Dacă-i fragil, puful zboară, chiar şi la o mică suflare…

– Vlad nu mai poate să fie în ceartă cu mine, a spus Flavia ca răspuns la întrebarea lui Păvălaş-fiul.

Şedeau pe o bancă, având în faţă o clădire, care la moment îi păruse Flaviei o stavilă, asemeni gardului cimitirului, care o despărţea de mormântul lui Pavel.

– Nu cumva şi nenea Vlad… a şoptit Păvălaş, privind-o cu groază.

– Da, a spus ea, eliberându-l de greul cuvintelor ce ţin de moarte.

Apoi şi-a ridicat faţa în sus, ca voind să depăşească barajele, şi s-a oprit cu privirea pe nouraşii din cerul, care e unul pentru toţi, fără hotare şi margini.

– E o nedreptate, a conchis Păvălaş tinereşte, apoi a spus ca bătrânul: Biata mea mamă…

Inima ei a reacţionat îndată, alertându-se pentru fiul său, dragul, care o jelea prea de tot, ceea ce putea să-l răpună.

– El se simţea foarte rău în ultima vreme, a spus Flavia întru motivarea decesului lui Vlad. Avea hipertensiune, a continuat

ca intrând în pielea medicului de la morga, în care trei luni în urmă s-a aflat corpul lui Pavel.

Medicul acela, morfopatolog numindu-se, a început să-i enumere câte maladii a avut Pavel, fiecare fiind cu pericol de moarte.

– Mai este vreuna nevindecabilă? l-a întrebat atunci Flavia şi, neaşteptând răspunsul lui, a zis cu certitudine:

– Eu am avut un bărbat sănătos, care răsturna munţii, iar Dumneavoastră vreţi să mă convingeţi că a fost un bătrân putred. Faceţi aceasta pentru a vă justifica impotenţa profesională şi a vă eschiva de răspundere, dar n-o să vă cer socoteală, căci nu-i voi ajuta soţului meu cu nimica. Să vă judece Domnul!

Medicul-morfopatolog avea halatul spălăcit şi obrazul de aceeaşi culoare.

– Totuşi, a fost un ghinion, a spus Flavia peste trei luni după decesul lui Pavel, smulgând de pe sine pielea străină, iar odată cu ea şi propriul ţesut, carnea…

– Mam'! a auzit chemarea lui Păvălaş-fiul şi s-a oprit din rupt sufletul, zicând, e un semn pentru mine, dar nu-l pot înţelege.

– În ce îl vezi? a întrebat-o Păvălaş-fiul.

– În coincidenţa de date, i-a răspuns Flavia, continuând ca pentru sine, numărul douăzeci şi trei este compus din cifrele doi şi trei, iar ele, fiind sumate, fac cinci, însă cinci e ziua mea de naştere.

– E o deducţie naivă, a spus Păvălaş-fiul.

Pe faţa lui nu era urmă de lacrimă, cu toate că Vlad nu i-a fost străin, nici indiferent inimii sale. Flavia îşi aminti… Doamne, cum vin nechemate scenele filmului vieţii, pentru a fi reluate ne-la-timpul său, pare-se…

Iată-l pe Vlad, venit să o felicite cu naşterea fiului, care o roagă:

– Dă-mi voie să-l iau în braţe.

Ea nu permitea nimănui aceasta, având teama ca micuţul să nu fie vătămat ori contaminat cu vreo boală. Însă pentru Vlad a făcut o excepţie. Poate pe motivul că el şi-a rostit rugămintea cu evlavie, pare-se, punând în ea o importanţă deosebită. Păvălaş s-a lăsat luat în braţe, apoi, aşezat pe o coapsă a lui Vlad şi săltat olecuţă. Flavia s-a făcut strună, atenţionându-l pe Vlad să ţină bine copilul, care încă nu fusese dat huţa.

– Ştiu eu ce le place băieţilor, a spus Vlad, liniştind-o.

De parcă pricepând spusa, Păvălaş a zâmbit cu toată guriţa şi… a dat drumul pisoiului. Pe pantalonii lui Vlad s-a făcut văzută o pată mare.

– Vai! a exclamat Flavia, neştiind ce să facă şi totodată fiind pe cale să râdă, căci puteai crede că Vlad a făcut pipi pe sine.

– Nu doar un copil mi-a udat pantalonii, a zis Vlad cu voie bună, apoi l-a povăţuit pe Păvălaş-micul:

– Trebuie să le facem femeilor plăcerea de a râde de noi, bărbaţii … câte odată.

Flavia de peste mulţi ani de la acea întâmplare zâmbi printre lacrimi, iar Păvălaş-băiat mare, o sfătui ca bătrânul:

– Roagă-l pe părintele Nicolae să-ţi facă o slujbă. Te vei opri din plâns, la sigur.

Ea îl privi cu mirare, căci el o îndrumase ca având experienţă în lupta cu plânsul. Luptă, din care a ieşit învingător, căci are ochii uscaţi şi privirea de stoic. Aşa trebuie să fie bărbaţii.

– Nu eşti dreaptă, îi spusese Vlad ca o lună în urmă, auzind de la ea despre faptul că l-a pălmuit pentru plâns pe Păvălaş-fiul.

Apoi a îndemnat-o să recitească „Vinul din păpădii” al lui Bradbury.

– Timpul fantaştilor a trecut, i-a răspuns ea, nici să gândească să-l recitească pe Bradbury.

Iar el în „Vinul din păpădii” are fraza: „După ce plângi

binişor, îţi pare că iarăşi e dimineaţă şi începe o zi nouă.” Flavia a depistat-o mai târziu, în localitatea cu păpădii, primăvara. Însă în iarna de după decesul lui Pavel şi cu moartea lui Vlad – o dublă tortură – ea a urmat sfatul fiului, rugându-l pe Părintele Nicolae să-i facă o slujbă, pentru a opri plânsul.

– A decedat un bărbat, care nu mi-a fost rudă, nici amant, nici prieten, dar îl deplâng mai tare decât pe tatăl meu şi pe Pavel. Poate de aceea că m-a iubit fără preget şi fără să vrea să mă perfecţioneze, ori să-mi ceară reciprocitate. Îmi mulţumea pentru faptul că exist pe lumea aceasta, iar eu mă gândeam: „De nu l-aş leza cu vreo vorbă”.

A fost omul, pe care cuvântul rău îl făcea să sufere peste măsură de tare. Când cuvinte de acestea au venit peste dânsul prea multe, iar mie mi s-a întâmplat tragedia, puterile l-au părăsit, inima-i bună încetând să mai bată. M-a aşteptat până în ultima clipă, însă eu am întârziat să vin şi să-i aduc gura de aer, de care avea nevoie.

Spunând aceasta, Flavia îşi îndreptă privirea spre geamurile capelei, ca dorind să le deschidă şi să soarbă aerul curat de afară.

– Vă simţiţi rău? o întrebă, îngrijorat preotul.

– Mă simt vinovată, răspunse Flavia, mărturisind sincer, sunt cu vină vizavi de el, de Pavel… şi de Dumneavoastră.

– Nu mi-aţi greşit cu nimica, spuse preotul.

– Ba da, îl contrazise Flavia, descoperind ca la spovedanie – v-am dat spre păstrare un pachet, atenţionându-vă că-i preţios pentru mine, iar Dumneavoastră, luând în seamă aceasta, l-aţi pus în altar, sub ochii Domnului. Însă în el erau scrisori de dragoste.

Pe faţa preotului căzu o umbră, ori poate geamurile se întunecase, norii acoperind cerul.

– Mi-au fost scrise până la căsătoria cu Pavel, continuă Fla-

via. Eu l-am pus la curent cu aceasta şi l-am înştiinţat că ele se află în casa mea părintească, iar el mi-a cerut să le ard în prezenţa sa, cât mai repede. N-am fost împotrivă, însă mama mea a fost de altă părere şi le-a strâns numai ea ştiind unde. Am crezut că a făcut aceasta din milă pentru băiatul, care îmi scrisese răvaşele, însă ani mai târziu am conştientizat faptul că întâi şi întâi de mine s-a îngrijit buna, căci arderea a ceea ce ţinea de trecutul meu – deloc dezonorabil – m-ar fi depreciat şi chiar umilit. După moartea mamei scrisorile au fost păstrate de soră-mea. Când ea a trecut cu traiul la noi, ele au ajuns iarăşi la mine. Eu nu le-am ascuns, păstrându-le împreună cu scrisorile telespectatorilor, care adevereau dragostea lor pentru mine. Însă Pavel, făcând revizie în lucrurile mele, a dat de ele şi mi-a cerut, exact ca în tinereţe, să le dau focului. De data aceasta am fost împotrivă şi n-am expus mărturia iubirii temperaturii de 451 grade…

– După Fahrenheit, o completă preotul, asemeni profesorului de literatură, cu toate că ea n-a scris, asemeni lui Păvălaş, o compunere pe marginea povestirii lui Bradbury „451 grade după Fahrenheit”.

La temperatura de 451 grade, după Fahrenheit, se aprinde şi arde hârtia, dar nu şi dragostea.

– Ray Bradbury a fost scriitorul preferat al bărbatului, care mi-a scris pe timpuri scrisorile şi care m-a iubit întreaga sa viaţă, îi descoperi Flavia preotului şi începu să plângă mai tare ca ploaia ce prinse să bătă în geamuri.

Preotul aprinse o lumânare şi porni să oficieze serviciul divin, pe care Flavia îl auzea şi nu-l auzea, de parcă mergând în maşină, prin mare furtună…

– Uite colo în câmpie! îi porunci Pavel de la volanul maşinii, ştergând cu mâna parbrizul maşinii, pentru ca ea să vadă mai bine…

Un curcubeu! Mai frumos nu se poate!

– Opreşte! i-a strigat impresionată lui Pavel. Vreau să fotografiez curcubeul.

Şi el a stopat unde nu se stopează, fiind acostat îndată de poliţia rutieră.

– Soţia mea a dorit să fotografieze curcubeul, a motivat Pavel cu sinceritatea copilului, care îi plăcea Flaviei.

Să-l mai cerţi ori să-i ceri socoteală?!

– Soţia Dumneavoastră e fotoreporter? a urmat întrebarea inspectorului de poliţie rutieră.

– E femeia, căreia îi place nespus curcubeul, a fost răspunsul.

Flavia avea o umbrelă cu haşuri multicolore pe cupolă, care păreau a fi coardele curcubeului. I-o dăruise Vlad, de parcă pictând pentru ea curcubeul…

Geamurile capelei se luminară, preotul încheiând slujba.

– Vă mulţumesc, zise Flavia, ştergându-şi lacrimile, care încetară să curgă odată cu ploaia de după geam.

– Vreau să vă fac un dar, spuse preotul şi se îndreptă spre altar.

Revenind de acolo, îi întinse o iconiţă cu inscripţia: *„Iubiţi-vă unul pe altul”*. Flavia o aduse acasă şi i-o dădu lui Păvălaş, spunându-i:

– S-o ai întotdeauna pe perete.

Păvălaş i-a dat ascultare, iconiţa ocupând un loc de cinste în odăiţa lui din apartamentul, pe care l-a cumpărat austriacul, şi în garsoniera din microraionul cu păpădii.

– Telefonul! strigă Păvălaş de pe balconul garsonierei, întrerupând amintirile Flaviei.

– Răspunde tu, zise ea, ducându-i mobilul, deoarece îi apela stăpâna garsonierei.

– Pe care tu o numeşti Lora, remarcă pe ton de ironie uşoară Păvălaş.

– Aş vrea să fie Lora, zise Flavia.

– De ce? voi să ştie Păvălaş.

– Deoarece Lora, pe care am avut-o de prietenă prin corespondenţă, a fost o fată bună, iar Lora, sora lui Vlad, e o femeie de treabă, îi explică Flavia.

– Stăpâna garsonierei deja s-a arătat a fi cumsecade, odată ce nu ne-a cerut bani pentru chirie, doar achitarea facturilor, observă Păvălaş.

– Dă Doamne să fie aşa până la urmă, zise Flavia.

Cele câteva luni de după decesul lui Pavel îi arătase nu doar un exemplu de promisiune deşartă şi amăgeală, ea zicându-şi de fiece dată:

– Numai văduvă să nu fii.

Dac-ar fi fost de una singură – treacă-meargă, dar îl avea pe Păvălaş – nepus la cale şi pe Tasea – invalidă, pentru care era şi mamă, şi tată, şi soră, şi totul.

– Greu, Doamne, şi iar greu, zise Flavia a câta oară, ferindu-se s-o audă Păvălaş, căci s-ar fi amărât, bunul.

– Aşa zisa Lora îţi transmite salutări cordiale de pe continentul american, o anunţă el după încheierea conversaţiei telefonice.

– Ce face acolo? se interesă Flavia.

– Se odihneşte, fiind în concediu, o înştiinţă Păvălaş.

– Poate să-şi permită aceasta? se miră Flavia.

– De ce nu?! răspunse Păvălaş, aducându-i la cunoştinţă: Stomatologii de aici au câştiguri foarte mari.

– Strică-se cât mai mulţi dinţi! exclamă Flavia, apoi constată sarcastic. A sunat pentru ca să ne demonstreze că îi merge foarte bine în comparaţie cu noi, sărăntocii.

– De ce crezi aşa? A sunat, cerându-şi scuze pentru faptul că înainte de plecare n-a reuşit să treacă pe la noi şi să-şi ia „la revedere”, în special, de la tine, care nu azi-mâine iai drumul Patriei, zise Păvălaş.

– A întrecut aşteptările mele, spuse Flavia, apoi îl lăudă pe Păvălaş pentru faptul, că nu i-a comunicat stăpânei apartamentului despre amenda, care i-a fost administrată fiicii sale pentru călătoria fără tichet în transportul public.

– Nu i-a mers zdravăn, constatase Păvălaş, găsind în cutia poştală chitanţa de plată a 120 euro, fata fiind amendată în două rânduri pe parcursul aceleiaşi zile.

– Poate o achităm noi până se întoarce stăpâna? pusese întrebarea Flavia.

– Iniţiativa se pedepseşte, îi aminti Păvălaş spusa deşteaptă, atenţionând-o că celor din partea locului le displace amestecul în sfera privată.

– În cazul neachitării la timp amenda va creşte, plusându-se penalitatea, observă Flavia.

– În schimb stăpâna garsonierei nu se va simţi cu obligaţiune morală faţă de noi, remarcă Păvălaş.

Pe bună dreptate, obligaţiunea morală e mult mai mare şi mai însemnată decât cea materială, căci n-are contururi concrete. Flavia deschise tomul lui Bradbury şi găsi pagina cu pasajul: „Cum să-i mulţumesc, cu ce să-l răsplătesc pentru tot ce a făcut pentru mine? Cu nimic, în fine – nici nu pot plăti pentru aceasta. Deoarece binele n-are preţ. Atunci cum rămâne? Poate să-l răsplătesc prin intermediul altcuiva? Să-mi trimit recunoştinţa pe cerc? Cred că trebuie să mă uit prin părţi, să găsesc omul, căruia îi este necesar ajutorul, şi să-i fac un bine.” Flavia îi citi şi lui Păvălaş fragmentul, el observând pentru dânsa:

– Eu nu l-am trecut cu vederea.

– Nu te supăra. Şi eu nu arareori am fost povăţuită excesiv de părinţii mei, cu toate că eram o fată deşteaptă, îi zise împăciuitor Flavia şi de odată sări în sus cu întrebarea: Ce zi este astăzi?

– 5 mai, răspunse Păvălaş.

– U-f-f, răsuflă uşurată Flavia, spunând apoi ca doar pentru sine, în ziua aceasta Vlăduc mă felicita cu sărbătoarea profesională a lucrătorilor presei şi îmi amintea cu subtilitate că mâine e ziua de naştere a Sandei.

– S-o feliciţi şi din partea mea, zise Păvălaş, auzind-o.

Însă ei îi păruse că el se cufundase iarăşi în „Introducere" şi n-avea de ce să se îngrijească de felicitare, odată ce o cunoştea puţin pe Sanda.

– Nenea Vlad a ţinut mult la dânsa, spuse Păvălaş ca citind gândul mamei sale.

– De unde ştii?

– De la tine, răspunse Păvălaş-fiul.

– Bine, remarcă Flavia şi îi puse intrigant întrebarea: Despre paranteza moldovenească ţi-am relatat?

– Nu-u-u, răspunse, mirându-se fiul. Ce înseamnă?

– Nu ştiu, răspunse Flavia. Vlăduc a amintit despre ea în una din scrisorile sale Sandei.

– Ea ţi le-a dat spre citire? se interesă Păvălaş-fiul.

– Da, răspunse Flavia.

– Şi ţi-au rupt inima, concluzionă Păvălaş cu nemulţumire.

– Nu mi-au rupt-o, ci încălzit-o, spuse Flavia, continuând cu mărturisirea, atunci când le-am citit, am avut impresia că sunt iarăşi copilă, cu mama şi tata alături, iar Tasea-i veselă, sănătoasă. Fericire deplină!

– Fără mine?! puse întrebarea Păvălaş, făcând-o pe supăratul.

Dar avea perfectă dreptate, căci ea nu putea fi pe deplin fericită fără dânsul. Vlad a priceput aceasta şi s-a rugat, prima dată în viaţă, să-i dea Dumnezeu copilaşul. Şi ruga lui a fost auzită.

– Ce-ai făcut cu scrisorile? o iscodi „copilaşul".

– Sanda a spus să le păstrez, i-a răspuns ea, temându-se ca el

să nu-i ceară să le restituie.

– Aş vrea să le citesc, zise Păvălaş, surprinzând-o.

– Pentru ce? îl întrebă ea mirată.

– Pentru ca să te cunosc mai bine, îi aduse el la cunoştinţă.

– Nu mă ştii, oare?! exclamă ea uluită.

– Nu întru totul, răspunse Păvălaş-fiul şi luă tomul lui Bradbury, pe care-l deschise şi citi pentru dânsa: „Femeile, care trăiesc, gândesc şi cuvântează ca Dumneavoastră – sunt o mare raritate.”.

– Mă flatezi, spuse Flavia.

– Deloc, răspunse Păvălaş-fiul şi îi citi fraza: „Dacă doriţi să găsiţi pentru colecţie o gâză rarisimă, trebuie s-o căutaţi binişor, uitându-vă prin toate ungheraşele.”.

Flavia râse, apoi îşi aminti că Pavel s-a întâmplat s-o numească un exemplar interesant pentru colecţie, ceea ce ei nu i-a plăcut, căci s-a văzut înfiptă cu acul şi uscată la soare asemeni gâzelor…

– Îţi mulţumesc că exişti, spuse Păvălaş, închizând cartea.

Ea îl cuprinse şi îi şopti la ureche:

– A exista nu e totul.

– De ce mai este nevoie? o întrebă el tot în şoaptă, de parcă urma să audă o taină.

– De dragoste, îi răspunse ea cu voce tare, apoi îi descoperi cu francheţe, „Trăieşte iubind” – aşa am să-mi numesc romanul, pe care îl am în gânduri.

– E bine, observă Păvălaş, făcând imediat traducerea titlului în limba germană.

– La ce bun? se întrebă fără glas Flavia.

– Am să-l traduc şi am să-l editez în spaţiul limbii germane, o anunţă fiul, ca citindu-i întrebarea.

– Mă vor înţelege? spuse ea îndoielnic, având în vedere vorbitorii de limbă germană şi, în general, străinii.

– Dacă tare vor dori, zise Păvălaş pe ton de glumă.

Flavia dădu din mână, semn că tema-i închisă.

– De ce?! exclamă Păvălaş, devenind serios pe dată, şi luă tomul lui Bradbury, din care citi pentru dânsa: „Întrebaţi-vă: doresc ceva cu toate fibrele sufletului? Voi rămâne în viaţă până deseară, dacă nu voi primi ceea ce îmi doresc? Şi dacă sunteţi încredinţat, că nu veţi putea trăi fără obiectul râvnit – înhăţaţi-l şi fugiţi."

– Dac-aş putea înhăţa Fericirea şi fugi cu ea într-acolo, unde nimeni să nu mi-o fure, zise nostalgic Flavia şi îşi îndreptă privirea spre geam, în căutarea a ceea ce nu doar ea îşi doreşte.

Soarele – frumos ca un mire, îşi îngropa faţa îmbujorată în beteala copacilor, lăsând să vină înserarea.

– Hai la plimbare! zise Păvălaş-fiul şi ea îşi puse în grabă rochiţa, asemeni fetiţei, căreia îi este frică să nu întârzie la întâlnire.

În grădiniţele din faţa vilelor se aprindeau lămpile, multe din ele având forma sferei şi fiind viu colorate, asemeni jucăriilor de pe pomul de Crăciun.

În primii ani de lucru în televiziune Flavia împreună cu regizoarea „cu atitudine" a înscenat nuvela lui Hans Christian Andersen „Fetiţa şi chibriturile". Fetiţa aceea, îngheţând în stradă, aprindea câte un chibrit pentru ca să-şi încălzească mânuţele.

Flavia îşi împreună mâinile, care se răcise, cu toate că seara era caldă şi fără mânia vântului. Odată cu mâinile i se făcuse ca de gheaţă degetele picioarelor.

– Ai distonie, puse diagnosticul Păvălaş-fiul şi o sfătui să se încălzească alergând olecuţă.

– Să trag o fuguţă până la „Staţia Terminus"? îl întrebă zâmbind Flavia.

El pricepu gluma-i amară şi zise:

– Tu încă ai să zbori, n-ai să ţopăi!

Ei îi plăcu spusa şi, fără să-şi aştepte viitorul, îşi desfăcu mâinile, asemeni aripilor, luând-o la fugă pe stradă. Aşa obişnuiesc să alerge fotbaliştii după ce dau un şut în poarta adversarului.

Dar cine era la moment potrivnicul Flaviei? Soarta-i?

– Îmi placi! îi strigă din spate Păvălaş-fiul.

Auzindu-l, prinse să hămăie câinii, iar o voce alarmată puse întrebarea:

– Ce se întâmplă?!

– Îmi place femeia aceasta! fusese răspunsul lui Vlad ani în urmă.

Drept că atunci Flavia nu încercase să zboare, ci râse fără oprelişti. Vlad, exact ca Păvălaş-fiul, îi spuse:

– Îmi placi.

Flavia de astăzi se opri din zburare şi se uită la ferestre, apoi în adâncul străzii. Spre ea venea Păvălaş-fiul, semănând cu Pavel, cel din tinereţe. Şi ea se porni în întâmpinarea lui, iar ajungând la dânsul îi spuse rugător:

– Hai acasă!

Apoi se agăţă de braţul lui – numai osişoare, dar vânjos, puternic.

– Îţi propun să faci alergări împreună cu mine în fiece dimineaţă, spuse băiatul.

– De poimâine, răspunse Flavia.

În dimineaţa zilei următoare avea în plan să se deplaseze în cartierul, în care locuise înainte, pentru ca s-o telefoneze pe Sanda. Îşi hotărâse să nu mai calce pragul staţiei de telefoane, unde a auzit vestea că Vlad nu mai este, însă nu găsi alta tot atât de ieftină.

Flavia îşi aminti – conexiune ciudată – magazinul de vizavi de casa părinţilor lui Pavel, în care pe timpurile sovieti-

ce erau puse în vânzare mărfuri reevaluate, pe motivul pierderii calităţii ori a defectelor. Mama lui Pavel îl numea „Ieftinie". Dicţionarul limbii române moderne nu atestă cuvântul acesta, dar Flaviei el i-a venit pe plac, ea pricepând nuanţa-i peiorativă. Mama lui Pavel nu era avută şi îşi procura mărfuri din magazinul cu pricina, dar se uita depreciativ la ele, ironizând pe seama „Ieftiniei". Dumnezeu să o odihnească, odată ce a fost dreaptă.

Flavia păşi pragul „Ieftiniei" de astăzi, adică a staţiei de telefoane, cu o turcă la măsuţa de lângă intrare. Femeia număra banii din sertarul mesei, pe care-l ţinea întredeschis, lipit de burta sa.

– Vreau să vorbesc cu Moldova, o anunţă Flavia.

– Moldawien? preciză turca, rostind denumirea ţării în maniera vorbitorilor de limbă germană, şi, neaşteptând răspunsul Flaviei zise: Ţara aceasta îmi este cunoscută.

– Cum să nu, dacă babacul tău sau moşul a fost cu război în părţile noastre, observă Flavia, dar numai pentru sine.

Cu turca n-avea chef să discute.

– Cabina numărul doi, îi spuse aceea.

– Coincidenţă stupidă, remarcă Flavia, căci anume în cabina numărul doi auzise de la Sanda că Vlad s-a stins din viaţă.

Dar în aceeaşi apă nu poţi intra de două ori.

– Vă felicit cu ziua naşterii, spuse pentru Sanda în receptorul lipicios, mirosind a fum de ţigară.

– Mulţumesc, dar n-am cum să mă bucur, căci recent am înmormântat-o pe Lora, aduse la cunoştinţa ei Sanda.

Flavia găsi cu privirea scăunelul din cabină, dar nu se aşeză pe el, ţinându-se pe picioare.

– Condoleanţele mele, îi spuse Sandei, apoi o rugă să reziste, înfruntând vitregiile sorţii.

– Voi încerca, îi răspunse Sanda, exact ca Vlad, când ea îl rugase…

– Trăieşte cel puţin pentru mine, căci eu am nevoie de tine, ca niciodată până acum.

Sanda îi era necesară în aceeaşi măsură? Nu. Dar voia cu tot dinadinsul ca ea să trăiască, ajungând la adânci bătrâneţe şi murind când se moare, fără chin şi durere.

– Când te întorci? o întrebă Sanda, asemeni lui Vlad înainte de moarte.

Flavia observă aceasta şi o încredinţă pe Sanda că degrabă va fi acasă, rugând-o din suflet:

– Aşteptaţi-mă.

– Am să te aştept, promise Sanda.

Apoi îşi luară la revedere, Flavia punând cea dintâi receptorul.

– Doar atât? se miră turca, odată ce convorbirea fusese de scurtă durată.

– Deocamdată, răspunse Flavia şi îi dădu un bacşiş.

Turca se bucură şi îi propuse o cafeluţă. Sorbea la rându-şi dintr-o ceşcuţă cât picătura de mică.

– Cât lacrima, se corectă Flavia şi îi mulţumi turcei, zicând pentru sine, am lacrimi destule.

Apoi îşi puse în vedere, odată şi pentru totdeauna, să nu mai vină în staţia aceasta.

Iar în microraionul, unde o aştepta Păvălaş, cântau ciocârliile. Frumos cântau, ca în Patria Flaviei. Şi ea zise, îndreptându-şi privirea spre ceruri:

– Doamne, du-mă mai degrabă acasă!

Atât doar – Păvălaş rămânea fără dânsa. Dar el devenise puternic, urmând să poarte chipiul lui taică-său.

– N-ai uitat să-i transmiţi doamnei Alexandra felicitările mele? o întrebă sever, asemeni lui Pavel.

– N-am uitat, zise Flavia, reproducându-i spusa Sandei: „Păvălaş e un băiat foarte inteligent şi bun la inimă.”

Vlad o încredinţase de aceasta, iar Păvălaş se bucură şi zâmbi pe sub mustăţi – să zicem aşa, cu toate că mustaţa lui era încă mustăcioară. Dar va fi, neapărat va fi mustaţă.

– Azi a fost o zi bună, spuse băiatul şi, neaşteptând reacţia Flaviei, aduse argumentele:

1) Am terminat de studiat „Introducerea”.

2) Am primit invitaţie de la Dubravka.

Spunând aceasta, el o apucă pe Flavia de vârful urechiuşelor, de parcă ar fi fost ziua ei de naştere, şi prinse să sară de pe un picior pe altul, ţopăind ca pe toloacă.

– Să zburăm! ar fi trebuit să-l îndemne Flavia, dar într-un sat din Patria ei şi a lui apăruse un mormânt proaspăt, pe care îl deplângea Sanda şi ciocârliile.

– Lora n-a revenit acasă? puse ea întrebarea, având în vedere stăpâna garsonierei.

Păvălaş pricepu aceasta şi zise:

– Încă nu. De altfel, prenumele Lora i se potriveşte. Poate că în altă viaţă s-a numit astfel.

Flavia nu era adeptul teoriei reîncarnării, dar şi-ar fi dorit, ca Lora – sora lui Vlad şi a Sandei – să-şi continue existenţa, întrupându-se în altcineva. Fie aşa, dacă altfel nu se poate. Menţionând pentru sine aceasta, îşi aminti spusa lui Vlad:

– Nu se poate să fii fericit.

Ciocârliile îşi încetase cântul, ducându-se la culcare, probabil. Păvălaş se puse pe ascultat muzică, iar ea începu să-şa facă bagajele.

– Vreai să pleci mai curând de aici? o întrebă Păvălaş cu simţită gelozie.

Taică-său ar fi spus fără ocolişuri: „Arzi de nerăbdare să pleci de la mine?”.

– Îi trebuiesc Sandei, răspunse Flavia, evitând să deschidă parantezele, căci Păvălaş urma să susţină examenul la „Intro-

ducere", despre care se spune că e o piatră de încercare mai decât Alpii.

Păvălaş o privi cu durere. Este o asemenea cătătură, pe care nu o poţi minţi.

– Deja e în vârstă şi îi vine greu să-şi ducă belelele, spuse Flavia cu referire la Sanda.

Păvălaş acceptă motivaţia, dar peste câteva zile, când ea se urcă în trenul, care urma să o ducă în Patrie, zise:

– Prenumele Lora te-a preocupat nu din întâmplare. Tu ai o inimă foarte sensibilă. Transmite-i doamnei Alexandra că-i împărtăşesc suferinţa.

Flavia îl sărută pe frunte, ca în copilăria lui, când îi dorea să crească deştept şi bun la inimă.

– Bun la inimă, repeta micul.

Poate pe motivul că nu putea pricepe cu mintea ce-i aceea deşteptăciunea, dar poate din cauză că preţuia mai mult bunătatea.

– Îmi placi, îi spuse ea astăzi, simplu şi clar, el rămânând împăcat pe peronul, sub cupola căruia ciripeau vrăbiuţele.

Băiatul continua să le iubească, deşi ele nu erau arătoase şi nu scoteau triluri frumoase.

Însă Flavia, la venirea-i acasă, fu întâmpinată de ciripitul papagalilor.

– Ce se întâmplă?! puse ea întrebarea, imitându-i pe locuitorii din microrainul, în care îşi lăsase fiul.

– Ei sunt bucuroşi să te revadă, îi explică serios Tasea.

Arăta bine şi nu părea a fi în mrejele bolii.

– Ce-ai făcut fără mine? se interesă Flavia.

– Am avut grija casei şi m-am gândi-i-t, răspunse Tasea.

– Mai puţin să te gândeşti şi mai bine are să fie, în deosebi, pentru tine, o povăţui Flavia.

– Mă voi face debilă, zise Tasea, posomorându-se.

Flavia, observând aceasta, se grăbi s-o calmeze, zicându-i:

– Gândeşte-te-n voie, dar destăinuieşte-mi ce tot macini cu mintea?

– Visul la fericire, răspunse prompt Tasea, faţa ei însorindu-se.

Flavia şopti: „Bravo!” şi o cuprinse, sărutând-o pe ambii obraji, ca mama pe fiică, apoi zise gânditoare:

– Unde o fi Fericirea?

Tasea o scrută cu privirea şi se interesă şotioasă:

– N-ai adus-o în valiză?

Flavia râse şi deschise valiza, din care scoase o cutie de bomboane pentru dânsa şi… un ceainic cu fluier.

– Ura-a! strigă Tasea.

– S-a întâmplat să-l uiţi pe cel fără fluier pe plită? o anchetă Flavia, fiind gata să-i facă mardeală.

Tasea pricepu aceasta şi zise pe ton de scuză:

– Numai o singură dată.

– Mulţumesc şi de-atâta, spuse Flavia şi duse ceainicul în bucătărie, unde îl umplu cu apă şi îl puse pe plită.

– Bem un ceaişor, se bucură Tasea.

– Tu bea-l, iar eu mă duc, îi zise Flavia.

– La cimitir? presupuse Tasea.

– Mai întâi la Sanda, răspunse Flavia.

– Ea a sunat şi s-a interesat când te întorci din străinătate, îi comunică Tasea.

– Mă aşteaptă cu nerăbdare, constată Flavia şi luă din valiză un borcănaş cu cafea.

Era sau nu Sanda amatoare de cafea – ea nu reuşise să afle, dar îi era cunoscut faptul că Vlad prefera băutura aceasta.

– O cafea dublă, fără zahăr, comanda ori de câte ori ea accepta să stea cu el la vreo măsuţă.

– Zahărul puteţi să vi-l luaţi, i-a spus odată unei chelneriţe

tinerele, care pusese, totuşi, pe marginea farfurioarei două pacheţele cu zahăr.

– Nu se permite, i-a răspuns chelneriţa.

Atunci el a luat pacheţelele şi i le-a întins Flaviei, pe ele fiind desenate trei inimioare.

– Frumos, a zis Flavia şi le-a băgat în gentuţă.

N-a trebuit să le ia, căci Pavel a dat de ele şi a întrebat-o cu ironie:

– Te îndulceşte?

Ajungând cu gândul la Pavel, Flavia îşi zise:

– Am să trec pe la dânsul în drum spre Sanda.

Puse în gentuţă o lumânare, pe care o aprinse la mormântul lui Pavel, dar întâi de toate îi spuse:

– Iată-mă iarăşi cu tine. Păvălaş e bine, curând are examenul la „Introducere”.

Zicând aceasta, îşi aminti de profesoara Faina şi rosti versul:

La umbra nucului bătrân.
Pe banca învechită,
Tu mă rugai să mai rămân,
Să te sărut, iubite.

Apoi spuse cu părere de rău şi cu vină:

– Încă n-am sădit nucul la mormântul tău, Pavele, şi n-am pus o bancă. Să fi fost Vlad în viaţă, le-ar fi făcut pe toate.

Pavel nu-i răspunse, nici nu-i dădu semn că o aude. Atunci ea îşi luă inima în dinţi şi zise:

– Vlad n-a fost cu vină.

Cerul începu să se întunece, însă ea continuă fără frică:

– Geaba l-ai luat, el m-ar fi ajutat ca nimeni altul.

Pe mormânt căzură primele picături ale ploii, de parcă cerul porni să plângă.

Pavel a fost bărbatul, care n-a vărsat lacrimi, corespunzând

chipului de erou, pe care îl crease imaginaţia Flaviei. „Eroul romanului meu" – îl numea, fiind mândră de dânsul, dar fără ca el să audă. Din teamă să nu-l flateze ori din alte motive naive. Anume naive, căci considerentele serioase, mature, ar fi fost în favoarea lui, radiind spusa ei, izvorâtă la ciudă: „Tu nu eşti eroul romanului meu."

– Iartă-mă, Pavel, spuse ea cu întârziere, în faţa mormântului.

Cerul îi răspunse cu un tunet – primul tunet de primăvară şi ea se bucură de el, zâmbind printre lacrimi. Apoi îi zise lui Pavel:

– N-ai nicio vină. Nici pentru moartea lui Vlad. Ea a fost cauzată de hipertensiune, iar coincidenţa datelor morţii ţine de hazard, nu de pedeapsă, căci dragostea nu poate fi condamnată.

Cerul se deschise de asupra-i şi prin spărtura dintre norii cu ploaie ţâşni spre ea o rază de soare.

– Eşti de-o părere cu mine, zise Flavia, prinzând raza cu ochii, apoi îi comunică lui Pavel, mângâind cu privirea mormântul: Mă duc la Sanda, căci ea are nevoie de mine.

Ploua cu soare, Flavia având deasupra capului cupola umbrelei, pe care erau curcubeie.

– Sunt eu, spuse la uşa Sandei după ce bătu în ea cu pumnişorul, soneria nefiind reparată.

– M-am obişnuit deja cu aceasta, zise Sanda după ce Flavia îşi arătă nemulţumirea.

Dar mai întâi se salutase şi se cuprinse, Flavia observând că Sanda slăbise sau scăzuse, cum obişnuiesc să zică bătrânii. Numai mâinile îi rămăseseră netede, cu degetele neumflate sau deformate, ea fiind şi azi gata să ia în primire copilul, care se vrea ieşit din burta mamei în lume. Obstetrician de la Dumnezeu era Sanda.

– Treci în odaie, eu vin îndată, zise ea, îndreptându-se spre bucătărie.

– Sunt sătulă, o înştiinţă Flavia, însă Sanda nu luă în seamă spusa ei, poruncindu-i din mers să-şi pună ciupicii.

Flavia făcu pe voia ei, ştiind deja bine că împotrivirea-i zădarnică. Atât doar – voi s-o ajute. Dar „Nu" şi „Nu" fuse răspunsul Sandei. Flavia nu avu decât să treacă în odaie, unde dădu cu privirea de fotografia lui Vlad, alături de care era cea cu părinţii lui, ai Sandei şi ai Lorei.

– Aveţi şi buneii în imagine? se interesă Flavia, când Sanda intră în odaie cu mâinile pline.

– Îi am, răspunse ea, punând pe măsuţă bucatele.

Improvizase o măsuţă din două taburete, pe care le acoperise cu un prosop alb. A avut o masă în odaie, dar a fost scoasă şi dusă în magazie pentru a face loc patului lat, pe rotile, pe care a stat Lora după externarea din spital.

– Numai Sanda ştie cum o întoarce, şi-o ridică, a spus Vlad într-o convorbire telefonică.

– Şi eu ştiu, i-a răspuns Flavia, căci şi mama ei a stat la pat paralizată, fiind chinuită de boală.

Ea venea acasă vineri pe la amiază şi pleca luni dimineaţa, cei de la serviciul ei înţelegând situaţia. Însă pe parcursul săptămânii nimeni nu o scutea de deplasări, imprimări, montări…

– Astăzi n-aş putea face faţă unei asemenea situaţii, îi recunoscu Sandei, când veni vorba despre Lora.

Sanda îi întinse un colac şi aprinse o lumânare, apoi porni să-i dezvăluie:

– În dimineaţa zilei, în care a decedat Lora, eu m-am trezit cu o presimţire rea. Văzusem în vis casa părintească, ograda, iar la poartă – un autobuz mare, plin cu oameni. Pe scăriţa lui stătea Vlăduc, parcă voind ceva să-mi spună.

Am plecat la staţia auto şi la orele doisprezece am fost la Lora. Era într-un hal fără hal, cu toate că deja fusese „Urgen-

ţa”. Am chemat-o iarăşi. A venit un medic tânăr şi a început să ne certe că îl purtăm pe drumuri pentru o bolnavă, care zace cu anii. Aş fi vrut să îl şterg de pe faţa pământului, dar m-am reţinut, cerându-i să-i facă Lorei cardiogramă, cu toate că semnele hemoragiei cerebrale erau evidente.

Au luat-o la spital, dar n-au putut-o salva de la moarte. La orele două de noapte eu i-am spus:

– Lora, eu te las să pleci. N-ai frică, căci te aşteaptă bunica Nina şi bunica Aniuta, mama, tata, Vlăduc. Îţi va fi bine cu dânşii.

Ea a început să respire mai rar şi la orele două şi douăzeci de minute şi-a încetat existenţa.

Flavia sărută colacul şi zise:

– Odinhnească-se-n pace, iar Dumneavoastră să trăiţi şi s-o pomeniţi.

Sanda se ridică de la măsuţa improvizată şi se apropie de dulapul pentru haine, din care scoase o bucată de canava, zicând pentru Flavia:

– Lorei i-a plăcut să brodeze, iar tu, ştiu de la Vlad, eşti o brodeză iscusită.

– De la moartea lui Vlad n-am mai brodat, îi comunică Flavia.

Apoi îi mărturisi următoarele:

– Când a decedat Pavel, eu terminam de brodat o icoană, pe care o cumpărasem împreună cu dânsul. O icoană cu urma Maicii Domnului, care mult îi plăcuse. Compusese pe dată rândurile:

Şi pe unde ea călca
Iarba toată înflorea.

După ce i-am făcut praznicul de 40 de zile lui Pavel, am dus la bun sfârşit brodatul icoanei şi am pus-o pe perete, însă ori de câte ori mă uit la ea, mă trece gândul: „De ce m-a lovit nenorocul, dacă eu eram preocupată de cele sfinte?!” N-ar trebui

să mă gândesc astfel, dar – ghinion! – s-a întâmplat să brodez şi în momentul când Vlad se stingea din viaţă. Mă sileam să închei brodatul unei căsuţe. Cu o zi înainte el mă sunase şi ca de obicei mă întrebase:

– Ce faci?

I-am răspuns că îmi îmbogăţesc colecţia de căsuţe, dar sunt gata să-i dăruiesc una.

– Mulţumesc, mi-a răspuns el, exprimându-şi apoi doleanţa să brodez o căsuţă special pentru dânsul.

I-am promis că voi face aceasta, dar curând mi-a venit vestea că el nu mai este. De atunci n-am mai pus mâna pe ac şi pe aţe.

– Vlăduc ştia să brodeze, învăţându-se să lucreze cu acul în fragedă copilărie. Nu ne era de mirare, căci şi tatăl nostru brodase în anii săi tineri.

– Îmi este cunoscut faptul acesta din scrierile Dumneavoastră, interveni Flavia.

Sanda îi aruncă o privire de mulţumire, apoi spuse:

– Devenind la rândul său tată, Vlad a brodat pe o faţă de pernă o maşină, însoţind-o cu inscripţia: „Ţineţi-vă bine!”.

– Era o maşină auto? întrebă Flavia.

– Da, răspunse Sanda, privind-o întrebător.

– Putea fi maşina transmiterii gândurilor la distanţă, de construcţia căreia fusese preocupat în tinereţe, sau Maşina Fericirii din romanul „Vinul din păpădii”, îşi dădu părerea Flavia.

– Ai dreptate, încuviinţă Sanda, apoi zise pe ton rugător, brodează, totuşi, căsuţa, pe care el şi-a dorit-o. Canava ai destulă.

– Am să încerc, şopti Flavia, repetându-l pe Vlad şi totodată pe Sanda.

– Mai am o rugăminte, spuse Sanda, uitându-i-se în suflet.

Nu poţi refuza în asemenea cazuri şi Flavia zise:

– Sunt gata să vă îndeplinesc rugămintea.

– Mulţumesc, şopti Sanda, continuând cu vocea în tremur, când te vei duce la Vlăduc – să mă iai cu tine.

Faţa Flaviei începu să roşească şi, simţind aceasta, ea se ridică de la măsuţa improvizată, zicând ca în hău, fără să se audă:

– Trebuie să plec acasă, căci mă aşteaptă o mulţime de treburi şi m-o fi căutând Maria, Jenica…

– Da-da, desigur, încuviinţă Sanda şi se grăbi spre bucătărie.

– Vă rog să nu-mi umpleţi torba, strigă din urma ei Flavia, însă şi de data aceasta zădarnic.

Sanda reveni cu o sacoşă în mână.

– Nu mi-aţi arătat fotografia buneilor, îi aminti Flavia.

– Îndată, zise Sanda şi, punând jos sacoşa, scoase din dulapul cu cărţi o fotografie mare, care se dovedi a fi o copie. Originalul e acasă, … la Lora, îi comunică Flaviei.

Continua să aibă de „acasă" localul, care i-a fost casă părintească, iar pe Lora de persoană vie. Aşa se întâmplă când ţii foarte mult la ceva ori la cineva.

– Trebuie s-o iau la mine, zise Sanda cu referire la fotografia în original a buneilor, dând copia Flaviei.

Ea înfăţişa trei femei şi patru bărbaţi. Femeile şedeau pe câte un scaun de lemn, cu spetează, iar bărbaţii – alături de ele, fiecare în preajma consoartei sale, doar bărbatul solitar era lungit la picioarele frumoaselor. Femeile erau cu adevărat frumoase, fiecare în felul său, fără să se repete în pieptănătură, haine, podoabe. Până şi ţinuta le era diferită, una arătând mulţumită de viaţă, alta trufaşă, iar a treia puţin întristată ori obosită.

– Aceasta-i bunica, zise Sanda despre cea de a treia.

Lângă ea stătea ca apărând-o de vânturi un bărbat chipeş, cu mustaţă.

– E bunelul meu, marinarul, comentă Sanda.

Cine altul să fie, dacă în viaţa Ninei-Epistimiei a fost un singur bărbat, numai unul. Flavia avu impresia că bunica Sandei i-a fost cunoscută, cu toate că nu putea fi una ca asta, odată ce ea decedase până la naşterea ei şi a lui Vlad.

– Tu semeni cu dânsa, zise Sanda, lămurind întrebarea. Îndeosebi la ochi, continuă ea, scrutând-o cu privirea pe Flavia.

– Iar Vlad era de părerea că eu seamăn mult cu mama sa, zise Flavia.

– Vlad n-a cunoscut-o pe bunica, remarcă Sanda, apoi spuse cu zâmbet, mama a fost fiica bunicii.

Flavia zâmbi şi ea, apoi se interesă:

– Cine-i proletarul, care s-a întins la picioarele doamnelor?

Bărbatul culcat pe o coastă era îmbrăcat mai sărac decât cei care stăteau în picioare şi purta cizme măroaie, de calitate inferioară.

– Nu ştiu, răspunse Sanda, istoria nu i-a păstrat numele, în schimb revoluţionara aceasta îmi este cunoscută, graţie faptului că din fusta ei bunelul a făcut drapelul.

Se referea la femeia trufaşă din fotografie.

– Oameni atât de diferiţi în aceeaşi fotografie, spuse gânditor Flavia, apoi o sfătui pe Sanda să înrămeze poza şi s-o agaţe de perete.

Pereţii odăii Sandei erau goi, cu excepţia unei acuarele micuţe, reprezentând un copac solitar pe un vârf de stâncă. Flavia n-o întreba pe Sanda cine-i autorul peisajului, deoarece voia ca Vlad să fie acela. Foarte demult, în anii de şcoală, Vlad i-a trimis un peisaj semănând cu acesta. Numai că la poalele stâncii îşi bătea valul marea.

Vlad a iubit marea, asemuind culoarea ochilor Flaviei cu albastrul ei enigmatic. În ultima sa toamnă de viaţă el a spus de faţă cu ea şi Păvălaş:

– Vreau să mă duc la mare şi să mă culc foarte aproape de valu-i, pentru ca să-l simt atingându-mi călcâiele.

Neobişnuită dorinţă, Flavia zicând:

– Du-te.

Şi el s-a dus, cu toate că nu avea bani pentru odihna la mare, nici timp pentru a sta fără treabă. Iar după ce a plecat, s-a făcut rece şi a prins să plouă, odată ce era deja toamnă.

– Ţi-a atins călcâiele valul? l-a întrebat la întoarcere Flavia.

– Da, i-a răspuns Vlad, fără lumină pe faţă.

Nu i-o fi mers cu odihna la mare.

– Să nu-ţi uiţi umbrela, zise Sanda, văzând-o pe Flavia gata de ducă.

– Vlad mi-a dăruit-o, îi comunică Flavia şi Sanda se bucură, mângâind cu privirea umbrela.

– Mi-a dat-o înainte de a ne despărţi pe peronul gării, când eu i-am spus curajoasă: „Acum eu te petrec, iar pe urmă tu ai să ai misiunea aceasta.” I-am dat de înţeles că vom fi împreună, el petrecându-mă în deplasările de serviciu. Însă n-am auzit nici da, nici ba de la dânsul, mărturisi Flavia.

– Ştiu despre aceasta, zise Sanda. Vlad mi-a povestit întâmplarea, căznindu-se tare, dar îşi ţinuse încleştaţi dinţii din teama să nu vomite. Se intoxicase şi de abia se ţinea pe picioare.

– Sărmanul, spuse compătimitor Flavia, apoi îşi luă la revedere de la Sanda şi porni spre casă.

Dacă Sanda s-ar fi apropiat de geam şi ar fi găsit-o cu privirea, ar fi văzut-o preschimbată într-o bătrână, care gârbovă, necăjită, ducea o sacoşă cu merinde şi un borcan cu dulceaţă.

– Ce ai în borcan?

– Soarta.

Schimbul acesta de fraze a avut loc între două personaje ale romanului „Vinul din păpădii” al lui Bradbury. Între Flavia şi Tasea el a fost doar puţin altfel.

Partea a douasprezecea

Ce ai în borcan? a întrebat Tasea.

– Dulceaţă, a răspuns Flavia.

– Viaţă cu dulceaţă, a spus melancolic Tasea.

Pe urmă Flavia a sunat-o pe Maria şi pe Jenica, anunţându-le că a revenit din străinătate şi le-a invitat la o ceaşcă de cafea cu bomboane.

– Am un program încărcat, a informat-o Maria.

– Am fixat o întâlnire, a motivat Jenica.

– Atunci pe mâine, le spuse ambelor Flavia.

– Mâine seara, voise şi una, şi alta, căci ambele erau în serviciu, spre deosebire de Flavia – pasăre liberă.

– Vă aştept, le spuse în încheiere şi se duse în dormitor, unde îşi scoase hainele şi îşi puse o cămaşă de atlas, cu dantelă, care îi fusese dăruită în complet cu un halat fără nasturi, venind parte peste parte şi legându-se cu un brâu lat.

– Pune-ţi cămaşa cea nouă, a rugat-o Pavel înainte de o noapte, care se voise de neuitat pentru ambii.

– Nu-i în stilul meu, i-a răspuns Flavia şi s-a bosumflat, deoarece el o voise mai altfel de cum era, preschimbată.

Însă ea se simţea bine doar în propria piele, fără să copie pe cineva ori să se asemene. În rezultat, noaptea a fost fără

dragoste, iar cămaşa de atlas şi halatul băgate într-un sertar mai departe, uitându-se de ele.

De ce, dar, acum Flavia a îmbrăcat cămaşa? Ea nu putea să-şi explice, dar nici nu avea puteri să se gândească la aceasta, căci era de pe drum şi somnul a prins-o repejor în capcană.

Iar spre dimineaţă a visat-o pe Sanda, care fiind fetiţă micuţă alerga pe câmpia, peste care planau avioanele de vânătoare. Sanda se ferea de gloanţe şi striga:

– Bunică! Bunică!

Flavia se trezi ca fiind ea însăşi chemată, se ridică din pat, deschise valiza şi scoase din ea memoriile Sandei. Apoi găsi şi reciti fragmentul: *„Bunica a fost cea mai mare pierdere din viaţa mea. Odată cu ea a dispărut căldura, pe care după moartea ei am căutat-o întreaga mea viaţă şi n-am găsit-o."*

Flavia puse pe noptieră memoriile şi se îndreptă spre aparatul de telefon, intenţionând să culeagă numărul Sandei.

– Vreai să suni la poliţie?! o întrebă, alarmându-se Tasea.

– De ce mi-ar trebui poliţia? îi replică Flavia.

– Să mă aresteze, şopti Tasea.

– Pe care motiv? o ispiti Flavia, deşi n-ar fi trebuit să o facă, odată ce era evident că maladia îşi face mendrele.

– Deoarece am spus că Vlad a fost prietenul meu, răspunse Tasea.

– Iar el nu ţi-a fost prieten, merse pe logica-i Flavia, ironizând un pic, pentru ca ea să priceapă că a luat-o aiurea.

– Nu, spuse hotărât Tasea, apoi îi explică Flaviei – ca unei persoane, care se face a nu înţelege – Vlad mi-a fost mai mult decât un prieten. El mi-a fost foarte apropiat sufleteşte.

– Şi mie, şopti Flavia şi renunţă la pornirea de a o telefona pe Sanda, îndreptându-se spre dormitor.

– Nu închide uşa, o rugă jalnic Tasea.

– Mă trage curentul, motivă Flavia şi trase uşa după sine.

Apoi se băgă iar sub iorgan, trăgându-l până pe deasupra urechilor, cu toate că dimineţile de mai nu-s de gheaţă.

Se prea poate că adormi, căci îl văzu aievea pe Vlad, care o aştepta sub dealul de lângă casa ei părintească, iar ea cobora de pe dealul acela împreună cu soarele, de parcă ducându-l pe umeri, ca pe Păvălaş-micul. Era cald şi frumos, însă Vlad purta scurtă, o scurtă cu fermoarul tras până sus, de parc-ar fi fost iarnă, nu vară.

– Ţi-e frig? l-a întrebat, zâmbind Flavia.

– La mine e iarnă, i-a răspuns Vlad, apoi şi-a întors capul spre drumul din vale şi a atenţionat-o pe Flavia: Uite cine vine după mine.

Flavia văzu un bărbat şi o fetiţă, el ducând-o de mânuţă. Ciudat, dar bărbatul semăna cu Vlad, iar fetiţa cu dânsa.

– Cine sunt? întrebă frapată Flavia.

Însă Vlad nu mai era sub dealul cu soare.

– Vlăduc! l-a strigat ea…

Şi s-a trezit transpirată. Apoi a aruncat de pe sine iorganul, a sărit din pat, a deschis uşa, zicându-şi:

– Mai mult n-am s-o închid.

Tasea stătea culcată, dar nu dormea.

– Eşti foarte frumoasă în cămaşa aceasta, îi spuse Flaviei.

– În altele nu sunt frumoasă? o întrebă provocator Flavia.

– În toate eşti foarte frumoasă, zise împăciuitor Tasea.

– Uite-aşa! puse punctul Flavia şi luă direcţia băii.

– În cămaşa aceasta eşti deosebit de frumoasă, spuse în spatele-i Tasea.

Auzind aceasta, Flavia făcu stânga-mprejur şi veni la dânsa.

– Vreai să-ţi dăruiesc cămaşa aceasta?! îi puse iritat întrebarea.

– Vreau, răspunse Tasea cu sinceritatea copilului, însă în

clipa următoare bătu în retragere, spunând cu aceeaşi pură francheţă: Cămaşă străină nu-mi trebuie.

– Şi mie îmi pare străină, îi recunoscu Flavia, apoi se duse în baie şi se privi atent în oglindă.

Era ea şi nu ea, dar arătând foarte bine şi aceasta o bucură, făcând-o să renunţe la ideea de a nu-şi mai pune cămaşa mondenă. Îmbrăcă şi halatul, lăsându-l să cadă liber, ca în filme. Apoi se întrebă în voce:

– Ce fac mai departe?

– Voisei să telefonezi, îi aminti Tasea, nemaiavând în gânduri poliţia.

– M-am răzgândit, zise Flavia, văzându-se în oglindă deloc semănând cu Nina-Epistimia Mediacovski, bunica Sandei.

Mai curând cu femeia trufaşă, din fusta căreia bunelul Sandei a făcut drapelul. “Ha-ha!” râse nervos, Tasea privind-o cu bănuială.

– Încă n-am înnebunit, o asigură Flavia.

În clipa următoare sună telefonul.

– Cum v-aţi odihnit, Doamnă? se interesă ceremonios Sanda, de parcă ştiind că ea e în straie mondene.

– Mulţumesc, foarte bine, răspunse Flavia, apoi îi mărturisi că a vrut s-o telefoneze dis-de-dimineaţă.

– Ai vreo problemă? întrebă grăbit Sanda.

– Nu, răspunse Flavia, am vrut să vă relatez visul.

– Visurile nu se povestesc până la orele doisprezece. În caz contrar nu se împlinesc, o înştiinţă Sanda, dar nu pe ton serios.

Flavia sesiză aceasta, însă promise:

– N-am să-l descopăr până la orele doisprezece.

– Iar eu sunt gata să-ţi destăinui ceea ce am gândit astă noapte. Mi-am aşternut gândurile pe hârtie, pentru ca să le poţi citi, dacă ai plăcere.

– Chiar acum? puse Flavia întrebarea.

Era întrebarea, pe care obişnuia să i-o pună lui Vlad, când el se arăta dornic s-o vadă. Ironia din întrebare era simţită, însă el nu arăta supărare, răspunzându-i pe aceeaşi tonalitate:

– Chiar acum.

Însă Sanda îi răspunse:

– Când eşti disponibilă.

– N-am altceva de făcut decât…

Flavia se opri din vorbit, căci se sperie de dorinţa sa promptă şi arzătoare de a se duce la mormântul lui Vlad. L-a tot ocolit – cu paşii, ochii şi inima, însă el a aşteptat-o, ca însuşi Vlad, întreaga sa viaţă. Şi ea va pleca deîndată la dânsul, străbătând drumul singură, ca în urmă cu trei luni şi jumătate, când l-a parcurs prima oară.

Atunci, de îndată ce s-a întors din străinătate, a sunat-o pe Sanda pentru a o ruga să meargă împreună până la locul înhumării lui Vlad, însă apelul ei telefonic a rămas fără răspuns. Mai târziu avea să afle că Sanda plecase de urgenţă la Lora, care necesita ajutorul ei. Ca urmare, s-a pornit la cimitir singură, ştiind de la Sanda în care pătrat, rând şi pe care loc a fost înmormântat Vlad. Sanda îi dictase datele acestea atunci când o înştiinţase despre moartea lui, de parcă ştiind că nu va putea s-o însoţească.

– Aşa a fost să fie, şi-a zis Flavia şi a oprit un maxitaxi cu inscripţia „Doina".

– Mergeţi până la cimitir? îl întrebă pe conducătorul auto.

– Matale acolo îţi trebuie? o cercetă el, în loc să-i răspundă.

În maşină era multă lume, dar pe parcursul rutei a coborât toată, până la poarta cimitirului ajungând numai Flavia. O babă uscată vindea lumânări şi flori din hârtie. Flavia adusese din Viena o lumânare, fixată înăuntrul unei cruci din masă plastică de culoare roşie, pe care era imprimat chipul lui Cristos. Una la fel luase pentru Pavel. Însă la flori nu se gândise. La

urma urmei, erau bărbaţi ambii. Ei i se cuveneau flori, căci era femeie, dar nu le mai primise de aproape un an de zile, când Pavel îi trimise, printr-un prieten de al său, un buchet mare. A fost adus din Moldova ori procurat în Austria – a rămas o taină a bărbaţilor, pe care ea nici nu s-a gândit să o afle. Era o femeie iubită, ce să-i mai trebuiască?!

Dar iat-o în faţa a nişte flori de hârtie.

– Luaţi-le, căci nu le pasă de friguri, se strădui s-o convingă bătrâna.

– Lui Vlad nu i-ar fi plăcut, îşi spuse Flavia şi se depărtă de baba, care părea a fi însăşi Moartea.

– Cum să ajung la pătratul numărul…

Flavia citi numărul de pe hârtia, pe care scrisese datele dictate de Sanda, întrebarea ei fiind adresată străjerului din poarta cimitirului. Acela îi răspunse cu denigrare:

– Acolo-i căminul.

– Care cămin? nu pricepu Flavia.

– Aşa a fost numit pătratul cu pricina, deoarece săracii săracilor îşi au în el somnul, îi explică străjerul, iar baba cu flori uscate râse, arătându-şi gingia roşie, ca după supt sânge.

– De rând cu săracii săracilor şi Vlad-mâini de aur?! se întrebă, indignându-se Flavia, dar merse în direcţia indicată de străjerul cimitirului, baba strigându-i din urmă:

– Nici flori de hârtie nu-i duci săracului!

– Vlad n-a fost sărac! zise Flavia, dar nu mai avea cui, de jur împrejurul ei fiind numai morminte.

Dar nu. În depărtare se auzeau voci, deloc bocete, nici cuvântări deasupra defunctului. Flavia se grăbi spre ele, vântul rupându-i paltonul şi eşarfa.

– Vă rog să mă conduceţi până la pătratul numărul…, aşa zisul cămin al săracilor, se adresă grupuşorului de bărbaţi şi femei, care curăţa pomii.

Lucrătorii erau voioşi, veseli, ca pe timpul colhozurilor, când munceai bine-rău, dar aveai de mâncare. Şi loc în cămin, până pe aproape de finele vieţii, când îţi venea rândul la un apartament cu toate comodităţile. A trecut şi Vlad prin aceasta, dar de ce a ajuns din nou în cămin, după moarte?!

– Vă plătesc bine, le spuse Flavia lucrătorilor, însă mai-marele pe ei îi răspunse:

– Nu avem dreptul să ne rupem din muncă – ne concediază îndată, iar un alt lucru e greu de găsit, doamnă.

– Mi-e frică, îi recunoscu Flavia.

– De cine? întrebă cu mirare mai-marele, apoi zise cu certitudine: Morţii nu îţi cer socoteală.

Avea dreptate, însă faptul acesta n-o încurajă pe Flavia, ea fiind pe cale să plângă şi s-o rupă la fugă înapoi, spre poarta cimitirului, iar apoi să se ducă la Sanda şi s-o întrebe, punând-o la stâlpul infamiei:

– De ce v-aţi bătut joc de Vlăduc?!

– Mergi mata, nu te teme, căci până la „cămin” nu-i departe, se auzi o voce, aparţinând unei femei cam de o vârstă cu Flavia.

Vântul îi duse spusa pe drum înainte şi Flavia o urmă, ca o frunză de toamnă.

Iată şi pătratul – aşa-zisul cămin al săracilor decedaţi. Un excavator sau tractoraş cu lopăţică, numit astfel de Păvălaş-micul, săpa gropi pentru morminte, una lângă alta, foarte aproape, făcându-se economie de teren. Cele care deja erau ocupate aveau în cap o cruce din lemn sau din metal şi o coroanădouă din flori de hârtie, acesta fiind tributul ultim al persoanelor apropiate decedatului sau al celor, care şi-au făcut pomana cu dânsul.

– Unde eşti, Vlăduc, dragă?! strigă în sufletul său Flavia şi începu să-l caute de la o cruce la alta, citind numele scrise pe ele.

Pe al lui Vlad nu-l găsi şi merse iarăşi pe rânduri, de la un capăt la altul. După a treia cercetare a inscripţiilor, se apropie de excavator şi îi strigă omului din cabină:

– Opriţi-vă pentru o clipă!

El puse frâna şi o privi cu mirare, de parcă n-o observase umblând printre morminte. Poate că cel care sapă vede doar groapa…

– Aici sunt mormintele tuturor săracilor decedaţi recent?

– Pe cine cauţi matale? o cercetă excavatoristul în loc să-i răspundă la întrebare.

– Mormântul unui bărbat decedat pe 23 ianuarie, răspunse Flavia.

– Poate ai greşit pătratul, se dădu cu părerea excavatoristul.

– Mai văd odată, zise Flavia şi scoase foiţa, pe care scrisese datele dictate de Sanda.

Nu greşise, ceea ce aduse la cunoştinţa excavatoristului. Atunci el zise:

– Du-te de-l caută în pătratul cu cifrele invers.

– Cum adică? nu pricepu Flavia, propunerea excavatoristului părându-i aiurea.

– Dacă acesta-i pătratul numărul 261, du-te la cel cu numărul 162, îi explică excavatoristul.

Flavia îl privi cu îndoială.

– Du-te, du-te, o îndemnă excavatoristul, şi acolo sunt înhumări proaspete.

– Ale bogaţilor? întrebă Flavia, continuând să stea la cumpănă, căci Vlad nici bogat nu fusese.

– Nu, dar locul acela e mai bun ca acesta, răspunse excavatoristul.

– Prin ce-i mai bun? voi a şti Flavia.

– Aici e vale, iar acolo e deal, îi explică excavatoristul.

– Şi ce-i din asta? nu pricepu Flavia.

– Acolo cerul e mai aproape, răspunse zâmbind excavatoristul, apoi îi lămuri ţărăneşte, pâraiele curg din deal la vale, de aceea aici e glod mai întotdeauna, iar acolo-i uscat şi curat.

– Rezonabil, remarcă Flavia şi, luându-şi rămas bun de la dânsul, porni să urce dealul.

Nu-i era uşor, deoarece se simţea ostenită, iar vântul, schimbându-şi direcţia, o bătea iarăşi din faţă.

În sfârşit, iat-o ajunsă la pătratul cu numărul 162, în care erau patru rânduri cu moviliţe proaspete. Se apropie de prima din margine şi citi inscripţia de pe cruce. Era Irina Drumea. Nu-şi crezu ochilor şi se dădu mai aproape, ca pentru mai bine să vadă. Dar prenumele de pe tăbliţă era Irina, fără îndoială.

– S-a comis o greşeală, o trecu gândul. A decedat nu Vlad Drumea, ci Irina Drumea.

Răsuflă descătuşată şi îşi ridică privirea spre cer. El era, întradevăr, foarte aproape şi sur-negriu ca pământul, pe aproape de a se contopi cu el. Vântul o împinse din spate, schimbându-şi iarăşi direcţia, şi ea se porni, mânată de el, de-a lungul rândului, citind maşinal numele de pe cruci. Când ajunse la capătul rândului, o luă înapoi pe cel de al doilea, vântul bătând-o ca şi mai înainte din spate. Ai fi putut crede, că el o duce spre locul, unde ea trebuie să ajungă. Dădu de locul acela la capătul celui de al patrulea rând, mormântul lui Vlad fiind ultimul.

– Aici eşti, îi zise lui Vlad, însă el nu-i răspunse, fiind acoperit cu flori multe, nu doar din hârtie.

– Sunt eu, Via, continuă ea să-i spună, vântul ducându-i cuvintele peste câmpia în aşteptarea mormintelor.

– Vi-a, zise ea asemeni lui, ca pentru să-l trezească din amorţire.

Un cioroi croncăni, auzind-o, şi se aşeză pe crucea de-alături. Era slab şi înfometat, probabil.

– Acuş are să-mi scoată ochii, se gândi Flavia şi îşi acoperi faţa cu palmele.

– N-are să îndrăznească, i-ar fi spus Vlad, calmând-o.

Cioroiul croncăni încă odată şi îşi luă zborul. Flavia îşi descoperi faţa, apoi îşi deschise geanta, de unde scoase crucea cu lumânarea. O puse pe mormânt şi aprinse un chibrit, intenţionând să aprindă fitilul. Însă vântul nu-i permise, stingând un chibrit după altul.

– De ce?! întrebă în van Flavia şi începu să plângă.

După serviciul divin, pe care i-l făcuse preotul din Viena, lacrimile ei se potolise, dar nu secase. Vântul îi dezgoli capul, peste părul ei încărunţit înainte de vreme căzând fulgi aspri. Poalele paltonului refuzau să se ţină în nasturi şi se băteau unul de altul la spatele ei. I se făcu foarte rece, curând ea simţind că îngheaţă.

– Voi muri lângă tine, îi spuse lui Vlad, resemnându-se, şi se aşeză în pirostrii, lipindu-se de crucea lui şi de florile moarte.

– Să te ajut? se auzi întrebând-o o voce blândă şi caldă.

Ea deschise ochii şi văzu în faţa sa o femeie – nici bătrână, nici tânără, îmbrăcată nici sărac, nici foarte bine. Stătea fără frică în bătaia rece a vântului, faţa fiindu-i neîngheţată, de parcă ieşise recent din casă. Însă cei vii nu-şi au casa în cimitire…

Femeia o ajută să se ridice, apoi îi puse pe cap eşarfa şi îi încheie paltonul.

– Acum vom aprinde lumânarea, îi spuse, luând din mâna ei cutia cu chibrituri.

Reuşi să aprindă unul din ele de la prima încercare, zicând pentru Flavia:

– Totul are să fie bine.

– Şi Vlad m-a încredinţat de aceasta, menţionă fără voce Flavia şi îşi şterse lacrimile, apoi se strădui să schiţeze un zâmbet, de parcă Vlad i-ar fi cerut:

– Hai, zâmbeşte!

– Zâmbesc! îi strigă în gând Flavia.

– Mai larg! o îndemnă Vlad şi ea se sili să-şi descleşte buzele, întinzându-le în zâmbet.

Un zâmbet până la urechi, ca de fetiţă. O fetiţă, care încă nu s-a ciocnit de greutăţile vieţii şi speră că va fi fericită.

– Uite-aşa! zise femeia, care o ajutase, şi dispăru tot atât de repede, cum apăruse.

Vântul îşi încetase bătaia, iar cerul se făcuse alb, ca acoperit cu un cearşaf spălat foarte bine.

– Eu nu vreau să cred că Vlad nu mai este, spuse Flavia, îndreptându-şi privirea în albul imaculat.

Cerul nu-i răspunse. Atunci ea aduse argumentul:

– Eu nu l-am văzut mort.

Un cioroi, poate că tot acel care o speriase, croncăni, aşezându-se pe crucea de alături.

– Nu-ţi convine, îi zise Flavia, nemaiavând frică de el.

Apoi spuse pentru toţi cei de pe pământ şi din ceruri:

– Vlad nu-i în mormântul acesta, de aceea n-am să mai vin aici niciodată.

Zicând aceasta, o rupse de fugă spre poarta cimitirului, fără să se uite în urmă. Vântul nu a bătut-o, nici din faţă, nici din spate.

Trei luni şi jumătate s-au scurs de atunci, însă amintirea acelei zile a rămas vie şi-i peste puterile Flaviei s-o descopere Sandei. Dar nici nu-şi poate permite să refuze rugămintea ei de a merge împreună la mormântul lui Vlad, de aceea îi spuse, reluându-şi fraza întreruptă:

– N-am altceva de făcut decât să mă duc la Vlăduc. Mă însoţiţi?

– Desigur, răspunse Sanda şi Flavia îi spuse să vină până în staţia de la capătul străzii sale, unde, întâlnindu-se, vor lua microbuzul cu ruta până la cimitirul lui Vlăduc.

Dar nu! Vlăduc n-a avut şi nu are cimitire în posesie. Nici chiar locul, unde a fost înhumat nu-i aparţine, deoarece pământul îl stăpânesc viii. Morţilor le aparţine cerul.

– Scuză-mă că te-am făcut să aştepţi, zise Sanda, sărind de pe scăriţa troleibuzului.

– Asemenea salturi sunt periculoase pentru Dumneavoastră, o atenţionă Flavia, de parcă ar fi fost medic.

Sanda ţine de această profesie şi Flavia simţi tăria mâinii ei înguste şi netede în timpul salutului, pe care Sanda îl acceptă fără mirare, cu toate că în Patria lor salutul cu strângere de mână e o prioritate a bărbaţilor. Însă în străinătate el e o normă pentru toţi, inclusiv copiii.

– Când Vlad i-a întins prima oară mâna lui Păvălaş-micul, eu am fost foarte mirată, temându-mă totodată că îi va strânge-o prea tare, cum obişnuiesc bărbaţii spre a-şi demonstra forţa, îi dezvălui Flavia Sandei, oferindu-i braţul.

– Vlad a fost foarte atent, remarcă Sanda şi îi refuză braţul, iar la sosirea microbuzului urcă în el, renunţând la ajutorul ei, cu toate că îi veni greu, ceea ce era vizibil.

Spre norocul lor, găsiră locuri libere şi se aşezară alături, Sanda grăbindu-se să-şi scoată portmoneul.

– Achit eu, zise Flavia, Sanda hotărând repede:

– Eu o voi face la întoarcere.

Flavia n-o contrazise, căci oamenilor de felul Sandei nu le place să fie trataţi ca săracii. Sanda continua să-şi ţină mâna în geanta deschisă şi Flavia spuse:

– Nu vă încumetaţi să-mi încredinţaţi gândurile?

– Mă tem să nu-ţi pară scrântite, recunoscu Sanda şi râse.

Avea un râs frumos, ca de femeie tânără, optimistă.

– Uneori şi gândurile scrântite merită să fie citite, observă Flavia, preluând tonul Sandei.

Ea îi acceptă spusa şi scoase două foi duble, lungi şi înguste, ca cele din plachetele cu versuri. Flavia le luă şi citi în capul primei pagini:

Dacă exişti – trăieşti?
Iar când trăieşti – exişti?
Există toţi,
Trăiesc doar unii.

Flavia îşi rupse ochii de la pagina cu versuri şi o întrebă pe Sanda:

– V-a inspirat „Vinul din păpădii”, de care v-am amintit ieri?

– Da, recunoscu Sanda. Îmi place mult creaţia lui Bradbury, în special „Cronica marsiană”.

– Trebuie s-o recitesc, îşi puse în gând Flavia, iar Sanda o rugă:

– Lasă restul „creaţiei” mele pentru acasă.

Flavia îi dădu ascultare, căci nu obişnuia să citească în transport, cititul fiind pentru ea un lucru serios, făcut nu din mers, ori din fugă. Plus la aceasta, în salonul maşinii s-a făcut auzită o muzică veselă, şoferul incluzând radioul.

Sanda oftă şi zise:

– În a treia zi după înmormântarea lui Vlăduc m-am urcat într-un microbuz ca acesta şi m-am dus la Lora. Tot drumul m-au însoţit cântecele lui Vîsoţki, inclusiv cel despre reîncarnare. Îţi este cunoscută, probabil, teoria aceasta.

– Da, consimţi Flavia.

– Şi Lorei i-a fost cunoscută, de aceea când am adus vorba despre ea, imediat am fost întrebată cine a decedat, continuă Sanda. Tăinuisem de dânsa decesul lui Vlăduc, temându-ne că vestea va răpune-o. Însă ea a priceput totul şi n-am avut decât să confirm faptul că Vlăduc nu mai este.

Flavia îşi muşcă buza de jos şi zise:

– Iar eu, când m-am dus să caut mormântul lui Vlăduc, am auzit în microbuz un cântec, în care se tot repeta fraza: „Îţi permit să zbori ca o pasăre-n ceruri.”

– Înainte de naşterea sa el i s-a arătat mamei în chip de pasăre, îi comunică Sanda.

– Pasărea cu numele Ava, continuă Flavia şi îşi aţinti privirea prin geam în afară, de parcă voind să vadă acea pasăre cu numele Ava, care zbura, fără îndoială, pe alături, ca însoţind-o pe ea şi pe Sanda.

– Am sosit, anunţă şoferul microbuzului şi ele coborâră, altcineva nemaifiind în maşină.

Lângă poarta cimitirului femei şi bărbaţi, destul de mulţi la număr, vindeau flori, vii şi artificiale, de câmp, de grădină şi de seră.

– Luaţi de la mine!

– Le dau ieftin!

– Sunt rezistente!

Se auzeau voci dintr-o parte şi alta, Flavia stând la cumpănă care flori să le aleagă.

– Să luăm câteva crenguţe, propuse Sanda, arătându-i rămurelele cu puzderie de flori albe mărunte.

– Tufarul cu asemenea floricele în satul meu este numit miresuică, îi comunică Flavia, apoi o întrebă pe vânzătoare – o femeie cu faţa băută – care-i preţul crenguţelor.

Nu era mare, dar destul şi de rămas pentru un păhăruţ cu „licoare”.

– Plătesc eu, se oferi Sanda.

– Data viitoare, zise zâmbind Flavia şi achită preţul crenguţelor.

Apoi zări în mâna unui bărbat lăcrimioare.

– De unde le-aţi luat? îl întrebă, apropiindu-se.

Era un bărbat încă tânăr, înalt, zdravăn, care ar fi trebuit să

răstoarnă munţii şi nicidecum să vândă flori lângă cimitir.

– Lăcrimioarele acestea pot fi găsite numai în pădurea ursului, îi răspunse el intrigant, ca unei fetiţe.

– Şi cu cât le dă ursul? îl întrebă ironic Flavia.

– Pentru cei din televiziune sunt gratis, îi răspunse bărbatul şi îi întinse un bucheţel de lăcrimioare.

– Mă mai ţineţi minte? se miră Flavia, luând bucheţelul.

– Cum să vă uit, dacă aţi avut emisiuni foarte bune, răspunse bărbatul, apoi îi puse întrebarea: De ce nu mai apăreţi la ecran?

O întrebare, la care nu poţi răspunde din mers ori în grabă, de aceea Flavia zise metaforic:

– Televiziunea e în mâinile ursului.

Bărbatul râse, apoi o întrebă cu seriozitate:

– Vă temeţi de dânsul?

– Nu, dar n-am să ies învingătoare în luptă, odată ce bărbaţii au părăsit baricadele, unii fiind răpuşi, iar alţii… vânzând flori lângă cimitire, spuse Flavia.

Bărbatul roşi la faţă şi zise:

– Am venit la mormântul fratelui, care a căzut la Nistru, la mărgioară, aducându-i lăcrimioare, iar ca să am de drum până înapoi în satul de baştină, am scos la vânzare o parte din ele, căci cu lucratul pământului nu fac multe parale.

– Păcat că nu mai sunt în televiziune, aş face o emisiune pe cinste, observă în sine Flavia, iar bărbatului îi zise:

– Ţineţi-vă!

Apoi împreună cu Sanda se îndreptă spre poarta cimitirului.

– Lui Vlăduc au să-i placă, spuse Sanda, furând cu privirea lăcrimioarele din mâna Flaviei.

– Mamei mele Vlad i-a dus garoafe, îi comunică Flavia.

– Când? întrebă Sanda, deşi precizarea, pare-se, n-avea importanţă.

– Într-o iarnă, răspunse vag Flavia, cu toate că ştia data exactă.

Zece martie arăta atunci calendarul. An de an, în ziua aceasta Flavia pleca la cimitirul din satul natal, unde depunea flori la mormântul mamei sale. Însă într-un an, în ziua cu pricina s-a întâmplat să aibă o imprimare, pe care nici să o contramandeze, nici să o mute nu avu posibilitate.

– Mă simt vinovată, i-a mărturisit lui Vlad, care tocmai o sunase.

– Nu eşti vinovată cu nimic, s-a străduit el ca de obicei s-o convingă, iar văzând că nu-i reuşeşte, s-a oferit să ducă la mormânt florile. Din partea ta şi a mea, dacă nu eşti împotrivă, a zis cu blândeţe.

– Tu nu ştii unde îi este mormântul, a spus Flavia, căzând cu duhul.

– Îl voi găsi, a încredinţat-o Vlad.

Şi l-a găsit, Flavia văzând peste o săptămână, când s-a dus în sat cu Pavel, trei garoafe, roşind sub zăpadă. Iarna nu voia să cedeze, exact ca în anul când a decedat mama. Cimitirul era cu nămeţi, cărăruşele din el nefiind curăţite.

– Cine a adus garoafele? a întrebat mirat Pavel.

Flavia nu i-a răspuns, iar cei din morminte nu puteau să cuvânteze. Iar dacă ar fi putut, mama le-ar fi poruncit ca elevilor săi: „Gurile-nchise!", căci a rămas să-l agreeze pe Vlad…

– Şi el a avut drag pentru dânsa, neputându-se împăca cu faptul că a plecat atât de devreme din viaţă, a menţionat Sanda, iar Flavia a continuat cu mărturia:

– Lui Vlad nu-i plăcea tema morţii, însă odată el m-a surprins cu spusa: „De aş reuşi înainte de moarte s-o rog pe Sanda să ia din dulăpiorul meu de la uzină scrisorile tale, pentru a ţi le întoarce." I-am răspuns că încă-i devreme să se gândească la despărţirea de viaţă, iar în scrisorile mele nu-i niciun cuvânt

compromiţător, de aceea nu trebuie să-şi facă griji pentru ele. Însă el a spus cu fermitate: „Nu vreau să le parcurgă cu ochii străinii.”

– Nu le-au parcurs, şopti Sanda şi îşi şterse lacrimile de pe faţă ori poate picăturile ploii, care pornise să cadă.

Flavia îşi scoase umbrela din geantă.

– Iar eu n-am luat-o, se dojeni Sanda.

– Fiţi pe pace, vom încăpea sub o umbrelă, o calmă Flavia şi îi întinse braţul.

Sanda se agăţă de el, Flavia simţind-o uşoară-uşoară, cum sunt doar fetele tinerele şi femeile foarte bătrâne.

– N-aţi obosit? Picioarele vă ţin bine? o întrebă, simţindu-se responsabilă pentru dânsa.

– Azi picioarele nu mă dau de sminteală, răspunse Sanda.

Se aflau pe aproape de vârful dealului, unde părea că mormintele urcă în ceruri.

– Mi s-a întâmplat să văd un cimitir căţărat pe munte, spuse Flavia.

– Pentru ca să nu-l ajungă duşmanii? presupuse Sanda.

– Morţii nu-i mai au, răspunse Flavia, deşi i se întâmplase să vadă morminte vandalizate.

Însă faptul îi părea o neghiobie, căci un om deştept nu se luptă cu morţii.

– Aseară m-a sunat Liuba, spuse Sanda, schimbând brusc tema.

Sincer vorbind, Flavia nicicând n-a avut interes pentru Liuba, soţia lui Vlad, însă de când ambele devenise văduve, nutrea pentru ea compasiune, amintindu-şi spusa lui Vlad: „Mi-e milă de dânsa.” Cu ce ocazie a fost rostită – nu mai ţinea minte, dar nici nu avea importanţă. Însemnat rămânea faptul că Vlad o compătimea pe soţia sa, mila rămânând a fi expresia divină a dragostei. De aceea Flavia zise pentru Sanda:

– Vă ascult cu cea mai mare atenţie.

Aşa obişnuia să spună Pavel, când vorbitorul avea temerea că ceea ce are a-i aduce la cunoştinţă valorează puţin pentru dânsul.

– Liuba mi-a comunicat că noră-sa e gravidă, a continuat Sanda.

– C…caracuda?! exclamă Flavia.

Sanda pricepu pe cine are ea în vedere şi râse, de parcă susurând, asemeni pârăiaşelor ce porniră din deal la vale.

– Nu, zise ea, îngreunată-i soţia mezinului.

– Gioconda? se miră iarăşi Flavia, iar Sanda îşi repetă susurul.

Nu se ştie pe care motiv, Vlad o supranumise pe noră-sa Gioconda, deloc nimerit – după părerea Flaviei, căci ea era foarte înaltă şi slabă, neexpresivă la faţă şi fără zâmbetul enigmatic.

– Ea în general nu zâmbeşte, scăpase Vlad fraza, arătându-i Flaviei poza de la nunta „Giocondei” şi a fiului său.

Cu adevărat, mireasa era din cale afară de serioasă, cu toate că nunta fusese veselă, frumoasă. Pentru ca să o facă, Vlad a luat un credit, pe care Flavia nu l-a salutat, deoarece era mare, însă el a adus argumentul:

– I-am făcut nuntă fiului mai mare, trebuie să-i fac şi mezinului, să nu se simtă lezat ori trecut cu vederea.

S-a ţinut de cuvânt, însă la jumătate de an după nuntă şi-a încetat existenţa, creditul răpunându-l de rând cu poverile celelalte.

– Are să aibă o fetiţă, zise Flavia referitor la „Gioconda”.

– De unde ştii? se interesă Sanda.

– Vlad mi-a comunicat în vis, zise Flavia, punând tot atunci întrebarea: Este deja ora douăsprezece?

– Este, zise, pricepând-o, Sanda.

Atunci Flavia-i povesti visul, rămânând mirată de faptul că fetiţa din vis semăna mult cu dânsa.

– Deoarece va fi tot Flavia, zise Sanda.

– Cum adică? nu pricepu Flavia.

– Liuba mi-a spus că viitoarea sa nepoţică va fi numită Flavia, o înştiinţă Sanda.

– În cinstea mea? întrebă frapată Flavia.

– Nu ştiu, dar aşa au hotărât tinerii, răspunse Sanda.

– Liuba nu-i împotrivă? se miră Flavia.

– Nu, zise Sanda.

– E o femeie foarte bună, remarcă Flavia.

Când Vlad îi comunicase că a numit-o pe noră-sa c…caracudă – să zicem aşa întru graţierea lui, căci a fost scos din sărite – el observase cu nedumerire că Liuba a salutat zicerea-i.

– Liuba ta-i o femeie dreaptă şi bună, l-a asigurat atunci Flavia, continuând fermă, eu sunt mai rea şi nu i-aş fi permis c…caracudei să-şi bată joc de fiul meu, aş fi dat-o afară.

Vlad a râs, de parcă a susurat pârâiaşul.

– Aşa că vei avea o tiză, încheie Sanda, Flavia răspunzându-i:

– Mă bucur din suflet.

Între timp ajunse la pătratul 162, numărul fiind scris pe tăbliţa din capătul lui, însă Flaviei nu-i venea a crede ochilor, căci terenul era aproape plin cu morminte, al lui Vlad nemaifiind ultimul.

– Mi-aţi numit la telefon pătratul numărul 162? o întrebă pe Sanda, de parcă voind să se convingă că nu a comis iarăşi greşeala, căutând mormântul lui Vlad în altă parte.

– Nu mai ţin minte, răspunse Sanda, privind în jur rătăcită.

Flavia o văzu fetiţă micuţă, neştiind încotro s-o apuce, deşi avioanele morţii nu zburau de asupra lor, aruncând serpentine şi bombe. Cerul se lumina, ploaia fugind peste deal şi lăsând în urma sa pace.

– Iată-l, zise Flavia uluită, căci îl zări pe Vlad, uitându-se la ea din fotografia de pe piatra monumentului. Deja i l-au pus, constată impresionată.

– E modest, şopti Sanda ca simţindu-se vinovată de faptul că monumentul de la mormântul lui Vlad nu era din piatră neagră, lucioasă ca cele de alături.

Însă Flaviei îi plăcuse şi fotografia lui Vlad îi venise bine la suflet, căci era exact ca cea, pe care o avea acasă. Sub ea era gravat numele şi prenumele lui, data naşterii şi a morţii, iar mai jos de ele un vers, pe care Flavia îl sorbi cu privirea.

Pârăiaş din stepă,
Apă cristalină,
Nu-şi croia el calea
Printre stânci abrupte,
Nu curgea cu zgomot
Şi cu vâlvă mare.
Ferecat de gheaţă
Susura el paşnic.

– Cine-i autorul? o întrebă pe Sanda.

– Nu ştiu. Liuba l-a găsit printre hârtiile lui Vlad.

– Îl reprezintă, spuse Flavia. Numai că el n-a fost un pârăiaş, ci un fluviu. Un fluviu de bunătate şi dragoste.

– Precis, încuviinţă Sanda, iar Flavia puse lăcrimioarele într-un ulcioruş, îngropat în ţărâna mormântului.

– Eu l-am adus, îi comunică Sanda şi înfipse crenguţele de miresuică alături de lăcrimioarele Flaviei.

– Tot Dumneavoastră aţi sădit florile? o întrebă Flavia, referindu-se la plantele cu globi liliachii, care împresurau mormântul.

Un buchet din flori exact ca acestea ea îi adusese trei luni în urmă.

– Lui Vlad i-ar fi plăcut, remarcase atunci.

– La sigur, încuviinţase Sanda.

Acum ea zise, răspunzând la întrebarea Flaviei:

– Au crescut de la sine.

Dacă vă amintiţi, în povestea „Cenuşăreasa” micul mag spune:

– Iar trandafirii vor creşte de la sine.

Asta după ce face pentru Cenuşăreasă dintr-un bostan caretă, din şobolani-vizitii şi îi preschimbă rochiţa veche, ruptă în una de gală, deosebit de frumoasă. Lui Vlad îi plăcea mult povestea aceasta, el repetând pentru Flavia fraza cu trandafirii, care vor creşte de la sine.

– După ce Vlăduc a citit „Solaris”-ul lui Stanislaw Lem, el s-a pătruns de ideea că toate gândurile se materializează, spuse Sanda ca motivând versul de pe monument şi florile.

– Însă copacul lui preferat n-a fost nucul, spuse Flavia, atingând cu degetele tulpiniţa-vărguţă de la picioarele mormântului.

Vlad a întrebat-o odată:

– Copacul tău preferat e arţarul?

– Nu, plopul, i-a răspuns ea pe dată.

– Am crezut că iubeşti, asemeni mie, arţarul, i-a dezvăluit băiatul.

Da, era pe atunci foarte tânăr, asemuindu-se cu pomuşorul, care îi străjuieşte astăzi mormântul.

– Fiii lui Vlad l-au adus de la casa de vară, unde a răsărit…

– Dintr-o nucă, o completă Flavia pe Sanda, zâmbind nostalgic, apoi începu să recite:

La umbra nucului bătrân,
Pe banca învechită…

– Dar de ce-i lipsă banca? întrebă, oprindu-se din recitat.

În preajma nucuşorului era instalată doar o măsuţă din piatră, neobişnuit de înaltă, asemeni celei, pe care la intrarea în biserică stă icoana.

– E pentru pomeni, explică Sanda şi scoase din sacoşa sa un colac, pe care îl puse pe măsuţă şi aprinse o lumânare.

– Totuşi, ar fi binevenită o bancă, observă Flavia.

– Am să le spun băieţilor, zise Sanda.

I-ar fi prins bine banca, deoarece străbătuse un drum mare cu picioarele sale bolnave.

– Să ne aşezăm pe banca de la mormântul de-alături, propuse Flavia.

– Ia te uită, pe lespedea lui e numele tău de fată, îi atrase atenţia Sanda.

Pe bună dreptate, era numele ei de acasă, pe care Vlad îl scrisese pe plicurile scrisorilor sale. În cea de la urmă era fraza: „Dacă vei da întâmplător de o lespede cu inscripţia „Aici odihneşte Vlad Drumea”, să ştii că mi-am găsit fericirea.” Flavia şi-o aminti, însă rămase a fi de părerea că Vlad a fost fericit pe timpul vieţii. El însuşi îi comunicase aceasta şi nu o singură dată.

– Sunt fericit că exişti, îi plăcea să repete şi ea aduse la cunoştinţa Sandei aceasta.

– Vlad te-a iubit foarte mult, spuse Sanda şi Flavia roşi, de parcă ar fi fost fetiţa, căreia Vlăduc îi făcuse declaraţia de dragoste.

Apoi rosti întrebarea: „A fost ori nu a fost?!”, pe care i-o tot punea Pavel, având în vedere contactul trupesc dintre ea şi Vlad. Auzind-o, ea se simţea înjosită.

– Dacă îmbraci o haină albă, neapărat te va stropi cu glod vreo căruţă, i-a spus Vlad odată.

Ea s-a hotărât să-i descopere întrebarea „A fost ori nu a fost?”, care o băga în boale. Vlad a zâmbit şi a zis fără dubii:

– A fost.

– Sunteţi nebuni ambii, a concluzionat Flavia.

Aflând despre toate acestea, Sanda râse. Flavia zâmbi şi ea, apoi zise, pentru a schimba tema:

– Ţin să vă întreb, a fost editat manualul scris de tatăl Dumneavoastră şi ce-i cu paranteza moldovenească?

– Manualul n-a ajuns la editură, deoarece s-a găsit un alt autor, mai cu merite, iar despre paranteza moldovenească nu-mi mai amintesc, răspunse Sanda şi se ridică de pe bancă.

Flavia îi urmă exemplul şi se apropie de mormântul lui Vlad.

– Îţi mulţumesc pentru dragoste şi pentru „Vinul din păpădii", spuse fără voce.

La plecarea-şi din Viena pusese tomul lui Bradbury în valiză.

– Să mi-l aduci, când vei veni iarăşi, o atenţionase Păvălaş.

– Voi găsi încă un exemplar, îl asigură Flavia pe Vlad şi deschise umbrela, cu toate că nu mai erau nori.

– Mormintele de pe dealul acesta parcă ţin cerul cu frunţile, observă Sanda.

– Veniţi sub umbrelă, o chemă Flavia.

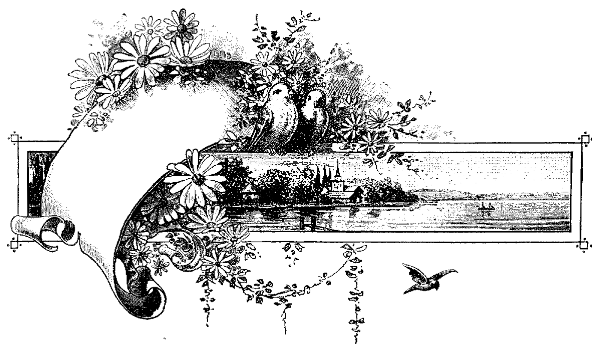
Dacă le căutai cu privirea de la poalele dealului, zăreai de asupra lor curcubeul.

Chişinău–Viena–Chişinău, 2011-2012

Când romanul "A fi şi a iubi" era gata pentru tipar, mass-media a anunţat că scriitorul Ray Bradbury a decedat. În memoria lui reproducem din „Vinul din păpădii":

„Lumea aleargă prea repede? Vreai s-o ajungi? Atunci fă-ţi rost de nişte pantofi fermecaţi."

Este un îndemn pentru generaţiile de visători, care au fost, sunt şi vor fi, neuitând a iubi.

Valeria Dascăl

BRAD
FRUMOS
CU AMINTIRI

Jurnal vienez

Valeria Dascăl

DESERTUL
AMAR

JURNAL VIENEZ
II

Valeria Dascăl

IERTAREA
ÎN STRAIE DE PLOAIE

VALERIA FLOREA-DASCĂL

FEMEIA
DE LA PICIOARELE
BĂRBATULUI MEU

Cuprins

Lector şi procesare computerizată:
Marcela Mardare
Cules: *Adrian Vlădică*

Florea-Dascăl, Valeria.

A fi şi a iubi : Roman psihologic / Valeria Florea-Dascăl;
– Ch.: Pontos, 2012 (Tipogr.-Reclama SA). – 360 p.

500 ex.

ISBN 978-9975-51-360-9.

821.135.1(478)-311.1